

ഗാനം വില

ပညာကထာ
(အင်တာဗျူး)

ပီရီဂူ

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် ... ၁၀၀၄/၂၀၀၀(၁၁)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် ... ၄/၂၀၀၁(၁)

ပထမအကြိမ်

၂၀၀၁၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

အုပ်ရေ (၁၀၀၀)

တန်ဖိုး - (၃၉၀)ကျပ်

ပုံနှိပ်သူ

ဦးနိုင်နိုင်ဦး

ရွှေ ပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၇၀၁)

အမှတ်(၅)၊ ကြာညိုလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်။

☎ - ၂၉၂၀၂၃

ထုတ်ဝေသူ

ဦးအောင်ကြီး (၀၉၈၆)၊ ရွှေပုရပိုက်စာပေ

အမှတ်(၅)၊ တင့်ဆန်းလမ်း၊ ဝတ္ထုလစ်

ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်

ရွှေစာပေတိုက်

၅၊ ကြာညိုလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်၊

ရန်ကုန်။ ဖုန်း-၂၂၁၉၅၇၊ ၂၉၂၀၂၃။

မာတိကာ

၁။ တတိယတံခါးမှ	၁
၂။ မှန်ကူကွက်များကို ဖြတ်သန်းခြင်း	၁၇
၃။ ပါရဂူ (သို့မဟုတ်) အလှကုန်သည်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း	၃၇
၄။ သန္ဓ်သနော ဗာရာဏသီနှင့် ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း	၁၀၉
၅။ ပါရဂူရဲ့ ဘဝရှင်သန်မှုအနုပညာ	၁၂၃
၆။ ပုဂံခရီးသည်	၁၃၅
၇။ လောကဟိတ လောကတ္ထစရိယ	၁၄၅

တတိယတံခါးမှ

စာဖတ်သူများနဲ့ တွေ့ဆုံပေးခြင်းကဏ္ဍမှာ လိုင်းပေါင်းစုံက စာရေးဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့ တွေ့ဆုံပေးနိုင်ဖို့ စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်း ဒီလ ကျွန်တော် တွေ့ဆုံပေးရမယ့်သူက ဘာသာပြန်စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ‘ဆရာပါရဂူ’ ပါပဲ။ ဆရာ ပါရဂူက ဘာသာပြန်စာရေးဆရာဆိုပေမယ့် တခြားဘာသာပြန် စာရေးဆရာတွေထက် ထူးခြားတဲ့ အရှေ့တိုင်း စာပေသီးသန့်ကို ဘာသာ ပြန်တဲ့သူဆိုတာ စာချစ်သူများ သိကြပြီးတဲ့အတိုင်းပါပဲ။

ဆရာစာတွေကို ဖတ်ခဲ့ရတာတော့ ကြာပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ လူချင်း မဆုံမိကြသေးတာမို့ ပေဖူးလွှာစာတည်းအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဦးအောင်မြင့် အကူအညီနဲ့ ဆရာထံ ရောက်ရှိခဲ့ရာမှာ အေးချမ်းငြိမ်သက်လှတဲ့ ဗဟန်း မြို့နယ်အတွင်းက ကင်းဘဲလမ်း(ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း)၊ ခြံအမှတ်(၃) မှာ ဆရာကို တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ဆရာက အိမ်ထောင်မရှိတဲ့ လူပျိုကြီး ပီပီ စာအုပ်ပုံတွေကြားမှာ မွေ့လျော်နေတဲ့သူဆိုတော့ ဧည့်ခန်းတစ်ခုလုံး စာအုပ်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်က နေရာပြည့်လှနီးပါး ယူထားပြီး နံရံတွေ ပေါ်မှာ ရေဆေးပန်းချီကားတွေက အနုပညာသမားရဲ့အတွေးကို ကိုယ်စားပြု နေရာယူထားကြပါတယ်။

“ဆရာပါ၊ ဒါက ကျွန်တော်တို့မဂ္ဂဇင်းက ကိုဝင်းငြိမ်းလေ။ ဆရာ ကို ကျွန်တော် ကြိုတင်အကြောင်းကြားထားတဲ့အတိုင်း မတ်လထုတ် မဂ္ဂဇင်း တွေ့ဆုံခန်းအတွက် လာခဲ့တာပဲ”

“တွေ့ရတာဝမ်းသာပါတယ် ဆရာ”

“ကျွန်တော်လည်း ဝမ်းသာပါတယ်။ ကိုဝင်းငြိမ်း ညီ ကိုဆန်နီညိမ်း နဲ့ကတော့ ခရေလက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ပန်းချီဆရာ ဖေညွန့်ဝေတို့၊ ကိုဝဏ္ဏ တို့နဲ့အတူ ဆုံနေကျမို့ ခင်နေကြပြီးသားပါ”

ရင်းနှီးပွင့်လင်းသောအပြုံး၊ ဆရာမျက်နှာတွင် မြင်တွေ့လိုက်ရတဲ့ အတွက် ကျွန်တော် မေးဖို့ပြင်ဆင်လာခဲ့တဲ့ မေးခွန်းတွေအတွက် ရင်အေး သွားပါတယ်။ ခုတလော ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေက ကျွန်တော့်ကို ကတ်သီးကတ်သတ် မေးနေတယ်လို့ ပြောနေကြတာမို့ တော်တော်သတိထားနေရတယ်။ ဒီလမေးရမယ့်သူကလည်း ကိုယ်နဲ့ မရင်းတဲ့သူ၊ ပြီးတော့ လိုင်းက သီးခြားလိုင်းတစ်လိုင်း။ ဒါကြောင့် အဆင်မှ ပြေပါ့မလားလို့ တွေးလာခဲ့မိတာ။ ဆရာအပြုံးကို မြင်ရတော့မှပဲ ကျွန်တော် စိတ်သက်သာသွားရပါတော့တယ်။

“ကျွန်တော် ဆရာရေးတဲ့ လုံးချင်းတော်တော်များများကိုတော့ ဖတ်လာခဲ့ပါတယ်”

“မေးပါ ကိုဝင်းငြိမ်း၊ မေးချင်တာ မေးပါ။ ကျွန်တော့်ဘက်က တတ်နိုင်သမျှ ဖြေပေးပါ့မယ်”

“ဆရာစာနဲ့ ပတ်သက်တာလေးတွေ မဆွေးနွေးခင် ဆရာ စာပေ လောကထဲ ဝင်ရောက်လာကာကစပြီး ပြောကြရအောင်လား ဆရာ”

“စာပေလောကထဲ ဝင်ရောက်လာတဲ့လူတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အခြေခံအကြောင်းရင်းချင်း မတူကြဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ တချို့က အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရည်ရွယ်ပြီး ဝင်လာကြတာလို့ ထင်ပါတယ်။ တချို့ကတော့ ဝါသနာအရ ရေးတာသားတာကစပြီး စာပေ လောကထဲ ရောက်လာကြတာလို့ ထင်ပါတယ်။ တခြားအကြောင်း တစ်ကြောင်းကြောင်းနဲ့ စာပေလောကထဲ ရောက်လာကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ

လည်း ရှိပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော့်အကြောင်း ပြောရရင်တော့ ဝါသနာအရ စာပေလောကထဲ ရောက်လာတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ၁၆-နှစ်၊ ၁၇-နှစ်အရွယ်လောက်တုန်းက ရွာတစ်ရွာမှာ နေခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီရွာက အိမ်ခြေနှစ်ရာ သုံးရာလောက်ရှိတဲ့ ရွာကြီးပါ။ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲတယ်။ အဲဒီရွာနားမှာရှိတဲ့ ရွာငယ်တစ်ရွာကတော့ အိမ်ခြေငါးဆယ်လောက် ရှိပေမယ့် ချမ်းသာတယ်။ ချမ်းသာတဲ့ရွာငယ်က သူကြီးက ဆင်းရဲတဲ့ ရွာကြီးကို လှမ်းအုပ်ချုပ်တယ်။ အဲဒီသူကြီးဟာ အင်္ဂလိပ်လက်ထက် တချို့သူကြီးတွေရဲ့ညာဉ်အတိုင်း အတော်ဆိုးတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ရွာက လူတွေဟာ သူကြီးဆိုးရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာ နင်းပြား ဖြစ်နေကြရတယ်။ သူကြီးနှိပ်စက်ပုံကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ မြင်နေရတဲ့အခါ အဲဒီအကြောင်းကို ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ် ရေးပြီး တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း ပို့လိုက်တယ်”

“ဘယ်နှ ခုနှစ်လောက်ကလဲ ဆရာ”

“၁၉၄၀-ပြည့်နှစ်လောက်ကပဲ။ အဲဒီတုန်းက တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာက ‘တောက သာဒွန်း’ ကလောင် အမည်ခံထားတဲ့ ဦးသွင်ပေါ့။ အယ်ဒီတာက ကျွန်တော့်ဝတ္ထု မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ထည့်ပေးတယ်။ အဲဒီအချိန် အစ စာရေးတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ”

“အဲဒီနောက်တော့ကော”

“အဲဒီနောက် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းနဲ့ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတို့မှာ အနည်း အကျဉ်း ရေးပါတယ်။ စစ်ပြီးခေတ် ဂျာနယ်ကျော်မှာလည်း အသင့်အတန် ရေးဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့် အခြေအနေဟာ စာပေ လောကထဲ ရောက်ပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ စာပေလောကထဲ ရောက်လာ တယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့အချိန်ကတော့ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်းကျမှ ဖြစ် ပါတယ်။

မြန်မာစာပေလောကထဲ ဝင်ရောက်လို့ရတဲ့ တံခါးပေါက်တွေ သုံးလေးပေါက် ရှိတယ် ဆိုကြပါစို့။ တံခါးတစ်ပေါက်က မိမိပင်ကိုရေးတွေနဲ့

စာပေလောကထဲ ဝင်ရောက်သွားတဲ့ တံခါးပေါက် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ တံခါးပေါက်မှာ လူတွေ စုပြုံတိုးနေကြတယ်။ နောက်တစ်ပေါက်က အနောက်တိုင်း အင်္ဂလိပ်စာပေက မြန်မာပြန်တဲ့ စာတွေနဲ့ မြန်မာစာပေ လောကထဲ ဝင်ရောက်တဲ့ တံခါးပေါက် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ တံခါးပေါက်မှာ လည်း လူတွေ တန်းစီနေကြတယ်။ မြန်မာစာပေလောကထဲဝင်ရောက်လိုတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီတံခါးပေါက်တွေက မဝင်ဘဲနဲ့ လူတစ်ယောက်မှမရှိတဲ့ တံခါးပေါက်ကို ရွေးလိုက်တယ်။ အဲဒီ တစ်ပေါက်ကတော့ အိန္ဒိယဝတ္ထု တွေကို တိုက်ရိုက်မြန်မာပြန်ပြီး ဝင်တဲ့အပေါက်ပါပဲ။

အမှန်ပြောရရင် ကျွန်တော့်အားနည်းချက်လားမသိပါဘူး။ ကျွန်တော့် အနေနဲ့ အနောက်တိုင်းက ဝတ္ထုတွေထက် အရှေ့တိုင်းက ဝတ္ထုတွေကို ပိုပြီးအရသာခံစားလို့ ရတယ်။ အရှေ့တိုင်းဝတ္ထုတွေထဲမှာလည်း များသော အားဖြင့် အိန္ဒိယဝတ္ထုတွေကို ပိုပြီး ကြိုက်တယ်။ အဲဒါကြောင့် အိန္ဒိယ ဝတ္ထုတွေကို အပြည့်အဝ ခံစားမှုရှိနိုင်အောင် အိန္ဒိယ အဓိကဘာသာဖြစ်တဲ့ ဟိန္ဒူဘာသာကို လေ့လာတယ်။ အိန္ဒိယ ဝတ္ထုတွေကို အထူးအားဖြင့် ဟိန္ဒူဘာသာနဲ့ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်တယ်။ စာရေးတဲ့ဝါသနာက လည်း ရှိနေလေတော့ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ဝတ္ထုတွေကို မြန်မာပြန်ပြီး မြန်မာ စာပေထဲက ကွက်လပ်ကို ဖြည့်မယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ကျွန်တော် အိန္ဒိယဝတ္ထုတွေကို မြန်မာပြန်တာပါပဲ။ အဲဒီလိုနဲ့ မြန်မာစာပေလောကထဲ ရောက်လာရတယ်ဆိုပါတော့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့် စာပေဘဝသက်တမ်းမှာ အခုအထိ ပင်ကိုရေး ရသစာပေဆိုတာ ပြောလောက်ဆိုလောက် မရှိသေး ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စာရေးဆရာလို မသတ်မှတ်ချင်သေးပါဘူး။”

“ပါရဂူဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်ခံယူတဲ့ အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိချင်ပါတယ် ဆရာ”

“ပါရဂူဆိုတဲ့ ကျွန်တော့် ကလောင်အမည်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောရ ရင်တော့ ငယ်ငယ်က တွင်နေတဲ့ အမည်နာမတစ်ခုဟာ ကြီးပြင်းလာ

တဲ့အခါကျတော့ မကြိုက်ပေမယ့် ပြင်လို့မရတော့သလိုပါပဲ။ ပါရဂူဆိုတဲ့ နာမည်ဟာ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုရင် စဝတ်တော့ ဆရာကပေးတဲ့ ကိုရင်ဘွဲ့အမည်ပါ။ ကိုရင်ဘဝက စ,စာရေး တော့ အဲဒီအမည်ရင်းနဲ့ပဲ ရေးတယ်။ နောက်ဆက်ပြီး စာတွေ ရေးတော့ လည်း အဲဒီအမည်နဲ့ပဲ။ ပါရဂူဆိုတာက အမှန်ပြောရရင် ကလောင်အမည် မဟုတ်ပါဘူး။ အမည်ရင်းလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပိုင်းကျတော့ ကျွန်တော် ဒီအမည်ကို ပြင်ချင်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခိုင်မြဲသလို ဖြစ်သွားပြီဖြစ်တဲ့အတွက် ပြင်ဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ပြင်ချင်သလဲဆိုတော့ အမည်က ကြီးကျယ်နေတယ်။ စီးပိုး နေတယ်။ ပါရဂူဆိုတဲ့ အမည်ကြားရင် ဘာပါရဂူလဲလို့ မေးတဲ့လူကလည်း မရှားဘူး။ ပါရဂူဆိုတာ သိတဲ့အတိုင်းပဲ ကျွမ်းကျင်မှု အထွတ်အထိပ် ရောက်နေသူလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဘာကျွမ်းကျင်မှုမှ ရှိတာမဟုတ်ဘူး။

ပါရဂူအမည်နဲ့ စကားစပ်လို့ ပြောရဦးမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ ကျောက်မဲမြို့ကို စာဆိုတော် ဟောပြောပွဲသွားကြတယ်။ မသွားမီ ကျောက်မဲကို “ပါရဂူနှင့် သုံးဦး လာမည်” လို့ သံကြိုး ရိုက်လိုက်တယ်။ ကျောက်မဲသံကြိုးစာ ရောက်သွား တော့ သံကြိုးစာက ‘နှင့်’ ပြုတ်ပြီး ‘ပါရဂူသုံးဦးလာမည်’ လို့ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျောက်မဲမြို့မှာ ပါရဂူသုံးယောက်ကြီးများတောင် လာမှာ၊ ဘာပါရဂူတွေလဲဆိုပြီး အတော် အလုပ်ရှုပ်သွားတယ်လို့ သိရတယ်။ ပြီးတော့ လူရွှင်တော်ကလည်း ပါရဂူဆိုတာ ရှိနေတယ်။ ပါရဂူအမည်နဲ့ ကျူရှင်ဆရာလည်း ရှိနေတယ်ဆိုတယ်။ ကျွန်တော့်ကို လူရွှင်တော် လုပ် သလား၊ ကျူရှင်ပြသလားလို့ လာမေးဖူးတဲ့ လူတွေ ရှိတယ်။ အထူးကု ဆရာဝန်ကြီးများရဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေမှာလည်း ပါရဂူ ချည်းပဲ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ကလောင်နာမည်ကို ပြောင်းပစ်ချင်နေပါတယ်”

“ဆရာ ဘာသာပြန်တဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာ အများအားဖြင့် ဗုဒ္ဓနဲ့ ဆက်နွယ်တဲ့ ဝတ္ထုတွေဖြစ်နေတာတွေ့ရပါတယ်။ ဒီဝတ္ထုတွေကို ရွေးပြီး ပြန်တာ ဆရာမှာ သီးခြားရည်ရွယ်ချက်များ ရှိပါသလား”

“ကျွန်တော် မြန်မာပြန်တဲ့ဝတ္ထုတွေဟာ ‘ဗုဒ္ဓ’နဲ့ ဆက်နွယ်နေတာ ဆိုတာ မှန်သင့်သလောက် မှန်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓနဲ့ ဆက်နွယ်တယ်ဆိုတာထက် ဗုဒ္ဓခေတ်သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားတဲ့ အိန္ဒိယနဲ့ ဆက်နွယ်တယ်လို့ ဆိုရင် ပိုပြီး မှန်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ မိမိအကြိုက်ဝတ္ထုကိုပြောရရင် ကျွန်တော် သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုကို ပိုပြီး ကြိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ အိန္ဒိယသမိုင်းခေတ်ကို နောက်ခံပြုရေးထားတဲ့ တခြားဝတ္ထုတွေကိုတော့ ဘာဖြစ်လို့ မြန်မာမပြန်သလဲလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုအရ အိန္ဒိယသမိုင်းခေတ်ထဲက ဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းကား တဲ့ခေတ်နဲ့သာ ပိုပြီး ရင်းနှီးမှုရှိနေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဒီလိုပါပဲ။

အိန္ဒိယသမိုင်းခေတ်ထဲက မဂိုခေတ်တို့၊ ဗြာဟ္မဏဘာသာ ထွန်းကား တဲ့ခေတ်တို့ဆိုရင် သိပ်စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ ဥပမာ ဗုဒ္ဓခေတ်က ဗိမ္ဗိသာရ အကြောင်းတို့၊ အသောကဘုရင်မင်းတရားကြီးအကြောင်းတို့ဆိုရင် သိချင် လာတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဇာတ်နိပါတ်စာပေများကတစ်ဆင့် အဲဒီ ဗုဒ္ဓဘာသာ ခေတ်တွေဟာ မြန်မာလူမျိုးတို့ရဲ့အသိဉာဏ်ထဲမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ ဝင်ရောက် နေတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း စိတ်ဝင်စားတယ်။ စာဖတ်သူများ လည်း စိတ်ဝင်စားလိမ့်မယ်လို့ အထင်ရှိတဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ပတ်သက် တဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုရွေးပြီး မြန်မာပြန်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ မပတ်သက်တဲ့ တခြားဝတ္ထု မြန်မာပြန်ထားတာ မရှိဘူးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥပမာ-စိတြလေခါတို့ဆိုရင် ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ လုံးဝ မပတ်သက်ပါဘူး။ ဆန်းသစ်တဲ့အတွေးအခေါ်တစ်ခုကို တင်ပြထားတဲ့ ဝတ္ထုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ စိတြလေခါလို ဝတ္ထုမျိုးလည်း ပါပါတယ်”

“ဆရာဘာသာပြန်တဲ့နေရာမှာ ဟိန္ဒူဘာသာကနေ တိုက်ရိုက် ပြန်ပါသလား၊ ဒါမှမဟုတ် အနောက်တိုင်းစာပေနေ့ ရေးထားတာကနေ တစ်ဆင့် ပြန်ပါသလား။”

“ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက အိန္ဒိယဝတ္ထုဆိုရင် ဟိန္ဒူဘာသာက တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်တာများပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာလည်း သိတဲ့အတိုင်းပဲ ဟိန္ဒူဘာသာ တစ်ခုတည်းရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တခြား ဘာသာစကားတွေလည်း အများအပြားရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်က အိန္ဒိယ ဘာသာတွေထဲက ဟိန္ဒူဘာသာက လွဲပြီး တခြားဘာသာကို မတတ်ကျွမ်း ပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ တခြားအိန္ဒိယဘာသာ စကားနဲ့ရေးထားတဲ့ အိန္ဒိယ ဝတ္ထုတွေကို မြန်မာလိုပြန်တဲ့အခါကျရင်တော့ တစ်ခါတစ်ရံ အင်္ဂလိပ် ဘာသာက တစ်ဆင့် ပြန်ရပါတယ်။ အဲဒီလို ပြန်တဲ့ဝတ္ထုက အရေအတွက် နည်းပါတယ်။ လုံးချင်းဝတ္ထုဆို မရှိသလောက်ပါပဲ။ ဝတ္ထုတိုတွေလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ သိဒ္ဓတ္ထဝတ္ထုကတော့ အိန္ဒိယနောက်ခံ ဖြစ်ပေမယ့် မူရင်းက ဟိန္ဒူဘာသာမဟုတ်တဲ့အတွက် အင်္ဂလိပ်ကပဲ ပြန်ရပါတယ်”

“ခေတ်ပေါ် ဟိန္ဒူဝတ္ထုတွေကော ဘာသာမပြန်ဘူးလား ဆရာ”

“ကျွန်တော် မြန်မာပြန်တဲ့ဝတ္ထုတွေဟာ များသောအားဖြင့် သမိုင်း နောက်ခံ ဝတ္ထုတွေသာ များတဲ့အတွက် အခုလို မေးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုတွေကိုလည်း ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုတွေထဲက မြန်မာပြန်ထားတာကတော့ ဝတ္ထုတို တွေသာ များပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ထားတဲ့ တဂိုးရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ ဆိုရင် ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုတွေသာ များပါတယ်။ အခုလည်း သိန်းဆုရ အိန္ဒိယဝတ္ထုရှည်တစ်ခုကို မြန်မာပြန်နေပါတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုက သမိုင်း နောက်ခံ ဝတ္ထု မဟုတ်ပါဘူး။ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထု ဖြစ်ပါတယ်”

“အနောက်တိုင်းစာပေကနေ မြန်မာပြန်တာနဲ့ ဟိန္ဒူစာပေကနေ မြန်မာပြန်တာ ဘယ်လိုခြားနားမှု ရှိပါသလဲ ဆရာ”

“တခြား ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်တော့ မပြောတတ်ဘူး။ ကျွန်တော့် အနေနဲ့ကတော့ ကျွန်တော် ပြောပြတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်ဟာ အနောက်တိုင်း ဝတ္ထုတွေထက် အရှေ့တိုင်း ဝတ္ထုများကို ပိုပြီး ခံစားလို့ ရပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် အိန္ဒိယဝတ္ထုတွေကို ပိုနှစ်သက်တယ်ဆိုပါတော့။ အိန္ဒိယနဲ့ မြန်မာပြည်ဟာ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာအရလည်း ဆက်စပ်မှု ရှိနေတယ်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းအဆောက်အအုံ အခြေခံချင်း မတူပေမယ့် ကိုလိုနီ ဘဝ ရောက်ခဲ့ရတာတို့၊ ကိုလိုနီဘဝက ရုန်းထွက်ခဲ့ရတာတို့ဟာ တူညီမှု ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ခေတ်ဟောင်းဖြစ်ဖြစ်၊ ခေတ်သစ်ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်ခေတ်မဆို အိန္ဒိယပြည်သူ့ဘဝ ထင်ဟပ်နေတဲ့ စာပေအရေးအသား တွေဟာ မြန်မာလူမျိုးအနေနဲ့လည်း ခံစားလို့ ရတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်ဆိုတဲ့ကိစ္စမှာ အဲဒီလို ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာအရ ဆက်စပ်မှု ရှိနေတဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ပြည်သူ့ဘဝ ထင်ဟပ်နေတဲ့ ဝတ္ထုနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုချင်း အလှမ်းကွာဝေးတဲ့ နိုင်ငံရဲ့ ပြည်သူ့ဘဝ ထင်ဟပ်နေတဲ့ ဝတ္ထုတို့ဟာ ထိရောက်အောင်မြင်မှုရှိတဲ့နေရာမှာ မတူဘူး ထင်ပါတယ်။

ယဉ်ကျေးမှုချင်း စပ်ဟပ်လို့ရတဲ့ နိုင်ငံရဲ့ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်တာက ပိုလေးနက်ပြီး ပိုထိရောက်နိုင်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါက ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအမြင်နဲ့ ကြည့်ပြောတာပါ။ ဘာသာစကားအမြင်နဲ့ ပြောရရင်လည်း အနောက်တိုင်းစာပေက ဘာသာပြန်ရတာထက် အိန္ဒိယ စာပေ၊ အထူးအားဖြင့် ပြောရလျှင် ဟိန္ဒူစာပေက ဘာသာပြန်ရတာက ပိုပြီး လွယ်ကူပြီး ပိုပြီး လေးနက်ထိရောက်မှု ရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဟိန္ဒူစကားလုံးတွေနဲ့ မြန်မာစကားလုံးတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ကူးလူး ဆက်ဆံမှု ရှိနေကြပါတယ်။ ဥပမာပြောရရင် မြန်မာလူမျိုးတွေ အသုံးပြု နေကြတဲ့ ‘ဒုက္ခ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာလည်း ဟိန္ဒူမှာ ‘ဒုခံ’ ပဲ။ အဲဒီလို ဝေါဟာရစကားလုံးချင်း ဆက်စပ်မှု ရှိနေပါတယ်။ ဝါကျ ဖွဲ့စည်းမှုဆိုတာ လည်း အရှေ့တိုင်းသားတွေရဲ့ဝါကျဖွဲ့စည်းမှုဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဒါလောက်

ကွဲပြားခြားနားကြတာ မဟုတ်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဘာသာဗေဒအမြင်နဲ့ ကြည့်ပြီး ပြောရင်လည်း ဟိန္ဒူဝတ္ထုကို မြန်မာပြန်တာဟာ အိမ်နီးနားချင်း နှစ်ဦး တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အဝင်အထွက် လုပ်သလို ရင်းနှီးမှု၊ နီးစပ်မှုကို ဖော်ပြနေတဲ့ သဘောရောက်တယ် ထင်ပါတယ်”

“ဒီနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်တွေ ဘာသာပြန်ကို တော်တော် စိတ်ဝင်စားကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လို့ ဆရာ မြင်ပါသလဲ”

“မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်တွေ ဘာသာပြန်စာပေတွေကို အဖတ်များလာကြတာ ကောင်းတဲ့လက္ခဏာပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဘာသာပြန်စာပေတွေကို အဖတ်များလာကြသလဲ ဆိုတဲ့အကြောင်းကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါ အဓိကအကြောင်းနှစ်ခုကို တွေ့ရပါတယ်။ မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်ဟာ စာဖတ်အား ကောင်းလာကြတယ်။ စာဖတ်အား ကောင်းလာကြတဲ့အခါ ကျတော့ စာဖတ်နယ်ကို ချဲ့ချင်လာကြတယ်။ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေနဲ့တင် အားမရကြတော့ဘူး။ ကမ္ဘာ့စာပေထဲက စာတွေကို ဖတ်ချင်လာကြတယ်။ ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုတွေကို အရသာခံချင်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဘာသာပြန်စာပေကို အဖတ်များလာကြတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

နောက်တစ်ကြောင်း ပြောရရင်တော့ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ပတ်သက်နေပါတယ်။ ယနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်ဟာ လက်ရှိစာရေးဆရာတွေ ရေးတဲ့ စာတွေ၊ ဝတ္ထုတွေကို အားမရကြတော့ဘူး။ သူတို့ဖတ်လိုတဲ့ စာမျိုး အထွက်ကျဲလာတယ်။ အဆင့်မြင့်တဲ့ စာပေတွေကို သူတို့ ဖတ်ချင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေကို အများအပြား ဖတ်လာကြတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ပြောတာဟာ အဆင့်အတန်း မရှိတဲ့ ဘာသာပြန်တွေကို ဖတ်တဲ့သူတွေကို ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဆင့်အတန်းရှိတဲ့ ဘာသာပြန်စာပေတွေကို ဖတ်တဲ့လူတွေကို ပြောတာပါ”

“ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်လို စာဖတ်ပရိသတ် စိတ်ဝင်စားလာအောင် ဘယ်လို ကြိုးပမ်းသင့်တယ်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလဲ”

“ဒီမေးခွန်းလည်း အခုန မေးခွန်းနဲ့ ဆက်စပ်နေတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အမှန်ပြောရရင်တော့ ပင်ကိုရေးနဲ့ ဘာသာပြန်ကို တစ်တန်းတစား တည်းတောင် ထားဖို့ မသင့်ပါဘူး။ ပင်ကိုရေးက အထက်က ရှိနေသင့်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်က ဒုတိယအဆင့်က ရှိနေရမှာပါ။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ ဘာသာပြန်က အထက်က ရှိနေတယ်ဆိုရင် ဘာသာပြန်ကို လူတွေ ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားမှုရှိနေတယ်ဆိုရင် ပင်ကိုရေးဝတ္ထုလောကမှာ တစ်စုံတစ်ခု တော့ ချော်နေပြီလို့ပဲ မှတ်ရလိမ့်မယ်။ ဆိုလိုတာက ပင်ကိုရေး ဝတ္ထုတွေ အဆင့်အတန်းမမီ ဖြစ်နေကြတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ပင်ကိုရေး ဝတ္ထုတွေကို အဆင့်အတန်းမီမီ ရေးကြမယ်ဆိုရင် စာဖတ် ပရိသတ်ဟာ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေကို ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေလိုပဲ စိတ်ဝင်စားလာကြမှာပါပဲ။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေထက်တောင် ပိုပြီး ဖတ်လာကြဖို့ ရှိပါတယ်”

“ဟိန္ဒူစာပေလောကမှာ ကျွန်တော်တို့လို ဘာသာပြန်ဝတ္ထုနဲ့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထု ဘယ်ဟာကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားကြပါသလဲ”

“ဒီမေးခွန်းကိုမဖြေခင် ဟိန္ဒူစာပေဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အနည်းငယ် ပြောလိုပါတယ်။ ကျွန်တော် ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အိန္ဒိယမှာ ဘာသာစကားတွေ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအထဲက ဟိန္ဒူဘာသာဟာ တစ်ခုပါ။ ဟိန္ဒူဘာသာကို အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်သုံး ဘာသာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ တချို့က ဟိန္ဒူဘာသာနဲ့ သက္ကတဘာသာကိုလည်း အတူတူလို့ မှတ်နေကြပါတယ်။ မတူပါဘူး။ သက္ကတဘာသာက ရှေးဟောင်းဘာသာ စကားဆိုပါတော့။ ဟိန္ဒူဘာသာက ယခုခေတ်သုံးဘာသာစကားပါ။ ဟိန္ဒူဘာသာနဲ့ ဟိန္ဒူဘာသာလည်း လွဲနေတတ်ကြပါတယ်။ ဟိန္ဒူဘာသာက ဘာသာစကားပါ။ ဟိန္ဒူဘာသာဆိုတာကတော့ ဟိန္ဒူလူမျိုးများ ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာတရား ဖြစ်ပါတယ်။ ဟိန္ဒူစာပေမှာ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုနဲ့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုနှစ်မျိုးရှိတဲ့အနက်က ဘယ်ဟာကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားသလဲ ဆိုရင်တော့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားတယ်လို့ပဲ ဖြေရလိမ့်မယ်။

ဘာသာပြန်ဝတ္ထုကို စိတ်ဝင်မစားဘူးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတွေကိုလည်း အဖတ်များကြပါတယ်။ အိန္ဒိယက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံနဲ့ မတူဘူး။ ဘာသာစကားတွေ အများကြီးရှိနေတော့ ပြည်ပဘာသာစကားနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုကိုသာမကဘဲ ပြည်တွင်းဘာသာစကားနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုလည်း ကျွန်ပြည်တွင်းဘာသာစကားတစ်ခုခုနဲ့ ဘာသာပြန်ကြရပါတယ်။ ဘာသာပြန်စာအုပ်များကို အစိုးရနဲ့မကင်းတဲ့ စာပေအဖွဲ့အစည်းများရော ပုဂ္ဂလိက စာအုပ်တိုက်ကြီးတွေကရော အများအပြား ထုတ်ဝေကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေဟာ သူ့အပိုင်းနဲ့သူပါ။ သူ့ကဏ္ဍနဲ့သူပါ။ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေကို ကျော်လွှားမသွားနိုင်ဘူး။ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေကသာ အဓိကအခန်းကဏ္ဍက ပါနေကြပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာသာ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်နိုင်ငံပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီလိုပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုအခန်းကဏ္ဍက မြင့်မားနေပြီး ပင်ကိုရေးအခန်းကဏ္ဍက မှိန်နေတယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ အဲဒီနိုင်ငံ အဲဒီစာပေမှာရှိတဲ့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုအဆင့်ဟာ ပေမမီ ဂိုက်မမီ ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ”

“ဆရာ ဘာသာပြန်တဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက ဝတ္ထုတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးပါရစေ၊ ဆရာ စိတြလေခါကို ဘာရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဘာသာပြန်တာလဲ”

“လောကမှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အထင်ကြီးတဲ့၊ လေးစားတဲ့ နေရာမှာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အမြင်ချင်း မတူကြပါဘူး။ တချို့က ဥစ္စာရှိသူကို အထင်ကြီးကြတယ်။ တချို့က အာဇာရှိသူကို အထင်ကြီးကြတယ်။ တချို့က ပညာရှိသူကို အထင်ကြီးကြတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ်ကျိုးမကြည့်ဘဲ သူတစ်ပါးအကျိုးကို သယ်ပိုးတဲ့လူကို အထင်အကြီးဆုံးပဲ။ အကြီးဆုံးအမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကို တိုင်းတာတဲ့နေရာမှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ဂိုက်တံဟာ ပရဟိတအလုပ်ပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သူ့ဆောင်ရွက်တဲ့ ပရဟိတ အတိုင်းအတာပမာဏကို ကြည့်ပြီး ကြီးရင် ကြီးသလောက်၊ များရင် များသလောက် အထင်ကြီးတယ်။ လေးစားတယ်။ စိတြလေခါကို

ဖတ်ရင် အဲဒီလောကအမြင်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက် ဟာ အများအမြင်မှာ ကောင်းမှုပြုတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ ကောင်းမှုဟာ ကိုယ်ကျိုးနဲ့ယှဉ်နေတယ်။ ပရဟိတ မပါဘူး။ နောက် တစ်ယောက်ကတော့ သူလုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ အများအမြင်မှာ မကောင်းမှုလို့ ထင်နေရပေမယ့် သူတစ်ပါးအတွက် ကိုယ်ကျိုးကို စွန့်လွှတ်တဲ့လူ ဖြစ် တယ်။ အဲဒီလူနှစ်ယောက် ဘယ်သူက မြင့်မြတ်သလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကို စိတြလေခါမှာ တင်ပြထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထုကို ဖတ်လိုက်ရင် အဖြေပေါ်ပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအဖြေကို ကျွန်တော် သဘောကျတယ်။ လက်ခံတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မြန်မာပြန်တာပါ”

“ကျွန်တော်တို့ ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်းရဲ့ ‘တွေ့ဆုံပေးခြင်း’ အခန်းကဏ္ဍ ကို ဘယ်လိုသဘောရပါသလဲ”

“အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အစီအစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။ စာဖတ်သူတွေလည်း အတော်စိတ်ဝင်စားကြပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ခေါင်းစဉ်အတိုင်း တကယ် စာဖတ်သူတွေအနေနဲ့ စာရေးဆရာကို တွေ့နေရသလိုပါပဲ။ သူတို့မေးချင်တဲ့ မေးခွန်းကို ခင်ဗျားတို့က ကိုယ်စားပြုပြီး မေးနေသလိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ စာဖတ်သူနဲ့ တွေ့ဆုံပေးတဲ့ စာရေးဆရာရွေးတဲ့ကိစ္စကိုတော့ အနည်းအကျဉ်း ဆွေးနွေးလိုပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့က အလျဉ်းသင့်သလို ရွေးချယ်ရတာပါလို့ ပိတ်ပြီးပြောထားတဲ့အတွက် စောဒကတက်စရာတော့ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အလျဉ်းသင့်တုန်း ကိုယ့်ဆန္ဒကိုတော့ ထုတ်ပြောလိုက်ပါရစေ။ အစဉ်အလာ ရှိတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေကို ရှေ့တန်းတင်ပြီး စာဖတ်သူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံ ပေးသင့်ပါတယ်။ စာရေးသက်ရော လူ့အသက်ပါ အတော်ရနေကြပြီ ဖြစ်တဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေ အများကြီး ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဦးစားပေးသင့်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးက ဓားမနောက်ပိတ် ခွေးမှာ ထားရမယ့်လူပါ။ ကျွန်တော်နဲ့တကွ စာဖတ်သူများဟာ အဲဒီလို အစဉ်အလာရှိတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေနဲ့ ပေဖူးလွှာကတစ်ဆင့် တွေ့ဆုံ ခန်းမှာ မတွေ့ရခင် ဘယ်စာရေးဆရာဟာဖြင့် ကွယ်လွန်သွားပြီလို့

ကြားလိုက်ရတဲ့အခါ မိမိတို့လိုလားတောင့်တထားတဲ့ အခွင့်အရေး လက်လွတ် ဆုံးရှုံးသွားရပြီဆိုတဲ့အသိ ပေါ်ပေါက်လာကြရပါတယ်”

“ဆရာအခုလို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း အတွေ့အကြုံမျိုး အရင်က ရှိဖူးပါသလား”

“မြန်မာပြည်မှာတော့ ဒါ ပထမဆုံး အတွေ့အကြုံပါပဲ။ နိုင်ငံခြား မှာတော့ ကြုံဖူးပါတယ်။ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်လောက်တုန်းက ကျွန်တော် အိန္ဒိယ ရောက်သွားတယ်။ အိန္ဒိယနယူးဒေလီမြို့မှာ ‘ဟိန္ဒူစတန်’ ဆိုတဲ့ နေ့စဉ် သတင်းစာတိုက်ကြီး ရှိတယ်။ အဲဒီ သတင်းစာတိုက်ကြီးက နေ့စဉ် သတင်းစာထုတ်သလို လစဉ် အပတ်စဉ်စာစောင်တွေကိုလည်း ထုတ်တယ်။ အဲဒီ သတင်းစာတိုက်ကြီးက ထုတ်တဲ့ ဖောင်ရေ သိန်းကျော်ရှိတဲ့ ‘ကာဒမ္ဗီနီ’ လို့ ခေါ်တဲ့ ဟိန္ဒူမဂ္ဂဇင်းက တွေ့ဆုံမေးမြန်းတာကို ဖြေခဲ့ရဖူး ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒေလီမှာပဲ အောင်အိန္ဒိယက ရေဒီယို ဟိန္ဒူဘာသာပြည်ပ အစီအစဉ်နဲ့ ပြည်တွင်းအစီအစဉ် နှစ်ခုလုံးမှာလဲပဲ တွေ့ဆုံမေးမြန်းတာကို ဖြေခဲ့ရပါတယ်”

“အိန္ဒိယမှာ စာပေဆုပေးတဲ့စနစ် ဘယ်လိုရှိပါသလဲ”

“အိန္ဒိယမှာ စာပေဆု ချီးမြှင့်တာ မြန်မာပြည်နဲ့တော့ သိပ်မတူဘူး။ အိန္ဒိယမှာ အစိုးရပေးတဲ့ဆုနဲ့ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းတွေက ပေးတဲ့ ဆုရယ်လို့ စာပေဆုနှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။ အစိုးရကပေးတဲ့ ဆုမှာ မြန်မာ ပြည်မှာလို တစ်နှစ်အတွင်း အကောင်းဆုံးစာအုပ်ကို ပေးတဲ့ဆုမျိုး မရှိ သလောက်ပဲ။ တစ်နှစ်အတွင်း စာအုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်နှစ်မတိုင်မီက စာအုပ် ဖြစ်ဖြစ် ပေးချင်တဲ့ စာအုပ်ကို ခေါင်းခေါက်စနစ်မျိုးဖြင့် ရွေးပေးတာပဲ။ ‘အကောင်းဆုံး’ ဆိုတဲ့မူတော့ ချထားတာ မတွေ့ရဘူး။ ဆုကို နှစ်တိုင်း ပေးတယ်။ ပေးတဲ့အခါလည်း စာအုပ်တွေကို အရေအတွက် အများကြီး ရွေးပြီး ပေးတယ်။ ဆုငွေအနေနဲ့တော့ သိပ်မများဘူး။ အိန္ဒိယမှာ သရဖူ ဆောင်းနေတဲ့ စာပေဆုက အစိုးရကပေးတဲ့ ဆု မဟုတ်ဘူး။ ‘ဂယန်ပိဋ်’

မည်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂလိက စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနကြီးကပေးတဲ့ ဆု ဖြစ်တယ်။ ဆုငွေအရေအတွက်လည်း များတယ်။ ရူပီးငွေတစ်သိန်း ပေးတယ်။ မနှစ်ကဆိုရင် ငါးသောင်း ထပ်တိုးပြီး တစ်သိန်းငါးသောင်း တောင် ပေးတယ်။ တစ်နှစ်တစ်အုပ်ပဲ ပေးတယ်။ စာအုပ်ကိုတော့ တစ်နှစ်အတွင်း ထုတ်တဲ့စာအုပ်ရယ်လို့ သတ်မှတ်မထားဘူး။ အရင်က ထုတ်ဝေပြီး ဖြစ်တဲ့စာအုပ်ကိုလည်း ပေးချင်ပေးတာပဲ”

“ဆရာ ပင်ကိုရေးဝတ္ထု ရေးဖို့ ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါသလား”

“ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတိုကလေးတွေကို စမ်း ရေးကြည့်နေပါပြီ။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းက လူ့သမိုင်းကို ‘ဗော်လဂါမှဂဂါ’ အမည်နဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်စီတစ်ပုဒ်စီ ရေးထားပါတယ်။ အဲဒါကို နည်းယူ ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ကို ဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီနဲ့ ရေးသားဖို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ အခု ဘာသာရေးစာစောင်တချို့မှာ စရေးနေပါပြီ”

“စာဖတ်ပရိသတ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆရာ ပြောချင်တာများရှိရင် ဖြည့်စွက်ပေးပါဦး ဆရာ”

“အဆင့်အတန်းမရှိတဲ့ အပေါစား စာများ ခေတ်စားနေတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တချို့က စာဖတ်ပရိသတ်ကို အပြစ်တင်ချင်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီလို အပြစ်မတင်ချင်ပါဘူး။ စာဖတ်ပရိသတ် တစ်ဦးဟာ တစ်သက်လုံး အပေါစား စာကို ဖတ်မသွားပါဘူး။ စာ အမြဲ ဖတ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စာအပေါ်မှာ မြင်တဲ့အမြင်ဟာ တစ်သမတ် တည်း ရှိမနေပါဘူး။ ပြောင်းလဲနေတတ်ပါတယ်။

ယနေ့ အပေါစား စာတွေကို ဖတ်နေတဲ့လူဟာ မနက်ဖြန် အဆင့် မြင့်မြင့် စာကို ပြောင်းမဖတ်ဘူးလို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ တကယ့် ဆင်ကို မမြင်ဖူးတဲ့ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကို ဆင်ရုပ်ပေးထားရင် ကလေးငယ် ဟာ အဲဒီဆင်ရုပ်ကို ဆင်အမှတ်နဲ့ ကိုင်နေမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကလေးငယ် ဟာ ဆင်ရုပ်ကို တကယ့်ဆင် မဟုတ်ဘူး။ အရုပ်သာ ဖြစ်တယ်လို့

သိတဲ့အရွယ်ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ ကလေးငယ်ကို ဆင်ရုပ် ဘယ်လို ပေးပေး ကလေးငယ်က ဆင်ရုပ်ကို လှည့်ကြည့်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။

အဲဒီလိုပါပဲ။ ဒီကနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်ဟာ ဆင်ရုပ်ကို တစ်သမတ် တည်း ကိုင်မသွားဘူး။ ဆင်ရုပ်ကို လွှင့်ပစ်တဲ့အချိန်ဟာ မလွဲမသွေရောက် လာရမှာပါ။ ဒီနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်အတော်များများဟာ တကယ့်အဆင့် အတန်းမြင့်တဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်ချင်နေကြပါတယ်။ စာပေလောကနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လူတွေအားလုံး ကြိုးစားအားထုတ်သွားကြမယ်ဆိုရင်တော့ မြန်မာစာပေလောက တည်ငြိမ်ပြီး ကမ္ဘာ့စာပေလောကနဲ့ ရင်ပေါင်တန်း နိုင်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်လာနိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်”

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ဆရာ။ ခုလို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်ပြုတဲ့အတွက် ဆရာ စာဖတ်ပရိသတ်ကိုယ်စားရော၊ စာတည်းအဖွဲ့ကိုယ်စားပါ ကျေးဇူး တင်ပါတယ်။ အနှစ်သာရပြည့်ဝတဲ့ အရှေ့တိုင်းစာပေတွေကို ဆရာ ဆက်လက် တင်ပြနိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုခဲ့ပါတယ်”

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ဆရာပါရဂူ ခြံဝင်းမှ ထွက်လာချိန်မှာ ဦးအောင်မြင့်က ဆရာဝတ္ထုများနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောလာတယ်။ ကျွန်တော် ကတော့ ဆရာ ပြောခဲ့တာတွေထဲက စကားတစ်လုံးကို ထပ်ဖန်တလဲလဲ စဉ်းစားနေမိတယ်။ မြန်မာစာပေလောကထဲကို တတိယတံခါးမှ ဝင်လာ တဲ့သူလို့ ဆရာက ဆိုတယ်။ ဒါကြောင့် တတိယတံခါးမှ ဆရာ ပါရဂူ လို့ ဆိုရလေမလား။

ဝင်းငြိမ်း
ဗေမူးလွှာ

မှန်ကူကွက်များကို ဖြတ်သန်းခြင်း

ယခုနှစ်ပိုင်းများအတွင်း ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့စာအုပ်များ ထွက်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ၁၉၉၇ ဒီဇင်ဘာလအတွင်းက ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်မှ ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ ‘ဖျတ်ခနဲ တွေ့ရသော ရုပ်ပုံလွှာကားချပ်များ’ စာအုပ် ပထမအကြိမ်အဖြစ် ထွက်လာပြီး ၁၉၉၈ ဇန်နဝါရီလထဲတွင် မုံရွေးစာအုပ်တိုက်က ဆရာပါရဂူ၏ ‘ပရကထာ’ စာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ပြည့်စွက်ရိုက်နှိပ်ခြင်းအဖြစ် ထုတ်ဝေလာပါသည်။

ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့။ ယင်းမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမေတစ်မျိုးပဲ ဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေသည် ယခုအခါ ရသစာပေ၌ အကျုံးဝင်လာသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရသပါအောင် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွင် ပြဿနာနှစ်ရပ်ရှိသည်ဟု ဆိုပေသည်။ ယင်းတို့မှာ အရေးခံပုဂ္ဂိုလ် ပြဿနာနှင့် ရေးနည်း ရသပညာပြဿနာ ဟူ၍ ဖြစ်ကြောင်း ဆရာဒဂုန်တာရာ ဆိုဖူးပါသည်။

အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်ပြဿနာ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူသည် မိမိကြည်ညိုလေးစားသူကို ရေးသားစမြဲ ဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူက မိမိ၏အကဲဖြတ်ချက်အတိုင်း နှစ်သက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကို ရွေးချယ်ကာ ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူ၏စိတ်ကို လှုံ့ဆော် ဖမ်းစားနိုင်သော လူပုဂ္ဂိုလ်ကျော်အား ရွေးချယ်ခြင်းပင်။

ရေးနည်းရသညာပြဿနာ။ ယနေ့ခေတ်တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေကို ရသနည်း၊ အလှဗေဒနည်းဖြင့် ရေးသားဖွဲ့နွဲ့လာကြသည်။ ယေဘုယျ အနေနှင့် ‘ဝတ္ထုဟန် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးနည်း’ဟု တချို့ ပြောကြပါသည်။

ဤပြဿနာနှစ်ရပ်တွင်လည်း ပြောစရာတချို့ ရှိပေသည်။

အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်၏ဘဝသည် ပြည်သူလူထုအများနှင့် ဆက်စပ် နေလျှင် သမိုင်းတန်ဖိုး ရှိသည်ဟု သုံးသပ်ကြသည်။ သမိုင်းတန်ဖိုးဟူသည် လူ့သမိုင်း တိုးတက်ပြောင်းလဲရေး၌ အရေးခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်က မည်သည့် ကဏ္ဍအပိုင်းက ဆောင်ရွက်ရသည်၊ အကျိုးပြုသည် ဟူသောအချက်ကို ဆိုလိုပေသည်။ ဥပမာ-ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း (၁၈၇၆-၁၉၆၄)၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု၊ စစ်ပြီး လွတ်လပ်သော ခေတ် ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းတန်ဖိုးပါရမည် ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် စာပေပညာရှင် ကဗျာ ဆရာကြီးဖြစ်သဖြင့် ယနေ့ခေတ်သစ် မြန်မာစာပေလောကအပေါ် ဩဇာ သက်ရောက်မှု သမိုင်းတန်ဖိုးကို ဖော်ပြကြရပေမည်။

တစ်ဖန် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရသဟန်၊ ဝတ္ထုဟန်ဖြင့် ရေးသဖြင့် အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုဂ္ဂလိကဘဝ အနုအရင့်၊ အချစ် အလွမ်း စွန့်စားခန်း စသည်တို့ ပါလာတတ်သည်။ တချို့ ပျော့ကွက်များပင်ပါသည်။ ယင်းကို တချို့က လက်မခံချင်ကြ။ ပေါ့သည်ဟု ထင်မြင်ကြသည်။ အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ယနေ့ခေတ် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးနည်း (ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့) သည် ရှေးခေတ်ထေရုပ္ပတ္တိရေးဟန် မဟုတ်တော့ချေ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေသည် လူတစ်ယောက်အကြောင်း ဖော်ပြခြင်းဖြစ်၍ လူဆန်သော အကွက်အခင်း များ ပါရပေမည်။ ယင်းလူဆန်သော ဇာတ်ကွက်များ၊ လူ့သဘာဝအဖွဲ့ များကြောင့်ပင် အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်ပုံသည် ပီသကြည်မြလာရပေသည်။

ဆရာပါရဂူသည် ‘ပရကထာ’ဟု အမည်ပေးထားသော ရုပ်ပုံလွှာ အဖွဲ့အနွဲ့စာအုပ်တွင် အထက်ပါသဘောကို အခြေခံရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ကြရပေမည်။

ဆရာပါရဂူသည် ‘ပဏ္ဍိတကထာ’ (ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓစာပေပညာရှင်များ အကြောင်း တစေတစောင်း)စာအုပ်ကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပေသည်။ (ပထမ အကြိမ်၊ ၁၉၉၇ ဇွန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်) ထို့နောက် ရွှေပေါက္ကံ စာပေ တိုက်မှ ဆရာပါရဂူ၏ ‘ရာဟုလာသံကိစ္စည်း’ဆိုသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေ လက်ရာ စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာပါသေး သည်။ ဆရာပါရဂူ၏ စာပေလက်ရာအများအပြားထဲတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ သည်လည်း တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍအဖြစ် ပါဝင်နေသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ယခု ‘ပရကထာ’ စာအုပ်အတွက် အမှာစာရေးရာတွင် ဆရာ ပါရဂူက-

‘မိမိအကြောင်း မိမိကိုယ်တိုင် ရေးသောစာသည် ‘အတ္တကထာ’ဖြစ်လျှင် သူတစ်ပါးအကြောင်း ရေးသားထားသော စာသည် ‘ပရကထာ’ ဖြစ်သင့်သည်ဟု စိတ်ကူးပေါ်လာသည်ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်၏ အမည်ကို ‘ပရကထာ’ဟု တပ်လိုက်ရ ခြင်းဖြစ်သည်။ ‘အတ္တကထာ’ဟူသော ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းရှိသော်လည်း ‘ပရကထာ’မှာ ဤစာအုပ်ကျမှ စိတ်ကူးပေါ်လာသည့် အမည် ဖြစ်သည်။ Autobiographyက ‘အတ္တကထာ’ ဖြစ်ပြီး Biographyမှာ ‘ပရကထာ’ ဖြစ်သည်’

ဟု ရှင်းပြထားပေသည်။ ဆက်လက်၍-

‘ဤ ‘ပရကထာ’၌ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအရ မိမိနှင့် ထိတွေ့မှုရှိသော စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာ ၂၁-ဦး (ယခု ဖြည့်စွက် ရိုက်နှိပ်ခြင်းတွင် စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာ ၅-ဦး ထပ်မံ ဖြည့်ထား သည်)တို့ကို တစေတစောင်း ကြည့်ထားသည်။ တစေတစောင်း ကြည့်ရုံ ကြည့်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်များ၏ဘဝမှန်ကူကွက် တစ်ကွက် စ၊ နှစ်ကွက်စကို ဖုန်သုတ်ရုံသုတ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်’ ဟူ၍ လည်း ဆရာပါရဂူက အမှာစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆရာပါရဂူ၏ ‘ပရကထာ’ စာအုပ်တွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာ ဦးမောင်ကြီး၊ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဇေယျ၊

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၊ ဓနုဖြူဦးအေးမောင်၊ ထွန်းနေစဉ်ဦးထွန်းဖေ၊ ရွှေစကြာ၊ သံတော်ဆင့် ဦးသိမ်းမောင်၊ ဦးပဂျီငို၊ နဂါးနိဦးထွန်းအေး၊ ဇော်ဂျီ၊ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ မာယ၊ လူထုဦးလှ၊ လူထုဒေါ်အမာ၊ သိန်းဖေမြင့်၊ ဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်)၊ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၊ ညိုမြ၊ ဗန်းမော် တင်အောင်၊ နန္ဒ၊ ဒဂုန်တာရာ၊ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်၊ တင်ဇ (ရှမ်းပြည်) တို့၏ အကြောင်းကို (ဆရာပါရဂူ အမှာစာရေးထားသလို) တစေ့တစောင်း ဖတ်ရှုကြရပေသည်။

ဆရာပါရဂူ၏ ‘ပရကထာ’ စာအုပ်ပါ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့တချို့ကို ထုတ်နုတ်ကြည့်ရလျှင်-

‘ဆရာသိန်းဖေမြင့်၏ ဘဝတစ်လျှောက်မှာ ဘယ်အချိန်အခါမဆို တိုက်ပွဲအပြည့်ပါကလား။ နိုင်ငံရေးနယ်မှာလည်း သူ့ခမျာတစ်လျှောက် လုံး တိုက်ပွဲနဲ့ချည်း နပန်းလုံးခဲ့ရတယ်။ စာပေနယ်မှာလည်း တိုက်ပွဲ မကင်းဘူး။ အခု သေမင်းနဲ့ တိုက်ပွဲဝင်နေရပြန်ပြီ။ သေမင်း ရန်ပြုတာကို တော်တော်နှင့် အညံ့မခံ၊ အရှုံးမပေးဘူး။ သေမင်းကို အစွမ်းကုန် ပြန်အန်တုနေတယ်’

(မိမိနှင့် သိန်းဖေမြင့်၊ ပရကထာ၊ စာ ၂၇၁)

‘ဂျစ်ကားအဖြူလေးတစ်စီးသည် သုသာန်နယ်မြေမှ ထွက်လာ ပြီး ဥက္ကလာပသို့ ရှေ့ရှုပြေးနေသည်။ ထိုဂျစ်ကားရှေ့ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာ ပါလာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဗန်းမော် တင်အောင်၏ ဇနီး ဒေါ်ခင်ဦးနှင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်အချို့ ပါလာ၏။

“ကျွန်မ သူ့ကို စောစောပိုင်းက အတော်ကလေး အထင်သေး ခဲ့တယ်။ သူ့ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းလည်း ဝေဖန်ခဲ့တယ်။ သူ့သားမယား၊ သူ့အိမ်ထောင်ကို သူ့ဂရုမစိုက်ဘူး။ သူ့နိုင်ငံရေး၊ သူ့စာပေရေးနဲ့သာ ပျော်မွေ့နေခဲ့တယ်။ စီးပွားရေးတို့ ဘာတို့ ဆိုတာကို လုံးဝ ထည့်မတွက် ဘူး။ ကျွန်မတို့ကတော့ ငတ်တစ်လှည့် ပြတ်တစ်လှည့်ပဲ။ ကျွန်မ သူ့အပေါ် အတော်မကျေမနပ် ဖြစ်မိတယ်။ အခုတော့ ကျွန်မ မှားမှန်း

သိရပါပြီ။ သူ့ကို အခုလို ပြည်သူလူထုက လေးစားကြည်ညိုမှန်း သိရတော့ ကျွန်မ ကြက်သီးထမိတယ်။ ဒီလို ပြည်သူလူထုရဲ့ လေးစားကြည်ညိုမှုကို ကျွန်မ အရင်က အထင်ကြီးခဲ့တဲ့ ငွေကြေးနဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ ဝယ်လို့ မရဘူးဆိုတာ ကျွန်မ ခု သဘောပေါက်ပါပြီ။ သူ့အပေါ်လည်း အမြင်မှန်ရပါပြီ”

ဒေါ်ခင်ဦး၏ မျက်လုံးအိမ်ထဲမှ မျက်ရည်ပေါက်တစ်ပေါက် စီးကျလာ၏။ နှလုံးသားထဲမှ တိုးထွက်လာသည့် သူ၏အသံသည် ဂျစ်ကားအရှိန်ကြောင့် ရုတ်ချည်းပင် ဝေခနဲ ပျံ့လွင့်သွားသည်။

တရားစောင့်သူကို တရားက ပြန်စောင့်သည်။

ပြည်သူ့ကိုချစ်သူအား ပြည်သူက ပြန်ချစ်သည်။

လူကိုလေးစားသူအား လူက ပြန်လေးစားသည်။

ဤကား အလွန်ရိုးစင်းသော ဒဿနတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

(ဘာသာတရားနှစ်ခု ဆုံခြင်း၊ ပရကထာ၊ စာ ၃၀၈-၃၀၉)

‘ဒဂုန်တာရာသည် မိမိ ဆုပ်ကိုင်ထားသော အယူအဆတစ်ခုကို ခပ်လွယ်လွယ်၊ ခပ်ပေါ့ပေါ့ အလျှော့ပေးတတ်သူ မဟုတ်ပေ။ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့၏အယူအဆနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်စုံ တစ်ယောက်က ဝေဖန်လာလျှင်၊ ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုလာလျှင်၊ အတိုက်အခံ ပြုလာလျှင် မိမိအယူအဆကို ခပ်လွယ်လွယ် ခပ်ပေါ့ပေါ့ အလျှော့ပေးတတ်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုးထဲက မဟုတ်ပေ။ သူ့ကို ဆန့်ကျင်ကြခြင်းမှာ ထိုအကြောင်းလည်း တစ်ကြောင်း ပါဝင်သည်’

(ရုပ်ပုံလွှာ၏ စာမျက်နှာများ၊ ပရကထာ၊ စာ ၃၆၃)

စသည်ဖြင့် တွေ့ကြရမည် ဖြစ်သည်။ အချို့ရုပ်ပုံလွှာ အဖွဲ့အနွဲ့များတွင် ဆရာပါရဂူ၏ ခံစားချက် ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ သို့သော် ဝေဖန်တာကိုတော့ မတွေ့ရချေ။

ဆရာပါရဂူ၏ ‘ပရကထာ’ တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြတ်သန်းသွားသော သမိုင်းခေတ်ကိုလည်း တစေတစောင်း တွေ့မြင်ခွင့် ရပေသည်။ ‘ပရကထာ’ သည် စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ၊ စာပေ ပညာရှင်များ၏ ဘဝမှန်ကူကွက်များကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ရေးထားရုံ သာမက အစဉ်အဆက် သမိုင်းခေတ်ရေစီးကြောင်းကြီး၏ ကန့်လန့်ဖြတ် ဘေးတိုက်ရုပ်ပုံလွှာကိုလည်း တာဝန်သိစွာ ခြယ်ရေးသွားပေသည်။

ယခု ‘ပရကထာ’ စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးသူ ဆရာပါရဂူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ဖြစ်ခဲ့သည်တို့ကို ပြန်လည် တင်ပြလိုက်ပါသည်။

□ ဆရာပါရဂူခင်ဗျား၊ ဆရာက အခု ‘ပရကထာ’ ဆိုပြီး စာအုပ် ထွက်လာတယ်။ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်လည်း ‘စာပေရုပ်ပုံလွှာ’ ဆိုပြီး အဲဒါမျိုး ထုတ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဆရာနတ်နွယ်ကလည်း ‘မိမိနှင့် စာရေးဆရာများ’ (တောအကြောင်း၊ တောင်အကြောင်း) ရာပြည့်စာအုပ် တိုက်က ထွက်လာဖို့ ရှိပါတယ်။ ဆရာဒဂုန်တာရာကတော့ ‘ရုပ်ပုံလွှာ’ (၁၉၅၅နဲ့ ၁၉၆၃)။ အခု ရာပြည့်တိုက်ကထွက်တဲ့ ‘ဖျတ်ခနဲတွေ့ရသော ရုပ်ပုံလွှာ ကားချပ်များ’ အဲဒီစာအုပ်တွေ တွေ့ရပါတယ်။ ဆရာအနေနဲ့ ‘ပရကထာ’ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့ ဆောင်းပါးတွေ ရေးသားဖြစ်ခဲ့တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာရဲ့ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ စေ့ဆော်မှုတွေ တစ်စုံတစ်ရာ ရှိလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ ဆရာရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့ ကြိုးပမ်းမှုအပေါ် မှာ ဆရာရဲ့သဘောထားကို အရင် ပြောပြပေးစေချင်ပါတယ်။

○ စာပေ အဆောက်အအုံကြီးထဲမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိဟာ တစ်ခန်း တစ်ကဏ္ဍ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အတော်များများကို ရေးပြီးပါပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာမှာ ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ ဆရာတော်ကြီး အတော် များများရဲ့ ထေရုပ္ပတ္တိများကိုလည်း ရေးပြီးပါပြီ။ ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ ထေရုပ္ပတ္တိများကို တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့အနေနှင့် စုပေါင်းပြီး စာအုပ်ထုတ်တာ မျိုးတော့ ယခုအထိ မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ ထေရုပ္ပတ္တိများကို ‘ထေရကထာ’ အမည်နှင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဖို့

အစီအစဉ်တော့ ရှိနေပါတယ်။ ပြည်တွင်းပြည်ပဗုဒ္ဓဘာသာစာပေပညာ ရှင်ကြီးများရဲ့ အကြောင်းအရာများကိုလည်း တော်တော်များများ ရေးခဲ့ဖူး ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာများကိုတော့ စုပေါင်းပြီး ‘ပဏ္ဍိတ ကထာ’ အမည်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ထားပါတယ်။ အဲဒီ ထေရုပ္ပတ္တိများနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ များဟာ အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ဘဝကို အပြည့်အဝဖော်ပြတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုး တော့ မဟုတ်ဘူး။ မိမိ စိတ်ပါဝင်စားတဲ့ ဘဝအစိတ်အပိုင်းများကိုသာ ယူပြီး ရေးထားတဲ့အတ္ထုပ္ပတ္တိများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီထေရုပ္ပတ္တိနဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ထေရုပ္ပတ္တိ သို့မဟုတ် အတ္ထုပ္ပတ္တိလို့ နာမည်တပ်လို့တော့ ရမှာမဟုတ်ဘူး။ အမှန်ကတော့ ‘ပရကထာ’ အမှာစာမှာ ကျွန်တော် ရေးထားတဲ့အတိုင်း အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဘဝမှန်ကူကွက် တစ်ကွက်စ၊ နှစ်ကွက်စကို ဖုန်သုတ်ပေးထားခြင်းလောက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုပဲ မြန်မာစာရေးဆရာများရဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ရေးလိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒ ပေါ်လာပါတယ်။ မြန်မာစာရေးဆရာများရဲ့ အကြောင်းကိုတော့ စာရေးဆရာများ အတော်များများ ရေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ရေးပုံရေးနည်း ကတော့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တူကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ရေးပုံရေးနည်းကတော့ တစ်ဆင့်ကြား တစ်ဆင့်စကားကို အခြေခံပြီး ရေးတာ အင်မတန် နည်းပါးတယ်။ မိမိသိတဲ့ သူတို့ရဲ့ ဘဝအစိတ်အပိုင်း အချို့လောက်သာ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပရကထာ စာအုပ်ထဲမှာ ပါတဲ့ စာပေပညာရှင်ကြီးများ၊ စာရေးဆရာကြီးများထဲက ကျွန်တော်နှင့် လူချင်း မဆုံရတာ လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီး တစ်ယောက်သာ ရှိတယ်။ လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီးတောင် ကျွန်တော်တို့ မိလိုက် ပါတယ်။ လူချင်း မဆုံရတာကတော့ ဆရာကြီး မုံရွာပြောင်းသွားတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးနှင့် လူချင်းမဆုံလိုက်ရပေမယ့် ဆရာကြီးရဲ့ တပည့်ရင်းဖြစ်တဲ့ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့် ပြောပြတဲ့ ဆရာကြီး အကြောင်းများကို ကြားသိနေရပါတယ်။ ဆရာကြီးအကြောင်းကို ကျွန်တော် ရေးတဲ့နေရာမှာ တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်ကြားကို ရေးတယ်လို့ ဆိုရပေမယ့်

သူ့ တပည့်ရင်းတစ်ဦး ပြောပြတာကို များသောအားဖြင့် အခြေခံပြီးရေးတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်တွေ့တာ၊ ကိုယ်သိတာကို ရေးတာလို့ပဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ပရကထာထဲမှာပါတဲ့ တခြားစာပေပညာရှင် စာရေးဆရာကြီးများကတော့ ကျွန်တော်နှင့် တွေ့ဖူး၊ ဆုံဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်ပါတယ်။

ပရကထာထဲမှာပါတဲ့ စာရေးဆရာများအကြောင်းကို ကျွန်တော် ဆက်တိုက် ရေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့ စာရေးဆရာများရဲ့အကြောင်းကို ရေးထားတာ နှစ်အတော် ကြာသွားပါပြီ။ ရွှေစကြာတို့၊ သိန်းဖေမြင့်တို့ အကြောင်းဆိုရင် သူတို့ကွယ်လွန်ပြီးစအချိန်က ရေးခဲ့တဲ့စာများ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာများကို စုပေါင်းပြီး ပရကထာအမည်နှင့် စာအုပ် ထုတ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပရကထာဆိုတဲ့အမည်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အနည်းငယ် ရှင်းလင်း ပြောပြလိုပါတယ်။ ပရကထာဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်နှင့် ရင်းနှီးမှု မရှိတဲ့စကားလုံး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ပထမအကြိမ်ရိုက်မှာ ပရကထာဆိုတဲ့ အမည်ရဲ့ အောက်မှာ 'မြန်မာစာရေး ဆရာများအကြောင်း တစေ့တစောင်း' လို့ ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်ကျတော့ 'မြန်မာ စာရေးဆရာများအကြောင်း တစေ့ တစောင်း' ဆိုတဲ့အောက်ကစာတန်းလေး ပါမလာတော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် စာဖတ်သူ အတော်များများက ဝေဖန်ကြပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်အမှာစာကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ဝေဖန်စရာ မလိုတော့ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ အားလုံးရှင်းသွားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်အကြောင်း ရေးတာကို 'အတ္တကထာ' လို့ ခေါ်ရင် သူတစ်ပါးအကြောင်း ရေးတာကို 'ပရကထာ' လို့ ခေါ်လို့ မရဘူးလားဆိုပြီး ပရကထာ အမည်တပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပရကထာမှာပါတဲ့ စာရေးဆရာများ၊ ပညာရှင်များအကြောင်း ရေးလိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်လာတာကတော့ ထူးထူးခြားခြား စေ့ဆော်မှုတွေ ရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်က လူ့အကြောင်းကိုရေးတာ

ဝါသနာပါတယ်။ တခြား မိမိရေးလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ အကြောင်းတွေလည်း အတော်များများ ရေးပြီးသွားပြီ။ နောက်ထပ် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်း ရေးမလဲလို့ စဉ်းစားစိတ်ကူးတဲ့အခါမှာ မိမိနှင့် သိဖူး၊ မြင်ဖူးတဲ့ မိမိနဲ့ ဆုံဖူးတဲ့ မိမိနဲ့ အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်တဲ့ စာရေးဆရာများ၊ မိမိရဲ့ကလောင်ဖျား မှာ ပေါ်ပေါက်လာကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

□ အခု ဆရာရဲ့ ‘ပရကထာ’ စာအုပ်ထဲမှာ ဥပမာ-ဆရာကြီး သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်၊ ဆရာဒဂုန်တာရာတို့ရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ တွေကို ရေးတဲ့ဟန်က ရသ တအားပါပြီ။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရေးတဲ့ နေရာမှာကျတော့ ရသထက် အချက်အလက်နဲ့ သမိုင်းအဖြစ်အပျက်တွေ ကိုပဲ စိကာစဉ်ကာ ရေးသွားတာမျိုး၊ ဥပမာ- လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာ ဦးမောင်ကြီး၊ ဆရာဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဆရာဦးညိုမြ စသည်ဖြင့် အဲဒီလို ဖတ်ရပါတယ်။ အခု ‘ပရကထာ’ စာအုပ်ထဲက ဆရာအမှာစာအရ ဆိုရင် တော့ တစေ့တစောင်း၊ ဘဝမှန်ကူကွက်ပေါ့နော်။ အဲဒီ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ (ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့)မှာ ရေးဟန်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာရဲ့ အသွန်အသင် ကိုလည်း ကြားနာချင်ပါတယ်။

□ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးတဲ့နေရာမှာ တချို့က ရသပါအောင် ရေးကြတယ်။ တချို့ကတော့ အချက်အလက် အကြောင်းအရာများကိုပဲ ဦးစားပေးပြီး ရေးသားကြပါတယ်။

ရသပါအောင် ရေးတဲ့နေရာမှာ တစ်ခုတော့ စဉ်းစားသင့်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရဲ့ အဆင်တန်ဆာမျိုးအနေနှင့် ရသပါအောင် ထည့်ပြီး ရေးတာမျိုးကတော့ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရသပါအောင် ရေးတဲ့နေရာမှာ ကျွမ်းကျင်ဖို့ လိုပါတယ်။ အနုပညာမြောက်ဖို့ လိုပါတယ်။ ရသပါအောင်ရေးမှ အောင်မြင်တဲ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်မယ်ဆိုပြီး ရသကို တအားထည့်ပြီး ရေးမယ်ဆိုရင်တော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးတဲ့နေရာမှာ အဓိက အခန်းကဏ္ဍဖြစ်တဲ့အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်က အားနည်းသွား

လိမ့်မယ်။ အချက်အလက် အဖြစ်အပျက်ကို ကြွတက်သွားစေတဲ့ ရသမျိုး ပါတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှ အောင်မြင်မှုရှိတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဟင်းချိုအောင်ဆိုပြီး အချိုမှုန့်တွေ တအားလောင်းထည့် လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ ဟင်းရဲ့အရသာ ပျက်သွားရုံပဲ ရှိလိမ့်မယ်။

ပရကထာမှာပါတဲ့ စာရေးဆရာများအကြောင်း ရေးတဲ့နေရာမှာ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့အကြောင်းကို ရသပါအောင် ထည့်ပြီးရေးမယ်၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ရဲ့အကြောင်းကိုတော့ ရိုးရိုးစင်းစင်းပဲ ရေးမယ်လို့ ကြိုတင်စိတ်ကူးထားတာ မရှိပါဘူး။ ထိုင်ပြီး ရေးလိုက်တဲ့အခါကျမှပဲ ကလောင်ခေါ်သွားရာကို လိုက်ပါသွားရခြင်း ဖြစ်တယ်။ စာရေးရင်းနဲ့ သူ့အလိုလို တချို့ စာရေး ဆရာများရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ ရသ သဘော အနည်းငယ် ပါသွားပြီး တချို့ စာရေးဆရာများရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကျတော့ ရိုးရိုးစင်းစင်း ဖြစ်သွားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးရင်း ကိုယ်က အတင်းဖျစ်ညှစ်ပြီး ရသပါအောင် ထည့်ပေးတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ သူ့အလိုလို ကလောင်ဖျားက ရသ စီးကျ လာတာမျိုးက ကောင်းပါတယ်။

□ အခု စာအုပ်ထဲက အတ္ထုပ္ပတ္တိဆောင်းပါးတွေက အများအားဖြင့် ကွယ်လွန်ပြီးသူ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အကြောင်း များတယ်နော် ဆရာ။ တစ်ခါ တုန်းက ကမ်းနားလမ်း၊ နန်းသီတာ စားသောက်ဆိုင်မှာ စည်သူမြသန်း တို့လုပ်တဲ့ ဆရာသခင်မြသန်း ကွယ်လွန်ခြင်း အနှစ် (၂၀) ပြည့် အခမ်း အနားမှာ ဆရာရယ်၊ ဆရာမြသန်းတင့်၊ ဆရာနတ်နွယ်၊ ဆရာလင်းယုန် မောင်မောင်ရယ်တို့ အမှတ်တရ စကားပြောခဲ့ကြတယ်နော်။ ဆရာ သခင်မြသန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ ဆရာ ရေးခဲ့ဖူးတာ ရှိပါသလား ဆရာ။ ဆရာ သခင်မြသန်း၊ ဆရာ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဆရာ ဗန်းမော် တင်အောင်တို့ဟာ ၁၉၇၇-၇၈ တစ်ဝိုက်မှာ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ကွယ်လွန် သွားကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အခု စာအုပ်ထဲမှာ ဆရာဦးသိန်းဖေမြင့်နဲ့ ဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်တို့အကြောင်း ပါပါတယ်။ ဆရာသခင်မြသန်း အကြောင်းရေးတာ မတွေ့မိလို့ မေးကြည့်တာပါ ခင်ဗျာ။

□ ကျွန်တော် ပြောပြတဲ့အတိုင်း ဆရာတော်ကြီးများအကြောင်း၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ ဗုဒ္ဓစာပေ ပညာရှင်များအကြောင်း၊ ဒဿနပညာရှင်များ အကြောင်း၊ မြန်မာစာရေးဆရာတော်တော်များများရဲ့ အကြောင်းကို ရေးသားပြီးပါပြီ။ အဲဒီ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ရေးသားပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော် အတ္ထုပ္ပတ္တိ မရေးတော့ဘူးလို့ မထင်မှတ်စေချင်ပါဘူး။ စာရေးတယ်ဆိုတာ ရေးစရာနေရာ ပလက်ဖောင်း ရှိရမယ်။ ရေးလိုတဲ့အကြောင်းအရာလည်း ပေါ်လာရမယ်။ ဈာန်ဝင်တယ်လို့ ခေါ်မလား မသိဘူး။ ရေးလိုတဲ့ အာသိသလည်း ရှိရမယ်။ အဲဒီလိုအကြောင်းတွေ စုပေါင်းပေါ်လာမှ စာရေး ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာ သခင်မြသန်းအကြောင်းကို ကျွန်တော် မရေး ဖူးသေးပါဘူး။ ရေးသင့်ရေးအပ်တဲ့ စာရေးဆရာများလည်း အတော်များများ ကျန်နေပါသေးတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်းကို တခြား စာရေးဆရာ များလည်း အတော်များများ ရေးပြီးကြပါပြီ။ ရှေ့ကိုလည်း ဆက်ရေးကြ လိမ့်ဦးမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အခုနပြောခဲ့တဲ့ အင်္ဂါရပ်များ စုပေါင်း ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော့်ကလောင်ဖျားက စီးကျလာတဲ့ မင်က တခြားစာရေးဆရာ စာပေပညာရှင်များရဲ့ ရုပ်ပုံများကို ရေးခြယ် ပုံဖော် သွားကောင်း သွားပါလိမ့်မယ်။

□ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပဲ ဆရာရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆောင်းပါးတွေကို ဖတ် ရင်းနဲ့ စာရေးဆရာအောင်ထူး ဆိုတာကို ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ တွေ့ရပါတယ်။

သူရိယသည် သူ့လက်ကိုင် စာရေးဆရာများကို အကြောင်းအရာ အလိုက် ခွဲခြားထားသည်။ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဝတ္ထု၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထု များနှင့်ပတ်သက်လာလျှင် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းကို ဦးစားပေးထား သည်။ နိုင်ငံရေးနှင့် မျိုးချစ်စိတ်တက်ကြွရေးဝတ္ထုကို မဟာဆွေက တာဝန် ယူထားသည်။ ရာဇဝင်သမိုင်းဝတ္ထုကိုမူ ရွှေစကြာက ရေးသည်။ ဟာသဝတ္ထုအတွက် ဇေနနှင့် သတိုးအိမ်ကို တာဝန်ပေးထားသည်။ အလွမ်းအဆွေး ဝတ္ထုရေးရာသူမှာ အောင်ထူး ဖြစ်သည်’

‘ကျွန်တော် သူရိယ သတင်းစာတိုက်တွင် အဝင်အထွက် လုပ်နေချိန်၌ တိုက်ထိုင်အယ်ဒီတာ လုပ်နေကြသူများမှာ ဝေဒနာနှင့် အောင်ထူးတို့ ဖြစ်ကြသည်’
(ယင်းစာမျက်နှာ)

□ ဆရာအောင်ထူး စာရေးကောင်းတဲ့အကြောင်း တစ်စွန်းတစ်စကိုတော့ သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြား ကြားရဖူးပါတယ်။ ဆရာအနေနဲ့ ဆရာအောင်ထူးအကြောင်း အမှတ်ရစရာရှိရင် ပြောပြပါဦး။

□ စာရေးဆရာ အောင်ထူးအကြောင်း ကျွန်တော် နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ‘အညတြကြယ်တစ်ပွင့်’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ရေးထားဖူးပါတယ်။ အဲဒီဆောင်းပါး ဖတ်ကြည့်ရင် အောင်ထူးအကြောင်း တစ်စွန်းတစ်စ သိပါလိမ့်မယ်။ အောင်ထူးကို ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံး သူရိယသတင်းစာတိုက်မှာ တွေ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အောင်ထူးဟာ သူရိယသတင်းစာ အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ သူရိယသတင်းစာ အယ်ဒီတာလုပ်ရင်း ဝတ္ထုလည်း ရေးပါတယ်။ အလွမ်းဝတ္ထုရေးတဲ့နေရာမှာ နာမည်ရတဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ သူရိယသတင်းစာ နေ့စဉ် အခန်းဆက်ဝတ္ထုရှည်ကြီးများကိုတောင် ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ အောင်ထူးကို မတွေ့တော့ပါဘူး။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး ယုဝတီသတင်းစာထုတ်တဲ့အချိန်ကျမှ အောင်ထူးကို တစ်ခါ ပြန်တွေ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ယုဝတီသတင်းစာမှာ ခေတ္တသတင်းအယ်ဒီတာ လာလုပ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ စာရေး၊ နေရေး အဆင်မပြေတဲ့ အတွက် ကြောင့်လား မသိဘူး။ သတင်းစာ လက်ပွေ့ပိုက် ရောင်းတယ်ဆိုတာလည်း ကြားရပါတယ်။ နောက်တော့ မထင်မရှား ကွယ်လွန်သွားပါတယ်။

ဆရာစာအုပ်မှာ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားနဲ့ ဦးဖိုးကျားရဲ့ ‘မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ’ စာအုပ်အကြောင်း ရေးတဲ့အထဲ-

‘မဟာယာနဂိုဏ်းတွင် ထေရဝါဒဂိုဏ်းအနေနှင့် လက်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိသည့်အချက်များစွာ ရှိသကဲ့သို့ အလေးပြုထိုက်သည့် အချက်များလည်း ရှိသည်။ မဟာယာနဂိုဏ်းတွင်ရှိသော ကြွယ်ဝသည့် ဒဿနပညာ

စာပေ နှင့် ပရဟိတ သူတစ်ပါးအကျိုးပြု ဗောဓိသတ္တ အယူအဆတို့မှာ မသိကျိုးကျွဲ ပြုလုပ်ထားထိုက်သည့်အရာများ မဟုတ်ပေ။ ထိုအချက် များကြောင့်သာလျှင် မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ ယခုလောက် ထွန်းကားပြန့်ပွားနေခြင်း ဖြစ်သည်'

(စာ ၁၁၃)

ဆိုပြီး ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ ဆရာ အဲဒီ ကြွယ်ဝတဲ့ ဒဿနပညာ ဘာပေနဲ့ ဗောဓိသတ္တ အယူအဆကို နည်းနည်း အကျယ်ချဲ့ပြီး ရှင်းပြပေးစေ လိုပါတယ်။ ဘာသာရေး အသိအမြင် ပွားရအောင်လို့ပါ ဆရာ။

□ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ထေရဝါဒဂိုဏ်းနှင့် မဟာယာနဂိုဏ်း ဆိုပြီး ဂိုဏ်းကြီး နှစ်ဂိုဏ်း ရှိပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံများက ထေရဝါဒဂိုဏ်းဝင် နိုင်ငံများ ဖြစ်ကြပြီး တရုတ်နိုင်ငံ၊ ကိုရီးယားနိုင်ငံ၊ တိဗက်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံတို့ကတော့ မဟာယာနဂိုဏ်းဝင် နိုင်ငံများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ထေရဝါဒဂိုဏ်းက မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ထားတော်မူတဲ့ မူလဘူတဖြစ်တဲ့ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများထဲမှာ ပါတဲ့ ဒေသနာတော်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးတဲ့ ဂိုဏ်း ဖြစ်ပါတယ်။ မဟာယာနဂိုဏ်းကတော့ ဗုဒ္ဓဟောကြားထားတော်မူတဲ့ ဒေသနာအနှစ်သာရ ကို အခြေခံပြီး၊ နောက်ပိုင်း အယူအဆများကို ထပ်ဖြည့်ထားတဲ့ဂိုဏ်း ဖြစ်ပါတယ်။

မဟာယာနဂိုဏ်းမှာရှိတဲ့ အချက် ၂-ချက်ဟာ ကြိုက်နှစ်သက် ဧရာကောင်းတဲ့ အချက်များ ဖြစ်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ပထမအချက် ကတော့ ဒဿနပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အချက် ဖြစ်တယ်။ မဟာယာန ဂိုဏ်းမှာ အင်မတန်ကြွယ်ဝတဲ့ ဒဿနပညာ စာပေကျမ်းဂန်များ ရှိပါတယ်။ ဒဿနပညာဆိုတာ တစ်ခေတ်နဲ့တစ်ခေတ် မတူပါဘူး။ နောက်ပိုင်း ကာလလေး၊ ဖွံ့ဖြိုးကြွယ်ဝလာလေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ မဟာယာနဂိုဏ်းမှာ နောက်ပိုင်း ဖွံ့ဖြိုးကြွယ်ဝလာတဲ့ ဒဿနအယူအဆတွေကို များစွာ တွေ့ရ ပါတယ်။ ဒဿန အယူအဆဆိုတာ တစ်ဂိုဏ်းနဲ့တစ်ဂိုဏ်း မပြောနဲ့၊

တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦးတောင် မတူကြပါဘူး။ နိဗ္ဗာန် အယူအဆနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လယ်တီဆရာတော်၊ ရွှေကျင်ဆရာတော်၊ အုတ်ဖို ဆရာတော်များဖြစ်တဲ့ သာသနာ့ဦးစီးဦးကိုင်ဆရာတော်ကြီးများတောင် တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး အယူအဆ မတူကြဘူး။ အဲဒီ ဆရာတော်ကြီးများဟာ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်ပြီး သူတို့ထင်မြင် ယူဆတဲ့ အယူအဆများကို ကျမ်းစာအုပ်များ ရေးသားပြုစုပြီး ထုတ်ဝေထားကြပါတယ်။

မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာထဲမှာပါတဲ့ နှစ်သက်လိုလားဖွယ် အခြားအချက် တစ်ချက်ကတော့ ဗောဓိသတ္တကျင့်စဉ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဗောဓိသတ္တကျင့်စဉ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြထားခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကိုယ်ကျိုးမဲ့ဘဲ သူတစ်ပါးအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်း ပရဟိတ အလုပ်ကို အလေးအနက်ထားတဲ့ သဘောဖြစ်ပါတယ်။ ပရဟိတအလုပ်ဟာ အမွန်မြတ်ဆုံး လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် လူတွေဟာ ငါ၊ ငါ့သား၊ ငါ့မယား၊ ငါ့အိမ်၊ ငါ့ယာ၊ ငါ့အမျိုး၊ ငါ့တိုင်းပြည်အစွဲနဲ့ လှုပ်ရှားနေကြတာများပါတယ်။ မိမိပတ်ဝန်းကျင်၊ မိမိရပ်ကွက်၊ မိမိရွာ၊ မိမိမြို့၊ မိမိတိုင်းပြည်မှာ မိမိလောက် မချောင်လည်တဲ့၊ မိမိလောက် အဆင်မပြေတဲ့လူတွေ ရှိနေကြပါတယ်။ အဲဒီလူတွေကို တတ်နိုင်သလောက် ကူညီထောက်ပံ့သင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေ တော်တော်များများ ပေါ်လာကြပါပြီ။ အဲဒါ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာကောင်းတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။

ပရဟိတလုပ်ငန်းကို အဓိကထားတာဟာ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာမှာတင် မကပါဘူး။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာလည်း ‘လောကတ္ထစရိယ’ ဆိုတဲ့ လောကအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ဖို့ ညွှန်ကြားပြောပြထားတာတွေ အတော်များများ ရှိပါတယ်။ ဇာတက အဋ္ဌကထာမှာပါတဲ့ ‘ကိ’ မေဧကေန တိဏ္ဏေန ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ သဗ္ဗညုတံ ပါပဏိတွာ သန္တာရေသံ သဒေဝကံ’ (ငါ့လို စွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ယောက်ျားအတွက်

တစ်ကိုယ်တည်း ကူးမြောက်သွားရုံနှင့် ဘယ်မှာ အကျိုးရှိမလဲ။ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ် ရရှိပြီးတဲ့နောက်မှာ နတ်နှင့်တကွသော ဤလောကဓာတ် တစ်ခုလုံးကို ကူးမြောက်သွားနိုင်အောင် ပြုလုပ်မည်)ဆိုတဲ့ အဆိုအမိန့်၊ ဝိနယ ပိဋက မဟာဝါ မှာပါတဲ့ ‘စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ ဗဟုဇန ဟိတာယ ဗဟုဇန သုခါယ၊ လောကာနုကမ္မာယ’ (ရဟန်းတို့-လူများစွာတို့၏ အကျိုးအတွက်၊ လူများစွာတို့၏ သုခအတွက်၊ လောကအား ကြင်နာထောက်ထားရန် အတွက်၊ ခရီးလှည့်လည် သွားလာကြလော့) ဆိုတဲ့ အဆိုအမိန့်များနှင့် အခြားဒေသနာတော် အတော်များများဟာ ပရဟိတလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက် ကြဖို့ ညွှန်ကြားထားတဲ့ အဆိုအမိန့်များ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အသောကမင်းတရားကြီး ရေးထိုးသွားတဲ့ မာန် ဆရာကျောက်စာမှာပါတဲ့ ‘နတ္ထိ ဟိ ကရမတရ ဆရဗ လောကဟိတေန’ (လောကအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ဆောင်ရွက်ရေးထက် ကြီးမားလွန်ကဲသည့် တခြား အလုပ်မရှိ) ဆိုတဲ့ အဆိုအမိန့်ဟာလည်း ပရဟိတအလုပ် ဘယ်လောက် မွန်မြတ်တယ်ဆိုတာ ညွှန်ကြား ပြောပြ ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

□ ‘ပရကထာ’ စာမျက်နှာ -၃၇၊ လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီး အကြောင်း ရေးတဲ့အထဲမှာ-

‘စာပေကို အကဲဖြတ်ရာ၌ သမိုင်းအမြင်ရှိဖို့ အရေးကြီးသည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် သို့မဟုတ် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သုံးသပ်သည်ဆိုလျှင် အကယ်၍ ထိုဝတ္ထု သို့မဟုတ် ထိုကဗျာသည် လွန်ခဲ့သည့် အတိတ်ခေတ်က ပေါ်ပေါက်လာသည့် ဝတ္ထု သို့မဟုတ် ကဗျာ ဖြစ်ပါက ထိုခေတ် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ ပရဝုဏ်ထံ ဝင်ကြည့်ပြီး သုံးသပ်ရမည်။ သမိုင်းမျက်မှန် မတပ်ဘဲ စာပေကို အကဲဖြတ်လျှင် တိကျမှန်ကန်မှု မရှိနိုင်ပေ’ လို့ ဆရာ ရေးထားပါတယ်။ လက်ခံ ပါတယ် ဆရာ။ စာပေ အကဲဖြတ်သူဘက်က သမိုင်းအမြင်ရှိဖို့ လိုသလို အရင်ဆုံး စာပေဖန်တီးမှုဘက်မှာလည်း စာပေဟာ

သမိုင်းခေတ်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်ရမယ်လို့ ယူဆနိုင်ပါသလား ခင်ဗျာ။
ဆရာရဲ့အမြင်ကိုလည်း သိပါရစေ။

○ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် သို့မဟုတ် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သုံးသပ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီဝတ္ထု သို့မဟုတ် ကဗျာဟာ အတိတ်ခေတ်ကရေးတဲ့ ဝတ္ထုသို့မဟုတ် ကဗျာဖြစ်ပါက ထိုခေတ် လူ့အဖွဲ့အစည်း ပရိဝုဏ်ထဲ ဝင်ကြည့်ပြီး သုံးသပ်ရမယ်။ သမိုင်းမျက်မှန်မတပ်ဘဲ စာပေကို အကဲဖြတ်ရင် တိကျမှန်ကန်မှု မရှိနိုင်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ပြောပြတာဟာ စာပေကို အကဲဖြတ်တဲ့နေရာမှာ တစ်ဖက်သတ်တစ်ကြောင်းဆွဲ ဖြစ်မှာစိုးတဲ့အတွက် ပြောပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာပေဖန်တီးသူနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောရရင်တော့ စာပေဖန်တီးသူရဲ့ ဝတ္ထုသို့မဟုတ် ကဗျာမှာ မျက်မှောက်ခေတ် ထင်ဟပ်နေဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ယခု ပစ္စုပ္ပန်မှာ ဖန်တီးတဲ့ ဝတ္ထု သို့မဟုတ် ကဗျာမှာ ထင်ဟပ်နေတဲ့ မျက်မှောက်ခေတ်ဟာ နောင်အနာဂတ်ကာလတစ်ချိန်မှာ ပေါ်လာမယ့် စာပေအကဲဖြတ်သူအတွက်ကတော့ သမိုင်းခေတ် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

□ အခု ဆရာရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ ၁၉၆၂-ကမ္ဘာအေးစာရေးဆရာ ညီလာခံတို့၊ ၁၉၇၁-အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတို့၊ ၁၉၇၉-ဝတ္ထုရှည် စာတမ်းဖတ်ပွဲတို့ကို သက်ဆိုင်ရာက ကြီးမှူး ကျင်းပခဲ့တဲ့အကြောင်း ဆရာ ခဏခဏ ရည်ညွှန်းထားတာတွေ ရပါတယ်။ ဆရာကိုယ်တိုင်လည်း ၁၉၇၁ နဲ့ ၁၉၇၉ တို့မှာ “မြန်မာအတ္ထုပ္ပတ္တိများသမိုင်းနဲ့” “သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုများ” စာတမ်းတွေကို ဖတ်ခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီ ညီလာခံတွေ၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွေ၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေရဲ့ ရလဒ်ကို အခုအချိန်မှာ ဆရာ ဘယ်လိုပြန်ပြီး သုံးသပ်မိပါသလဲ။ အခုအချိန်မှာရော ဒါမျိုးတွေ ရှိသင့်တယ်လို့ ဆရာ ယူဆမိပါသလား။

□ စာပေနှင့် ပတ်သက်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တခြား ဘာသာရပ်နှင့် ပတ်သက်လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ် စာတမ်းတွေ ဖတ်ခဲ့တာဟာ အနည်းနှင့်အများ အကျိုး

ရှိပါတယ်။ စာတမ်းတွေကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတဲ့အခါကျတော့ စာတမ်း ဖတ်ပွဲတွေ၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွေကို မတက်ရတဲ့လူတွေလည်း ဖတ်ရတဲ့ အတွက် အကျိုးကျေးဇူးများပါတယ်။ တချို့စာရေးဆရာတွေဟာ စာတမ်း တွေကို ကိုးကားပြီး စာရေးကြရပါတယ်။ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေ ကျင်းပ ပေးနိုင်ရင် ကျင်းပပေးနိုင်သလောက် အကျိုးရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခုတော့ ရှိပါတယ်။ စာတမ်း ဖတ်ပွဲတွေမှာ ဖတ်တဲ့ စာတမ်းတွေဟာ ဖတ်ပြီးရုံနှင့် မပြီးသေးဘဲ စာအုပ်ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေရမှာဖြစ်တဲ့အပွဲက အဆင့်မီ စာတမ်းများတော့ ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။

□ အခု စာအုပ်ကတော့ ‘ပရကထာ’ (Biography) ပေါ့နော်။ ဆရာအနေနဲ့ ‘အတ္တကထာ’ (Autobiography) ရေးဖို့ စိတ်ကူး ရှိ မရှိ သိပါရစေ။ ဝါမိုးအောင်စာပေက မနှစ်တစ်နှစ်က ထုတ်ခဲ့တဲ့ ဆရာရဲ့ ‘ဘဝခရီးသည်’ ဆိုတာကိုတော့ ဖတ်ခဲ့ကြရပြီပါပြီ။ ဒါလည်း အတ္တကထာ (ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ) မဟုတ်တဲ့အကြောင်း ဆရာ အဲဒီစာအုပ်အမှာစာထဲမှာ ရေးထားတယ် မဟုတ်လား။ ဆရာရဲ့ ကိုယ်တိုင် ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ (အတ္တကထာ)ကိုလည်း စာဖတ်ပရိသတ်က မျှော်လင့်နေ ကြမှာပါ ခင်ဗျာ။ ဆရာဖြစ်သန်းမှု အတွေ့အကြုံအရ ဆရာ ရေးသင့်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ ရေးပါလို့ ဆရာကို တိုက်တွန်းကြသူတွေလည်း အများအပြား ရှိမှာပါ။ ဆရာ ဘယ်လို သဘောရပါသလဲ။

○ ယခုအထိတော့ အတ္တကထာ(ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ)လိုဟာမျိုး ရေးဖို့ စိတ်ကူး မရှိသေးပါဘူး။ မိမိဘဝတစ်လျှောက်မှာ မိမိကြုံခဲ့ရတဲ့၊ မိမိသိခဲ့ရတဲ့ မှတ်မိသမျှ အကြောင်းအရာတွေကို တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ရေးသွားတာမျိုးပဲ ရှိပါတယ်။ မိမိဘဝတစ်လျှောက်မှာ တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ ကိုယ်တွေ့အကြောင်း အရာတွေ၊ ကိုယ်သိကျွမ်းခဲ့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ လျှပ်တစ်ပြက်သိရတဲ့ ဘဝရုပ်ပုံ ကားချပ်တွေ၊ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေ အကြောင်း များကိုတော့ ကြုံကြုံသလို ရေးနေပါတယ်။ အဲဒီလိုရေးခဲ့တဲ့ ဘဝစောစောပိုင်း အကြောင်းအရာများကို စုပေါင်းပြီး ‘ဘဝခရီးသည်’ အမည်နဲ့ စာအုပ်ထုတ်

ပြီးပါပြီ။ နောင်ကိုလည်း အလားတူရေးပြီးတဲ့စာများကို ပေါင်းပြီး ‘ဘဝ ခရီးသည်’ အမှတ် ၁-၂ စသည်ဖြင့် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် သီးခြားအမည်ပေး ပြီးတော့ ဖြစ်စေ ထုတ်ဝေသွားဖို့တော့ အစီအစဉ် ရှိပါတယ်။

□ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဆရာ။ နောက်ဆုံးမေးခွန်းအနေနဲ့ ‘ရုပ်ပုံလွှာ ပြဿနာ’ ဆိုတာကလေး မေးပါရစေ။ သိပ်မကြာသေးခင်က မဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်မှာ စာရေးဆရာတစ်ယောက်က (ဆရာဒဂုန်တာရာရဲ့ ‘ပျတ်ခနဲ တွေ့ရသော ရုပ်ပုံလွှာကားချပ်များ’ စာအုပ်ကို ဝေဖန်ရာမှာ)

‘ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့. (၀၁) မိမိ သိသလောက်သူများအကြောင်း ခံစားချက် စာပေ၏ ရှေ့ရေးကား ပြဿနာများကို လက်ယပ်ခေါ်နေပြီဟု ကျွန်တော် ဟောကိန်းထုတ်လိုက်ပါသည်’လို့ ရေးသွားပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ (ကိုယ်တိုင် ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့ ရေးသားနေသူ ကာယကံရှင် တစ်ယောက်အနနဲ့) ဆရာ ဘယ်လို ထင်မြင်သုံးသပ်မိပါသလဲခင်ဗျာ။

□ နောက်ဆုံးမေးခွန်းမှာ ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားတဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ရဲ့ “ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့. (၀၁) မိမိသိသလောက်သူများအကြောင်း စာပေ၏ ရှေ့ရေးကား ပြဿနာများကို လက်ယပ်ခေါ်နေပြီဟု ကျွန်တော် ဟောကိန်းထုတ်လိုက်ပါသည်” ဆိုတဲ့ စာပိုဒ်ကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း မရှင်းဘူး။ ရှေ့စကားဆက်နှင့် နောက်စကားဆက် မဖတ်ရတဲ့အတွက် မရှင်းတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ရုပ်ပုံလွှာ အဖွဲ့အနွဲ့တွေဟာ နောင်တစ်ချိန်မှာ အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုတာလား မသိဘူး။

□ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့နှင့် ပတ်သက်လို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ‘စံ’ ရယ် လို့ မရှိတဲ့အတွက် ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်နှင့် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားနေကြတာ များပါတယ်။ ရုပ်ပုံလွှာရေးသားတဲ့ နေရာမှာ အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့အကြောင်း မှန်ကန်တိကျဖို့တော့ လိုအပ်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တိကျမှန်ကန်ဖို့ ဆိုတာကလည်း အရေးခံပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလည်းဖြစ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ရေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့် စာဖတ်သူလည်း အကျိုးမရှိတဲ့အပြင် အရေးခံပုဂ္ဂိုလ် သာ ထိခိုက်နစ်နာသွားမယ့်အကြောင်းအရာမျိုးကိုတော့ သတိထားသင့်

တယ် ထင်ပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် ကွယ်လွန်သွားသူ၏အကြောင်းကို ရေးတဲ့နေရာမှာ ပိုပြီး သတိထားသင့်ပါတယ်။ မိမိရေးလိုက်တဲ့အချက် အလက်ကို ကွက်လွန်သူက သေရာက ထပြီး ပြန်လှန်ရှင်းလင်း ချေပ နိုင်တဲ့အခွင့် မရှိတော့ဘူး။ ချောင်ပိတ်ပြီး ရိုက်သလို ဖြစ်သွားမှာ စိုးရိမ် ရတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအကြောင်းနှင့် စာဖတ်သူအကျိုးမရှိတဲ့အပြင် အရေးခံပုဂ္ဂိုလ် ထိခိုက်နစ်နာသွားမယ့် အကြောင်းမျိုးကိုတော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးတဲ့ဆရာတွေ မိမိတို့ ရေးတဲ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ များမှာ နေရာမပေးသင့်ဘူး ထင်ပါတယ်။

‘ပရကထာ’ စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးသူ ဆရာပါရဂူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းဖြစ်ခဲ့သည်တို့ကို တင်ပြခဲ့ပါပြီ။ စာဖတ်သူများဘက် ကလည်း ပြောရေးဆိုခွင့်များ ရှိနိုင်သေးသည်ဟု ယူဆပါသည်။ တာဝန် တစ်ခုလို သဘောထားပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြေကြားပေးခဲ့သည့် ဆရာပါရဂူ၏ ကျေးဇူးအား လေးစားစွာ မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

လဝန်းမြင့်

၁၉၉၉-ခု၊ -လ ထုတ် မြားနတ်မောင်

ပါရဂူ (သို့မဟုတ်) အလှူကုန်သည်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

စာရေးဆရာများအနက် ဝါရင့်ဆရာကြီးစာရင်းဝင်တွေရှိသည်ကို စာဖတ်သူများ သိကြပါသည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ဆရာကြီးစာရင်းတွင် ပါမှန်းမသိ ပါလာခဲ့ရပြီ ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးစာရင်းဝင် အချင်းချင်း၌ ပင်လျှင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်က ချစ်ခင်ကြည်ညိုရသော ဆရာကြီးတွေ ရှိသည်။ မြသန်းတင့်နှင့် ပါရဂူတို့မှာ ကျွန်တော် ချစ်ခင် ကြည်ညိုရသော ဆရာကြီးများ ဖြစ်သည်။ ‘ချစ်ခင်ကြည်ညို’ သည် ဟူသော စကားကို ကျွန်တော်သုံးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဒီစကားလုံးကို ရွေးသုံးလိုက်သည်ကို အထူးပြောမနေတော့ပါ။

မြသန်းတင့်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်နှင့် ငယ်သူငယ်ချင်းတွေလို ချစ်သည်။ ပြောမနာဆိုမနာဟု ဆိုရလောက်အောင်ပင် ရင်းနှီးသည်။ ရင်းနှီးသည်က တခြား၊ ချစ်သည်ကတခြား၊ ကြည်ညိုလောက်သောဂုဏ်ကို မြတ်နိုးရသည်က တခြားဟု ဆိုချင်သည်။

သူတို့သည် အလွန်ဝီရိယကောင်းကြသည်။ စာပေစေတနာလည်း တကယ့်ကိုကြီးမားကြသည်။ နောက်ပြီး ဘဝအတွေ့အကြုံမှာဆိုလျှင်လည်း ကျွန်တော်တို့နှင့် လားလားမျှမဆိုနိုင်၊ သူတို့အတွေ့အကြုံတွေကို စကားခပ်မိလို နားထောင်ကြည့်လိုက်လျှင် တကယ့်စွန့်စားခန်းတွေနှင့် သည်းထိတ်ရင်ဖိုရှိလှသည်။

ထို့ကြောင့် မြသန်းတင့်အား-

“ကိုမြသန်း၊ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် အင်တာဗျူးလုပ်ချင်တယ်ဗျာ”

“ဟာ-ဘာလို့လုပ်နေမှာလဲ။ ဝင်းငြိမ်းလဲ လုပ်ပြီးပေါ့ဟာ။ ကျုပ်မှာ ပြောစရာမရှိတော့ဘူး။ ကုန်ပြီ”

သူ့ညာဉ်အတိုင်း ‘ကုန်ပြီ’ ဆိုတာပြောလိုက်တော့ လက်ကလေး ပင် ခါပြလိုက်သေးသည်။

“ဘယ်ဟုတ်မလဲဗျ၊ ဝင်းငြိမ်း လုပ်တာကတစ်မျိုး၊ ကျုပ်လုပ်မှာက တစ်မျိုး၊ ခင်ဗျားဆီက ကျုပ်လိုချင်တာတွေ အများကြီးရှိသေးတယ်”

“ကျုပ်မေးချင်တာတွေက ဘယ်လိုမေးခွန်းတွေလဲဆိုတော့” ဟု အစချီပြီး စကားသွယ်လိုက်တော့မှ သူက “အေးဗျာ၊ ခင်ဗျားမေးလိုက်မှပဲ” ဟု နိဒါန်းပျိုးပြီး ရှေးဟောင်းနှောင်းမြစ် အတွေ့အကြုံတွေကို တစ်ခါတစ်ရံ လွမ်းလွမ်းဆွေးဆွေး၊ တစ်ချက်တစ်ချက် တက်တက်ကြွကြွ၊ တစ်ချိတလေ ရယ်ရယ်မောမော ပြောပြခဲ့သည်တို့ ယခုတိုင် သတိရနေမိပါသေးသည်။

သည်လိုနှင့် ကိုမြသန်းက အင်တာဗျူးလုပ်ရန် သဘောတူလိုက်သည်။ သို့သော် ရက်ချိန်းအတိအကျကို မရနိုင်သေးခဲ့။ ကျွန်တော့် စိတ်အားထက်သန်မှုကို မလွန်ဆန်လိုသောကြောင့်သာ ကတိပေးလိုက်ရသော်လည်း သူ့စိတ်တွင် မတင်မကျ ဖြစ်နေသေးဟန် တူပါသည်။ သည်လိုနှင့် နောက်ဆုံးတွင်တော့ဖြင့် “ရှေ့အပတ်ထဲမှာ လုပ်ကြရအောင်ဗျာ” ဟု ပျော်ပျော်ကြီး ကတိပေးလိုက်ပါသည်။

သို့သော် သူငယ်ချင်း မြသန်းကြီး ကတိမတည်ခဲ့။ ကတိပေးပြီး နှစ်ရက်လောက်အကြာမှာ ကတိဖောက်ဖျက် တမလွန်သို့ ခရီးထွက်သွားခဲ့သည်။ ယခုစာရေးနေရင်းပင် သင်းကို လွမ်းမိနေသည်။

ဤသို့နှင့် မြသန်းတင့်၏အင်တာဗျူးကို လက်လွတ်သွားခဲ့ရသည်။

ထိုအခါကလည်း မြသန်းတင့်တစ်ယောက်တည်းကိုသာ မဟုတ် ဆရာပါ (ပါရဂူ) ကိုလည်း အင်တာဗျူးလုပ်ရန် စကားဆိုင်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ သူကလည်း တိတိကျကျ ရက်ချိန်းမပေးသေး။ သို့နှင့် မြသန်းတင့်၏ တစ်လပြည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲမှာ ဆရာပါနှင့်တွေ့တော့ ကျွန်တော်က-

“ကဲ ဆရာပါ အင်တာဗျူးအတွက် ရက်ချိန်းပေးတော့ဗျာ” ဟု ပြောလိုက်တော့ ဆရာပါက ရုတ်တရက် ရယ်မောလိုက်ပြီး လက်ကလေး ကာလိုက်ရင်း-

“ခဏနေပါဦးလေ ချက်ချင်းကြီး ဘာကြောင့် အရေးကြီးနေတာလဲ” တဲ့။

သူ့ရယ်လိုက်ပုံက မြသန်းတင့် ကွယ်လွန်သွားတာနဲ့ ကျုပ်ကိုလဲ အချိန်မီအောင် ဆိုတာမျိုးဖြစ်နေပြီ ဆိုသည့်သဘောမျိုး ပါနေသည်။ သည်တော့မှ ကျွန်တော်က-

“ဟာ-အဲဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး ဆရာရဲ့၊ ဆရာ့ကို ကျွန်တော် ပြောထားတာ ကြာလှပြီ၊ နေ့ရွှေ့ညရွှေ့ လုပ်မနေပါနဲ့တော့လို့ ပြောတာပါ”

ပြီးတော့ နှစ်ယောက်သား ရယ်မိကြသည်။

သည်လိုနှင့် “သုခချမ်းသာ”က စိန်ဝင်းဦး (ကျွန်တော်က မောင်စိန်လို့ပဲ ခေါ်သည်) ကျွန်တော့်ဆီက ဆောင်းပါးလိုချင်လို့ ရောက်လာတော့ “မောင်စိန်ရေ ဆရာပါ့ဆီ သွားချေကွာ။ သူ့ကို အင်တာဗျူး လုပ်ဖို့ ပြောနေတာကြာလှပြီ။ ၂-နှစ်တောင် ကျော်လောက်ပြီ။ ရက်ချိန်း ပေးဖို့ တောင်းခဲ့။ ငါ စာရေးပေးလိုက်မယ်။ အဲဒါ မင်းတို့ မဂ္ဂဇင်းကိုပေးမယ်”

နောက်တစ်နေ့ကျတော့ ဆရာပါ့ဆီက စာကလေးနှင့် မောင်စိန်ပေါက်လာသည်။ စာက-

၈-၄-၉၉

ဆရာခင်ဗျား

၁၃-ရက် နေ့လယ် ၁-နာရီမှာ ချိန်းလိုက်ပါတယ်ခင်ဗျား။ ကိုစိန်ဝင်းဦး ကျွန်တော့်ကို လာခေါ်ပါလိမ့်မယ်။

ပါရဂူ

ဤသို့အားဖြင့် ၁၃၆၀-ပြည့်၊ နှောင်းတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၁၃-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ (၁၃-၄-၉၉) သင်္ကြန်အကြိုနေ့တွင် ပါရဂူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

အားလုံးသိကြသည့်အတိုင်း ဆရာပါရဂူက စာရေးလည်း ကောင်းသည်။ ရေးအားလည်း ကောင်းသည်။ ရေးအားကောင်းလိုက်ပုံမှာ စာဖတ်သူက ဖတ်လို့ မနိုင်နိုင်အောင် ရေးသည့်စာရေးဆရာ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ စာရေးကောင်း၊ ရေးအားကောင်းခြင်းတို့ကြောင့် ကျွန်တော်က သူ့အင်တာဗျူးလုပ်ရန် စိတ်ဝင်စားခဲ့သည် မဟုတ်။ တစ်ခါက သူ့အမှတ်မထင်ပြောလိုက်သော စကားလေးတစ်ခွန်းကြောင့် အင်တာဗျူးလုပ်ရမည်သူဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစကားလေးက-

“ပါရဂူဆိုတဲ့ နာမည်လေးတစ်လုံး ဖြစ်လာလိုက်တာကိုသာ လူငယ်တွေက သတိထားမိကြတာကိုး ဦးအောင်သင်းရဲ့၊ ဒီနာမည်လေး တစ်လုံး ဖြစ်လာအောင် ဘယ်လောက်ရင်းနှီးခဲ့ရတယ်ဆိုတာ မသိကြဘူး” တဲ့။

ကဲ-သည်လောက်ဆိုရင်ပဲ ကျွန်တော် သူ့ကို မေးမယ့်အကြောင်း အရာတွေကို မှန်းလို့ရလောက်ပါပြီ။

ဆရာပါရဂူ အများဆုံးရေးသည်မှာ ဘာသာပြန်တွေ ဖြစ်သည်။ အများအားဖြင့် ဟင်ဒီစာပေတွေကို ပြန်ဆိုရေးသားလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့စာတွေထဲမှာ သူ့ဘဝအကြောင်းကို တွေ့ရခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း ‘ဘဝခရီး’ ဆောင်းပါးတွေ၊ ‘ပရကထာ’ ဆောင်းပါးတွေကို ရေးလာမှ သူ့ဘဝတစ်စေ့တစ်စောင်းကို တွေ့လာရသည်။

ကျွန်တော်က သူနှင့်တွေ့လိုက်လျှင် အမေးသမားသက်သက်ချည်း သာ ဖြစ်နေခဲ့သောကြောင့် သူ ငယ်ငယ်က ဆင်းဆင်းရဲရဲ ပင်ပင်ပန်းပန်း ပညာဆည်းပူးရပုံတို့ကို အတော်ကြီးကို သိနေခဲ့သည်။ သူနှင့်အတူ စာပေ ဟောပြောပွဲ ခရီးတွေကိုလည်း ထွက်ခဲ့ဖူးသည်။ နီးနီးကပ်ကပ် ဆက်ဆံ မိကြသောအခါ ဆရာပါ၏ရိုးသားပွင့်လင်းမှုကို သေချာစွာတွေ့လာရသည်။ သူ့ရိုးသားပွင့်လင်းမှုက မကြိုက်လျှင် မကြိုက်သလို ပြောချလိုက်သည် ဆိုသော ရိုးသားပွင့်လင်းမှုမျိုး မဟုတ်။ သူ့ခံယူချက်၊ ယုံကြည်ချက်ကလေး တွေကို သက်သောင့်သက်သာ ဖွင့်ပြောတတ်သည့် ရိုးသားမှုမျိုး ဖြစ်သည်။ တစ်ခါက သူ ကျွန်တော့်ကို ပြောပုံလေးကို ကြည့်ပါ-

“ဦးအောင်သင်းရေ၊ နောက်ပိုင်းမှာ ကိုယ့်ဘဝကို ပြန်ပြီးတွေးလိုက် တော့ ကျွန်တော် ဘုန်းကြီးဘဝကို ရောက်ခဲ့တာဟာ သဒ္ဓါစိတ်ကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ ပညာသင်ချင်လွန်းလို့သာ ဘုန်းကြီးဖြစ်သွားခဲ့ရတာ”

ပြီးမှ သူ့ဘာသာသူ သဘောကျစွာ ရယ်မောပြောလိုက်သည်က-

“ဒါကြောင့်လဲ နောက်ပိုင်း လူထွက်သွားတာပေါ့လေ” တဲ့။

ကဲ ကျွန်တော်တို့ တွေဆုံခန်းလေးကို နားထောင်ကြည့်စမ်းပါဦး။

(သင်း) ဆရာပါကို အင်တာဗျူးလုပ်ပါရစေလို့ပြောခဲ့တာ အတော်လေး ကြာသွားခဲ့ပြီနော်။ ဒီလိုပါဆရာ၊ တစ်ခါက ဆရာ ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့ ဖူးတာလေးကို သတိရလိမ့်ဦးမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ‘ပါရဂူဆိုတဲ့ နာမည် တစ်လုံး ရလာတာကိုသာ သိကြတာ၊ ဒီနာမည်လေးတစ်လုံးကိုရဖို့ ဘယ်လောက်အရင်းအနှီးတွေ ပေးခဲ့ရတယ်ဆိုတာ သိကြတာ မဟုတ်ဘူး’ လို့ ဆရာပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီလိုဖြစ်လာအောင် ဘယ်လိုလုပ်ခဲ့ရတယ်။ ဘယ်လောက်ထိအောင် ‘ရင်း’ ခဲ့ရတယ်ဆိုတာကို လူငယ်တွေ သိစေချင် တယ် ဆရာ။

ကျွန်တော်တို့ ဆရာတို့ဟာ အသက်ကြီးကြပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းကြီး မြသန်းတင့်ဆိုရင် ကွယ်လွန်သွားရှာခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော့်

အတွက်လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာအတွက်လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ လူငယ်တွေ အတွက်ပါဆရာ။ လူငယ်တွေ ပညာကို မြတ်မြတ်နိုးနိုးရှာကြ၊ ဖွေကြစေချင်တယ်။ ဒီတော့ ဆရာဟာ ပညာကို ဘယ်လိုရှာခဲ့ရတယ်၊ ဘယ်လောက် 'ရင်း' ခဲ့ရတယ်ဆိုတာလေးတွေကို ပြောပြပါ ဆရာ။

(ပါ) ဆရာလဲ သိပါတယ်၊ ကျွန်တော့်ဇာတိက ဟင်္သာတမြို့နယ်က သန္တသနောဆိုတဲ့ ရွာကလေးပါ။ ဒီအကြောင်းလေးတွေကိုတော့ ကျွန်တော် ရေးခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။

(သင်း) ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော်လဲ ဖတ်လိုက်ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီမှာတော့ဖြင့် နည်းနည်းလောက် ထပ်ပြောပေးပါဦး။

(ပါ) အဲဒီသန္တသနောရွာလေးက ကျွန်တော်တို့ခေတ်ကပေါ့လေ၊ အိမ်ခြေ နှစ်ရာကျော်၊ သုံးရာလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဆင်းရဲသား လုပ်စားကိုင်စား တွေပဲများပါတယ်။ လုပ်ငန်းတွေကတော့ လယ်လုပ်ကြတယ်။ သင်ဖျူးဖျာ ရက်တယ်။ နောက်ပြီး စက်ချုပ်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်မိဘများက ဆင်းဆင်း ရဲရဲကြီး မဟုတ်လှသော်လည်း သိပ်ပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော့်ဖခင်က စက်ချုပ်တယ်။ စက်ချုပ်တယ်ဆိုတာကို ပြောရဦးမယ်။ ဒီတုန်းက ဟင်္သာတမြို့ပေါ်မှာ အထည်ဆိုင်တွေရှိတယ်။ များသောအားဖြင့် ဘာဘူကုလားတွေ လုပ်ကြတာများပါတယ်။ သူတို့ အထည်ဆိုင်တွေက ပိတ်အုပ်တွေကိုယူလား၊ အထည်ချုပ်ပြီး ပြန်သွင်းရတာပါပဲ။ လက်ခရ တာပေါ့လေ။ များသောအားဖြင့်တော့ ရှုပ်အင်္ကျီတွေ ချုပ်ရတယ်။

ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာလဲ အပ်ချုပ်စက် သုံးလုံးလောက် ရှိတယ်။ ဒီတော့ နီးစပ်ရာ လူတွေက လက်ခစားနဲ့ လာပြီးချုပ်ကြတာလဲ ရှိတယ်။ ဟင်္သာတမှာရှိတဲ့ ဘာဘူကုလားတွေနဲ့အပြိုင် မြန်မာပိုင် အထည်ဆိုင်တွေလဲ နှစ်ဆိုင်သုံးဆိုင်လောက် ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေ အပ်ထည်သွင်းတဲ့ဆိုင်က မြန်မာပိုင်အထည်ဆိုင်။ ပိုင်ရှင်က ဦးစုတဲ့။ ဇနီးကတော့ ဒေါ်မှင်လို့ အောက်မေ့တာပဲ။ ခပ်မေ့မေ့ဖြစ်နေပြီ။

ဦးအောင်သင်းလဲ သိပါလိမ့်မယ်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးမှာ အိန္ဒိယကနေပြီး မြန်မာပြည်ကို လေထီးနဲ့ဆင်းဖို့ လေယာဉ်ပျံနဲ့အလာမှာ လေယာဉ်ပျံကို လို့ ကျဆုံးသွားတဲ့ ဗိုလ်ဗသိန်းဆိုတာ အဲဒီ ဦးစု၊ ဒေါ်မှင် တို့ရဲ့သားပေါ့။ အတာလိုလဲ ခေါ်ကြတယ်။ ဟင်္သာတမှာ ဗိုလ်ဗသိန်းလမ်း ဆိုတာ သူ့ကို ဂုဏ်ပြုထားတဲ့လမ်းပေါ့။

ကျွန်တော်တို့ရွာက ဆင်းရဲကြပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိဘများကလဲ ချောင်ချောင်လည်လည် မဟုတ်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော့်ပညာရေးကို ပြော လိုက်ကြရအောင်။ ကျွန်တော့်အသက်လေးငါးနှစ်လောက်ရောက်တော့ ကျွန်တော့်အမေက သင်ပုန်းကြီးသင်ဖို့ ကျောင်းအပ်ပေးတယ်။ ဆရာရဲ့ နာမည်ကတော့ ‘ဖိုးစံကွန်း’ တဲ့။ တစ်ရွာလုံးကလဲ ဖိုးစံကွန်းလို့ခေါ်ကြတော့ ကျွန်တော်တို့ကလဲ ဖိုးစံကွန်းလို့ပဲ ခေါ်လိုက်ကြတာပဲ။ အဲဒီမှာ သင်ပုန်းကြီး ကို စသင်ရတာပဲ။ သင်ပုန်းကြီးဆိုပေမယ့် ကကြီး၊ ခကွေးလောက်ပါပဲ။ ဘစ်လလောက်ပဲ သင်လိုက်ရပါတယ်။ ကျောင်းပြောင်းရတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော် စတုတ္ထတန်းကို ရောက်လာတယ်။ အသက်ကတော့ ဆယ်နှစ် ညောက်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် စတုတ္ထတန်းစာမေးပွဲကို မဖြေလိုက် ရဘူးဘူး။ ဖြစ်ပုံက- ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်က သင်္ကန်းဝတ်ချင်လာပြီ။ ရင်ထဲမှာ လှုံ့ဆော်လာတာမျိုးလို့ပဲ ဆိုရလေမလားမသိဘူး။ ကျွန်တော်က သင်္ကန်းသိပ်ဝတ်ချင်တာပဲ။ ရှင်ပြုချင်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်မိဘများက ကိုယ့်သားတွေကို ကိုယ်တစ်ဦးတည်းက ငွေကုန် ကြေးကျခံ အလှူလုပ်ပြီး ရှင်ပြုပေးနိုင်တဲ့ အင်အားမရှိသေးဘူး။

ဒီအချိန်မှာ ကျောင်းမှာ ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးရှိတယ်။ ဦးအာစရတဲ့။ ခိုလှုံချုပ်ကတော် ဒေါ်ခင်ကြည်နဲ့ မောင်နှမဝမ်းကွဲတော်တယ်။ ဒေါ်ခင်ကြည် အဖေနဲ့ သူ့အဖေက ညီအစ်ကိုအရင်းတွေ။ သူက ရှင်ပြုပေးရတာကို ငါသနာပါတယ်။ ခုခေတ် ရှင်တစ်ထောင်ပြုပွဲတို့၊ ဘာတို့ လုပ်သလိုပေါ့လေ။ ဒါနဲ့ အဲဒီရှင်ပြုပွဲမှာ ကျွန်တော်လဲ ရောပါလိုက်ပြီး သင်္ကန်းဝတ်ဖြစ်သွား တာပဲ။

(သင်း) ဟုတ်တယ်၊ သားယောက်ျားလေး ရလာလိုက်ရင် သာသနာ့ ဒါယကာဖြစ်အောင် ကိုယ့်သားကို ကိုယ်တိုင်ရှင်ပြုပေးချင်ကြတာ၊ ဆရာက ဇွတ်သင်္ကန်းဝတ်ချင်နေလွန်းတော့ မတတ်သာလွန်းလို့ ပေးလိုက်ရတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။

(ပါ) အလှူရှင်ဦးပဉ္စင်းကို အားနာလေးစားရတာလဲ ပါမယ်ထင်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် သင်္ကန်းဝတ်နေတော့ အမေက ကျွန်တော့်ဆီကို ခဏ ခဏ လာတယ်။ လူထွက်ဖို့ လာလာပြောတာပေါ့လေ။ အတန်းကျောင်းတက်ရမယ်။ အချိန်နောက်ကျလိမ့်မယ်ပေါ့။ ကျွန်တော်ကလဲ ခဏလေးတောင် ရှင်လိင်မပြန်ဘူး။ လိင်ပြန်လိုက်ရင် သင်္ကန်းပြန်မဝတ်ရဘဲ နေမှာစိုးလို့။ နောက်ဘယ်လိုမှ ပြောမရတော့ အမေလဲ လက်လျှော့သွားတာပေါ့လေ။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် စာစပြီး သင်ရတော့တာပဲ။

(သင်း) စပြီးသင်တော့ ဘာစာတွေကို စပြီးသင်ရသလဲ ဆရာ။

(ပါ) သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်ပဲပေါ့။

ဤနေရာတွင် ကျွန်တော် အတော်လေးကို အံ့အားသင့်သွားမိသည်။ ထိုခေတ်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၏ သင်ရိုး (course) ကို ကျွန်တော် အတန်အသင့် တီးမိခေါက်မိရှိသည်။ သင်ပုန်းကြီးကုန်လျှင် မင်္ဂလာသုတ်၊ ပြီးလျှင် အပြင်အောင်ခြင်း၊ အတွင်းအောင်ခြင်း၊ နောက်ရတနာရွှေချိုင့်၊ နောက် ပရိတ်ကြီး၊ နောက် လောကနိတိ၊ နောက် ဇာတ်ဆိုတာတွေပြီးမှ သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ်သို့ ရောက်လာရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် အံ့အားသင့်သွားမိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့နှင့်-

(သင်း)ဟင်-ဒါဖြင့် ဆရာဟာက ပရိတ်ကြီးတို့၊ ဘာတို့ မကျက်လိုက်ရဘူးလား။

(ပါ) မကျက်ခဲ့ရဘူး။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းကျတော့လဲ သူများတွေ ရွတ်တာကို ကြားရပန်များတာနဲ့ ရတော့ရသွားတာပေါ့လေ။

ကျွန်တော် ရယ်လိုက်မိပါသည်။ ဆရာပါလည်း သူ ဘုန်းကြီးဘဝ ပရိတ်ကြီးရခဲ့ပုံကို ပြန်လှန်သတိရမိသည့်အလား ကျွန်တော်နှင့်အတူ ရောပြီးရယ်မောပြန်ပါသည်။

(သင်း)ပရိတ်ကြီးတွေ၊ ဘာတွေကို ချန်ပြီး ကျော်တက်သွားတာပေါ့လေ။ ဆက်ပါဦး ဆရာ။

(ပါ) ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရွာကျောင်းမှာ သဒ္ဒါတက်၊ တက်တယ်ဆိုတာ က ကျက်ရတာပါပဲ။ သဂြိုဟ်လဲကျက်ရတာပါပဲ။ နောက်တော့ ဟင်္သာတ မြို့က မြစ်ကွေ့စာသင်တိုက်ဆိုတာ ဦးအောင်သင်း ကြားဖူးမှာပေါ့။

(သင်း)ဟာ-ကြားဖူးပြီလားဆရာ။ နာမည်ကြီးဟာပဲ။

(ပါ) အဲဒီစာသင်တိုက်ကို ရောက်သွားတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ စာကို သိပ်ပြီးသင်ချင်နေတာကလား။ ဒီတော့ ကျွန်တော့်အဖို့ ဒီခေတ်လူငယ်တွေ တက္ကသိုလ်ကို အိပ်မက် မက်ကြသလို ကျွန်တော်လဲ ဒီလို စာသင်တိုက်ကြီး ရောက်သွားလိုက်တာ ရင်တွေဘာတွေ ခုန်နေတာပဲလို့ ပြောရတော့မှာပဲ။

အဲဒီမှာ ဆရာတော် (ခုခေတ်အလိုအရဆိုရင်တော့ ပဓာနဆရာတော် ပေါ့လေ) အဲ ဆရာတော်က ဦးပညာပဲသတဲ့။ နောင်အခါ ပဉ္စင်းတက်တော့ ကျွန်တော့်ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာဖြစ်လာပါတယ်။ ဦးအောင်သင်းရယ်၊ ဘုန်းကြီး ထဲမှာ အဲဒီဆရာတော်လောက် တော်တဲ့ဘုန်းကြီး မတွေ့ဖူးပါဘူး။

(သင်း)ပြောပါဦး ဆရာ။ ဘယ်လိုတော်နည်းမျိုး တော်တာလဲ။

(ပါ) အဲဒီ ဆရာတော်ပြုစုခဲ့တဲ့ စာပေကျမ်းဂန် တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့မှတော့ မကျန်ရစ်ခဲ့ပါဘူး။ ဦးအောင်သင်းလဲ သိပါလိမ့်မယ်။ ဟိုခေတ်က ပိဋကတ်စာပေတွေကိုထုတ်တဲ့ သုဓမ္မဝတီတို့၊ ဇေယျမိတ်ဆွေတို့၊ ပြည်ကြီး မဏ္ဍိုင်တို့ ဆိုတဲ့ စာအုပ်တိုက်ကြီးတွေက ထွက်သမျှ ပိဋကတ်စာအုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ မြန်မာစာအုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆရာတော်ရဲ့ အမှာစာနိဒါန်းမပါတဲ့ စာအုပ်မရှိဘူး။ ဆရာတော့်အမှာစာမပါရင် စာအုပ်မဖြစ်သလောက်ဆိုပါတော့။

အဲဒီလောက်ဆိုရင် ကျွန်တော် မပြောသေးဘူး။ အမှတ်အသား အစုအဆောင်းကလဲ ကောင်းလိုက်တာ ခုထက်ထိ ကျွန်တော်ဖြင့် အံ့ဩလို့ မကုန်နိုင်ဘူး။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ပျံလွန်တော်မူသွားတာ သိပ်နှမြောဖို့ ကောင်းတာပဲ။

(သင်း) သက်တော်ဘယ်လောက်မှာ ပျံလွန်သွားလို့လဲ ဆရာ။

(ပါ) စစ်အတွင်းမှာ ပျံလွန်တော်မူသွားတာ။ အသက် ငါးဆယ်ကျော် လောက်ပဲ ရှိသေးတာ။

(သင်း) ပညာဉာဏ်မီး အားကောင်းတဲ့အချိန်ပဲ။ ဆရာတော်အကြောင်း ဆက်ပါဦး ဆရာ။ ကျွန်တော်တို့လဲ သိရတာပေါ့။ လူငယ်တွေလဲ နည်းယူ အတုခိုးရတာပေါ့။

ဆရာပါက အနည်းငယ်ရယ်မောလိုက်ပါသည်။ ဆက်ပြောတာ ကို နားထောင်ကြည့်လိုက်လျှင် ဆရာပါ ဘာကြောင့်ရယ်သည်ကို သိလာ ပါလိမ့်မည်။

(ပါ) အတုခိုးနိုင်ရင်တော့ ကောင်းလှချည့်ပေါ့ ဆရာသင်းရယ်။ ဒါပေမဲ့ အတော်ကို မလွယ်တဲ့ကိစ္စပါ။ ဒီလို စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ စစ်ပြေးကြရတယ် မဟုတ်လား။ ဆရာတော်က စာအုပ်တွေ ပစ္စည်းပစ္စယတွေကို ဟိုရွာ ဒီရွာ စသည်အားဖြင့် ခွဲပြီးပို့ထားရတာကိုး။ အဲဒီမှာ သူစုဆောင်းထားတဲ့ မှတ်စု မှတ်တမ်းစာအုပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ရွာကို ရောက်လာတယ်။ အဲဒါတွေအတော်များများကို ကျွန်တော်ရလိုက်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ မြန်မာ စာပေသမိုင်းအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် ပါလာတယ်။ ‘ပိဋကတ်သမိုင်းသစ်’ တဲ့။

(သင်း) ဦးယံရဲ့ ပိဋကတ်သမိုင်းလိုဟာမျိုးလား ဆရာ။

(ပါ) အဲ အဲဒါကို ကျွန်တော်ပြောချင်နေတာ။ ဦးအောင်သင်း သတိ ထားမိပါလိမ့်မယ်။ ပိဋကတ်သမိုင်းစာအုပ်မှာ ရေးသူအမည်မသိ ဆိုတာ လေးတွေ ခဏခဏ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါလေးတွေကို သူက ဟိုနေရာ

ဒီနေရာမှာ ရေးသူအမည်၊ စာပြီးနှစ်တွေ ဘာတွေကို ဖြည့်ထားတာ တွေ့ရတယ်။ ဦးအောင်သင်းလည်း သတိထားမိမှာပါ။ ရှေးခေတ်က ဘုန်းတော်ကြီးတွေက စာရေးကျမ်းပြုလိုက်ပေမယ့် ဘယ်သူရေးတယ်။ ဘယ်ခုနှစ်မှာဆိုတာမျိုး မှတ်မှတ်သားသား မထည့်ကြဘူး။ နောက်လူတွေမှာ ရှာရဖွေရတာ အတော်ကိုမလွယ်တာ။

(သင်း)သူ့ခေတ် သူ့အခါမှာတော့ ဒီစာကို ဘယ်သူရေးတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းသိနေကြတာကြောင့် အရေးတကြီး မဟုတ်ဘူးလို့ အောက်မေ့တာ ကြောင့် ဖြစ်မှာပေါ့ ဆရာ။

(ပါ) ဟုတ်မယ်။ နောက်ပြီး သူတို့က ရေးချင်လို့သာ ရေးခဲ့တာ။ တစ်နေ့ကျရင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးမျိုးကလဲ ပေါ်စရာအကြောင်း မရှိခဲ့ဘူးလေ။

(သင်း)ဪ ဆရာနယ် စစ်မဖြစ်မီက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ စိန်တင့်ကြီးဝတ္ထု ဆိုတာ ငါးတွဲရှိတယ်။ ရေးသူအမည် တစ်တွဲမှာမှ မပါဘူး။ ကျွန်တော်ကသာ အကြောင်းသိဖြစ်နေလို့ တောင်တွင်းရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေးတယ်ဆိုတာကို သိ နေတာ။ ဒါတောင် ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ခုနှစ်တွေကို မသိရသေးဘူး။

(ပါ) ကဲ အဲဒီတော့ ဆရာတော်ဟာ ဘယ်လောက်စူးစမ်းရှာဖွေတယ် ဆိုတာ မသိသာပေဘူးလား။ အဲဒါတင် မဟုတ်သေးဘူး။ ဦးယံပိဋကတ် သမိုင်းက အမှားတွေကို ပြင်လိုက်သေးတာ။ ပြင်ပုံက ရေးသူအမည် မှားနေရင် အဲဒီ ဦးယံသမိုင်းစာအုပ်မှာကိုပဲ မင်နီနဲ့တားပြီးဖျက်၊ ပြီးမှ ဘေးနားမှာ အမှန်ကိုရေး၊ ခုနှစ်ကိုပါ အထောက်အထား အကိုးအကားတွေနဲ့ ရေးထားတာ။

(သင်း)အံ့ဩစရာပဲ ဆရာ။ ပိဋကတ်တော်အုပ် ဦးယံဆိုတာလဲ နှယ်နှယ်မှ မဟုတ်ဘဲ။

(ပါ) အခုစာကြည့်တိုက် ဒီပလိုမာအတွက် ‘စာစုစာရင်း’ လုပ်ပြီး တင် ကြရတာ ဆရာသိမှာပေါ့။

(သင်း)သိပါတယ်ဆရာ။ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ရေးခဲ့သမျှစာတွေ အားလုံးကို ဘယ်စာစောင်၊ ဘယ်စာမျက်နှာ၊ ဘယ်ခုနစ်မှာ ရေးခဲ့တယ်။ ဘာအကြောင်းဆိုတာတွေကို စေ့စေ့စပ်စပ် ညွှန်းကြရတယ်။ တော်တော် လေးလဲ အပင်ပန်းခံကြရပါတယ်။

ဆရာပါက ရယ်မောလိုက်ပြန်ပါသည်။

(ပါ) သူတို့လုပ်တာက စာရေးဆရာတစ်ယောက်တည်းရဲ့ အကြောင်းကို လုပ်ရတာနော်၊ ဆရာတော်က စာရေးဆရာတွေ အတော်များများကို လုပ်ထားတာ။ ဥပမာ- လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး ရေးတဲ့စာစုစာရင်း၊ မှော်ဘီဆရာသိန်းရေးတဲ့ စာစုစာရင်း၊ အဲလိုဟာတွေကို လုပ်ထားတာ။ ကုန်ကုန်ပြောလိုက်မယ်၊ ဆိုက်ကားစီးသွားတယ်ဆိုရင် ဆိုက်ကားသမားရဲ့ နာမည်ကိုမေးမယ်။ ဆိုက်ကားနံပါတ်ကိုမေးတယ်။ အဲဒါကိုလဲမှတ်ထား လိုက်တာပဲ။

(သင်း)တော်ပြီ တော်ပြီ။ ဆရာ ဆရာတော်က ‘အမှတ်အသားပြုတဲ့နေရာမှာ ပါရဂူဘွဲ့’ ရလောက်တဲ့ ဘုန်းကြီးမျိုးပဲ။

(ပါ) အဲဒါကြောင့် အတုခိုးဖို့ မလွယ်ဘူးပြောတာ။ နောက်ပြီး ပေးစာတွေ တွေ့ရသေးတယ်။ တတ်သိနားလည်တဲ့ ပညာရှင်တွေဆီကို သူသိချင်တာတွေ လှမ်းပြီး စာရေးမေးတော့တာပဲ။ စာနဲ့မေးလို့ အားမရရင် လူကိုယ်တိုင် သွားမေးတာ။ အဲဒါ တစ်ခေါက်တလေ မဟုတ်ဘူး။ နှစ်ခေါက် သုံးခေါက်သွားတန်ရင်သွားတာ။

(သင်း)နုမြောစရာကောင်းလိုက်လေ ဆရာပါရယ်။ ဘာပဲပြောပြော အဲဒီလို ပညာကိုချစ်တဲ့ ဆရာတော်မျိုးဆီမှာ နေခဲ့ရတာ ဆရာလဲ ကံကောင်းတာ ပါပဲ။

(ပါ) ကျွန်တော်တင်မဟုတ်ဘူး။ ဆန်းထွန်း (မန်းတက္ကသိုလ်) လဲ ပါတယ်လေ။

(သင်း) ဩဘိ ဟုတ်သားပဲ။ ဆရာဦးဆန်းထွန်းလဲ ဆရာတို့ သန္တသနော့ ဣသားပဲနော်။

(၀၁) ဟုတ်တယ်။ သူက ကျွန်တော့်ထက် ၇-နှစ်၊ ၈-နှစ်လောက် ကြီးမယ်ထင်တယ်။ အဲဒီမြစ်ကွေ့စာသင်တိုက်ကို သူက ကျွန်တော့်အရင် ဆရာကသွားတာ။ သူက ကိုရင်ကြီးပေါ့။ ဒီတော့ ပထမငယ်တန်းကိုတောင် သူက အောင်ပြီးပြီ။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ကို စာချပေးတာက နောင်အခါမှာ 'ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်' ဖြစ်လာမယ့် အရှင်တေဇောသာရပဲ။ ဒီတော့ သူ့ အသက်က နှစ်ဆယ့်ခြောက်လောက်ပဲ ရှိဦးမယ်။ စကားစပ်လာလို့ ပြော လိုက်ရဦးမယ်။ အဲဒီ မြစ်ကွေ့ကျောင်းတိုက်ထဲမှာ 'တိုက်သစ်' ဆိုတဲ့ တိုက်ကျောင်းကလေး ရှိတယ်။ အဲဒီ တိုက်ကျောင်းလေး ဒါယိကာမက ဆင်သက်တဲ့။ ဒေါသက်ရဲ့သမီးက ဒေါမြတဲ့။ ဆရာတပည့် ကံထွန်းကြည်ရဲ့ အဖ ဦးကြည်ဆိုတာက အဲဒီဒေါမြရဲ့သားပဲ။

(သင်း) ဟုတ်ပြီ ဟုတ်ပြီ သူတို့ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ဆောက်ခဲ့တဲ့ ဆရာဦးကို သွားပြင်တယ်။ ဘာလုပ်တယ်ဆိုတာတော့ သိနေရတာ မကြာခဏပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ ဒေါသက်က ကံထွန်းကြည်ရဲ့ အဘီတော်မှာ သါ။

(၀၁) ပြောဦးမယ်။ ဒေါသက်က ကျောင်းကိုလာလိုက်ရင် ရှင်တေဇော သာရ စာချချနေတာကို တွေ့ရတာကိုး။ ပညာကလဲတော်၊ နေတာထိုင်တာ ထလဲ သင်္ကန်းကအစ ဝိနည်းနဲ့အညီ နေတဲ့ပြင် ပင်ကိုဥပဓိရုပ်ကလဲ-

(သင်း) ဟုတ်တယ်။ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်က တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်ဌာနမှာ လုပ်သွားသေးတော့ ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်း သိလိုက်ပါတယ်။ ဥပဓိရုပ်က သိပ်ကြည်ညိုဖို့ကောင်းတယ်။

(၀၁) အဲဒီလို သမဏသာရပူပေါ့၊ ရဟန်းတို့ရဲ့ အသရေတင့်တယ်မှုရော၊ စညာပါ ကြည်ညိုတာကြောင့် ဒေါသက်က နေ့စဉ်ဆွမ်းအုပ်ပို့ရှာတယ်။

(သင်း)ဆရာဦးထွန်းမြင့်ကိုတော့ဖြင့် ‘ပါဠိသက်ဝေါဟာရ အဘိဓာန်’ တစ်အုပ်ထဲနဲ့ကိုပဲ ရိုသေလို့မဆုံးပါဘူး။

(ပါ) သူ့ကိုယ်တိုင် ပညာတော်ရုံသာမဟုတ်ဘူး။ စာချပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက် (အဲ ကျောင်းဆရာတစ်ယောက်) အနေနဲ့လဲ တကယ်ကို တော်တာ ဦးအောင်သင်းရေ။ ကျွန်တော်တို့ကို သင်တော့ သဒ္ဒါပဲ သင်ပြန်တာပဲ။ ဘယ်သဒ္ဒါကို သင်တယ်ထင်သလဲ။

(သင်း)သဒ္ဒါကြီး ရှစ်စောင်တွဲကိုပဲ သင်ရမှာပေါ့ ဆရာ။

(ပါ) မဟုတ်ဘူး။ ‘ကစွာယန သံခိပ်’ ဆိုတာကို သင်ပေးတာ။

(သင်း)ဘယ်လိုကွာသလဲဆရာ။

(ပါ) သဒ္ဒါကြီးရှစ်စောင်တွဲက ကျယ်တာပေါ့ဆရာ။ တတ်နိုင်ရင်တော့ လဲ ကောင်းတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရှည်ဝေးလွန်းတယ်။ အဲဒီ ကစွာယနသံခိပ် ဆိုတာ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းက ဆရာတော်တစ်ပါး အကျဉ်းဖြစ်အောင်ပြုစုခဲ့တာ။ အဲဒီလိုနဲ့ မြစ်ကွေ့တိုက်မှာပဲ ပထမငယ်တန်းစာပြန်ပွဲအတွက် ကျက်မှတ် ပြင်ဆင်ရပါတယ်။

ဒီလို စာလိုက်နေတုန်းမှာပဲ အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်လာရပြန် တယ်။ သန်လျင်ဘက်မှာ ‘လဟာရက်’ ဆိုတဲ့ ရွာလေးတစ်ရွာရှိတယ်။ သန်လျင်ကနေပြီး မော်တော်နဲ့ သုံးနာရီလောက် စီးရတယ်။ အဲဒီက ဆရာတော်က အညာကို ပြန်ကြွသွားတော့ ကျွန်တော်တို့ဆရာ ရှင်တေဇော သာရနဲ့ စာလိုက်ဖက် ဦးပဋ္ဌင်းနှစ်ပါးက လဟာရက်မှာ စာသင်တိုက် ထောင်မယ်၊ စာချဖို့လာခဲ့ပါလို့ ဖိတ်တာကြောင့် ရှင်တေဇောသာရက လဟာရက်ကို ပြောင်းပါလေရော။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့ (ကျွန်တော်တို့ ဆိုတာက ရှင်ဉာဏိဿရ ဦးဆန်းထွန်းရော) လဟာရက်ကို ပါသွားတော့ တာပဲ။

(သင်း)ဒါဖြင့် စာချဆရာပြောင်းတာနဲ့ တပည့်တွေပါ ပါသွားတာပေါ့။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ ဟင်္သာတလို မြို့ကြီးက ပြောင်းသွားတာနော်။

(သင်း)အဲဒီ ‘လဟာရက်’ ရွာလေးက တော်တော် ဆင်းရဲကြရှာတယ်လို့ ဆရာစာထဲမှာဖတ်ဖူးတယ်။

(ပါ) ဟာ ဆရာနယ် ဆင်းရဲတာတော့ဖြင့် မပြောနဲ့တော့။ ဆွမ်းခံပြီး သပိတ်ထဲများကြည့်လိုက်ရင် ရဲနေတာပဲ။ ကောက်လျင်ကြီးဆန် နီတာ လန်ဆိုတာတွေပေါ့။ ဒကာ၊ ဒကာမများက ဆင်းရဲကြရှာတော့ ရွာဦး ကျောင်းလဲ ဘယ်ခံနိုင်တော့မလဲ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ရောပြီးဆင်းရဲတော့ တာပေါ့။

ဒါပေမဲ့ ဦးအောင်သင်းရေ တော်တော်ကို အံ့ဩဖို့ကောင်းတဲ့ ရွာကလေးပါ။ အိမ်ခြေက နှစ်ရာလောက်ပဲရှိတာ။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းမှာ ရှိတဲ့ သံဃာက ငါးဆယ်လောက် ရှိတယ်။ အဲဒါကို ကြိုးစားပမ်းစား ထိန်းထားခဲ့ကြတာ။

(သင်း)ဝန်နဲ့အား မမျှဘူးလို့ ဆိုရတော့မှာပေါ့။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ထဲမှာ မိန်းမပျိုလေးတစ်ယောက်က ရာဝင်အိုးကြီးကို ရွက်ထားရသလိုဖြစ်နေ ခဲ့တယ်လို့တောင် ရေးလိုက်ဖူးပါသေးတယ်။ ဒီမှာတင် စီမံခန့်ခွဲတဲ့ ဦးပဉ္စင်းတွေက အစားအသောက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ချွေတာဖို့ စီစဉ်ကြတယ်။ မနက်စောမှာ ဆွမ်းကိုမစားတော့ဘဲ ဆန်ပြုတ် အဲ ယာဂုကိုပဲ သောက်ကြ ရမယ်ပေါ့။ ဟာ ဦးအောင်သင်းနယ် ကျွန်တော်တို့မှာ အကြီးအကျယ် ဒုက္ခရောက်တော့တာပေါ့။ စဉ်းစားကြည့်လေ ကျွန်တော်တို့က အသက်က ဆယ့်သုံးလေးနှစ်ဆိုတော့ စားအားကောင်းတုန်းအရွယ်။ နောက်ပြီး ဆွမ်းလဲခံရသေးတယ်။ စာကလဲ အဲလိုက်ရသေးတယ်။ ဒီတော့ ဆန်ပြုတ် ကလေးနဲ့ ဘယ်နေနိုင်တော့မလဲ။ ဒီတော့ ဆွမ်းခံကပြန်လာလို့ ဆွမ်းတွေ ဆါင်းကြပြီဆိုရင် ခုနက ဆန်နီထမင်းလေးနည်းနည်းလောက်ကို သပိတ် ထဲမှာ ချန်ထားပြီး ဆားအိုးထဲက ဆားလေးနည်းနည်းသွားယူထည့်ပြီး

အဆာပြေစားလိုက်ရတယ်။ လူကြီးတွေ အဲ ဦးပဉ္စင်းတွေကလဲ ဒါကို သိကြပါတယ်။ မပြောကြပါဘူး။ နောက်တော့လဲ ကလေးတွေက ငါတို့ လောက်တော့ ဘယ်မှာနေနိုင်ပါ့မလဲလို့ သနားကြတာကြောင့် မနက်စော မှာလဲ ဆွမ်းကိုပဲစားကြရပါတယ်။

(သင်း)ဆွမ်းတောင်မှ ဒီလောက်ဆင်းရဲနေတော့ ဟင်းကတော့ ပြောမနေနဲ့တော့လို့ဆိုရတော့မှာပေါ့။

ဆရာပါရဂူက ဤမေးခွန်းကိုကြားလိုက်တော့ အားရပါးရ ရယ်မောပါသည်။ ထို့နောက် စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောပါသည်။

(ပါ) ဦးအောင်သင်း ‘ငါးပုတ်သင်’ ဆိုတဲ့ ငါးကို စားဖူးမယ်ထင်ဘူး။ ငါးထဲမှာဆိုရင်တော့ တကယ့်ကို အညံ့ဆုံး ငါးမျိုးပါပဲ။ တကယ်ပြောတာပါ။ ဘာဆို ဘာအရသာမှကို မရှိတဲ့ငါးမျိုးပါ။ ဦးအောင်သင်းရယ် အဲဒီငါးဟင်း ချက်တဲ့နေ့ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ကိုရင်တွေဟာ မြူးနေကြတော့တာ။ ဟင်းကောင်းစားရတော့မယ်ပေါ့လေ။ အဲဒီလောက်ဆိုရင် ဦးအောင်သင်း မှန်းလို့ ရလောက်ရောပေါ့။

ပြောနေရင်း သူ့ငယ်ဘဝကို ပြန်လည်သဘောကျနေသကဲ့သို့ ထပ်မံရယ်မောပြန်ပါသည်။ ဆင်းရဲခဲ့သည်မှာလည်း မှန်သည်။ သို့သော် မိမိခုံမင်လှသော ပညာကိုသင်ချင်တိုင်း သင်ခဲ့ရသောကြောင့် ပျော်စရာ ကောင်းလှသည့် ငယ်ဘဝကိုလည်း ပြန်လည်လွမ်းဆွတ်မိဟန်လည်း ရှိပါသည်။

(သင်း)အစားအသောက်ကိုတော့ သဘောပေါက်ပါပြီ။ နေရ ထိုင်ရတာ-

(ပါ) အဲဒါကို ပြောဦးမလို့။ မိုးတွင်းဆိုရင် ကျောင်းကလဲ မိုးယို၊ ဖာလိုက်၊ ထေးလိုက်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်မှာ စဉ်အိုးကြီးတွေနဲ့ မိုးရေ တွေကို ခံထားရတယ်။ နွေဘက်ရောက်လာတော့ အဲဒီရေကို သောက်ရတာ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သောက်ရေသန့်ပေါ့။ အဲဒီရေကို မသုံးရဘူး။ သောက်ရေ

အတွက်ထားရတာ။ အဲဒီဘက်မှာ ကန်ရေကိုသုံးကြရတာ။ နွေဘက်ရောက်လို့ ကန်ရေတွေ ခန်းကုန်ပြီဆိုရင် ကန်ထဲမှာထပ်ပြီး ရေတွင်းတူးရတယ်။ အဲဒီရေကိုချိုးကြ သုံးကြရတယ်။ ရေကလဲ မကောင်းပါဘူး။ အရောင်ကလဲ စိမ်းပြာပြာ ညစ်တစ်တစ်၊ အနံ့အသက်ကလဲ မကောင်းဘူး။ အဲဒီလို နေခဲ့ရတာပါ။

(သင်း)ဆရာရယ်၊ အခုဆရာတို့ ပညာသင်ခဲ့ရတာတွေကို ကြားလိုက်ရတော့ ကျွန်တော့် စာသင်ခိုင်းက တပည့်တွေကို နားရင်းရိုက်ပြီး နားထောင်ခိုင်းလိုက်ချင်တော့တာပဲ။ ဆရာပြောတဲ့ အရင်းအနှီးတွေပဲ ပေါ့နော်။

(ပါ) အဲဒီမှာ ဆင်းရဲလှတဲ့ ဘဝအကြောင်းကို ကျွန်တော်က စာတစ်ပုဒ် ရေးပြီး တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကို ပို့လိုက်သေးတာ ဆရာရေ။ ဒါပေမဲ့ မသုံးပါဘူး။ ပါမလာဘူးပေါ့လေ။

ဆရာပါက သူ့ငယ်ဘဝကိုလှမ်းပြီး ပျော်မြူးရွှင်ပျ သဘောကျဟန်နှင့် အားရပါးရ ရယ်လိုက်ပါသေးသည်။ ဆရာပါသည် ကျွန်တော်တို့လို ရယ်စရာမောစရာ ပေါက်ကရပြောတတ်သူမျိုးမဟုတ်။ သို့သော် သူတစ်ပါး ရယ်စရာမောစရာပြောလျှင်ကား နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် ရယ်မောတတ်သည်။ သူ့အဖြစ်တွေကို ပြန်ပြောင်းပြောပြရာ၌ ရယ်စရာအကွက်များသို့ ရောက်လာလျှင် သူ့အဖြစ်ကို သူပြန်လည်သဘောကျနေသည့် အလား အားရပါးရ ရယ်မောတတ်သည်။ သူ့ရယ်မောသောကြောင့်ပင် ကျွန်တော်တို့ပါ ဧရာပြီးရယ်မိရပြန်သည်။ အလွန်လေးနက်သော ဘာသာရေးစာပေများကို ရေးနေသူ ဖြစ်သောကြောင့် သူနှင့်စကားပြောရသည်မှာ အေးစက်စက် ဖြစ်နေလိမ့်မည်ဟု ထင်လျှင် မှားပေလိမ့်မည်။ သူနှင့်တွဲပြီး စာပေဟောပြောပွဲများသို့ တတ်တွဲ သွားလာခဲ့ဖူးသောကြောင့် သူ၏ လွတ်လပ် ပေါ့ပါးသော အပြောအဆိုကို ကျွန်တော်က ယဉ်ပါးနေပြီးခဲ့သည်မှာ ကြာပါလေပြီ။ ယခု တွေ့ဆုံခန်းတွင်လည်း သူ၏ပေါ့ပါးသောရယ်မောသံကို မပြတ်ကြားနေခဲ့ရလေသည်။

(ပါ) ဒါပေမဲ့ ဆရာရော၊ ဦးဆန်းထွန်းလဲ အဲဒီကပဲ အလတ်တန်း၊ အကြီးတန်းကို အောင်ခဲ့ရတာပဲ။ ကျွန်တော်လဲ ဦးဆန်းထွန်း အကြီးတန်း အောင်တဲ့နှစ်မှာပဲ အငယ်တန်း အောင်ခဲ့ရတာ။

(သင်း)အငယ်တန်း အောင်တော့ ဆရာအသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။

(ပါ) နေဦးဆရာ သုံးဆယ့်ရှစ်၊ အင်းသုံးဆယ့်ခြောက်ခု အင်း ဟုတ်တယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော့်အသက်က အဲ နေဦး အဲ ဆယ့်ငါးနှစ် ရှိပြီပေါ့။ အဲ ဟုတ်တယ် ဆယ့်ငါးနှစ်ပေါ့။ နေဦး အငယ်တန်းမအောင်မီမှာ ကဏ္ဍကလေးတစ်ခု ကျန်သွားသေးတယ်။ ကျွန်တော် မန္တလေးကို ရောက်သွားလိုက်သေးတယ်။

(သင်း)ဟုတ်လား ဘာဖြစ်လို့လဲ။

(ပါ) ဆရာရွှေ့လို့ လိုက်ပြီး ရွှေ့ရပြန်တာလေ။ ဆရာဖြစ်တဲ့ ရှင်တေဇော သာရက ပခုက္ကူမှာ စာသင်ခဲ့ဖူးတယ်။ မန္တလေးမှာ စာမလိုက်ဖူးသေးဘူး။ ဒါကြောင့် သူက မန္တလေးမှာ စာသင်လိုက်ချင်သေးတယ်။ သူ့အဖို့တော့ နောက်တစ်ဆင့် (further study) ပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စာသင်ဖို့ ဆရာပြောင်းတဲ့နောက် လိုက်ပြောင်းရတာပါပဲ။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က ဆယ့်သုံး ဆယ့်လေးနှစ်သားလောက် ကိုရင်လေးပေါ့၊ ဦးဆန်းထွန်းလဲ ပါလာရတာပဲ။ အဲဒါ မန္တလေးရောက်တော့ ပထမဆုံး မိုးကောင်းတိုက်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဘိဓမ္မာတော် ပထမဆုံး ဆက်ကပ်ခံရတဲ့ ဆရာတော် ကြီးရဲ့ တိုက်ပေါ့။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့တည်းတဲ့ ကျောင်းရဲ့ ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်က ဦးပညိန္ဒာဘိဝံသတဲ့။ သူက သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ အောင်ပြီးသား ဆရာတော်။ အဲဒီကျောင်းမှာ ခန်းနေဦးပဉ္စင်းက ဦးဝိမလ။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီကျောင်းမှာ တစ်ပတ်လောက် သွားနေတယ်။ အဲဒီနောက် ဆရာဦးဆန်းထွန်းနဲ့ နောက်ကိုယ်တော် တစ်ပါးကတော့ မိုးကောင်းတိုက် မှာပဲ ကျန်နေရစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆရာ ရှင်တေဇောသာရနဲ့ ကျွန်တော် က နာမည်ကြီး ရွှေကျင် အဘယာရာမ ကျောင်းတိုက်ကို သွားကြတယ်။ ဆရာတော် ဦးအဂ္ဂဓမ္မဆိုတာ တကယ့်ကို ပညာကျော်၊ တကယ့်ကို

တော်လွန်းလို့ကို ကျော်လာရတဲ့ ဆရာတော်။ အဘယာရာမကျောင်းတိုက်က မန္တလေး စိန်ပန်းမှာ ခုလဲ ရှိပါတယ်။

(သင်း)အဘယာရာမဆရာတော်ဆိုတာ ကြားဖူးပါတယ်ဆရာ။ သက္ကတ မှာ-

(ပါ) ဟာ ဦးအောင်သင်းနယ်၊ ကျွန်တော့်အမြင်ပြောရရင် မောင်းထောင် ဆရာတော်ရဲ့ နောက်ပိုင်း သာသနာတစ်လျှောက် ရဟန်းတော်များထဲမှာ အဘယာရာမဆရာတော် ဦးအဂ္ဂဓမ္မကို တုလို့ သက္ကတကိုကျွမ်းတာ မရှိဘူးလို့ ပြောချင်တယ်။ မောင်းထောင်ဆရာတော်ကိုတောင် ထည့်သာ ပြောလိုက်ရတယ်။ ဘယ်လောက်ကျွမ်းတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် မသိဘူး။ ဒီလို ဒီလို ကျွန်တော် ရှင်းပြဦးမယ်။ မောင်းထောင်ဆရာတော်ဟာ အဲဒီ ခေတ်က သက္ကတနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဗေဒင်ကျမ်းတွေ ဆေးကျမ်းတွေကို ဘာသာပြန်ရာမှာ ပါဝင်ခဲ့တာမို့ မောင်းထောင်ဆရာတော်ကို ချန်ပြီး ကျွန်တော်က ပြောလိုက်ရတာဆရာရေ။ သို့သော် ဘယ်လောက်ကျွမ်းတယ် ဆိုတာကို ကျွန်တော်မသိဘူး။ အဘယာရာမဆရာတော် ကျွမ်းတာကိုတော့ ကျွန်တော်က သေချာကို သိနိုင်ခွင့်ရတာကိုး။ ကျွမ်းသမှ အံ့ဩလောက် အောင်ကျွမ်းတယ်။ တကယ့်ကို အတော်ဆုံး၊ အတတ်ဆုံးလို့ပဲ ပြောလိုက် ပါရစေတော့။ ဒါကြောင့်လဲ ကျွန်တော်တို့က အဲဒီကျောင်းတိုက်ကို သွားကြတာပေါ့။

(သင်း)အင်း ဆက်စမ်းပါဦးဆရာ။ ခုမှ ဇာတ်ရှိန်က တက်လာတာ။

(ပါ) ဇာတ်ရှိန်တက်မနေနဲ့ဆရာရေ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ ဆရာတပည့် နှစ်ယောက် တစ်ပတ်လောက်ပဲ နေနိုင်တယ်။ ပြေးရတာပဲ။

ဆရာပါက ပြောနေရင်း အားရပါးရ ရယ်ပြန်ပါသည်။ ကျွန်တော် လည်း သူနှင့်ရောပြီး ရယ်လိုက်မိရင်း-

(သင်း)ဟင် ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ ပြောပါဦး။

(ပါ) ရွှေကျင်ဂိုဏ်းရဲ့ သံမဏိစည်းမျဉ်းလေ။ တင်းကျပ်လိုက်တာတော့ ပြောမနေနဲ့တော့။ အမယ် ဆရာနယ် ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီကျောင်းတိုက်မှာ နေခွင့်ပြုတာတောင်မှ အတွင်းသံဃာတစ်ပါးက ထောက်ခံမှ ဝင်ခွင့်ရတာနော်။ သွားနေချင်တိုင်းနေလို့ရတာ မထင်နဲ့။ အတွင်းသံဃာတစ်ပါးပါးက အာမခံချက်ပေးရတယ်ဆိုပါတော့။

(သင်း)စည်းကမ်း တကယ်ကိုကြီးတာပဲ။

(ပါ) ဪ ဦးအောင်သင်းနယ် တော်ရုံတန်ရုံဆို ကျွန်တော် ပြောမနေဘူး။

(သင်း)ပြောပါဦး၊ ဆရာတို့ကိုတော့ ဘယ်သူက ထောက်ခံချက်ပေးသလဲ။

(ပါ) အဲဒီတုန်းက အဲဒီကျောင်းတိုက်မှာနေတဲ့ ဦးဝါသေဋ္ဌဆိုတာ ရှိတယ်။ သူက ဒီအခါမှာ သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ အောင်ပြီးပြီ။ အဲဒီ ကိုယ်တော်က ထောက်ခံတာ။ ဦးဝါသေဋ္ဌဆိုတာက သပြေကန်မှာနေခဲ့တာ။ သပြေကန်က ကျွန်တော်တို့နေတဲ့ လဟာရက်နဲ့ မလှမ်းမကမ်းဆိုတော့ သူက ကျွန်တော်တို့ကိုသိတယ်။ နောက်တော့ ဦးဝါသေဋ္ဌလဲ သပြေကန် ပြန်ကြွလာတယ်။

(သင်း)ဟိုပရိတ်ကြီး နိဿယရေးတဲ့-

(ပါ) သူပေါ့။ မကြာသေးမီကမှ ပျံတော်မူသွားတာလေ။ ရွှေကျင် ဒုတိယသာသနာပိုင်။ အဘိဓဇ မဟာရဋ္ဌဂုရုဘွဲ့တော် ဆက်ကပ်ရတာ။ ဟာ သိပ်ကိုတော်တဲ့ ဆရာတော်။ ဦးအောင်သင်းရဲ့ ပြောရဦးမယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ အဘယာရာမကျောင်းတိုက်ထဲက တိုက်ကလေးတစ်ခုမှာ နေတာက ဦးဇနက။ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်လေ။

(သင်း)အရှင်ဇနကာဘိဝံသလား။

(ပါ) သူပေါ့။ သူက အဲဒီအချိန်မှာ စာလေးဘာလေး ချစပြုနေပြီ။ စာချဘုန်းကြီးလောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။

(သင်း)ဆရာက တကယ့်ကို ဒိပ်ဒိပ်ကြံတွေနဲ့ကို ကြံခဲ့တာကိုး။

ဆရာပါက ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်ပါသည်။

(ပါ) အဲဒါတွေ နောက်ပိုင်းကျတော့ တွေ့ရပါလိမ့်ဦးမယ်။ အဘယာ ရာမ ကျောင်းတိုက်အကြောင်းကို ဆက်ပြီး ပြောရဦးမယ်။ စည်းကမ်းက တကယ့်ကို သံမဏိစည်းမျဉ်းနော်။ ဘယ်သူမဆို ကျောင်းမှာနေတော့မယ် ဆိုရင် ရဟန်းဆိုရင် ပါတိမောက် (ရဟန်းဝိနည်း) ကို အလွတ်ပြန်ရတယ်။ ကိုရင်ဆိုရင် သေခိယ (သာမဏေဝိနည်း) ကို အလွတ်ပြန်ရတယ်။ အဲဒါအတွက်ကို ခုနစ်ရက်အချိန်ပေးတယ်။ (ရယ်လျက်) ကျွန်တော့်ဆရာ ရှင်တေဇောသာရဆိုရင် စာချနေပြီနော်။ ဒါပေမဲ့ မရဘူး။ သူလဲ ပြန်ပဲ။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်မှာ စာကျက်ရတာ။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုရင် လေးမို့ သေခိယပေါ့။

(သင်း)သေခိယကို အနက်ပါပြန်ရတာလား။

(ပါ) အနက်တော့ မပြန်ရဘူး။ သိပြီးသားလို့ ယူဆထားလို့ပေါ့လေ။ ဆရာရေ ဒါပေမဲ့ မနေနိုင်တော့ဘူး။ တစ်ပတ်လောက်ရှိတော့ ကျွန်တော်က ဆရာ့ကို မနေချင်ဘူးလို့ ကပ်ပြောတော့တာပဲ။ ဘယ်နှယ်ဆရာရယ်၊ ရဟန်းအချင်းချင်းလဲ စကားမပြောရဘူး။ ရယ်လားမောလားဆိုတာမျိုးတော့ ဝေလာဝေးရော။ ကျောင်းတစ်ခုလုံးဟာ တိတ်ဆိတ်နေတာပဲ။ တောရ ကျောင်းကြီးအတိုင်းပဲ။ အဲ တောရကျောင်း တိတ်ဆိတ်နည်းမျိုးတော့လဲ မဟုတ်တတ်သေးဘူး။ စာကျက်သံ၊ စာချသံကလေးတွေကိုတော့လဲ ကြားနေရတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကျန်တဲ့အချိန်တွေမှာဆိုရင် တကယ့်ကို တိတ်ဆိတ်နေတော့တာ။ ကျွန်တော်က မနေနိုင်တော့ဘူး။ သိပ်တင်းကျပ် လွန်းတယ်။ ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်ကတည်းက စည်းကမ်းဥပဒေဆိုတာမျိုး တွေ အချုပ်အနှောင်များလွန်းရင် နေကိုမနေချင်တာ။ အဲဒါမျိုးကို ကျွန်တော် သည်းမခံနိုင်ဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေချင်တယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့နေချင်တာလားဆိုတော့လဲ ဒီလိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဦးအောင်သင်း သိတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်က

ပရမ်းပတာသမားမှမဟုတ်ဘဲ။ ဘယ်လိုပြောမလဲ။ အဲ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပဲ ချုပ်နှောင်ချင်တယ်လို့ ဆိုရမလား။ ဒါကြောင့် ဆရာရှင်တေဇောသာရကို ကပ်ပြောရတာ။ စင်စစ်မှာတော့ (ရယ်လျက်) ဆရာကလဲ တယ်ပြီး နေချင်ပုံတော့ မရဘူးဗျ။ အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက် ဘုရားကြီးနားက တောင်ပြင် ထီးလင်းတိုက်ကို ပြေးတော့တာပဲ။ အဲဒီမှာ ကျတော့ အတော်လေးကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေရတယ်။ ကျွန်တော်က ကိုရင်ပေါက်စဆိုတော့ ညနေဆိုရင် ဘုရားကြီးဘက် ရှမ်းစုဘူတာဘက် ရောက်နေပြီ။

(သင်း) အဲဒီအကြောင်းတွေ ဆရာရေးဖူးသေးတယ်နော်။

(ပါ) ဟုတ်တယ် ရေးဖူးတယ်။ (ရယ်လျက်) ကျွန်တော်တို့ ထီးလင်း တိုက်ဘက် ရောက်သွားပြီဆိုတာကြားတော့ ဦးဆန်းထွန်းလဲ လိုက်လာ တယ်။ သူလဲ မိုးကောင်းမှာ မနေနိုင်တော့ဘူး။ မိုးကောင်းတောင်မနေနိုင်ဘူး ဆိုတော့ အဘယာရာမမှာဆိုရင် စဉ်းစားမနေနဲ့တော့။ ပြောရဦးမယ် ဆရာရေ။ ဦးဆန်းထွန်းကလဲ ကျွန်တော့်လိုပဲ၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် အလွန် နေချင်တာ။ အချုပ်အချယ်နဲ့ဆိုရင် သူမရတော့ဘူး။ နောက်ပြီး သူက စာမသင်တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သင်တော့သင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့စိတ်ထဲမှာ တော်လောက်ပြီထင်ရင် ဆက်ကို မသင်တော့ဘူး။ စာကို ဆက်မသင် တာသာပြောတာနော်။ ပညာမရှာတာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ဘာသာသူ သိချင်တာတွေကိုတော့ မပြတ်တမ်းကို ရှာဖတ်လေ့လာနေတာ။

(သင်း) ကလပ်စ် မတက်ချင်တော့တာပေါ့ ဆရာရယ်။

(ပါ) (ရယ်လျက်) အဲ ဟုတ်တယ် ဟုတ်တယ်၊ ကလပ်စ်မတက်ချင် တာ။ ပြောမယ့်သာပြောရတယ်။ ကျွန်တော်လဲ အဲဒီလိုပဲ ဆရာရေ။ ထားလိုက်ပါဦးလေ။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အဲဒါတွေကို တွေ့ရပါလိမ့်ဦးမယ်။ အဲ ထီးလင်းတိုက်ရောက်တော့ ဆွမ်းခံရတယ်။ အဘယာရာမ မှာတုန်း ကတော့ မနက်ဆိုရင် ဆွမ်းကျွေးတယ်။ ဟင်းရယ်ဘာရယ်တော့ မဟုတ် ပါဘူး။ ငံပြာရည်ကြော်ပေါ့။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်က ကိုရင်၊ အသက် ၁၄-

နှစ်လောက်ပေါ့။ ဆွမ်းခံထွက်တော့ ဘုံလောင်းဆိုတာ ရှိတယ်။ ဘယ်သူပဲ
 ငြိမ်ဖြစ် ကိုရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဦးပဉ္စင်းဖြစ်ဖြစ်၊ ဆွမ်းလာရပ်လိုက်ရင် တစ်ဇွန်း
 ဆော့ လောင်းလိုက်တာပဲ။ တစ်ဇွန်းပဲ။ အဲဒီတစ်ဇွန်းရပြီးတော့ ကျွန်တော်လဲ
 ဘယ်မှာ ဆွမ်းခံရမှန်း မသိတော့ဘူး။ တစ်ဇွန်းနဲ့ပဲ ပြန်လာခဲ့ရတယ်။
 ဒါပေမဲ့ ကျောင်းရောက်တော့ဖြင့် ကျန်တဲ့ကိုယ်တော်တွေ ရခဲ့တာနဲ့
 ဘာနဲ့ ပေါင်းပြီး စားလို့တော့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ဇွန်းတည်းရတာနဲ့တော့
 အပိုပဲဆိုပြီး ကျွန်တော် ဆွမ်းမခံတော့ဘူး။ မနက်ပိုင်းအတွက်ကျောင်းမှာပဲ
 ဖြိမ်သလိုပြီး လိုက်ရတာပဲ။ ပဲပြုတ်ကလေးဘာလေးပေါ့လေ။ ဦးအောင်သင်း
 နယ် မနက်စောစောဆိုရင် ကျောင်းထဲမှာ ‘ပဲပြုတ် ပဲပြုတ်’ ဆိုတဲ့
 ဗဲပြုတ်သည်တွေရဲ့ အသံတွေဟာ ကျောင်းတိုက်တစ်ခုလုံး ကြွက်ကြွက်ညံ
 နေတာပဲ။ အဲဒီမှာ ပဲပြုတ်ကလေး ဘာလေးဝယ်ပြုပြီး ဆွမ်းလေးဘာလေး
 ခွက်ပြီး စားချင်လဲ စားလိုက်ကြတာပေါ့လေ။

အဲဒီမှာ ဦးဆန်းထွန်းကတော့ စာကောင်းကောင်း မလိုက်တော့ဘူး။
 အဲ ကျွန်တော်တို့ဆရာ ရှင်တေဇောသာရကတော့ လိုက်တယ်။ ဘုရားကြီး
 တို့က်မှာ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဆိုတာက နာမည်ကြီးစာချ ဆရာတော်ပဲ။
 အောက်တော့ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတွေမှာ ဝင်ပြီး
 ဆောင်ရွက်လာလို့ အတော်ကြီးကို အရေးပါအရာရောက်တဲ့ ဆရာတော်
 တစ်ပါး ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီမှာကြုံလာတာတစ်ခုက အဲဒီ ဆရာတော်က
 ကျွန်တော့်ဘကြီးတစ်ယောက်နဲ့ ဆရာဒကာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီဘကြီးက
 သဲတောမှာနေတာ။

(သင်း) နေဦး နေဦး၊ ကျွန်တော်မှတ်မိပြီ။ စာစောင်တွေမှာ ဆောင်းပါးတွေ
 ဘာတွေရေးလို့ ဆရာ့ကို သိပ်စိတ်ဆိုးတဲ့ ဘကြီးမဟုတ်လား။

(ပါ) (ရယ်လျက်) ဟုတ်တယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ သူပေါ့။ သိပ်ကိုစိတ်ဆိုး
 ဘာ။

(သင်း) ကျွန်တော့်မှာ သူစိတ်ဆိုးတာကို နားမလည်နိုင်အောင်တောင်
 ဖြစ်သွားတယ်။

(ပါ) ကွန်ဆာဗေးတစ်လေ ဆရာရဲ့၊ သူက လူထွက်သွားမှာကို သိပ်စိုးရိမ်တာ။ သူစိတ်ဆိုးတာလဲ ဟုတ်တော့လဲ ဟုတ်တာပဲ။ (ရယ်လျက်) စာတွေရေးဖြစ်တာနဲ့ ကျွန်တော်လဲ လူထွက်ဖြစ်သွားတာပဲ။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော့်ဘကြီးက စာလှမ်းရေးတယ်။ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဆီကို သွားဖို့။ သွားရတာပေါ့လေ။ သွားတော့ ဟံသာဝတီဆရာတော်က ‘မင်း ငါ့ဆီမှာ စာလိုက်’ တဲ့၊ ဟာ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်က သဒ္ဒါ သင်္ကြိုဟ်ရှိသေးတယ်။ သူချနေတာတွေက နိကာယ်ကြီးတွေ၊ ဒါနဲ့ကျွန်တော်က အကျိုးအကြောင်း လျှောက်တော့ အလေ့အကျင့်ရအောင်လို့တဲ့။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လဲ လိုက်ရတာပေါ့လေ။ ဒီတုန်းက ဦးဆန်းထွန်းလဲပါတယ်။ ဦးတေဇောသာရလဲ လိုက်တယ်။ နောက်တစ်ပါးကို ပြောရဦးမယ်။ ကျွန်တော်တို့ မိုးကောင်းတိုက်မှာ ခဏတည်းစဉ်က ကျောင်းခန်းနေ ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါး ရှိတယ်။ ဘွဲ့က ဦးဝိမလ တဲ့။ သူလဲ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဆီမှာ စာလာလိုက်တယ်။ အနောက်ပြင်ကနေ တောင်ပြင် စာလာလိုက်တာနော်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုရင်လေးပါ။ သူတို့က အလေ့အကျင့်ရအောင် တွဲခေါ်တာပေါ့။

အဲဒီ ဦးဝိမလဆိုတာက အခုလက်ရှိ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ပဲ။ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရုပေါ့။ အဲဒီလို ဦးအောင်သင်းရေ၊ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေကသာ ဘုန်းကြီးဘဝနဲ့ ဆက်မနေဖြစ်တာ၊ ကျွန်တော်တို့နဲ့ စာလိုက်ဖက်တွေ စာမေးပွဲဝင်ဖက်တွေက သာသနာပိုင်ဖြစ်ကြ၊ အဘိဓဇတွေဖြစ်ကြ၊ ရဋ္ဌဂုရုတွေဖြစ်ကြ-

ဆရာပါက အားရပါးရ ရယ်ပါသည်။ သူရယ်မောပုံမှာ သူ့ကိုယ်သူ လှောင်သည်ဟုလည်း မဆိုသာပါ။ သာသနာပိုင် စသော စာလိုက်ဘက် ဆရာတော်ကြီးများ၏ မဆုတ်နစ်သော ဇွဲသတ္တိကို ချီးကျူး ကြည်ညိုခြင်းလည်း ပါနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မနေနိုင်၊ သူနှင့်ရောပြီး ရယ်မောမိကြပါသည်။ ဆရာပါက ဆက်ပြန်ပါသည်။

(ပါ) သတိရလာလို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ဒီနှစ်ထဲမှာပဲ၊ အဲ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ကတည်းကပေါ့။ ဒေါ်အမာ လူထုဒေါ်အမာက ကျွန်တော့်ဆီကို

စာလေးတစ်စောင် ရေးလိုက်တယ်။ ဒေါ်အမာက ကျွန်တော့်ဆီ စာရေးလေ့ ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူရေးတဲ့ ‘အမေ့ရှေးစကား’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလေးကို ပို့လိုက်ရင်း စာလေးတစ်စောင်ရေးပေးလိုက်တာပါ။ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီး မန္တလေးကိုကြွလာလို့ သွားပြီးဖူးတယ်တဲ့။ ထွေရာလေးပါး သျှောက်ထားရင်း ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေ ပြောကြတော့ ဆရာတော်ကြီး က “တို့များ ငယ်ငယ်က ဘုရားကြီးတိုက်၊ ဟံသာဝတီဆရာတော်ဆီမှာ ဘာလိုက်ကြတော့ ကိုဆန်းထွန်းတို့၊ ပါရဂူတို့ဟာ တို့များနဲ့ စာလိုက် ဘက်တွေပေါ့လို့” မိန့်ကြားတယ်တဲ့။ အဲဒါ ဒေါ်အမာက ဘယ်လိုမှတ်ချက် ရေးလဲဆိုတော့ ဒီဆရာတော်ကြီးဟာလဲ ကံကောင်းလို့ စာရေးဆရာမဖြစ် တာ စာရေးဆရာဖြစ်ရင် ခုလိုဖြစ်လာမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့။

ဆရာပါက နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် ရယ်ပြန်ပါလေသည်။ ပြီးမှ ဆက်ပြန် သည်။

(ပါ) အဲဒီနောက်မှာတော့ ဦးဝါသေဋ္ဌကလဲ သပြေကန်ကို ပြန်ကြွလာ တယ်။ ကျွန်တော်တို့လဲ ပြန်လာခဲ့တယ်။ မန္တလေးမှာ တစ်ဝါပဲနေခဲ့တာပါ။ ငြိန်ရောက်လာတော့ ပထမငယ်တန်းကို ဝင်ဖြေတယ်။ ဘာမှအခက်အခဲ ခေါ်ပါဘူး။ အောင်သွားတာပါပဲ။ အသက်က ဆယ်ငါးနှစ်သား။ ဒီနေရာမှာ ဇာန်တော်ပြောချင်တာက ကျွန်တော့်ဆရာ ရှင်တေဇောသာရ ဒဂုန် ဦးထွန်းမြင့်ပေါ့။ သူ ကျွန်တော့်ကို သင်ပေးပုံက ပထမငယ်တန်းကို သင်နေသော်လည်း အလတ်တန်း၊ အကြီးတန်းတွေအတွက်ကိုပါ လှမ်းကြည့် ပြီး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဆွဲပြီး သင်တာမျိုး။ ဒါကြောင့်လဲ ကျွန်တော်က တိုရင်ဘဝမှာကိုပဲ ပထမကြီးတန်းကို အောင်လာခဲ့တာ၊ ပထမကြီးတန်း မှာလိုအပ်တဲ့ အဘိဓာန်တို့၊ အလင်္ကာတို့ဆိုတာတွေကို မန္တလေးမှာ သဒ္ဒါသင်နေရင်းကကိုပဲ ကျွန်တော်က ကျက်နေရတာ။ အဘိဓာန်က ငါ့ထာတွေကို တစ်နေ့ငါးပုဒ်ကျက်ရတယ်။ သူ့ဆီမှာ ပြန်ရတယ်။ အဲဒါ နေ့တိုင်း။ ဂါထာ တစ်ထောင်ကျော်ရှိတယ်နော်။ အဲဒီလို ပြင်ဆင်ပြီး ငနုက်ရိုက်ပေးခဲ့တာ။

(သင်း)နေဦးဆရာ၊ ကျွန်တော် မေးချင်တာ ရှိသေးတယ်။ တစ်ခါက ဆရာ ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးတာလေး သတိရနေမိလို့ပါ။ ဒီခေတ် ပထမပြန်တွေနဲ့ စာလိုက်ရင် ဆရာတို့ ကျက်မှတ်ခဲ့ရတာတွေ (COURSE) တွေက သိပ်ခက်တယ်လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒါ-

(ပါ) လာမယ် လာမယ်။ ကျွန်တော်ကလဲ အဲဒါကို ပြောပြချင်သေး တာပါ။ ကျွန်တော် အသက်ဆယ့်ငါးနှစ်သားမှာ ပထမငယ်တန်းကို အောင်တယ်။ ဆယ့်ခြောက်နှစ်မှာ အလတ်တန်းကို အောင်တယ်။ ဘာပြဿနာမှမရှိခဲ့ဘူး။ အဲ-အကြီးတန်းကတော့ ဘယ်လိုပြောရမလဲဆိုရင် အဲ တောင်ပူစာလေးနှစ်လုံးကို ကျော်တက်လာခဲ့ပြီး ရုတ်တရက် ဧရာမ တောင်ကြီးကို လှမ်းတက်လိုက်ရတဲ့အတိုင်းပါပဲ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ဘယ်လောက်ခက်သလဲဆိုတာ မှန်းကြည့်နိုင်အောင် ကျွန်တော်ပြောမယ်။ အသက်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်နဲ့ ပထမကြီးတန်းကိုအောင်တာ ပထမပြန်သမိုင်း တစ်လျှောက်လုံးမှာ (အဲ- စစ်ကြီးဖြစ်တဲ့အထိ အင်္ဂလိပ်ခေတ် ပထမပြန် သမိုင်းမှာ) နှစ်ပါးပဲ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ စောစောကပြောခဲ့တဲ့ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် အရှင်ဝါသေဋ္ဌရယ်ပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက ကျွန်တော့်ထက် နှစ်အများကြီးစောတယ်။ သူလဲ ဆယ့်ခုနစ်နှစ်သားမှာ အောင်ခဲ့တာပဲ။ အဲဒီတုန်းက အကြီးတန်းအောင်ဖို့ဆိုတာ သိပ်ခက်တာ။ တခြားမကြည့်နဲ့၊ မင်းကွန်းဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တဆိုတာ ဘယ်လောက် ဉာဏ်ပညာကြီးသလဲ။ ဆရာတို့အသိ။ အဲဒီ ဆရာတော်တောင်မှ ဆယ့်ရှစ်၊ ဆယ့်ကိုးမှာ မအောင်သေးဘူး။ ဦးပဋ္ဌင်းဖြစ်ပြီးမှ အောင်တာ။ ဦးဝါသေဋ္ဌ ကတော့ တကယ့်ကို ဉာဏ်ကောင်းတာ။ ထူးထူးချွန်ချွန်ကို ဉာဏ်ကောင်း လွန်းလို့ အောင်တာ။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီလောက်ဉာဏ်ကောင်းလှလို့ မဟုတ်ဘူး။ ဆရာကိုက တော်တာ၊ ဆရာကောင်းနဲ့ သွားတွေ့တော့ ကြိုတင် ပြင်ဆင်ပေးခဲ့တာကောင်းလို့ အရှိန်ရသွားတာ။ ဒီဘက်ခေတ်မှာ တော့ ဆယ့်ခုနစ်နှစ်နဲ့ အောင်တာမျိုးတွေ ရှိလာပါပြီ။ ကောင်းပြီ ဆရာ သိချင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ခေတ်မှာ ဘာကြောင့် ဒီလောက်ခက်ခဲ့ရသလဲ ဆိုတာကို ကျွန်တော်ပြောပြမယ်။

ကျွန်တော်တို့ခေတ်က သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတို့၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ဆိုတာ မျိုးတွေ မရှိဘူး။ အဲ မရှိဘူးတော့လဲ မဟုတ်ဘူးပေါ့လေ။ ရှိတော့ရှိတယ်။ ဘယ်လိုရှိတာလဲဆိုတော့ သဒ္ဒါမေးမယ်ဆိုတာမျိုးပေါ့။ သဒ္ဒါဆိုတာကလဲ ပြောလိုက်တော့သာ စကားလေးနှစ်လုံးတည်းရှိတာ။ သဒ္ဒါကျမ်းဆိုတာက အများကြီး၊ ရူပသိဒ္ဓိ၊ သဒ္ဒန်တိဆိုတာမျိုးကျမ်းတွေက အများကြီး၊ အဲဒါတွေထဲက မေးချင်တာ ကောက်မေးပစ်တာ။ ဒီတော့ အဲဒါတွေ အကုန်လုံးကိုလိုက်ပြီး ကြည့်တန်ကြည့်၊ မှတ်တန်မှတ်၊ အာဂုံဆောင်သင့်တာဆောင်လုပ်ကြရတာ။

သင်္ဂြိုဟ်ဆိုလဲ ဒီလိုပဲ၊ နည်းနည်းနောနော ကျမ်းတွေမှ မဟုတ်တာ။ သင်္ဂြိုဟ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ဆရာတော်ကြီးတွေ ရေးခဲ့တဲ့ကျမ်းတွေက အများကြီး။ အဲဒါတွေအားလုံးကို လျှောက်ကြည့်ရတာ။ မကြည့်လို့လဲ မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါတွေထဲက မေးချင်တာကောက်မေးလိုက်တာကိုး။ နောက်ဘာသာပြန်။ ပါဠိက မြန်မာ၊ မြန်မာက ပါဠိပေါ့။ ဘာသာပြန်ရတာ။ ခုဆော့ဖြင့် ဘာသာပြန်အတွက်လဲ ဇာတ်တော်တို့၊ ဘာတို့ စသည်အားဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်။ ပြဋ္ဌာန်းစာရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်က မရှိဘူး။ ဆေးချင်တာကောက်မေးပစ်လိုက်တာပဲ။ ဒီတော့ ဘာသာပြန်နဲ့တောင် ဇာမေးပွဲကျချင်ကျနေသေးတာ။ ဘာသာပြန်ဆိုတာဟာ ခပ်ပေါ့ပေါ့ သဘောထားကြတဲ့ မေးခွန်းမျိုးပဲ။ အဲဒါမျိုးမှာတောင် တွေ့ရာကောက်မေး ငင်လိုက်လို့ ကျသွားခဲ့တာတွေရှိတယ်။

(သင်း) နေဦးဆရာ ဘယ်သူပြောဖူးမှန်းတော့ မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဓမ္မာ ငရိယ စာချတန်းကို ဆရာဝင်ဖြေတော့ ကိုရင်လေး ငယ်ငယ်လေးဆိုပြီး ဦင်းကြည့်ကြရတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်။ အဲဒါ ပြောစမ်းပါဦး။

(ပါ) အဲ ၁၉၄၀-ပြည့်နှစ်မှာ ပထမဆုံး အစိုးရဓမ္မာစရိယ စာချတန်း ဇာမေးပွဲကို မန္တလေးမှာ လုပ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ သွားဖြေကြတယ်။ ထို့ရင်ဘဝ၊ ဆယ့်ရှစ်နှစ်ပေါ့။ ဝိုင်းကြည့်တယ်ဆိုတာက အံ့ဩကြတာပေါ့။ ငယ်တယ်ဆိုတာလဲ ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က နဂို

ကတည်းက အရပ်ပုပုဆိုတော့ ပိုပြီး ငယ်တယ်ထင်နေရတာလဲ ပါမှာပါ။ ပြောရဦးမယ် အဲဒီမှာ ဦးဆန်းထွန်းကလဲ ကန့်လန့်ကန့်လန့်နဲ့ ပါလာ သေးတာ။ သူကလဲ စာမေးပွဲဖြေမယ်လေ။ ကျွန်တော်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး မှာ ဦးဆန်းထွန်းက ကန့်လန့်ကန့်လန့် ဘယ်လိုပါပါလာမှန်းမသိဘူး ဆရာရေ။

ဆရာပါက ပြောလည်းပြော ရယ်လည်းရယ်ပါပဲ။ ကျွန်တော် လည်း ဆရာဦးဆန်းထွန်းကို ရင်းရင်းနှီးနှီး သိခဲ့သည့်အလျောက် ရောပြီး ရယ်မိသည်။ ပြီးမှ ဆရာပါက သူတို့ဖြစ်ပုံကို ဆက်ပြောပြန်သည်။

(ပါ) အဲဒါ စာမေးပွဲဖြေဖို့လိုသာပြောရတယ်။ စာလဲ တစ်လုံးမှမကြည့် ဘူး။ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက် စာအုပ်တောင် စုံစုံလင်လင် မရှိဘူး ထင်တာပဲ။ သူနဲ့တွဲတဲ့ ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါး ရှိသေးတယ်။ အဲဒီကိုယ်တော်ကလဲ သူလိုပဲ။ သူတို့နဲ့ သွားပေါင်းမိတာမှာ ကျွန်တော်ပါ ရောပျက်သွားတာ။ ကျွန်တော်က စာမေးပွဲဖြေဖို့ စာကြည့်နေတာ သူကလာပြီး လာကွာ ကြီးပွားရေးတိုက်ကို သွားကြရအောင်တဲ့။ ဒီတော့ ဦးလှက မန္တလေး ရောက်နေပြီ။ ဟာ စာမေးပွဲ ဖြေရမှာလေလို့ပြောတော့ ထားစမ်းပါကွာ ရပါတယ်လို့ ပြောတာ။ ကျွန်တော်လဲ ကန့်လန့်ကန့်လန့်နဲ့ပါသွားရော။ အဲဒီမှာ သူလဲ စာမေးပွဲကျ။ ကျွန်တော်လဲ ရှုံးပါလေရော။ တကယ့် လူတွေ ဆရာရေ။ ပေတယ်လို့ပြောရအောင်ကလဲ သူတို့ဖတ်ချင်တဲ့စာကျ တော့လဲ အသေအကြေ ဖတ်ချင်ဖတ်နေတာ။

(သင်း) စာမေးပွဲဆိုတာက စာစစ်အဖွဲ့က အဖတ်ခိုင်းတာကို ဖတ်ရတာကို ဆရာရဲ့။ ဒီတော့ ဘောင်ခတ်ထားတာကြီးလို့ ဖြစ်သွားကြတာနဲ့ တူပါတယ်။

(ပါ) ဟုတ် ထင်ပါရဲ့ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ပြောရဦးမယ်။ စောစောက ကျွန်တော်ပြောတဲ့ ဘုံလောင်းဆိုတာ မှတ်မိလိမ့်မယ်။ အဲဒီနှစ်မှာ ဘုံလောင်း ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ ပေါ်လာလိုက်သေးတယ်။ မေးခွန်းလွှာတစ်ခုမှာ မေးခွန်း ထုတ်တာ မှားသွားတယ်။ မေးခွန်းထုတ်တဲ့သူက မှားတာဆိုတော့ အဖြေလွှာ အားလုံးကို အအောင်ပေးလိုက်ရတယ်။ ဟယ်ရီတန်လေ၊ အဲဒီဘုံလောင်း

ဘာသာတစ်ခုမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ အောင်ကြတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တလဲဖြေတယ်။ နောက်ပြီး ဆရာတို့မြန်မာစာဌာနမှာ လုပ်သွားတဲ့ ပါဠိပါရဂူဦးအောင်မိုး၊ နောက်ပြီး ဦးကျော်ထွတ်ဆိုတာ ခုလဲရှိပါသေးတယ် သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှာ။ အဲ သူတို့ကတော့ နှစ်ချင်းပေါက် အားလုံး အောင်သွားကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ အားလုံးပြုတ်ကျန်ခဲ့တယ်။ အဲ ဘုံလောင်းတော့ အောင်သွားတာပေါ့လေ။

ဆရာပါက ပြောပြီး ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်ပါလေသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မနေနိုင်ပါ။ ရောပြီး ရယ်မိပါသည်။ ရယ်မည့်သာ ရယ်လိုက်မိသည်။ စင်စစ် သူတို့အားလုံးမှာ အသက်ငယ်ကြသေးသည်။ ဆရာပါဆိုလျှင် အသက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်မျှသာရှိသေးရာ သူသာ ရဟန်း ဘဝ၌ပျော်ပိုက်လျက် ပရိယတ္တိကို နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် လိုက်စားခဲ့မည်ဆိုလျှင် လျှမ်းလျှမ်းတောက် ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ဖြစ်နေမည်ကို ကျွန်တော့် ဧိတ်ကူးတွင် မြင်ယောင်နေမိသည်။

(သင်း)စာချတန်းကို နောက်ထပ်ဖြေဖြစ်သေးသလားဆရာ။

(ပါ) အဲဒီနောက်နှစ်မှာတော့ ရန်ကုန်မှာလုပ်လို့ ဓမ္မာစရိယ ဝင်ဖြေဖြစ် သေးတယ်။ ဖြေပေမယ့် ဂုဏ်ထူးကျမ်းတွေတော့ လေးငါးခြောက်ကျမ်း သောက်အောင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျမ်းရင်းတွေကိုမအောင်တော့ ဓမ္မာစရိယ အောင်တယ်လို့ မမည်ဘူးပေါ့။ အဲဒီနောက်တော့ စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့တာပဲ။

(သင်း)စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ကော ဆရာ ဘယ်မှာရောက်နေသလဲ၊ ရန်ကုန် မှာလဲလား။

(ဝါ) ဒီလိုဆရာ၊ ရန်ကုန်ကို ဂျပန်က ဗုံးတွေချလိုက်တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် ထ အတိဖြစ်တဲ့ ဟင်္သာတ သန့်သနော့ကို ပြန်ရောက်နေပါပြီ။ အမယ် ခြေရဦးမယ်။ ဆရာတို့ရဲ့ ဆရာကြီး ဦးဆန်းထွန်း၊ အရှင် ဉာဏိဿရ ထတော့ မပြန်သေးဘဲ ရန်ကုန်မှာပဲ ပေကပ်ပြီး ကျန်နေရစ်ခဲ့သေးတာ သော့ရေ။

(သင်း) ဟုတ်မယ် ဟုတ်မယ်၊ သူက နေလို့ကိုမဖြစ်တော့မှ ပြေးမယ့် လူမျိုး။

(ပါ) ဟုတ်ပါဆရာ။ တကယ့်ကိုနေလို့ မဖြစ်တော့မှ ပြေးလာခဲ့တော့ တာ။ ရန်ကုန်ကို ဗုံးတွေချလိုက်တော့မှ လူတွေအားလုံးဟာ စစ်ဆိုတာ ဒီလိုကြီးပါလားလို့ နဖူးတွေ၊ ခူးတွေ၊ တွေ့ကြရတော့တာကိုး။ ပြေးလိုက် ကြတော့လဲ အလှအယက်ဆိုသလို ပြေးကြတာဖြစ်လေတော့ ဘူတာရုံတွေ၊ သင်္ဘောဆိပ်တွေမှာဆို ကျပ်ကျပ်ခဲခဲ တိုးကြ၊ ဝေ့ကြနဲ့ အတော်ကြီးကို ဒုက္ခရောက်ကြရတယ် ဆိုပါတော့။ ရထား၊ သင်္ဘောမရပြန်တော့လဲ ဖြစ်သလိုပြေးကြပေါ့။ ရန်ကုန်နဲ့ ဝေးရင်ပြီးရောဆိုတာမျိုးပေါ့။ ကျွန်တော် ကတော့ ခပ်စောစောကတည်းက ရွာကိုပြန်လာလိုက်တာဆိုတော့ အဲဒီ ဒုက္ခမျိုးကို မကြုံလိုက်ရတော့ဘူးပေါ့ ဆရာ။ ဒီလိုနဲ့ပဲ ဂျပန်ဝင်လာတယ်။ ဂျပန်တပ်တွေ၊ ဘီအိုင်အေတပ်တွေဟာလဲ ဟင်္သာတဘက်ကို ရောက်လာပြီး မီးရထားလမ်းအတိုင်း ကြံခင်းဘက်ဆက်ပြီး ချီတက်သွားကြတယ်။

(သင်း) ဒါဖြင့် ဂျပန်ခေတ်မှာ သန့်သနောမှာပဲ-

(ပါ) နေဦးဆရာ ကျွန်တော်ပြောဦးမယ်။ ရွာမှာနေတာတော့မှန်တယ်။ ဆွမ်းကွမ်းကိစ္စကစလို့ ဘာမှ ပူပင်ကြောင့်ကြစရာ မလိုဘူးပေါ့ ဆရာ။ ဒါပေမဲ့ ကြာလာတော့ မနေနိုင်တော့ဘူး။ ငြီးငွေ့လာတယ် ဆရာရေ။ တစ်နေ့လာလဲ စားလိုက်သောက်လိုက်၊ တစ်နေ့လာလဲ စားလိုက် သောက်လိုက် ဆိုတာမျိုးဖြစ်နေလေတော့ ကျွန်တော် မနေနိုင်တော့ဘူး ဆရာရေ။

(သင်း) ဆရာနေလာခဲ့တာကလဲ ရန်ကုန်လို မန္တလေးလို မြို့ကြီးတွေမှာ နေလာခဲ့တာဆိုတော့ ကျေးရွာကလေးတစ်ခုမှာ ကြာရှည်နေလို့ ဘယ်ရနိုင် တော့မလဲ ဆရာ။

(ပါ) ဆရာပြောတာလဲ ဟုတ်သင့်သလောက်တော့ ဟုတ်လိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ပဓာနက အဲဒါမဟုတ်ဘူး ဆရာ။ ဒီလို၊ ကျွန်တော်က ပညာ

ဘစ်ခုခုကို သင်ယူပြီးနေချင်တယ်။ ဘာပညာမှတိုးမနေဘဲ ဒီအတိုင်းကြီး အချိန်ကုန်နေရတာကို နေလို့ကိုမရတော့တာ။ အဲဒီတုန်းကတော့ အချိန်ဟာ တန်ဖိုးရှိလှတယ်။ အလဟဿမကုန်သင့်ဘူးဆိုတာမျိုးတွေ ဘာတွေကို တွေးနေမိလို့တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ပညာတစ်ခုခု သင်မနေရတာကြီးကို စိတ်ပျက်ပြီး မနေတတ်၊ မထိုင်တတ် ဖြစ်နေတာပါပဲ။

(သင်း)ဆရာ ခုလို ပညာရှိတစ်ယောက်ဖြစ်လာခဲ့တာ-

ဆရာပါက ရယ်မောလိုက်ပြီး-

(ပါ) ဟာ မလုပ်လိုက်ပါနဲ့ ဦးအောင်သင်းရယ်၊ ပညာရှိဆိုတာကြီးက ကြီးကျယ်လွန်းပါတယ်။

(သင်း)ထားပါတော့လေ။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ဘဝရည်မှန်းချက် တစ်ခုခုကို အောင်မြင်ချင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အမှတ်ထင်ထင်ဖြစ်စေ၊ အမှတ်မထင်ဖြစ်စေ အဲဒီလို အချိန်တွေကို နှမြောနေရမယ်ဆိုတာမျိုးကို ပြောချင်တာပါ။ ဆိုပါတော့ ဆရာဟာ အဲဒီအချိန်က အသက်အားဖြင့် ငယ်သေးတော့ အချိန်ဆိုတာဟာ ဘာဖြစ်တယ်၊ ညာဖြစ်တယ်ဆိုတာမျိုး သတိရှိနေတာမျိုး ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီအတိုင်းကြီး နေနေရတာကို မကျေနပ်နိုင်ဘဲ တစ်ခုခုကို သင်ယူချင်နေတယ်။ အဲဒါကို ပြောတာပါ ဆရာ။ ဆရာပဲ ပြောခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ပါရဂူဆိုတဲ့ နာမည်တစ်လုံးရလာဖို့ ပေးခဲ့ရတဲ့ အရင်းအနှီးဆိုတာကို ပြောတာပါ။ ထားပါတော့။ ဆက်ပါဦး ဆရာ။

(ပါ) အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်ငြီးငွေ့လွန်းတော့ ရန်ကုန်ကိုထွက်လာခဲ့တယ်။ ထွက်လာခဲ့တယ်ဆိုတော့ လွယ်လွယ်တော့ မထင်လိုက်လေနဲ့ ဦးအောင်သင်း ခရ။ ဒီတုန်းက တစ်နေရာနဲ့တစ်နေရာ ခရီးသွားရတာ အလွန်ခက်တယ်။ အင်္ဂလိပ်အမေရိကန်လေယာဉ်တွေကလဲ ဗုံးကြဲ စက်သေနတ်ပစ် မဟုတ် လား။ သို့ပေမယ့် ဘယ်လောက်ခက်ခဲနေစဉ်တော့ မသွားလို့ရှိရင် မဖြစ်နိုင်တဲ့လူတန်းစားကလဲ ရှိနေသေးတာကိုး။ ဒီတော့ ဝမ်းရေးအတွက်

စွန့်ပြီး သွားကြလာကြရတော့တာပေါ့။ မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်မှာ လေယာဉ်
 တွေက စက်သေနတ်နဲ့ ပစ်တတ်တာမှန်သော်လည်း လှေတွေနဲ့ပဲ ထက်
 အောက်စုန်ဆန် ကုန်ကူးကြရတာပဲ။ ဒါတွေလဲ ဦးအောင်သင်းသိပြီးသားပါ။
 ကျွန်တော်ပြောချင်တာက သူတို့တစ်တွေက မလွဲသာလို့ ခရီးသွားကြရတာ
 နော်။ ကျွန်တော်က ဘာမှအကြောင်းမရှိဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ရွာမှာ
 အေးအေးဆေးဆေး နေနိုင်ပါလျက်နဲ့ကိုပဲ ရန်ကုန်ကို ထွက်လာခဲ့တာ။
 ဟင်္သာတ- ရန်ကုန် ရထားရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ ဟင်္သာတ
 က သာရဝေါကို ကူး။ သာရဝေါက လက်ပံတန်းကိုကျတော့ နွားလှည်းနဲ့
 လိုက်သွားခဲ့ရတာ။ ညဘက်မှာသွားရတာ၊ အဲ လက်ပံတန်းကို ရောက်တော့မှ
 ဂျပန်စစ်တပ်က လက်ပံတန်း ရန်ကုန် ဆွဲပေးနေတဲ့ ရထားနဲ့လိုက်ခဲ့ရတာ။
 ရထားနဲ့ဆိုလို့ လူစီးတဲ့ ထင်မနေနဲ့ဦး။ သံကိုယ်ထည် ကုန်တင်တဲ့ကြီးတွေ။
 အဲဒီတွဲကြီးတွေမှာ မွန်းသိပ်ကျပ်ညပ်ပြီး လိုက်လာခဲ့ရတာ။ ကျွန်တော်
 ခုနကပြောခဲ့သလို ဘာအကြောင်းမှ မရှိဘူးနော်။ သက်သက်မဲ့ကို လိုက်
 လာခဲ့တာ။ စားရေးသောက်ရေးအတွက် မလွဲသာလို့ သွားရတာ မဟုတ်ဘူး။

(သင်း)လုပ်ပါဦးဆရာ။ ရန်ကုန်ရောက်တော့ တွက်ချေကိုက်ရဲ့လား-

(ပါ) ပြောပါ့မယ်ဆရာ။ ရန်ကုန်ကိုရောက်ပါလေရော။ ရောက်တော့
 ရန်ကုန်မှာနေလို့မဖြစ်ဘူး။ ဗုံးက တဝေါဝေါချနေတာကိုး။ ဒါနဲ့ရန်ကုန်မှာ
 မနေဘဲ စစ်မဖြစ်မီ ကျွန်တော်တို့နေခဲ့တဲ့ လဟာရက်ရွာကို သွားပြန်ပါရော။
 လဟာရက်ရောက်တော့လဲ စာသင်တိုက်က မရှိတော့ဘူး။ ပျက်နေပြီ။
 နောက်ပြီး ကျွန်တော့်ဆရာ အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်)ကလဲ
 ဟင်္သာတဘက်က မဲဇေလီကုန်းမှာ ရောက်နေတယ်။ ဒါနဲ့ သန်လျင်ဘက်ကို
 သွားရပြန်တယ်။ သန်လျင်မှာက မင်းကျောင်းဆိုတာရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့
 လဟာရက်ရွာမှာနေစဉ်က ပထမငယ်၊ ပထမလတ်၊ ပထမကြီး စာမေးပွဲတွေ
 ဖြေရင် သန်လျင်ကို လာပြီးဖြေကြရတယ်။ သန်လျင်က ကျွန်တော်တို့
 စာဖြေဌာနပေါ့။ အဲဒီလိုစာမေးပွဲတွေ လာဖြေကြရင် အဲဒီသန်လျင် မင်း
 ကျောင်းမှာပဲ တည်းပြီး ဖြေကြရတယ်။

စာမေးပွဲဖြေတိုင်း တည်းခိုခဲ့ရတာမို့ မင်းကျောင်းနဲ့ရော မင်းကျောင်း ဆရာတော်နဲ့ပါ မစိမ်းတော့ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် သန်လျင်မင်းကျောင်းကို ရောက်သွားခဲ့တာ။

မင်းကျောင်းမှာ ကျွန်တော့်အတွက် ကျောင်းအပေါ်ထပ်မှာ နေရာ လေးတစ်ခု ပေးထားပါတယ်။ ဒီတုန်းက ရန်ကုန်ဘက်မှာ မဟာမိတ် လေတပ်တွေက ဖုံးကြံ စက်သေနတ်ပစ် ခဏခဏ လုပ်သော်လည်း သန်လျင်ကိုတော့ဖြင့် လုပ်လေ့မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လေကြောင်းရန် လာပြီဆိုရင် အချက်ပေး ဥဩတော့ဖြင့် ဆွဲလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဆိုရင်တော့ ကျောင်းအောက်ဆင်းပြီး ဖုံးခိုကျင်းထဲ ဝင်တန်ရင် ဝင်နေရတာ ပေါ့။ မဟာမိတ်လေယာဉ်တွေကလဲ များသောအားဖြင့် ညပိုင်းမှာ လာ လာပြီး တိုက်လေ့ရှိကြတယ်။

အဲဒီအခါမျိုးမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အဖို့ တကယ့်ပွဲကြီးပွဲကောင်း ပဲပေါ့ ဆရာသင်းရယ်။ ကျောင်းခြံစည်းရိုးနားလေးက လှမ်းတည့်ပြီး ရန်ကုန်မြို့ကြီးဆီကို ကြည့်လိုက်ရင် ဝေဟင်မြေပြင်တိုက်ပွဲတွေဟာ သိပ်ကို ကြည့်လို့ ကောင်းတာပဲ။ မဟာမိတ်လေယာဉ်တွေကလဲ ဗုန်းချ၊ အောက်က ဂျပန်အမြောက်တပ်တွေကလဲ ဆလိုက်မီးကြီးတွေ တဝင်းဝင်းနဲ့ ရန်သူလေယာဉ်ကို ရှာတာပဲ။ လေယာဉ်တစ်စင်းကို ဆလိုက်မီးမှာ မိလိုက်တယ်ဆိုရင်လည်း မလွတ်တမ်း ဖမ်းထားပြီး အောက်ကအမြောက် တွေက ပစ်တာပဲ။ ဂျပန်တိုက်လေယာဉ်တွေကလဲ တက်လာပြီး ပစ်ကြ၊ ခတ်ကြပေါ့။ သန်လျင်ဘက်ကိုလာပြီး တိုက်လေ၊ ခိုက်လေ မရှိတော့ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ကြုံတောင့်ကြုံခဲ ပွဲကြီးလမ်းကြီးကို ကြည့်သလို ကြည့်နေကြတော့တာ။

(သင်း)ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ ကျွန်တော်လဲ လေကြောင်းတိုက်ပွဲတွေကို ကြုံလိုက်ရဖူးသေးတယ်။ ကြောက်ဖို့ကို မေ့နေလောက်အောင်ကို ကြည့်လို့ ကောင်းတာ။

(ပါ) အဲဒါနဲ့ တစ်ညမှာ သန်းခေါင်ကျော်လောက်မှာ လေကြောင်း အချက်ပေးတော့ ကျွန်တော်တို့လဲ ကျောင်းအောက်ကိုဆင်းလာပြီး ခါတိုင်း လိုပဲ ရန်ကုန်ဘက်ကို လှမ်းပြီး ကြည့်နေကြတာပေါ့။ ရန်ကုန်မှာတော့ဖြင့် ခါတိုင်းလိုပဲ ပစ်ကြ၊ ခတ်ကြပေါ့။ ဒီတုန်းမှာ မဟာမိတ် လေယာဉ်တစ်စင်း က သန်လျင်ဘက်ကို ပျံဝင်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လို မှ မစိုးရိမ်ဘူး။ ဘယ်တော့ကမှလဲ သန်လျင်ကို ဗုံးကြဲစက် သေနတ်ပစ် မလုပ်ခဲ့ဖူးဘူး မဟုတ်လား။ ဒီတော့ စိတ်ထဲမှာ သာမန်လောက်ပဲ အောက်မေ့လိုက်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ‘ရွှီ’ ဆိုတဲ့ အသံကို ရုတ်တရက် ကြားလိုက်တော့ ဗုံးချပြီဆိုတာ သိလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲ ကျွန်တော်တို့ဆိုတာက ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် ဦးခေမိန္ဒလည်း ပါတယ်။ နောက်ပြီး ကျောင်းသားသုံးလေးယောက်လဲ ပါသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ ဘယ်သူက ဘာမှမပြောလိုက်ရဘဲ ဝမ်းလျားမှောက်ချလိုက် ကြတယ်။ ဗုံးတွေကလဲ ပေါက်ကြပေါ့။

လေယာဉ်ပျံလွန်သွားလို့ ထကြည့်လိုက်တော့ သစ်ပင်ကြီးတွေဟာ ပြတ်ထွက်ကုန်ကြ၊ လဲကုန်ကြနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာလဲ ထိတ်လန့်တကြား အော်သံတွေ၊ ခေါ်သံတွေ၊ ငိုသံတွေဟာ ကမ္ဘာပျက်လိုက်သလိုပါပဲ။ တကယ့်ကို ချောက်ချားစရာ၊ စိတ်မချမ်းသာစရာပါပဲ။

(သင်း) ဆရာတို့တစ်တွေတော့ ဘာမှမဖြစ်ကြဘူးနော်။

(ပါ) ဘာမှမဖြစ်ကြဘူး။ အံ့ဩစရာကို ဆက်ပြောဦးမယ်။ ဗုံးပေါက် တာဟာ ကျောင်းခြံစည်းရိုးပေါ်မှာကျတာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဝါး နှစ်ရိုက်လောက်ပဲ ကွာတယ်။ ကျောင်းထဲမှာက ကျောင်းမကြီးအပြင် တခြားကျောင်းတစ်ဆောင်ရှိတယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီကျောင်းမှာနေတာ။ ဗုံးဆဲတွေဟာ ကျောင်းမကြီးကိုလဲ မှန်ထားလိုက်တာ မွနေတာပဲ။ ကျွန်တော်နေတဲ့ ကျောင်းကိုလဲ မှန်တာပဲ။ မှန်တာမှ ကျွန်တော်အိပ်တဲ့ ခုတင်မှာကို ဗုံးဆဲတွေ မှန်ထားလိုက်သေးတယ်။ ကျွန်တော်က ကံအား လျော်စွာ အောက်မှာရောက်ပြီး မြေမှာ မှောက်နေလိုက်မိလို့သာပေါ့

ဦးအောင်သင်း။ ခြံစည်းရိုးက သစ်ပင်ကြီးတွေဆို ပြိုလဲကုန်ကြတယ်။
 နောက် ဗုံးတစ်လုံးက မပေါက်သေးဘဲ ကျန်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ဆို
 ဘာမှမဝေးလှဘူး။ ဝါးနှစ်ရိုက်လောက် ရှိတော့မပေါ့။ အဲဒီဗုံးကိုတော့
 အန္တရာယ်မကင်းတာကြောင့် ဂျပန်စစ်သားတွေ လာပြီးယူသွားကြတယ်။
 (သင်း) တကယ့်ကို မသေကောင်း၊ မပျောက်ကောင်းဆိုတာမျိုးပဲပေါ့။
 ဆရာက ကျောင်းပေါ်ကမဆင်းဘဲ ခုတင်ပေါ်မှာသာ ရှိနေရင်-

(ပါ) အသက်မသေရင်သာ ရှိရမယ်။ အတော်ကြီးကို အထိနာသွား
 လောက်တယ်။ အထိနာရုံတင် မကပါဘူးလေ။ အသက်ကိုပါ ထိခိုက်
 လောက်တယ် ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပြောရဦးမယ်
 ဦးအောင်သင်းရေ။ အဲဒီ ဆရာတော်ဦးခေမိန္ဒဟာ ဗုံးတွေကြဲပြီးတဲ့
 နောက်ပိုင်း တစ်လ၊ နှစ်လလောက်ကြာတော့ ဖျားပါလေရော။ ဆရာဝန်
 တွေလဲ ကြိုးစားပမ်းစား ကုကြတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဖျားက မပျောက်ဘူး။
 နောက်ဆုံးမှာ မသင်္ကာလို့ သေသေချာချာ စစ်ဆေးကြည့်တော့မှ ဆရာတော်
 ရဲ့ နောက်ကျောထဲမှာ ဗုံးဆံသေးသေးလေးတစ်ခုက ဝင်နေတယ်။
 ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်လဲ အဲဒါကို မသိလိုက်ဘူး။ အဲဒါလေးကို ထုတ်ပစ်
 လိုက်မှ အဖျားပျောက်သွားတယ်။

(သင်း) ဆရာတို့က အဲဒီလိုမဖြစ်လိုက်တာ သိပ်ကံကောင်းတာပဲနော်။

(ပါ) အဲဒါပြောတာပေါ့ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ဘာရယ်မဟုတ် ပညာ
 သင်ချင်တာ သက်သက်ကလေးနဲ့ ဒီလို စစ်ကြီးခေတ်ကြီးအတွင်းမှာ
 အိမ်ကထွက်လာခဲ့တာ မတော်လို့များ ဆရာတော် ဦးခေမိန္ဒလို ထိလိုက်ရင်
 မိဝေး၊ ဖဝေး ဂရုတစိုက် ပြုစုသူ စောင့်ရှောက်သူမရှိနဲ့ ဘုမသိဘမသိကို
 သေသွားရမှာ။ မကြာခဏ ကျွန်တော် အဲဒါကို စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။
 ဒီအတိုင်းကို အသေခံသွားရတော့မှာ။

(သင်း) ဆရာပြောတဲ့ ပညာကိုလိုချင်လို့ ပညာအတွက် ပေးရတဲ့ အရင်း
 အနှီးတွေပေါ့။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ ဆရာပြောလိုက်တဲ့ ပညာကိုလိုချင်လို့ဆိုတာကြောင့် ပြောစရာအကြောင်း ပေါ်လာပြန်ပြီ။ ကျွန်တော်က ပညာသင်ချင်၊ စာသင်ချင်နေတာကို ဆရာရဲ့။ ပါဠိပဲသင်ရ သင်ရ၊ သက္ကတပဲ သင်ရ သင်ရ၊ တစ်ခုခုတော့ သင်နေချင်တယ်။ ဒီအခိုက်မှာ ဘယ်လိုဖြစ်လာသလဲ ဆိုတော့ ဂျပန်စစ်တပ်ထဲက ဂျပန်စစ်သားတစ်ယောက်က ဂျပန်စာ ဂျပန်စကားကို သင်တန်းဖွင့်ပြီး သင်ပေးတယ်။ ဒါလဲ ဂျပန်ဘာသာ စကားသင်တန်းတွေ တစ်ပြည်လုံး မြို့ကြီးတွေမှာ ဖွင့်တာပါပဲ။ ဌာနချုပ် ကတော့ ရန်ကုန်မှာပေါ့လေ။ သန်လျင်မှာတော့ စိန့်ဂျော့ဂျက်ကျောင်းမှာ သင်တန်းဖွင့်တယ်။ ဒီမှာတင် ကျွန်တော်တို့ ဘုန်းကြီးသုံးပါးလောက်က သွားပြီး ကျုပ်တို့လဲ ဂျပန်စာ၊ ဂျပန်စကားသင်ပါရစေ၊ သင်တန်းတက်ခွင့် ပေးပါလို့ပြောတော့ သူတို့ကလဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ခွင့်ပြုကြပါတယ်။ အဲဒီဂျပန်စာသင်ပေးနေတဲ့ စစ်သားက ဝါသနာပါလို့ လုပ်တာ၊ ဗိုလ်တောင် မဟုတ်ဘူး။ ရဲဘော်လောက်ပါပဲ။ နောက်တော့ ဂျပန်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာကလဲ ဒီကိစ္စကို အရေးတယူ လုပ်အပ်တယ်လို့ ယူဆလာကြဟန် တူပါတယ်။ ဂျပန်ပြည်က ဆရာတွေကို လှမ်းပြီးခေါ်ယူလို့ ဂျပန်ကျောင်းဆရာ နှစ်ယောက် ရောက်လာပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ဂျပန်စာကိုသင်လိုက်တာ ၂-နှစ်လောက်တောင် ကြာတယ်။ ဂျပန်ဘာသာစကားက မြန်မာဘာသာနဲ့ အတော်ကိုတူတယ်။

(သင်း)ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ ကျွန်တော်လဲ ငယ်ငယ်က သင်လိုက်ဖူးသေး တာကြောင့် မှတ်မိနေပါသေးတယ်။ အထူးသဖြင့် ဝါကျဖွဲ့ပုံက မြန်မာ အတိုင်း ဖြစ်နေလေတော့ စကားပြောတာလောက်ဆိုရင် ခဏနဲ့ တတ်သွား နိုင်တယ်။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ သုံးလလောက် သင်ယူလေ့ကျင့်လိုက်ရင် အတော် ကြီးကို ပြောနိုင်ဆိုနိုင် ဖြစ်သွားတာပဲ။ တချို့ဆိုရင် သုံးလလောက် သင်ယူပြီး ဂျပန်စကားပြန် ဝင်လုပ်ကြတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ အဲဒီလို အလုပ်လုပ်ဖို့ မဟုတ်ဘဲ တတ်ကိုတတ်ချင်တာဆိုတော့ တစ်နှစ်

လောကံသင်ပြီးတော့လဲ အားမရသေးတာကြောင့် ဆက်ပြီးသင်နေလိုက်တာ ဂျပန်တွေ ဆုတ်ခွာသွားတဲ့အထိပါပဲ။

ပြောလိုက်ရဦးမယ် ဦးအောင်သင်းရေ၊ ကျွန်တော်က စာပေပညာ ထဲမှာလောက်သာ အာရုံနစ်နေပြီး နိုင်ငံရေးဆိုတာတွေ၊ ဘာတွေနဲ့လဲ အဆက်အစပ်က မရှိပြန်တော့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် လုံးပမ်း ပြင်ဆင်ကြတာတွေ ဘာတွေကို ဘာမှကိုမသိခဲ့တာ။

(သင်း) ဟုတ်ပေမှာပေါ့ ဆရာ။ ဆရာက ပညာသင်ပုံ၊ ယူပုံ၊ အာရုံနစ်ပုံက ဘုန်းကြီးပီသလွန်းနေတာကြောင့်လဲ ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာက ဆိုပါစို့ ဆရာရယ်။ ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓဆိုရင် စာဆိုစာကိုပဲ အာရုံက စိုက်နေလေတော့ ကျောင်းထဲကရေကန်ကြီးမှာ ကြာတွေပွင့်နေတာ သတိမထားမိသလိုမျိုး ဖြစ်သွားတာပေါ့။ ထားလိုက်ပါတော့လေ။ ဂျပန် ဓာကော အတော်လေး ပေါက်ခဲ့သေးလား။

(ပါ) ပေါက်သင့်သလောက်တော့ ပေါက်ခဲ့တယ်ဆိုရမှာပေါ့။ နောက်ပိုင်း မှာ ဂျပန်ကပိုပေးတဲ့ စာစောင်ကလေးတွေ၊ ဘာလေးတွေကို ကောင်းကောင်း ဖတ်နိုင်လာပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဂျပန်စာစောင်ထဲမှာ မြန်မာပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး အကြောင်းကို သီးသန့်ရေးထားတာကို ကျွန်တော် မှတ်မိနေပါသေးတယ်။ တစ်ဦးကတော့ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ ကတော့ ဆရာသိတဲ့အတိုင်း ဂျပန်ပြည်တိုကျို ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်မှာ ပါဠိ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေတွေကို ကာလအတော်ကြာသွားပြီး ပို့ချနေခဲ့တာ။ ပြန်လာတော့ “ဂျပန်ပြည်” ဆိုတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးလို့ သူရိယတိုက်က ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။

(သင်း) ဆရာပါ့ကို ကျွန်တော် သတိထားမိပြီး အံ့ဩတာတစ်ခုရှိတယ်။ စာနဲ့ပေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် ဆရာက သိပ်ကိုမှတ်မိတာပဲ။ ကျွန်တော်လဲ ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ စာအုပ်ကို တွေ့လိုက်ဖူးတာပါပဲ။ ဘယ်တိုက်က ထုတ်တယ်ဆိုတာတွေ၊ ဘာတွေကို သတိမထားလိုက်မိဘူး။ ဆရာက ဆာ့ ထုတ်ဝေတဲ့နှစ်တွေ၊ ဘာတွေတောင် မှတ်မိနေတာ။

(ပါ) ဆရာတော်က မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှုအတွက် အတော်ကြီးကို လုပ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ လုပ်တာမှ သူလုပ်တဲ့အချိန်က အတော်ကြီးကို စောသေးတာ။ ဒီတော့ ဂျပန်က ဦးဥတ္တမကို စိတ်ဝင်စားတယ်။ နောက်ထပ် စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်လာတာတစ်ခု ရှိသေးတယ်။ ဆရာတော်က ဂျပန်ခေတ် မတိုင်မီ အတော်စောစောကပဲ ပျံလွန်တော်မူသွားတာ။ သူ့မှာ နှမအရင်း တစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ ဒေါ်အိမ်စိုးတဲ့။ အဲဒီ ဒေါ်အိမ်စိုးကလဲ ဂျပန်ခေတ်မှာ ဂျပန်စာသင်ကျောင်းတစ်ခုကို သူ့ဘာသာသူ သီးသန့် ဖွင့်လိုက်သေးတယ်။ ဒီတော့ ဦးဥတ္တမအကြောင်းကို ဂျပန်က ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်လာတာကြောင့် ရေးလိုက်တာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ နောက် တစ်ယောက်ကတော့ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်ရဲ့အကြောင်းပါပဲ။

(သင်း) အဲဒီအကြောင်းကိုတော့ ဆရာမကြီးကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ဆရာ ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးလိုက်သေးတယ် မဟုတ်လား။

(ပါ) ဟုတ်တယ်၊ ရေးလိုက်သေးတယ်။ ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်မျိုးချစ်က ဒီအခါကတော့ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်လဲ ရှိသေးတဲ့ပြင် သူကလဲ တက္ကသိုလ် သပိတ်ကစပြီး တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ နောက်ပြီး စာရေးလိုက်ပြီဆိုရင်လဲ မျိုးချစ်စိတ် လှုံ့ဆော်တဲ့စာပေတွေကိုသာ ရေးတာတစ်ကြောင်းမို့ ဂျပန်က ထုတ်ဖော်ရေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ‘ဆရာက ဂျပန်စာကို အတော်လေးပေါက်ခဲ့ သလား’ လို့ မေးလိုက်တာမို့ အဲဒီလို ဂျပန်က ပို့လိုက်တဲ့ စာစောင်တွေကို တောင် ဖတ်နိုင်ခဲ့တယ်လို့ ပြောချင်တာပါ။

(သင်း) တကယ်ပဲ ကျွန်တော်ဖြင့် ဆရာ ဂျပန်လိုတတ်နေတာ သိကို မသိဘူး။

ဆရာပါရဂူက တခစ်ခစ်နေလောက်အောင် ရယ်လိုက်ပါသည်။ စကားချပ်ထည့်လိုက်ရဦးမည်။ ဆရာပါရဂူ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်ရယ်လိုက်လျှင် အလွန်နှစ်သက်ခင်မင်ဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။ ဘေးလူပါရောပြီး ပျော် လောက်အောင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရယ်မောပြီးမှ-

(ပါ) ဖြည်းဖြည်း ဆရာရေး၊ ဖြည်းဖြည်း၊ ဦးအောင်သင်းရေး ဘာသာ စကားဆိုတာ ဘယ်လောက်ပဲကျွမ်းနေဦးတော့ မသုံးတာကြာလို့ ရှိရင် မေ့ပျောက်သွားတော့တာ။ စကားစပ်မိလာလို့ ပိုပြီး ပြည့်စုံသွားအောင် သာဓကလေးတစ်ခုကို ထည့်ပြောလိုက်ချင်သေးတယ် ဦးအောင်သင်းရေး-
 (သင်း) ပြောပါဆရာ၊ ပြောစမ်းပါ ဆရာရဲ့၊ ပြောစေချင်လို့ မေးနေရတာ ကို-

(ပါ) သာဓကတစ်ခု ကျွန်တော်ပြဦးမယ်။ စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ကြည် အေး။ ဦးအောင်သင်းသိတဲ့အတိုင်း လျှမ်းလျှမ်းတောက်အောင်မြင်ခဲ့တဲ့ ဘရေးဆရာမကြီး။ သူ့ဝတ္ထုတွေဆိုရင် ခုထက်ထိ တဖျောဖျော ထပ်ရိုက် နေရတာပါ။ ဆရာသိပါတယ်။ သူဟာ အင်္ဂလန် ရောက်သွားတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ မြန်မာစကားမပြောတဲ့ လောကဝန်းကျင်ကို ရောက်သွား တယ်။ အခု သူ ပြန်ပြီး ဝတ္ထုကို ရေးတယ်။ မြန်မာစကားအသုံးအနှုန်း ရေးဖွဲ့ပုံတွေဟာ အရင်ကလောက် မကောင်းတော့ဘူးလို့ ကျွန်တော်တော့ မြင်နေမိတယ်။ စဉ်းစားကြည့်နော်၊ မြန်မာစာပေသမိုင်းမှာ ပါကိုပါလာရ မယ့် စာရေးဆရာမကြီး။ သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေတောင်မှ 'အမိဘာသာ ကော့' ကို မသုံးတာကြာသွားရင်-

(သင်း) ဆရာပြောချင်တာက ဆရာလဲ ဂျပန်စာတွေကို မေ့ကုန်ပြီပေါ့။

(ဝါ) ဟုတ်ပါ့ခင်ဗျာ၊ ဟုတ်ပါ့။ ဦးအောင်သင်းနယ် ပြောရင် ယုံနိုင်စရာ ခန့်ဘူး။ တစ်လုံးမှကို မကျန်လောက်အောင် မေ့ကုန်တယ်လို့သာ ပြော သိက်ချင်တော့တာပဲ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော် ဇာပန်စကားကို အသုံးပြုခွင့် လုံးဝ မကြုံခဲ့တော့ဘူး။ အမယ် ခုမှ သတိရ သာလို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ကျွန်တော် အိန္ဒိယသံရုံးမှာ အလုပ် လုပ်ခဲ့ ခူးသေးတယ် ဆရာရဲ့။ သံရုံးဆိုတာကတော့ ဆရာသိတဲ့အတိုင်း

ပတ်သက်ရာပတ်သက်ကြောင်း ကိစ္စရပ်တွေ သတင်းစာတွေ၊ ဘာတွေထဲမှာ ပါလာရင် ဘာသာပြန်ပေးရတာပေါ့။ အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ပေးရတာပါ။ အဲဒါကို အတော်ကြာကြာလုပ်ခဲ့မိတော့ ဘာသာပြန်တာကို အတော်လေး မြန်မြန် ဆန်ဆန် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုလဲ ထိုက်သင့်သလောက် သွက်သွက် ရေးနိုင်သွားတာပေါ့။ အဲဒါ ဆရာသင်းရေ မရေးခဲ့တာ နှစ် အတော်လေး ကြာသွားတော့ အခုဆိုရင် သာမန်ပေးစာလေးတွေ၊ ဘာလေးတွေ ရေးတာမှာတောင် လက်က တယ်မလိုက်ချင်ဘူး။ ကြိုးစားရေးနေရတယ်။

(သင်း)အံ့ဩစရာပဲနော် ဆရာ။

(ပါ) ဟုတ်တယ် အံ့ဩစရာပဲ၊ ဒါပေမဲ့ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တာနော်။

(သင်း)ဆက်စမ်းပါဦးဆရာ၊ ဒါနဲ့ စစ်ကြီးပြီးတော့-

(ပါ) စစ်ကြီးပြီးသွားတော့လဲ ကျွန်တော် သန်လျင်မှာပဲ ဆက်ပြီး နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာ့ကို ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်က ပညာတစ်ခုခုကို သင်ကိုသင်နေရမှ နေသာထိုင်သာရှိတာမျိုး ဖြစ်နေတာကိုး။ ဥပမာ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ပေးလိုက်ရရင်တော့ ဘိန်းတို့၊ အရက်တို့ စွဲသလိုမျိုးဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုရမလားတောင် မသိပါဘူး ဦးအောင်သင်းရယ်။

ဆရာပါရဂူက သူ့ဥပမာကို သူသဘောကျလိုက်သည့်အလား တခစ်ခစ် ရယ်လိုက်ပါသေးသည်။

(သင်း)ဆရာဥပမာက ကြမ်းတာမှန်သော်လည်း အဲဒီလိုကိုစွဲလမ်းမှ ပေါက်ပေါက်မြောက်မြောက်ဖြစ်တာတော့ အမှန်ပဲ ဆရာရေ၊ ကဲ ဆက်စမ်း ပါဦး ဆရာ။

(ပါ) ခုနက ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလို ကျွန်တော်က ပညာတစ်ခုခုကို အမြဲသင်ချင်နေတာကိုး။ အဲ ကျွန်တော်ဝါသနာပါတဲ့ စာပေပညာပေါ့လေ။

အဲဒီမှာ ကျွန်တော်က ဘာကို မျက်စိကျသွားပြန်သလဲဆိုတော့ ဟင်ဒီစာကို သင်ချင်လာပြန်တယ်။ ဒီလို ဆရာသင်းရဲ့ ပါဠိတတ်ပြီးသား လူတစ်ယောက် အဖို့ ဟင်ဒီကို ကူးလိုက်ရင် လွယ်တယ်ဆိုတာလောက်ကို ကျွန်တော်က သိထားနှင့်ပြီးသားပေါ့။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်က ‘နာဂရီ’ အက္ခရာတွေ လောက်ကိုတော့ သိနှင့်ပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ဪ ဆရာသင်းရေ ဒီနေရာ မှာ နောက်ကြောင်းကလေးကိုတော့ ပြန်လှည့်ရဦးတော့မှာပဲ။

(သင်း)လှည့်ပါဆရာရဲ့။ ဒါမျိုးဆိုတာ ဒီလိုပါပဲ။ နောက်ကြောင်း ပြန်မလှည့်ရင် ဇာတ်ရည်မလည်တာတွေလဲ ရှိနေတတ်သေးတာကိုး။

(ပါ) ဂျပန်ခေတ်မှာ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရယ်၊ ဆူဇက် ဆိုတဲ့ ဗိုလ်မှီးကြီးရယ်၊ နောက် ဂျပန်ဘုန်းတော်ကြီး နာဂါအိဆန်ရယ်၊ သူတို့ဟာ မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားကို လှည့်ပြီး သံဃာ့အစည်းအရုံးတွေ ဖွဲ့ကြတယ်။ ဒါကတော့ သူတို့ရဲ့ စည်းရုံးရေးအတွက် လုပ်ကြတယ်ဆိုတာ အထူးပြောနေစရာ မလိုတော့ဘူးပေါ့။

အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ သန်လျင်ကိုလဲ သူတို့သုံးဦး ရောက်လာပြီး သံဃာ့အစည်းအရုံးဖွဲ့ဖို့ ရုပ်ရှင်ရုံကြီးမှာ စည်းရုံးရေးတရားဟောကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လဲ သွားပြီး နားထောင်ကြပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သံဃာ့အစည်း အရုံးဖွဲ့လိုက်တော့ ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့ ဦးခေမိန္ဒက အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လာတယ်။ သို့သော်လဲ သူက ရုံးကိစ္စ၊ ရုံးစာဆက်သွယ်မှု လို ရေးတာသားတာမျိုးမှာကျတော့ အလေ့အကျင့်မရှိဘူး။ ဒီမှာတင် ကျွန်တော့်ဆရာ ရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) ကို တွဲဖက်အတွင်း မှူးအဖြစ် ခေါ်ထားရပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်လဲ ရောပြီး ဝါလာရပြန်တာပေါ့လေ။

(သင်း)ဆရာတို့ ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်က တွဲလဲတွဲမိတယ်နော်။

(ပါ) အဲဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်မှာနေရသလဲဆိုတော့ သန်လျင်မြို့ ကျောက်တန်းဘက်အထွက်က ဆေးရုံကြီးနားမှာ ဆရာဝန်ကြီးနေတဲ့ အိမ်ကြီး ရှိတယ်။ အခုလဲ ရှိပါတယ်။ ဘုရားလေးတစ်ဆူလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီအိမ်ကြီးက သာသနာ့မြေပေါ်မှာ ဆောက်ထားတယ်လို့လဲ အဆိုရှိတယ်။ အဲဒီခေတ်ကတော့ အင်္ဂလိပ်တွေ၊ ဥရောပလူမျိုးတွေ နေသွားခဲ့တဲ့ အိမ်လွတ်ကြီးတွေကို နိုင်ငံတော်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ လူသူအဖွဲ့အစည်းတွေက ဒီလိုပဲ တက်နေလိုက်ကြတာပါပဲ။ ရန်ကုန်မှာဆိုရင်လဲ အဲဒီလိုအိမ်ကြီးမျိုး တွေကို ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်တွေ စတဲ့သူတွေက တက်နေလိုက်ကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ နေရတဲ့အိမ်ကြီးကလဲ ဝင်းနဲ့ခြံနဲ့ အတော်ကြီးကို ကျယ်ပါတယ်။

ဒါတွေကိုပြောနေရတာက ကျွန်တော်နဲ့ ဟင်ဒီစာပေနဲ့ ဖူးစာဆုံသွားရပုံကို ပြောချင်လို့ ပလ္လင်ခဲနေရတာ။

(သင်း)ပြောပါဆရာ၊ ကျွန်တော်တို့လဲ အဲဒါကိုသိချင်ပါတယ်။

(ပါ) ဒီလို ဆရာဦးအောင်သင်းရဲ့။ သန်လျင်မှာ ဘီအိုစီကရှိလေတော့ အိန္ဒိယလူမျိုးအလုပ်သမားတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ သူတို့က အဲဒီမှာ စာကြည့်တိုက်တစ်ခု လုပ်ထားတယ်။ ဆရဆွတီ စာကြည့်တိုက်တဲ့။ စစ်ကြီးဖြစ်လာလိုက်တော့ အိန္ဒိယအမျိုးသားအများစုက အိန္ဒိယကို ပြန်သွားကြတယ်။ ဒီမှာတင် စာကြည့်တိုက်က စာအုပ်တွေကို ဟိန္ဒူဘုရားကျောင်းတစ်ခုက အခန်းတစ်ခုထဲမှာ ထည့်ပြီး သော့ခတ်ထားတယ်။ အဲဒီသတင်းကို ကျွန်တော် ကြားပြီ။ ဒီတော့ မနေနိုင်တော့ဘူး ဦးအောင်သင်းရေ။ ကျွန်တော် အဲဒီဘုရားကျောင်းကို သွားတော့တာပဲ။ သွားတော့ အဲဒီမှာ ဘုရားကျောင်းရဲ့ကပ္ပိယ အဲ ‘ပူဂျာရီ’ ခေါ်တာပေါ့။ ကပ္ပိယကြီးကို တွေ့

တယ်။ သူ့မှာ အခန်းသော့ရှိတယ်။ ကျွန်တော်က သူ့ကို ဒီ ဟင်ဒီစာအုပ်တွေ ကြည့်ပါရစေ။ နောက်ပြီး စာအုပ်ဆယ့်ငါးအုပ်နှစ်ဆယ်လောက်ကို ခဏ ယူပြီး ဖတ်ပါရစေ၊ ပြီးရင် အဲဒီစာအုပ်တွေကို ပြန်သွင်းပြီး နောက်စာအုပ် ထပ်ယူပါရစေလို့ ဆိုလိုက်တော့ အဲဒီကပွဲယကလဲ ‘ရတယ်၊ ယူပါ၊ ဒီမှာ ဖတ်မယ့်သူ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ ခင်ဗျား ကြိုက်သလိုသာ ဖတ်ပါပေါ့’

(သင်း)နေဦးဆရာ၊ အဲဒီတော့ ဆရာက ဟင်ဒီကို ဖတ်နိုင်နေပြီလား။

(ပါ) ဟာ ဦးအောင်သင်းကလဲ ဘာမှ သင်ရသေးတာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ ဘယ်လိုလုပ်ဖတ်တတ်မှာလဲ။ သို့သော်လည်း ဒီလိုရှိတယ်။ စောစောက ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလို ကျွန်တော်က ပါဠိကို တတ်နေပြီ၊ နာဂရီ အဲ ဟင်ဒီအက္ခရာကိုလဲ သိနေလေတော့ ဘာစာအုပ်ပဲ ဘာအကြောင်းရေးထား တာပဲဆိုတာလောက်တော့ သိနေပြီပေါ့။ စာအုပ်တွေက ဟင်ဒီရော၊ သက္ကတရော တကယ့်စာအုပ်ကောင်း ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေချည်းပဲ။ ကျွန်တော် ကသာ ဖတ်လို့ နားမလည်သေးတာကိုး။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် စာအုပ်နှစ်ဆယ် လောက်ကို ငှားပြီးထမ်းလာခဲ့တယ်။ ဆိုက်ကားဘာညာမရှိတော့ ထမ်းကို လာခဲ့ရတာ ဦးအောင်သင်းရ။ ဒါနဲ့ ကျောင်းအဆင်း အိမ်ပြန်ရောက်၊ တောင်လှန်မြောက်လှန် ဖတ်ကြည့်။ ဘာမှလဲ နားမလည်။ အတော်လေးကြာ တော့ ကိုယ်စိတ်တွေ သလိုလိုရှိတဲ့ စာအုပ်ကိုချန်ထား၊ တခြားစာအုပ်တွေ ပြန်ပို့၊ နောက်ထပ်စာအုပ်တွေလဲပြီး ယူလာ-

ကျွန်တော် ဣန္ဒြေမဆောင်နိုင်တော့ပါ။ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်ပစ်လိုက်မိပါသည်။ ကိုယ်မဖတ်တတ်သော စာအုပ်တွေကို ထမ်းလိုက်၊ ပိုးလိုက် ပြန်ပြီးလဲလိုက် လုပ်နေသော ကိုရင်လေးပါရဂူကို မြင်ယောင် လာသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာပါရဂူလည်း သူ့ငယ်ဘဝကို ပြန်လည် သတိရမိသည့်အလား ရောပြီး ရယ်ပါလေသည်။

(သင်း)စာချစ်၊ ပေချစ် ဆိုတာ အဲဒါမျိုးဖြစ်မှာပဲ ဆရာ။ ဆရာကြီးဇေယျရဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်မှာ ဖတ်လိုက်ရဖူးတယ်။ ပြင်သစ်စာကိုလဲ မတတ်ဘဲနဲ့ အဘိဓာန်တစ်အုပ်ကိုကိုင်ပြီး တစ်လုံးစ၊ နှစ်လုံးစ အရသာခံနေမိတယ် ဆိုတာမျိုးပေါ့၊ ဆရာလဲ အဲဒီလိုဖြစ်နေခဲ့မှာပဲ။

(ပါ) အမှန်ပဲ။ တစ်ခုရှိတာက ကျွန်တော်က အသံထွက်ကိုတော့ ရွတ် တတ်နေတယ်။ အကြောင်းအရာကိုတော့ ဘာမှသိပ်မသိဘူးပေါ့၊ ခုနက ဦးအောင်သင်းရယ်လိုက်တာဟာ တကယ်ကို ရယ်လောက်တယ်။ ကျွန်တော် က နာမည်လေးတွေကို ဖတ်ကြည့်လိုက်၊ သဘောကျသလိုလို ရှိတာတွေကို ချန်ထား၊ ကျန်တာတွေကိုပြန်ပို့၊ နောက်ထပ်ယူလာ၊ ဘာမှမဖတ်တတ်ဘဲနဲ့ လုပ်နေပုံကိုပြောတာပါ။ ကပ္ပိယကြီးကလဲ သဘောကောင်းတယ် ဆရာရေ၊ ကျွန်တော် ကြိုက်သလိုလုပ်ပဲ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော့်မှာ ဟင်ဒီစာအုပ်၊ သက္ကတစာအုပ်တွေ အတော်များများလေး စုမိလာတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ဘာတွေပါလာသလဲဆိုတော့ ‘ဟိတောပဒေသ’ ရယ်၊ ‘ရာဟုလာသံကိစ္စည်း’ ရေးတဲ့ ‘ကွန်မြူနစ်ဝါဒသာလျှင် အဘယ်ကြောင့်’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်တွေ ပါတယ်။ အဲဒီနောက် နှစ်ပေါင်းအတော်လေးကြာတော့ ကျွန်တော် အဲဒီစာအုပ်တွေကို မြန်မာဘာသာပြန်ခဲ့ပါတယ်။

ဟင်ဒီစာအုပ်၊ သက္ကတစာအုပ်တွေကို မဖတ်တတ်ဘဲ ထုတ်လိုက် ငှားလိုက်၊ ထမ်းလိုက်ပိုးလိုက် လုပ်နေသော ရယ်စရာ ကိုရင်လေးဘဝမှ အစပြုပြီး ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာပေလောကသို့ ဟင်ဒီစာပေ အလှ ပစ္စည်းများ တထမ်းတပိုး ပို့ပေးနေသော ဆရာပါရဂူကို ကျွန်တော် ငေးကြည့်နေမိသည်။

(သင်း) ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ဆရာဖြစ်ခဲ့ပုံကို စဉ်းစားနေမိတယ်။ တကယ် ဆိုတော့ လူငယ်လေးတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ စွဲလမ်းနေတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို မနေနိုင်မထိုင်နိုင် စားလဲဒီစိတ်၊ အိပ်လဲ

ဒီဒိတ်ဆိုတာမျိုး စွဲလမ်းပိုးပန်းသလို ဆရာလဲ ဟင်ဒီကို ပိုးခဲ ပန်းခဲတာပဲလို့ ပြောရတော့မှာပဲ။ ဒါကြောင့်လဲ စွဲခဲ့တယ်လို့ ပြောရမလား မသိတော့ဘူး။ အေးလေ ဘယ်နေရာမဆို ဒီအတိုင်းပါပဲ။ စွဲလမ်းမှုရှိမှသာ အောင်မြင်မှုကို ရနိုင်တာပါပဲ။ ထားပါတော့လေ။ ကဲ ဆက်ပါဦးဆရာ။

(၀၁) ကျွန်တော် ဆက်ပြောချင်တာက နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် ဘာသာပြန် တဲ့ ဟင်ဒီစာအုပ် အတော်များများဟာ ခုနက ပျက်နေတဲ့ အိန္ဒိယအမျိုးသား ဆွရဲ့ ‘ဆရဆွတီ’ ဆိုတဲ့ စာကြည့်တိုက်က စာအုပ်တွေပါပဲ။

(သင်း) ဒီလိုဆိုတော့ ဒီစာကြည့်တိုက်ကလေးက ဆရာဘဝမှာ အတော် ဆူးကိုကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ယူခဲ့တယ် ဆိုရမှာပေါ့နော်။ လွမ်းစရာပေပဲ။

(၀၁) ဆရာပြောသလို လွမ်းစရာပါပဲ။ စာကြည့်တိုက်က ကပ္ပိယကြီး တို့လဲ ကျွန်တော် ခုထက်ထိ ကျေးဇူးတင်နေမိပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ဆေးရုံတွေ၊ ဘာတွေ ပြန်ဖွင့်လိုက်တော့ ကျွန်တော်တို့နေတဲ့ အိမ်ကြီးကိုလဲ ပြန်သိမ်းသွားပြန်တာပေါ့လေ။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့လဲ မင်းကျောင်းကို ပြန်ရောက်လာကြပြန်တယ်။ မင်းကျောင်းဆိုတာက နောက်ပိုင်းမှာ သံဃာ့ ဗဟာနာယကအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဦးဝဏ္ဏသီရိ သီတင်းသုံးခဲ့တဲ့ ဆကျောင်းပေါ့။ ပြန်ပြောရရင် ဆရာရေ ဦးဝဏ္ဏသီရိကိုယ်တိုင်ဟာ အဲဒီ ဆကျောင်းကို ရောက်လာခဲ့တာဟာ ကျွန်တော့်ကို အကြောင်းပြုပြီး ရောက် လာခဲ့တာ။ နီးစပ်တဲ့လူတွေအားလုံး သိကြပါတယ်။

အဲဒီမှာ ကျွန်တော်လဲ ဟင်ဒီစာသင်ပေးမယ့်သူကို လိုက်ရှာရတာ ဆဲ။ ရှာတော့ကာ အဲဒီတုန်းက သန်လျင်မြို့မြောက်ဘက် ကျောက်တန်း သွားတဲ့လမ်းရဲ့မြောက်ဘက်မှာ ဒီအခါကတော့ အဲဒီနေရာတွေမှာ သစ်ပင် ချဲ့ပုတ်တွေပေါ့။ ခုတော့ဖြင့် အဆောက်အအုံကြီးတွေ၊ ဘာတွေ ဖြစ်နေပြီ။ အဲဒီမှာ နွားမွေးပြီး နွားနို့ရောင်းတဲ့ ဟိန္ဒူကုလားကြီးတွေ နေတယ်။ အဲဒီမှာ ဟိန္ဒူကုလားအဘိုးကြီးတစ်ယောက်ကို တွေ့တယ်။ အသက်က ကြီးပါပြီ။ သွားတွေ၊ ဘာတွေတောင် မရှိတော့ဘူး။

(သင်း)ဒီအချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ပြန်ရောက်နေပြီပေါ့။

(ပါ) ဟုတ်တယ် ရောက်နေပြီ။ ၁၉၄၅-၄၆ လောက်ပေါ့၊ ဒါနဲ့ အဘိုးကြီးကို မေးကြည့်တော့ ဟင်ဒီစာတတ်တယ်တဲ့။ သင်ပေးနိုင်မလား မေးတော့လဲ သင်ပေးမယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ သူ့ဆီမှာ ဟင်ဒီဖတ်စာလေးတွေနဲ့ စပြီးသင်ရတယ်။ ဒီအဘိုးကြီးကလဲ မြန်မာပြည်မှာ အနေကြာသော်လည်း မြန်မာလို ကောင်းကောင်းမတတ်ဘူးဗျ။ ဒါနဲ့ ဟင်ဒီလိုပဲ ဟိုလိုလှည့်ပြော၊ ဒီလိုလှည့်ပြောတာကို နားလည်အောင် သင်ယူခဲ့ရတာ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကျောင်းသင်ဖတ်စာ သုံးအုပ်လောက် ကုန်သွားတယ်။ ပြောရဦးမယ် ဆရာဦးအောင်သင်းရေ၊ ကျွန်တော်က အဲဒီဖတ်စာလေးတွေ သင်နေတုန်းမှာ ကိုပဲ ဟင်ဒီစာအုပ်ကြီးတွေ တွေ့လိုက်ရင်ကောက်ပြီး ဖတ်တော့တာ။ ဟို စာကြည့်တိုက်အပျက်က ဟင်ဒီအဘိဓာန်တစ်အုပ် ရလိုက်သေးတယ်။ အဲဒီအဘိဓာန်ကို နားမလည်တလည်နဲ့ ကြည့်ပြီး စာအုပ်ကြီးတွေကို ဖတ်တော့တာပဲ။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခုဖြတ်ပြီး ပြောလိုက်ချင်သေးတယ် ဆရာရေ၊ စာရေးဆရာတွေဟာ ဝတ္ထုသန်တဲ့ လူဆိုရင်လဲ ဝတ္ထုရေးဖို့ အားထုတ်တာပဲ။ ကဗျာသမားဆိုရင်လဲ ထိုနည်းတူ ကဗျာကိုရေးတာပဲ။ ကျွန်တော်က အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ ဟင်ဒီစာကိုကောင်းကောင်းတတ်အောင် အိန္ဒိယကို သွားမယ်။ ဟင်ဒီဘာသာက စာကောင်းတွေကို ဘာသာပြန်မယ်။ ကျွန်တော်က ဘာသာပြန်ရတာကို သိပ်သဘောကျတယ်။ ပြန်ပြောရင် ရယ်စရာတော့ ခပ်ကောင်းကောင်းပဲ။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က ပါဠိကို သင်နေရင်း နိဿယတွေကိုတွေ့တဲ့အခါ နိဿယဆိုတာ ဦးအောင်သင်း သိတဲ့အတိုင်း ပါဠိတစ်ချက် အနက်တစ်ချက် တွဲထားတာမဟုတ်လား။ အဲဒါ သူ့ငယ်ဘဝကနော်၊ ဘာမှတတ်သေးတာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒါတွေကို ပါဠိကိုဖြုတ်ပြီး ကိုယ့်ဘာသာ ဘာသာပြန်လုပ်ပစ်လိုက်တာ။

ကျွန်တော်က ရယ်မောလျက်-

(သင်း) ‘မဟာရာဇ၊ မြတ်သောမင်းကြီး၊ တွံ၊ သင်သည်’ ဆိုရင် “မြတ်သောမင်းကြီး၊ သင်သည်’ လို့ လုပ်ပစ်လိုက်တာမျိုးဆိုပါတော့-

ဆရာပါရဂူက ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်လျက်-

(ပါ) အဲ အဲ အဲဒါမျိုးပေါ့။ တကယ်တော့ ကိုယ်က ဘာမှတတ်သေးတာ မဟုတ်ဘူး။ သူများ နိဿယ ဖွင့်ထားတာကို ကိုယ်ကပါ ငြိတွေ့ဖြုတ်ပြီး ဘာသာပြန်လုပ်လိုက်တာ။ ကျွန်တော်က အဲဒီလိုကို ဘာသာပြန်ရတာကို ဝါသနာပါနေခဲ့တာ။ ခုနက ပြောခဲ့သလို ဟင်ဒီဖတ်စာလေး နှစ်အုပ် သုံးအုပ်လောက် ဖတ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ဖို့ ကြိုးစားတော့တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လွယ်မလဲ ဦးအောင်သင်းရယ်။ ပြောမယ်ဆိုရင် အရူးထတာလို့တောင် ပြောလို့ရပါတယ်။ ခုထက်ထိတောင် တစ်ခါတစ်ရံမှာ အခက်အခဲတွေ တွေ့နေရတုန်း ရှိနေသေးတာပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဆရာရေ၊ ဟိုစာကြည့်တိုက်က စာအုပ်တွေထဲမှာ အိန္ဒိယ ပြည်ရှေးခေတ်က ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေအကြောင်း ရေးထားတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် ပါလာတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ဘယ်သူ့အကြောင်း ပါလာသလဲ ဆိုတော့ စာဏကျနိတိကိုရေးတဲ့ စာဏကျပုဏ္ဏားကြီးအကြောင်း ပါလာတယ်။ စာဏကျဆိုတာက အသောကမင်းကြီးရဲ့ ဘိုးတော်။ စန္ဒဂုတ်ရဲ့ အမတ်ကြီးဆိုပါတော့။ အဲဒီအကြောင်းကို တွေ့လိုက်တော့ ကျွန်တော် ဖတ်တော့တာပဲ။ ဖတ်စာအုပ်ကလေး သုံးအုပ်လောက်ပဲ ကုန်သေးတယ်နော်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကို တက်ကိုင်တော့တာပဲ။ ကိုင်ရုံ၊ ဖတ်ရုံ မဟုတ်ဘူး။ ဘာသာကိုပြန်တော့တာ ဦးအောင်သင်းရေ။

ပြောလိုက်ရင် ရယ်စရာတော့ အကောင်းသား။ ဘာသာပြန်ဖို့ ခက္ကူကလဲ အပေါသားဗျ။ ကျွန်တော် စောစောကပြောခဲ့တဲ့ သံဃာ့အစည်းအရုံး အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လျှောက်လွှာတင်ထားတဲ့ စာရွက်တွေက ကျွန်တော့်ဆီမှာ တစ်ထပ်ကြီးရှိနေတယ်။ တစ်ဖက်လွတ်တွေလေ။ အဲဒီလျှောက်လွှာ ကျောဘက်တွေမှာ ဘာသာပြန်တွေ ရေးတော့တာပဲ။ မကြာသေးမီက ကျွန်တော့်ဖိုင်ဟောင်းတွေကို ပြန်ဖွဲ့တော့ ခဲတံနဲ့ ရေးထားတဲ့ အဲဒီဘာသာပြန်

စာရွက်တွေကို ပြန်ပြီးတွေ့လိုက်သေးတယ်။ ကျွန်တော့်ဆီမှာ ခုထက်ထိ ရှိနေပါသေးတယ်။ ‘ကျွန်တော် ဘာသာပြန်ဆရာ’ ဆိုပြီး ဆောင်းပါးတောင် ရေးဖို့ စဉ်းစားထားတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော့်ဘာသာပြန်ချက်တွေ ကိုပါ ထည့်ပြရမှာဆိုတော့ ဆောင်းပါးရှည်လွန်းလိမ့်မယ်လေ ဆိုပြီး မရေးဖြစ်သေးဘူး။ ရေးတော့ ရေးရဦးမယ်။

(သင်း) ရေးဖြစ်အောင် ရေးပါဦးဆရာ။ ဖတ်စာလေး သုံးလေးအုပ်လောက် သင်ပြီးစမှာ မရရအောင် ကြိုးစားထားခဲ့တဲ့ ‘ပါရဂူလေး’ ရဲ့ ဘာသာပြန် ချက်ကို ခုလက်ရှိ ပါရဂူကြီးရဲ့ သုံးသပ်ချက်လဲပါမှာဆိုတော့ တကယ်ကို စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းမှာပါ။

(ပါ) အဲဒီလို ဟင်ဒီစာ သင်နေတုန်းမှာပဲ အင်္ဂလိပ်စာသင်ဖို့ အကြောင်း ကလဲ ပေါ်လာပြန်တယ် ဆရာရေ။

(သင်း) လုပ်ပါဦးဆရာ။ ကျွန်တော်က အဲဒါကိုစောင့်နေတာ။

(ပါ) ကြုံလာပုံက ဒီအခါက သန်လျင်ဘီအိုစီမှာ ဓာတုဗေဒအရာရှိ ဦးမောင်မောင်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ပြောလိုက်ရဦးမယ် ဆရာသင်းရေ။ သူက တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရခဲ့တာက ဘီအေ။ အဲ ပီဇာပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လိုက ဘယ်လို ကျွမ်းလို့လဲ မပြောတတ်ဘူး။ ဓာတုဗေဒအရာရှိ လာ ဖြစ်နေတယ်။ ‘မွန်ဓာတု’ ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်နဲ့ စာလဲရေးသေးတယ်။

(သင်း) သိတယ်ဆရာ။ သူ့စာတွေကို ဖတ်ဖူးတယ်။

(ပါ) သူက အင်္ဂလိပ်စာသင်ချင်တဲ့ ဦးပဋ္ဌင်းတွေကို ကျောင်းမှာ အဲ မင်းကျောင်းမှာပေါ့၊ လာပြီး သင်ပေးတယ်။ အားလုံး ကျွန်တော်အပါအဝင် ဦးပဋ္ဌင်းလေးငါးခြောက်ပါးလောက် သင်ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဦးဆန်းထွန်း အဲ ရှင်ဉာဏီဿရလဲ ရောက်လာတယ်။ သူလဲ တစ်ခါတစ်ခါ ဝင်ဝင်သင်တယ်။

(သင်း) ကန့်လန့်ကန့်လန့်ပေါ့လေ။

ကျွန်တော် ဣန္ဒြေမဆောင်နိုင်တော့ဘဲ ရယ်လိုက်မိပါသည်။ ဆရာပါရဂူလည်း ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်လိုက်ပြန်ပါသည်။

(ပါ) ဟုတ်ပါ့ဆရာရေ။ စောစောက ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလို ကျွန်တော့် ဘဝဇာတ်ကြောင်းကို ပြန်ပြောရင် ဦးဆန်းထွန်းကို ချန်ထားခဲ့လို့ကို မရနိုင်အောင် ကန့်လန့်ကန့်လန့် ပါနေတော့တာ။ အဲဒီလို ဟင်ဒီစာရေ၊ အင်္ဂလိပ်စာပါ သင်နေတုန်းမှာ။ အဲ ၁၉၄၇-ခုနှစ် နှစ်စပိုင်းလောက်မှာ သတင်းစာထဲမှာ ကြော်ငြာလေးတစ်ခု ပါလာတယ်။ ပထမကြီးအောင်ပြီး သော ရဟန်းတော်များထဲက အိန္ဒိယပြည်ကို သွားရောက်ပြီး ဟင်ဒီနဲ့ သက္ကတသင်ယူလိုသော ရဟန်းတော်များ ပညာတော်သင်လျှောက်နိုင်တယ် ဆိုတဲ့ ကြော်ငြာလေးပါလာတယ်။ အရိယဓမ္မ ပညာတော်သင်အဖွဲ့ဆိုတာက ကြေညာပြီး လျှောက်လွှာခေါ်လိုက်တာပါ။ ဒီပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးကို ပေးသူကတော့ အိန္ဒိယက 'ဗီရလာ' ဆိုတဲ့ သူဌေးကြီးက ပေးတာ။ အဲဒီသူဌေးကြီးက အိန္ဒိယမှာ အချမ်းသာဆုံး သူဌေးစာရင်း တစ်၊ နှစ်၊ သုံး အဆင့်လောက်မှာရှိမယ်ထင်တယ်။ သူ့ကောင်းမှုတွေဟာ မနည်းဘူး။ အိန္ဒိယပြည်မှာလဲ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်တွေ၊ ဓမ္မသာလာတွေ၊ ငညာသင်ဆုတွေ အများကြီးပဲ။ ဒီပညာသင်ဆုကိုလဲ သူကပေးတာ၊ အဲ ချေးဖို့၊ ချယ်ဖို့ကျတော့လဲ ပညာသင်ဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က လုပ်ပေးတာ ဆါ။ ဒါမျိုး အိန္ဒိယပြည်သွားပြီး သင်ရတဲ့ ပညာသင်ဆုကို စစ်မဖြစ်မီကလဲ တစ်ခါပေးခဲ့ဖူးသေးတယ်။ အခုဟာက ဒုတိယအကြိမ်ပေါ့လေ။ ဒီအချိန်မှာ တွန့်တော်က ကျွန်တော့်ဆရာ ဟင်ဒီကုလားကြီးနဲ့ ဟင်ဒီကို ဆက်သင် နေတာ ဖတ်စာ သုံးလေးအုပ်လောက် ကုန်နေပြီ။ အဲဒါလောက်နဲ့ကိုပဲ တတ်သမျှ၊ မှတ်သမျှနဲ့ ဘာသာပြန်တာတွေကိုလဲ လုပ်နေပြီ။

ကျွန်တော် ရယ်လိုက်မိပြန်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အင်္ဂလိပ်စာ ဖတ်တတ်စဉ်ပင် ဘာသာပြန်ခဲ့ဖူးပါသေးသည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ အင်္ဂလိပ်ကဗျာလေးတွေကိုလည်း မြန်မာကဗျာအဖြစ် ရေးခဲ့ဖူးပါသည်။ နူးသောအားဖြင့် စာပေအရေးအသား ဝါသနာပါသူတိုင်းသည် ဘာသာပြန်

ကြည့်ကြဖူးသည်ပင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ဆရာပါရဂူလောက် အရူးအမူး ဘာသာပြန် ဝါသနာပါသူတော့ဖြင့် မရှိနိုင်ဟု တွေးလိုက်မိသော ကြောင့် ရယ်လိုက်မိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် ရယ်လိုက်တော့ သူလည်း မနေနိုင်၊ ကျွန်တော်နှင့်ရောပြီး ရယ်ပြန်သည်။

(ပါ) ဘာသာပြန်နေသော်လဲ သိပ်အတတ်ကြီးတော့ ဘယ်မှာ ဟုတ်နိုင် ဦးမှာလဲ ဆရာသင်းရယ်။ ဝါသနာပါလွန်းလို့သာ လုပ်နေတာကိုး။

(သင်း) ဟုတ်ပါပြီ ဆရာ။ ကျွန်တော်ရယ်တာက ဘာသာပြန်တာကို ဒီလောက်ဝါနာပါတဲ့သူ ရှိနိုင်ပါ့မလားလို့ တွေးပြီး အံ့သြလွန်းလို့ ရယ်လိုက်မိတာပါ။ ကဲ လုပ်ပါဦး။ ပညာတော်သင်-

(ပါ) အဲဒီမှာ ကျွန်တော်လဲ လှမ်းလျှောက်လိုက်တယ်။ တိုတိုပြောလိုက် ရရင် အရွေးခံရတယ်ပေါ့ ဆရာရယ်။ ဒါနဲ့ ၁၉၄၇-ခု၊ မေလထဲမှာ ကျွန်တော် အိန္ဒိယကို သွားရတယ်။ သွားတော့ အဲ-ဟို၊ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်တို့လို ခရီးသည်တွေက လေယာဉ်ပျံမစီးရသေးဘူး။ သူတို့ အစိုးရကိစ္စနဲ့ ဘာနဲ့သွားသူတွေသာ လေယာဉ်စီးခွင့်ရကြတာ။ ကျွန်တော် တို့လို ခရီးသည်တွေဆိုတာက သင်္ဘောနဲ့သွားကြရတာ။ ကျွန်တော်တို့ ကတော့ သင်္ဘောမှာတောင် ပထမတန်းတို့၊ ဒုတိယတန်းတို့ဆိုတာမျိုးတွေ ကပ်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ တတိယတန်းလို့ခေါ်တဲ့ ကုန်းပတ်က စီးရတာ။ ကျွန်တော် မှတ်မိသေးတယ်။ ဒီတုန်းက သင်္ဘောခက မြန်မာကျပ်ငွေ သုံးဆယ်ပေးရတယ်။ ဟာ သင်္ဘောပေါ်မှာ လှိုင်းမူးပြီး အန်ကြ၊ ပြုကြ ပေါ့။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာကြောင့်ရယ်မသိဘူး။ မအန်ဘူး။ လှိုင်းမမူးဘူး။

(သင်း) ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ တချို့လူတွေဟာ လှိုင်းမမူးတတ်ဘူးလို့ ပြောတယ်။ လှိုင်းပြီးတယ်လို့ ဆိုရမလား မပြောတတ်ဘူး။ သင်္ဘောက ဘယ်လောက်ကြာစီးရတာလဲ။

(ပါ) သုံးရက်ကြာတယ်။ အဲ သုံးရက်ရှိတော့ ကလကတ္တား ရောက်သွား တာပေါ့လေ။ ပြောလိုက်ရဦးမယ် ဆရာသင်းရေ။ ကျွန်တော်က အိန္ဒိယကို

မသွားမိမှာကိုဘဲ ဝါသနာအလျောက် စာလေးပေလေးက အတော်လေး
 ရေးမိနေပြီ။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတို့၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတို့မှာ ဆောင်းပါးတွေ
 ရေးနေပြီ။ ဒီတော့ အိန္ဒိယကိုမထွက်မိမှာ တခြားမိတ်ဆွေတွေ ဘာတွေဆီကို
 တယ်ပြီး သွားလာနှုတ်ဆက်တာမျိုး မလုပ်မိပေမယ့် သတင်းစာတိုက်တွေ
 မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွေနဲ့ ခင်မင်တဲ့ စာရေးဆရာတွေဆီကိုတော့ အကုန်သွားပြီး
 နှုတ်ဆက်တာပဲ။ ဂျာနယ်ကျော်တိုက်ကိုလဲ ရောက်သွားသေးတယ်။ ဒီတော့
 ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်က မရှိတော့ဘူး။ တိုက်မှာ ဦးစောဦးကိုပဲ
 တွေ့တယ်။ ဦးစောဦးနဲ့ကတော့ အရင်ကတည်းက ခင်မင်နေတာ။
 သူကလဲ ဒီတော့ အိန္ဒိယကနေပြီး ဆောင်းပါးတွေ၊ ဘာတွေ ရေးဖို့ပြောတာ
 ပေါ့။ နောက်ပြီး ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကို ရောက်သွားသေးတယ်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း
 က စစ်မဖြစ်မီမှာလေးတင် သခင်အောင်ဆန်းရဲ့ဆောင်းပါးကြောင့် ဒဏ်ငွေ
 ငါးထောင်လား မသိဘူး ဆောင်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီနောက် မဂ္ဂဇင်းရပ်သွား
 တယ်။ စစ်ပြီးမှ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းပြန်ထုတ်တာ။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်က မဟာမြိုင်လမ်း
 ထဲမှာ။ ဒီတော့ အယ်ဒီတာက ဒဂုန်ဦးစန်းငွေ။ ဒဂုန် ဦးစန်းငွေနဲ့ကတော့
 စစ်မဖြစ်မီကတည်းက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ အဝင်အထွက်ရှိခဲ့တာကြောင့်
 သိကျွမ်းပြီးဖြစ်နေပြီ။

ဘာသာပြန်အကြောင်းကို ပြန်ကောက်လိုက်ရဦးမယ်။ မွန်ဇာတု
 အမည်ခံ စာရေးဆရာ ဦးမောင်မောင်က ကျွန်တော်တို့ကို အင်္ဂလိပ်စာ
 သင်ပေးတာကို ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပြီ။ သူသင်ပေးတဲ့ ဖတ်စာအုပ်က A
 Way To English ဆိုတာ အတော်လေးကို ကောင်းတဲ့စာအုပ်ပါပဲ။
 အဲဒါကို ဖတ်နေရင်းကကိုပဲ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်က မြန်မာကို
 ဘာသာပြန်လိုက်သေးတာ ဆရာရေ။

(သင်း)လုပ်ပါဦးဆရာ။ ဘယ်စာအုပ်ကို ဘာသာပြန်တာလဲ။

(ပါ) စာအုပ်မဟုတ်ဘူးဗျ။ ဝတ္ထုတိုကလေး။ မဟာဗောဓိ (Maha
 Bodhi) ဆိုတဲ့ မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ဝတ္ထုတိုလေးတစ်ပုဒ် ပါလာတယ်။
 ရေးထားတာက မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခါနီးမှာ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇက

ဘုရားကို တွေ့ချင်လို့လာတော့ ရှင်အာနန္ဒာက တားတယ်။ ဒီဇာတ်ကြောင်းကို ဆရာလဲ သိပြီးသားပါ။

(သင်း) ဟုတ်တယ်။ ဇိနတ္ထပကာသနိမှာတော့ သုဘဒ်ပရိဇိဇ်လို့ ရေးတယ်။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ သူလဲ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ ဘုရားနဲ့တွေ့ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တာ သူက နောက်ဆုံးပဲ။ ဒီအကြောင်းကို ဝတ္ထုတိုလေးတစ်ပုဒ် အဖြစ် ရေးထားတာပါ။ အင်္ဂလိပ်စာကလဲ သိပ်မခက်လှဘူး။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လဲ ‘ကဆုန်လ၏ ညတစ်ည’ လို့ ဘာသာပြန်ပြီး ဒဂုန်ကို ပေးထားခဲ့သေးတယ်။ နောက်တော့ အိန္ဒိယရောက်သွားတာနဲ့ အဲဒီစာကို သုံးသလား၊ မသုံးလား ကျွန်တော်လဲ မသိတော့ဘူး။ သို့ပေမယ့် နောက်ပိုင်း မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်လို့ မဂ္ဂဇင်းဟောင်းတွေကို ရှာကြည့်တော့ သုံးထားတာကို တွေ့ရတယ်။ သူတို့လဲ အိန္ဒိယကိုလှမ်းပြီး အကြောင်း မကြားတော့ဘူးပေါ့။

(သင်း) စာမူခလဲ မရဘူးပေါ့။

ဆရာပါက ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်လိုက်ပြန်ပါသည်။ ပြီးမှ-

(ပါ) စာမူခဆိုတာ ထည့်တွက်နေဖို့ မပြောနဲ့။ ပါလာတာနဲ့ကို ထပြီး ကရမလောက် ဝမ်းသာနေတာ။

(သင်း) ကိုယ်ကတောင် ပေးလိုက်ချင်သေးတယ် ဆိုတာမျိုးပေါ့။

ဆရာပါရဂူက မြူးမြူးထူးထူး ရယ်လိုက်ရင်း-

(ပါ) ဟုတ်ပါ့ဆရာရေ။ ကိုယ်ကတောင် ပေးလိုက်ချင်သေးတာ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကလကတ္တားရောက်သွားတော့ အဲဒီမှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ တည်းရတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းဆိုသော်လဲ တည်းခိုရိပ်သာပါပဲ။ မြန်မာ လူမျိုးတွေ ရောက်သွားရင် အဲဒီဓမ္မသာလာမှာပဲ တည်းကြရတာပဲ။ ဒီတုန်းက အဲဒီ ဓမ္မသာလာမှာ ကျောင်းထိုင်က ဦးယုဂန်တဲ့။ ဘုန်းကြီးအိုကြီး။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို လူလွတ်ကြိုခိုင်းထားတယ်။ မြန်မာပြည်က

အဖွဲ့ကလဲ လှမ်းပြီး အကြောင်းကြားထားတာကိုး။ ကျွန်တော့်ကိုလာပြီး ကြိုတဲ့လူက ကိုလှရွှေတဲ့။ သူက သင်္ဘောသား။ သင်္ဘောသားဆိုပေမယ့် ခုခေတ် သင်္ဘောသားတွေလို ဟန်ဟန်ပန်ပန် မဟုတ်ဘူး။ သင်္ဘောမလိုက် တဲ့အချိန်မှာ ဘိုင်ကျနေလို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ကပ်နေရပုံပါပဲ။

ဒါနဲ့ပဲ ကျွန်တော်လဲ ကျောင်းကိုရောက်သွားတယ်ဆိုပါတော့။ သို့သော်လည်း ဒီအချိန်က ကလကတ္တားမှာ လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်း ဖြစ်နေတယ်။ အပြင်တောင် သိပ်ပြီးမထွက်ဝံ့ကြဘူး။ ဒီတော့ ဦးယုဂန်က ကျွန်တော်တို့ကို ကလကတ္တားမှာ ကြာကြာမထားဘူး။ မင်းတို့ ဗာရာဏသီ ကို မြန်မြန်သွားကြပေတော့ဆိုပြီး ရထားပေါ် တင်လွှတ်လိုက်တာပဲ။ ဒါနဲ့ ဗာရာဏသီရောက်သွားပါလေရော။ ဗာရာဏသီမှာလဲ မြန်မာဘုန်းကြီး ကျောင်းမှာ နေရတယ်။ အဲဒီက ဘုန်းကြီးတွေကလဲ ကျွန်တော်တို့ကို ကြာကြာမနေစေချင်ဘူး။ မနေစေချင်တာက ဘုရားဖူးလာကြတဲ့ ဧည့်သည် တွေကလဲ ရောက်ရောက်လာတတ်တာကိုး။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စာသင်ဖို့ လာတာဖြစ်နေတယ်။ ဒါနဲ့ မိဂဒါဝန်ကို ပို့လိုက်တယ်။ မိဂဒါဝန်မှာ မဟာဗောဓိအသင်းဆိုတာ ရှိတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော် ရှေ့ပိုင်းမှာ ပြောခဲ့တဲ့ ဗီရလာဆိုတဲ့ သူဌေးကြီးဆောက်ထားတဲ့ အဆောင်ကြီးလဲရှိတယ်။ နေတာက အဲဒီအဆောင်ကြီးမှာနေရတယ်။ ဒီတော့ အဆောင်ကြီးတွေ၊ ဘာတွေ မပေးရဘူး။ အဲ စားစရိတ်ကိုတော့ ပေးရတယ်။ သိပ်လဲ မများပါဘူး။ နှစ်ဆယ်ပဲ ပေးရတယ်။

ဒီတုန်းက မိဂဒါဝန်ဆိုတာဟာ တကယ့် တောကျေးလက်ကလေး ပဲ။ လျှပ်စစ်မီးတွေ၊ ဘာတွေလဲ မရှိသေးဘူး။ ရေဆိုရင်လဲ ရေတွင်းကြီး တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီတွင်းမှာ နွားနဲ့ဆွဲပြီး ရေသုံးရတယ်။ သားရေနဲ့ လုပ်ထားတဲ့ ရေပုံးကြီးကို တွင်းထဲချ၊ စက်သီးနဲ့တပ်ထားတာကို နွားက ကြိုးကိုဆွဲသွား။ အပေါ်ရောက်တော့ အဲဒီရေကို အနားက ကန်ထဲမှာဖြည့်ပြီး ချိုးကြ၊ သုံးကြရတာပေါ့။ တစ်ခါတစ်ရံမှာလဲ မလှမ်းမကမ်းမှာရှိတဲ့ ရေတွင်းတစ်ခုမှာသွားပြီး ကိုယ်တိုင်ငင်ပြီး ချိုးရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာသင်း ရေ၊ အဲဒီတုန်းက မိဂဒါဝန်ဟာ သိပ်ကိုကြည်နူးဖို့ ကောင်းတာပဲ။

(သင်း)ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိခဲ့တဲ့ အချိန်ကို-

(ပါ) အမှန်ပဲ။ တကယ့်ကို ကြည်ကြည်နူးနူး လွမ်းဖို့ကောင်းတဲ့ဒေသ ပါပဲ။ ညနေပိုင်းမှာဆိုရင် အဲဒီ မူလဂန္ဓကုဋိ ဘုရားတန်ဆောင်းမှာသွားပြီး ဆီမီးထွန်းတယ်။ ဘုရားဝတ်ပြုတယ်။ ဦးအောင်သင်းရယ် တကယ့်ကို ပြောလိုပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အေးချမ်းပြီး ဘယ်လိုကြည့်နူးဖို့ ကောင်းမှန်း မသိဘူး။ ပြောမပြနိုင်လောက်အောင်ပါပဲ။

တစ်ခါမှာတော့ ရဟန်းတော်ငါးပါးဟာ ဘုရားရှင်ရဲ့ ရုပ်ပွားတော် ရှေ့မှာ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ရွတ်ကြတယ်။ မြန်မာရဟန်းတော်၊ သီဟိုဠ်က ရဟန်းတော်၊ ယိုးဒယားက ရဟန်းတော် စသည်အားဖြင့် ရဟန်းတော်ငါးပါးက ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ရွတ်ဆိုနေကြတာဟာ တကယ့်ကို ကြည့်နူးဖို့ကောင်းလွန်းလို့ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ စွဲနေတော့ တာပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ကိုပြန်ရောက်တော့ လုပ်သား သတင်းစာထဲမှာ ဒီအကြောင်းကို ဆောင်းပါး ပြန်ရေးလိုက်ဖူးသေးတယ်။ ခေါင်းစဉ်ပေးလိုက်တာက “မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားကို နာယူ ခြင်း” လို့ကို ပေးလိုက်တာ။

(သင်း)ဘုရားရှင်က တရားကိုနာယူခြင်း ဟုတ်လား။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ ဘုရားရှင်ဟောခဲ့တဲ့ တရားတော် ရွတ်ဆိုကြတာကို ကိုယ်ပွားတော်က နာယူနေပုံကို ရေးလိုက်တာပါ။

(သင်း)ခေါင်းစဉ်ကတော့ ကန့်လန့်ပဲ။ သတင်းစာက ထည့်ပေးလိုက်ရဲ့ လား။

(ပါ) ထည့်ပေးတယ်ဆရာ။ အဲဒီခေါင်းစဉ်နဲ့ကိုပဲ ပါလာပါတယ်။ မိဂဒါဝုန်ကို မကြာခင်ကပြန်ရောက်သွားတော့ လုံးဝပြောင်းလဲသွားပြီ။ တကယ့် မြို့ကြီးလုံးလုံး ဖြစ်သွားပြီ။ မူလက မိဂဒါဝုန်ရဲ့ အနှစ်သာရ အငွေ့အသက်ဆိုလို့ တစ်စက်မှမကျန်တော့ပါဘူး ဆရာသင်းရယ်။ အပျော် ခရီးထွက်တဲ့နေရာ၊ တိုးရစ်တွေ သွားကြ လာကြတဲ့နေရာ ဖြစ်နေပြီ။

တစ်ခါမှာဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာတရားဟောခဲ့တဲ့နေရာမှာ အနောက် နိုင်ငံက တိုးရစ်အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ဒူးထောင်ပေါင်ကား ထိုင်နေတာ ကို တွေ့လိုက်တော့ ကျွန်တော့်မှာ အတော့်ကို မျက်စိဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ခဲ့မိသေးတယ်။ ထိုင်နေတာမှ တကယ့်ကို ဓမ္မစကြာ ဟောတော်မူတဲ့ နေရာမှာကို ထိုင်နေတာ ဆရာရေ။

ခုနက အကြောင်းကို ပြန်ဆက်လိုက်ရဦးမယ်။ နွေရာသီ ကျောင်း ကလဲ ပိတ်ထားတာမို့ ကျွန်တော်တို့လဲ အဲဒီ မိဂဒါဝုန်မှာ နှစ်လလောက် နေခဲ့ရသေးတယ်။ အဲဒီမှာ ဆယ်တန်းကျောင်း၊ တန်းမြင့်ကျောင်းပေါ့၊ နောက်တော့ ဥပစာကောလိပ် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ဆယ်တန်းကျောင်းက ကျောင်းသားကြီးတွေကို ခေါ်ပြီး စာသင်ခိုင်းရတယ်။ ဟင်ဒီစာကိုလဲ သင်တယ်။ သက္ကတလဲ နည်းနည်းပါးပါး သင်သေးတယ်။ ကျူရှင်ဆိုပါ တော့။

(သင်း)ကျူရှင်ခတွေ ဘာတွေပေးရသေးသလား။

(ပါ) မပေးရဘူး ဆရာရဲ့။ သူတို့ကကို သိပ်သင်ပေးချင်တာ။ ကျွန်တော် တို့က ဒီလောက် မဟုတ်ဘူး။ ဟိုသွား ဒီလည် လုပ်ချင်သေးတယ်။ အဲဒီမှာ အမှတ်မထင် အခွင့်ကြုံလာတာက ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူ တက္ကသိုလ်က ပါဠိပါမောက္ခ ဘိက္ခုကဿပဆိုတာ သူက နောင်အခါ နာလန္ဒနဝဝိဟာရလို့ ခေါ်တဲ့ နာလန္ဒတက္ကသိုလ်သစ် တည်ထောင်လိုက်တော့ ပထမဆုံး ဒါရိုက်တာ ဖြစ်လာတယ်။

(သင်း)ဒါဖြင့် အဲဒီတုန်းက နာလန္ဒတက္ကသိုလ် မရှိသေးဘူးပေါ့။

(ပါ) မရှိသေးဘူး။ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ကို ပြန်ရောက်ပြီးမှ ပေါ် လာတာ။

(သင်း)ဆက်ပါဦးဆရာ။ အဲဒီဆရာကြီးတွေနဲ့...

(ပါ) အဲဒီ ဘိက္ခုကဿပကလဲ နွေရာသီမှာ မိဂဒါဝုန်မှာ လာနေတော့ သူနဲ့လဲ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီမှာ နောက်ပြီး ဘိက္ခုဓမ္မရတနနဲ့ ဘိက္ခု

သဒ္ဓါတိဿတို့ကိုလဲ တွေ့ခဲ့ရသေးတယ်။ ဒီတုန်းက ဘိက္ခုဓမ္မရတနက မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရပြီးပြီ။ သဒ္ဓါတိဿက နောက်ကျမှ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရတယ်။ နောက်နှစ်အတန်ကြာတော့ သဒ္ဓါတိဿက အင်္ဂလန် ဗုဒ္ဓဝိဟာရမှာ နာယက ဆရာတော် ဖြစ်သွားတယ်။ ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်ဆိုပါတော့။ အဲ သူတို့နဲ့ အတူကို နေခဲ့ရတာ ဆရာ၊ နောက်ပိုင်းမှာ သူတို့ တစ်တွေ က ဒေါက်တာဘွဲ့တွေ ဘာတွေရကြနဲ့ ကျွန်တော်သာ ဘာမှ ဖြစ်မလာခဲ့တာ။

ဆရာပါက ပြောနေရင် သူ့ဘာသာသဘောကျနေသကဲ့သို့ ရယ်ပြန် ပါလေသေးသည်။

(သင်း)ဆရာလဲ ‘ပါရဂူ’ ဘွဲ့တော့ ရခဲ့သေးသားပဲ ဆရာရဲ့။

ဆရာပါ၏ ရဟန်းဘွဲ့ကိုက ‘ရှင်ပါရဂူ’ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်က သိနေ၍ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒီတော့ ဆရာပါက တိုး၍ မြူးမြူး ရွှင်ရွှင် ရယ်လိုက်ရင်း-

(ပါ) အဲဒီဘွဲ့က ဒီကပါသွားတဲ့ ပါရင်းစွဲ ‘ပါရဂူ’။ ဟိုကရခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။

ကျွန်တော့်အဖို့တော့ဖြင့် ဘွဲ့ဆိုတာတွေ ဘာတွေထက် ဘာလုပ်ပေး နိုင်သလဲ ဆိုတာကိုသာ တန်ဖိုးထားတတ်သည့် အတွေးကြီး ဝင်လာနေသည် မှာ ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဆရာပါရဂူသာ ပီအိတ်ချ်ဒီဘွဲ့ကြီးတစ်လုံး ရလာခဲ့လျှင်လည်း သည်ထက်ပိုပြီး လုပ်ပေးနိုင်စရာ မရှိတော့ဟု အောက်မေ့ လိုက်မိသေးသည်။

(ပါ) အဲဒါနဲ့ နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်လွန်တော့ ကျွန်တော်တို့ ဗာရာဏသီမှာရှိတဲ့ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်ကို သွားကြရတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ ဗိရလာသူဌေးကြီးကပဲ သက္ကတကောလိပ်ကျောင်းကြီးကို ဆောက် ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ အဆောင်တွေ (Hostels) တွေကိုလဲ ဆောက်ပေး ထားတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ သူဌေးကြီးရဲ့ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးနဲ့ လာကြတာဆိုတော့ အဆောင်ကြေးရော၊ ပညာသင်ကြေးရော မပေးရဘူး။

အားလုံးအခမဲ့ ဆိုပါတော့။ ထောက်ပံ့ကြေးရတာက တစ်လကို ရူပီးငွေ လေးဆယ်ရတယ်။ ခုနက ပြောခဲ့သလို freeတွေက များနေလေတော့ လောက်ရုံမကဘူး။ နည်းနည်းပါးပါးတောင် ပိုတတ်ပါသေးတယ်။

(သင်း)အစားအသောက်ကျတော့ကောဆရာ။

(ပါ) အဲ-ဟုတ်တယ်။ အဲဒါကို ပြောရဦးမယ်။ စားတော့ students messကျောင်းသားရိပ်သာမှာ သွားစားရတယ်။ မနက်ဆိုရင် စာလေးခွေ၊ စာလေးခွေပေါ့။ ဟိုမှာတော့ ‘ဆေးယိုး’လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီစာလေးခွေနဲ့ လက်ဖက်ရည်၊ အဲနွားနို့၊ နောက်ပြီ ဂျလေဗီ လိုမုန့်လေး ဘာလေးတွေကို စားရတယ်။ ဆွမ်းကတော့ သက်သတ်လွတ်ပဲ။ အဲဒီ ဗာရာဏသီ တက္ကသိုလ်ကို တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ မာလဝီးယားဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက တကယ့် သံမဏိဟိန္ဒူဘာသာဝင်ကြီး။ သူ့ကျောင်းထဲမှာ သားငါးစားကို မစားရဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆရာသိတဲ့အတိုင်း ကျောင်းသားဆိုတာက လွယ်တာ မှတ်လို့ တချို့ကျောင်းသားတွေကတော့ ခိုးချက်စားကြတာပဲ။

(သင်း)နေဦးဆရာ... ဖြတ်မေးလိုက်ရဦးမယ်။ ဆရာ အိန္ဒိယကို ထွက်သွား တော့ ဟင်ဒီလို အတော်လေးပြောတတ်ဆိုတတ် ဖြစ်နေပြီးလား။

(ပါ) ဟာ ဘယ်ပြောတတ်မှာလဲ။ ထမင်းစားရေသောက်လောက်ပဲ တတ်သေးတာ။

(သင်း) ဒါဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားကော။

(ပါ) သာ မပြောတတ်တာပေါ့။

(သင်း)အသိအကျွမ်းလူခဲလဲမရှိ။ စကားလဲ ကောင်းကောင်း မတတ်နဲ့။ ဆရာသွားခဲ့တာ တကယ့်စွန့်စားခန်းပါပဲလားဆရာရေ။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ အမှန်ပဲ။ ခု ပြန်ပြီးစဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ တကယ့် စွန့်စားခန်းပဲ ဦးအောင်သင်းရေ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်က ပညာသင်ချင်တာ သေလုမြောပါး ဖြစ်နေလေတော့ စွန့်စားရတယ်လို့ကို

မထင်ခဲ့မိလောက်အောင် မွန်နေတော့တာ။ အခု ပြန်စဉ်းစားကြည့်လိုက်
တော့မှသာ ငါဟာ စွန့်စားခဲ့တာပဲလို့ ကောက်ချက်ချနိုင်တာကိုး။

(သင်း)ကဲ-ဆက်ပါဦး၊ ဆရာ ပညာသင်ခဲ့ရပုံကို...

(ပါ) ဦးအောင်သင်းက ပညာသင်ခဲ့ရပုံကို ပြောပါဦးလို့ ဆိုလိုက်တော့-
ကျွန်တော်က ဘာကို ပြောလိုက်ရမှန်းတောင် မသိတော့ဘူး။

ဆရာပါက ထိုစကားကို ပြောလိုက်ရင်း ခိုးခိုးခစ်ခစ် အသံထွက်
အောင် ရယ်လိုက်ပါသေးသည်။ ပြီးမှ-

(ပါ) အင်း- ဦးအောင်သင်းရေ- တစ်သက်လုံးဖုံးသမျှ 'ဗျူး'ခါမှ ပေါ်
တော့မှာပဲ။ အမှန်အတိုင်း ပြောရရင်ဆရာရေ၊ ကျွန်တော် ဘာကိုမှ
ဟုတ်တိပတ်တိ မသင်ခဲ့ဘူး။

(သင်း)ဟာ- ဟုတ်ရဲ့လားဆရာရယ်။ လူငယ်တွေ အတုယူစေချင်လို့
စံပြအဖြစ် အင်တာဗျူးလုပ်ကာမှ အိန္ဒိယကို ပညာတော်သင်သွားခဲ့ပြီး
ဘာကိုမှ ဟုတ်တိပတ်တိမသင်ဘဲ ပြန်လာတဲ့လူအကြောင်း အဲ ဘုန်းကြီး
အကြောင်း ရေးရမလို့ ဖြစ်နေပါပြီ။

ဆရာပါ ဟက်ဟက်ပက်ပက်ရယ်ပါလေသည်။ ကျွန်တော်လည်း
မနေနိုင်၊ ဘေးက နားထောင်နေသူတွေလည်း မနေနိုင်၊ ဝိုင်းဝန်းရယ်မော
ကြသည်။ ပျော်စရာလည်း ကောင်းလှပါသည်။

(ပါ) တကယ်ကို ပြောတာပါဆရာ။ ဘာကိုမှ ကျွန်တော်ဟုတ်တိပတ်တိ
မသင်ခဲ့တာပါ။ သို့သော်လဲ လိပ်ပတ်လည်လာတော့မှ ကျွန်တော်ပြောတာကို
ဆရာသဘောပေါက်လာမှာပါ။ အဲ ဆရာရည်ရွယ်တဲ့ လူငယ်စာဖတ်
ပရိသတ်လဲ သဘောပေါက်လာမှာပါ။

(သင်း)အဲဒီလိုလေးလဲ လုပ်ဦးမှပေါ့ ဆရာပါရယ်။

(ပါ) ကျွန်တော် ဗာရာဏသီတက္ကသိုလ်ကို ရောက်သွားစမှာ သက္ကတကို
ကျောင်းသားတစ်ယောက်က သင်ပေးတယ်။ အိန္ဒိယလူမျိုး ကျောင်းသား

လေးပေါ့။ ကျူရှင်ပေါ့။ ကျူရှင်ခတွေ့ဘာတွေ မပေးရပါဘူး။ အလွန်ကို စေတနာ ကောင်းတယ်။ အခန်းကို လာလာပြီး သင်ပေးရှာတာ။ သူက မပျက်ဘူး။ ကျွန်တော်ကသာ ပျက်တတ်တာ။ သူ့ကိုတော့ ကျွန်တော် ခုထက်ထိ ခဏခဏ သတိရနေမိတယ်။ မကြာသေးခင်က ဗာရာဏသီကို ရောက်သွားတော့ သူ့အကြောင်းကို မေးကြည့်သေးတယ်။ သူက သက္ကတ ဘာသာ ပါမောက္ခဖြစ်နေပြီး တခြားမြို့မှာ ရောက်နေလို့ မတွေ့ခဲ့ရဘူး။

ပြောရဦးမယ်။ ဦးအောင်သင်းရေ- ကျွန်တော်လေ ဆရာ ရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်)ဆီမှာ သင်ပြီးတဲ့နောက် ဘယ်ဘုန်းကြီး ဆရာ၊ လူဆရာဆီမှာမှ သေသေချာချာ စာမသင်ခဲ့တော့ဘူး။ အမှန်ပြောရရင် စာသင်ရတာကို ကျွန်တော် မလုပ်ချင်တော့ဘူး။ တစ်ယောက်ယောက်ဆီမှာ စာသင်ယူနေရတာကိုသာ ပြောတာနော်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် ကတော့ မပြတ် လေ့လာဆည်းပူးနေတာပဲ။ အဲဒါကတော့ မပြတ်မလပ်ဆို တကယ့်ကို မပြတ်မလပ်လုပ်နေခဲ့တာ။

(သင်း)ဒါဖြင့် တက္ကသိုလ်မှာ...

(ပါ) တက္ကသိုလ်တက်ဖို့အတွက် ကျွန်တော် မက်ထရစ်စာမေးပွဲကို ဖြေ လိုက်ရသေးတယ်။

(သင်း)ဟုတ်လား၊ အင်း ဟုတ်တာပေါ့လေ။ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းတော့ အောင်ရတော့မှာပေါ့။

(ပါ) စောစောပိုင်းက ကျွန်တော် ပြောခဲ့သားပဲ။ ကျွန်တော်က လေးတန်း တောင် စာမေးပွဲဖြေခဲ့တာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒီတော့ မက်ထရစ်ကို ပြန်ဖြေရတာ ပေါ့။ ပြောလိုက်ရဦးမယ် ဆရာသင်းရေ။ ကျွန်တော်အိန္ဒိယကို သွားတာက အတော်ကြီးကို စောသေးတာ။ ၁၉၄၇-ခု၊ မေလထဲမှာ။ အာဇာနည် တွေ ကျဆုံးတော့ ကျွန်တော် ဟိုမှာ ရောက်နေပြီ။ ဒီတော့ ခုခေတ်လို မဟုတ်သေးဘူး။ ခုခေတ်မှာတော့ ဒီက ဓမ္မစရိယတို့၊ ပထမကြီးတန်းတို့ အောင်သွားရင် ဟိုမှာဆက်ပြီးဘွဲ့တွေ ဘာတွေ အလွယ်တကူ ယူလို့ရနေပြီ။

အဲဒီအချိန်က ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ မက်ထရစ် ဖြေရတာ။ ဖြေတော့ သင်္ချာ တို့ဘာတို့မှာ ကျူရှင်တက်ရတယ်။ နောက်တော့ အဲဒီကျူရှင်တွေ ဘာတွေ လဲ ကောင်းကောင်း မတက်တော့ပါဘူး။ မှတ်စု Guidence အုပ်တွေကလဲ သိပ်ပေါတော့ အဲဒါတွေကို ဖတ်ပြီး ချတာပဲ။

(သင်း) ဟုတ်တယ်။ ဟုတ်တယ်။ အိန္ဒိယက မှတ်စုစာအုပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝက အတော်ကြီးကို အားကိုးခဲ့ကြရတာ။

(သင်း) အဲဒီတုန်းက ခုခေတ်လို နိုင်ငံခြားသားတွေအတွက် Elementary Hindi ဆိုတာမျိုး လျှော့ဈေးပေါ့ဈေး ဟင်ဒီ မပေးသေးဘူး။ ကုလား ကျောင်းသားလေးတွေနဲ့ တန်းတူ ဘာသာစုံကို ဟင်ဒီလို ဖြေခဲ့ရတာ။ အဲဒါနဲ့ မက်ထရစ်အောင်တော့ ကျွန်တော် Inter(ဥပစာတန်း)ကို ဆက်ဖြေ တော့ အောင်ပါတယ်။ ပြောရဦးမယ်။ အဲဒီမှာလဲ ကျောင်းကို သုံးလေးလ လောက် တက်ပြီးတော့ အတန်းတွေကို မတက်ချင်တော့ဘူး။ နောက်တော့ Guide စာအုပ်တွေကို ဖတ်ပြီး အလွတ်ဖြေတာပဲ။

(သင်း) သက္ကတတွေ ဘာတွေကိုကော-

(ပါ) မက်ထရစ်အောင်ပြီးလို့ သက္ကတယူပြီး တက္ကသိုလ်တက်တော့မယ် စဉ်းစားလိုက်သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သက္ကတယူပြီး ဘီအေ အမ်အေလဲ မလုပ် ဖြစ်ပါဘူး။ သက္ကတကောလိပ်မှာ သက္ကတဘာသာ သက်သက် သင်ရမှာကလဲ အာကျာရယဆိုတဲ့ တန်းဆုံးအောင် သင်မယ်ဆိုရင် ခုနစ်နှစ် ရှစ်နှစ်လောက် ကြာမယ်။ ဒါတောင် အတန်းစဉ် မှန်မှန်ကြီး အောင်သွားမှနော်။ ကျွန်တော်က အဲဒီလောက်ကြီး မနေနိုင်ဘူး။ အဲဒီ လောက်လဲ အချိန်မပေးနိုင်ဘူး။ နောက်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာကိုလဲ သင်ချင် သေးတယ်။ ဟင်ဒီကိုလဲ သင်ချင်သေးတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ပညာသင်ခွင့်ပေးတဲ့ အချိန်က သုံးလေးနှစ်လောက်ပဲရှိတာ။ ဒါကြောင့် သက္ကတကို ဆက်မသင်တော့ဘူး။ တစ်ခုရှိတာက ကျွန်တော်တို့ ဗီရလာ စကောလားရှစ် ရထားတာဆိုတော့ အဆောင်မှာ နေသော်လဲ အထူးအခွင့်

အရေး ပေးထားတယ်။ ကျောင်းကို တက်ချင်တက် မတက်ချင်နေ ရတယ်။

(သင်း) ဟင်ဒီကျတော့ကော-

(ပါ) အဲ- ဟင်ဒီကိုတော့ဖြင့် ကျွန်တော်က အတော်လေးကို ကြိုးစား ပမ်းစားဖတ်ခဲ့တယ်။ ဖတ်ပုံက သတင်းစာတွေ ထွက်တယ် ဆရာရယ်။ ဟင်ဒီလိုရော၊ အင်္ဂလိပ်လိုရောပေါ့။ သတင်းတွေဘာတွေ စတဲ့ အကြောင်း အရာတွေက များသောအားဖြင့် အတူတူပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က နှစ်မျိုးလုံးကို တိုက်ပြီး ဖတ်လိုက်တော့ နှစ်မျိုးလုံးကို တစ်စတစ်စ ကျွမ်းမှန်းမသိ ကျွမ်းလာတော့တာပေါ့။

(သင်း) အတော်ကို အတုခိုးလောက်တဲ့ နည်းပါပဲဆရာ။ လူငယ်တွေက အင်္ဂလိပ်စာကို ဖတ်တတ်ချင်တယ်။ ဘာတွေဖတ်ရမလဲဆိုတာမျိုး ကျွန်တော့် ကို ခဏခဏ မေးတတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က “မင်းတို့ အင်္ဂလိပ် သတင်းစာ မြန်မာသတင်းစာတွေကို တိုက်ပြီး နေ့စဉ် ဖတ်သွားစမ်း ပါ။ တိုးလာပါလိမ့်မယ်။ ငါတွေ့ဖူးတဲ့ သတင်းစာဆရာ အတော်များများဟာ ကျောင်းသင် အင်္ဂလိပ်စာအခြေခံသိပ်ပြီး ကြီးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က သတင်းစာလုပ်ငန်းကို စိတ်ဝင်စားလွန်းလို့ ဖတ်ရင်းကနေပြီး တကယ်ကို ကျွမ်းလာကြတာ” လို့ ပြောပြမိပါတယ်။ အခုဆရာလုပ်ခဲ့တာဆိုရင် နှစ်မျိုးလုံးဟာ ကိုယ့်ဘာသာစကား မဟုတ်ဘူး။ ကဲဆက်ပါဦးဆရာ။

(ပါ) အိန္ဒိယမှာကတော့ ဆရာသိတဲ့အတိုင်း တရားဝင်ရုံးသုံး ဘာသာ စကားက ဟင်ဒီဆိုပေမယ့် အင်္ဂလိပ်လိုအသုံးများနေတာဆိုတော့ အင်္ဂလိပ် စာအုပ်တွေကလဲ သိပ်ထွက်တာပဲ။ အကြောင်းအရာအတူတူကိုပဲ အင်္ဂလိပ် လိုရော ဟင်ဒီလိုပါ စာအုပ်တွေထွက်တော့ နှစ်မျိုးလုံးကို တိုက်ဖတ်ဖို့ အခွင့်အရေးကလဲ သိပ်ကောင်းနေပြန်တာပေါ့ဆရာရယ်။ အဲဒါနဲ့ ဆရာရေ နောက်မကြာခင်မှာပဲ မဟာဗောဓိအသင်းက ဟင်ဒီလို ထုတ်တဲ့ ‘ဓမ္မဒူတ’ ဆိုတဲ့ စာစောင်ထဲမှာ ကျွန်တော်ဆောင်ပါး ရေးတော့တာပဲ။

(သင်း) ဟင်ဒီလို-

(ပါ) ဟင်ဒီလိုပေါ့။ အဲဒီစာစောင်ကိုတောင် မြန်မာပြည်က အသင်းကို ပြန်ပို့လိုက်သေးတယ်။ ကျောင်းတွေ အတန်းတွေ မတက်ပေမယ့် ကျွန်တော်က ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်တော့ တွယ်နေတာပဲ။ ဟင်ဒီလိုပဲပေါ့။ အင်္ဂလိပ်လိုကတော့ အနားမကပ်နိုင်သေးဘူး။

(သင်း) ဆရာက ဟင်ဒီကို ဒီလောက်မြန်မြန်ဖတ်နိုင်ရေးနှင့် သွားတာဟာလဲ ဒီမှာကတည်းက ပါဠိကို အတော်ကျွမ်းသွားလို့ ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ ပါဠိနဲ့ ဟင်ဒီဟာ အတော်လေးကို တူတယ်လို့ ပြောကြတယ်။

(ပါ) ဟုတ်တာပေါ့။ ဒီဝါကျတည်ဆောက်ပုံတွေ ဘာတွေတင်မကဘူး။ တချို့စကားလုံးတွေမှာဆိုရင် ထပ်တူ ထပ်မျှကို တူနေတာ အများကြီးပဲ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်က မြန်မြန်တတ်သွားခဲ့တာ။ ဆရာကြီး ဦးဂိုအင်ကာ ကို ဆရာ သိပါတယ်။ သူဆိုရင် ဟင်ဒီပဲ တတ်တာ။ ဟင်ဒီလိုကတော့ သူက စာတောင်ရေးနေတဲ့သူ မဟုတ်လား။ ပါဠိကို တတ်တာမှမဟုတ်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခုတော့ ဝိပဿနာကို လိုက်စားရင်း ပါဠိကို ဖတ်တာ ခုတော့ ပါဠိကို တတ်နေပြီ။

(သင်း) ဟုတ်တယ်ဆရာ။ ကျွန်တော် တောင်တွင်းဆရာတော်ကို လျှောက် ကြည့်ဖူးတယ်။ “သက္ကတက သိပ်ခက်တယ်လို့ ပြောတယ်။ ဘာသာစကား အမျိုး နှစ်ဆယ်လောက်ကို လေ့လာလိုက်စားဖူးတဲ့ ပါမောက္ခကြီး တစ်ယောက်က သူတွေ့သမျှမှာ သက္ကတဘာသာက အခက်ဆုံးပဲလို့ ပြောဖူးတယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သက္ကတကို လေ့လာ သလဲ” လို့ မေးကြည့်တော့ ဆရာတော်က “ငါတို့က ပါဠိကတစ်ဆင့် သွားတာကိုးကွ။ ဒီတော့ သိပ်မဝေးလှဘူး။ သူတို့ ဥရောပဘာသာတွေနဲ့ ကျတော့ သက္ကတက လှမ်းနေတယ်” လို့ ပြောတယ်။

(ပါ) ဟုတ်တယ်ဆရာရဲ့။ ပါဠိတတ်ထားတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးတွေဟာ ဟင်ဒီတို့ သက္ကတတို့ကို လေ့လာကြဖို့ကောင်းတယ်။ အတော်လေးကို လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ တတ်သွားနိုင်တယ်။

(သင်း)ကျွန်တော်ကဖြင့် မဆိုစကောင်း ဆရာပါရဂူတစ်ယောက်သာ မရှိတော့ရင် အစားထိုးဖို့ကို မမြင်တော့ဘူးလို့ အောက်မေ့နေတာ။ ခုအတိုင်းဆိုရင်တော့ နီးစပ်ရာ စာသမား ဘုန်းကြီးတစ်ပါးလောက်ကို ဟင်ဒီအထူးပြုလေ့လာဖို့ မြှောက်ပေးရမယ့်ပုံ ဖြစ်နေပြီ။

(ပါ) ဟုတ်တယ်ဆရာရဲ့။ ဘုန်းတော်ကြီးတွေ လေ့လာသင့်ပါတယ်။ ကျွန်တော်လို ဘာသာပြန်နိုင်ဖို့ အဆင့်ထိအောင် လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ မြန်မာစာ အရေးအသားကိုပါ ကျွမ်းကျင်အောင် လုပ်ရမှာပေါ့။ နောက်ဆုံးမှာ တော့ နာနာဖတ်ပေးရတာပါပဲ ဆရာရယ်။ ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပြီးကော။ ကျွန်တော်လဲ ဘာအတန်းမှ ဟုတ်တိပတ်တိတက်ခဲ့တာမှ မဟုတ်ဘဲ။ နာနာ ဖတ်လာလို့သာ ဒီလောက်ကျွမ်းလာခဲ့တာပေါ့။

(သင်း)ကျွမ်းလာခဲ့တာဆိုလို့ မေးလိုက်ရဦးမယ်။ တခြားလူ တစ်ယောက်က ပြောဖူးတာပါ။ မြန်မာပြည်မှာ မြန်မာလူမျိုးထဲက ဟင်ဒီစကားကို အဆင့် မြင့်မြင့် ကျကျနနအပြောနိုင်ဆုံးဟာ ဆရာပဲ ရှိတယ်လို့ ပြောဖူးတယ်ဆရာ။

ဆရာပါက ခိုးခိုးခစ်ခစ်ကလေးရယ်လိုက်ပြီးနောက်-

(ပါ) ဆရာဦးအောင်သင်းက မေးလာလို့သာ ပြောလိုက်ရတော့မယ်။ ကြွားရာများ ရောက်နေမလား မသိဘူး။ ဒီလို ဆရာ ရန်ကုန်မှာ ဟင်ဒီစာပေအသင်းဆိုတာရှိတယ်။ ခုမှ ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကြာလှပါပြီ။ ဟိုရှေးကတည်းက ရှိလာခဲ့တာပါ။ အိန္ဒိယအမျိုးသားတွေစုပြီး ဖွဲ့ထား တာပါ။ အဲဒီအသင်းမှာ ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌလုပ်နေရတာ နှစ် အတော်ကြာပြီ။

ကျွန်တော်နှင့်တကွ နားထောင်နေသူအားလုံး ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်လိုက်မိကြပါသည်။ ဆရာပါကိုယ်တိုင်လည်း ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ နှစ်ခြိုက်စွာ ရယ်ပါသည်။

(သင်း)တော်ပြီ တော်ပြီ။ “ငါ-ဒီကုလားမ ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်း ကြောက်လာပြီ” ဆိုတဲ့ ဓာတ်ဆီဓာတ်စံပြက်လုံးထဲကလို ဖြစ်နေပြီ။

ကျွန်တော် ဆရာပါ.ကို ကြည့်နေရင်း တကယ်ကို အံ့ဩ အားကျ ခြင်း ဖြစ်လာမိသည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားကို သွက်သွက် လက်လက် ပြောတတ်ချင်ပါသည်ဆိုသော ကောင်လေးတွေ ကောင်မလေး တွေကို ကျွန်တော်က “စာကိုသာ နာနာဖတ်ပေးပါ။ ဖတ်တာများလာလျှင် အကြောင်းကြိုလာတော့ အလိုလိုပြောတတ်လာပါတယ်။ အစမှာ ထစ်တီး ထစ်ငေါ့ဖြစ်သော်လဲ နောက်ပိုင်းမှာ သွက်လာပါလိမ့်မယ်” ဟု ပြောခဲ့ဖူးသည် ကို ပြန်ပြီး သတိရလိုက်မိပြန်ပါသည်။

(ပါ) တစ်ဆက်တည်း ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ကျွန်တော် ဟင်ဒီလို စာ တစ်အုပ် ရေးခဲ့ဖူးသေးတယ်။ ‘အသောက’အကြောင်းပါပဲ။

(သင်း) ဟုတ်လား။ ပုံနှိပ်ဖြစ်ခဲ့သေးသလား။

(ပါ) ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာပေါ့။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာတင်မကဘူး။ ဒေလီက အထက်တန်းကျောင်းတွေမှာ ကျောင်းသုံးအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သေးတယ်လို့ ပြောတယ်။ ကျောင်းသုံးဆိုသော်လဲ ကိုးကားပြဋ္ဌာန်းစာ(Reference Text) ပေါ့။

(သင်း)ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့ဆရာရယ်။ ဆရာ့ ဟင်ဒီ အရေးအသားဟာ ကောင်းကောင်းကြီး အဆင့်မီတယ်ဆိုတာတော့ ထင်ရှားနေတာပေါ့။

(ပါ) အင်း-အဲလိုတော့ ဆိုနိုင်တာပေါ့လေ။

(သင်း) သေချာစဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ဆရာက ဟင်ဒီကို နာနာကြီး ဖတ်ခဲ့လို့ပဲပေါ့နော်။

(ပါ) ဪ- ဦးအောင်သင်းရယ်- ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပြီ မဟုတ်လား။ ကျွန်တော် ဘယ်အတန်းမှ မတက်ခဲ့ပါဘူး ဆိုနေမှ။ ဖတ်တာပဲပေါ့။ ဘာအတန်းမှကို သေချာမတက်ခဲ့တာ။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခုရှိတာက ကျွန်တော် တို့က စာသမားတွေ မဟုတ်လား။ စာကိုတော့ ဖတ်ကို ဖတ်နေရမှ။ ဒီတော့ အတန်းမတက်တာလောက်ကိုသာ ကြည့်လိုက်မယ် ဆိုရင်တော့ ပျက်စီးနေပြီလို့တောင် ထင်ရမှာပေါ့။ အတန်းသာ မတက်တာကိုး။

ကျွန်တော် လေ့လာချင်တာတွေ ဖတ်ချင်တာတွေကိုတော့ တစ်ရံမပြတ် ဆိုတာလို ဖတ်နေခဲ့တာ။ ပြောရဦးမယ်။ ဗာရာဏသီ တက္ကသိုလ်ကို ပညာသင်သွားခဲ့တယ်။ လေးနှစ်လောက် ကြာခဲ့တယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော့်ကို အဲဒီက ဘွဲ့တွေဘာတွေ ရလာခဲ့တယ်လို့ တချို့က အထင်ရောက်ကြ ဟန်တူတယ်။ ကျွန်တော်ကလဲ ဘာမှ မပြောပါဘူး။ သူတို့ဘာသာသူတို့ ထင်ချင်လဲ ထင်ပလေစေလို့ပဲ နေလိုက်တာပါပဲ။ ဦးအောင်သင်းကိုတော့ ချန်ထားလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ ဘာဘွဲ့မှ ဘာဂုဏ်ထူးမှ မရခဲ့တာ အမှန် ပါပဲ ဦးအောင်သင်း- ရေ- ဘုရားပေးပေး ကျမ်းပေးပေး...

ကျွန်တော့်တို့ အားလုံး ရယ်လိုက်မိပြန်ပါသည်။ ကျွန်တော်လည်း ရောနှောရယ်မောနေရင်းကပဲ ‘ဝိဇ္ဇာ’တို့ ‘ပါရဂူ’တို့စသည့် ဘွဲ့တွေကို မရခဲ့သော်လည်း သူ ‘ရှင်ပါရဂူ’ဟူသော ဘွဲ့နှင့် ထိုက်တန်အောင်တော့ လုပ်နိုင်ခဲ့ပေသည်ဟု စိတ်ထဲက အောက်မေ့လိုက်မိသည်။ ဤစာကို ရေးနေရင်းပင် သူ့ဆရာ ‘ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်’(ရှင်တေဇောသာရ) ပြုစုသော ‘ပါဠိသက် ဝေါဟာရ အဘိဓာန်’ကို ကောက်လှန်ပြီး ‘ပါရဂူ’အဖွင့်ကို ရှာပြီး ကြည့်လိုက်မိသေးသည်။ ‘ပါရ=တစ်ဘက်ကမ်း၊ ဂူ=ရောက်သူ။ အတတ်ပညာတစ်ဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သူ’တဲ့။

(သင်း)အဲဒီမှာ စာကောရေးဖြစ်သေးသလား။

(ပါ) ဪ ဟုတ်တယ်။ ဦးအောင်သင်းမေးလိုက်မှ သတိရတယ်။ ဆောင်းပါးတွေ ရေးပြီး ‘ဂျာနယ်ကျော်’တို့ဘာတို့လို စာစောင်တွေကို ပြန်ပြန် ပို့ပေးနေသေးတယ်။

(သင်း)ကလောင်နာမည်ကတော့...

(ပါ) ‘ရှင်ပါရဂူ’ပဲ။ နောက် ကျွန်တော် မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်လို့ အတော်လေး ကြာလို့ သင်္ကန်းရွတ်လိုက်တော့မှ ‘ရှင်’ကို ဖြုတ်လိုက်ပြီး ‘ပါရဂူ’ ဖြစ်သွားတာ။

(သင်း)ဘာပဲပြောပြောဆရာရယ်။ ပညာတင်မက အတွေ့အကြုံတွေလဲ အများကြီး ရလာခဲ့တာတော့ အမှန်ပေါ့။

(ပါ) ဦးအောင်သင်း ပြောတာ အမှန်ပဲ။ တကယ့်ကို အတော်လေး အတွေ့အကြုံရခဲ့ပါတယ်။ အတွေ့အကြုံဆိုတာကလဲ ပညာအတွေ့အကြုံ ပေါ့လေ။ ဆိုကြပါစို့ ‘ရာဟုလာသံကိစ္စည်း’နဲ့ တွေ့ရ ဆွေးနွေးရတာတွေ ‘အာနန္ဒာကောသလ္လခယန’နဲ့ တွေ့ရတာတွေ၊ မဟာဗောဓိအသင်းက အတွင်းရေးမှူးစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ဆက်ဆံရတာတွေ၊ တရုတ်ဘုန်းတော်ကြီး တွေနဲ့ တွေ့ရတာတွေ။ အဲဒါမျိုးတွေကတော့ ဒီနေရာမှာ ပြောနေဖို့ မဟုတ်တော့ဘူး။ နောက်မှ သီးခြား တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့စီ ရေးရမှာမျိုးတွေပေါ့။

(သင်း)ဟုတ်တာပေါ့ဆရာ။ ရေးဆို မြန်မြန်လေးတောင် ရေးစေချင် တယ်။ ကျွန်တော်တို့လဲ ဖတ်ချင်ပါတယ်။

(ပါ) သတိရလို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်တော့ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ဆက်တက်ဖို့ ကြိုးစားကြည့်သေးတယ်။ အိန္ဒိယက ဥပစာတန်းအောင်ထားတယ် မဟုတ်လား။ မရပါဘူး။ မရတာလဲ ခပ်ကောင်းကောင်းပါပဲ။

(သင်း)ဟာ ဆရာကလဲ ဘာလို့ တက်နေတော့မှာလဲ။ အချိန်ကုန်အောင်။ တက်လိုက်တော့ကော ဆရာအတွက် ဘာတွေ ထူးလာမှာမို့လဲ။ မင်္ဂလာ ဆောင်ဖိတ်စာမှာ ‘မောင်လှကြိုင်(B.A.)နှင့်...’ဆိုတာများ တပ်ချင်သေး လို့လား။

လူပျိုကြီး ဆရာပါရဂူ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်ပါလေတော့သည်။ အနားက လူတွေလဲ မနေနိုင်၊ ရောပြီး ရယ်လိုက်ကြသည်မှာ ပျော်စရာကြီး ဖြစ်နေလေတော့သည်။ ကျွန်တော်က ဆက်၍...

(သင်း)တက္ကသိုလ်တက်ခွင့်ရရင်တောင် ဆရာလို ကလပ်စ်တက်ဖို့ စိတ် မပါတဲ့ လူတစ်ယောက်အဖို့ ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ် ဝယ်ယူသလို ဖြစ်နေမှာ ပေါ့ဆရာရဲ့။

(ပါ) ဆရာသင်း ပြောတာလဲ အမှန်ပဲ။ အကယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော့် ငယ်ဆရာ ရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်)တစ်ယောက် ရှေ့မှာ ဝပ်ခဲ့တာရဲ့နောက် ဘယ်ဆရာဆီမှာမှ မဝပ်ခဲ့တော့ဘူး။ ဝပ်တယ် ဆိုတာကို ဦးအောင်သင်း သိပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရဟန်းဘဝ စာတက်တယ်ဆိုဟာဟာ ဆရာရှေ့မှာ ဝပ်နေရတာ။ အခု ကျွန်တော်တို့ ထိုင်နေသလို ထိုင်လို့ ရတာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ ဝပ်နေရတာ။ အလွန်ပင်ပန်း တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဖြင့် ကာလရှည်လျား စာတက်သင်ယူနေနိုင်တဲ့ ရဟန်းတွေကို တကယ့်ကို ချီးကျူးမိပါတယ်။

(သင်း)ရဟန်းတော် ဆရာအပြင် လူထဲမှာကော ဆရာအဖြစ် ကျူရှင်ဆရာ အဖြစ် သင်ခဲ့တာ ရှိသေးသလား။

(ပါ) မည်မည်ရရ တိတိကျကျ ရှိကို မရှိခဲ့တော့ဘူး။ ဘယ်ဟာဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ဘာသာ ဖတ်ပြီး ရှာမိတော့တာပဲ။ တိုတို ပြောရရင်တော့ ကလပ်စ်လို့ သင်တန်းတက်သလို သင်တာမျိုး မရှိခဲ့တော့ဘူး။

(သင်း)ဒီလိုဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ ဆရာက ခေတ်ပညာရေးနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းချက် သင်ရိုးကို လေ့လာလိုက်တော့ ကိုယ်မသင်ချင်တာတွေကို လေ့လာ နေရတော့မှာကိုး။ ဆရာက လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကိုယ်အာရုံ စိုက်ရာကိုသာ လေ့လာချင်နေတာဆိုတော့ ဆရာနဲ့ ဘယ်ဖြစ်တော့မလဲ။

(ပါ) ဟုတ်တယ်။ အဲဒါ အများကြီးပါတယ်။

(သင်း)ဆရာ ဦးဆန်းထွန်းလဲ ဒီလိုပဲ ထင်တယ်။

(ပါ) ဟာ... သူကတော့ ကျွန်တော့်ထက်တောင် ပိုလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ နောက်ပြီး ဦးဆန်းထွန်းက ပေတေတေ၊ ကတ်တတ်တတ်ရယ် ဦးအောင် သင်းရ။ မသင့်ရင် အလွန်ကို ခွတီးခွကျလူဗျ။

(သင်း) ဟုတ်ပါ့ဆရာ။ ပြောရဦးမယ်။ သူက ဂျာနယ်ကျော်ကို ကဗျာလေးတွေ ရေးပို့သတဲ့။ သူကဗျာတွေက နည်းနည်း သာမန်ပရိသတ်နားလည်ဖို့ ခက်တယ်ထင်ပါရဲ့။ ဦးချစ်မောင်က ကဗျာတွေက နည်းနည်းမြင့်လွန်းတာကြောင့် ဒီအောက်ကို နည်းနည်းနှိမ်ပြီး ရေးပို့ပြောတော့ ‘ကျုပ်က သူများထက် အရပ် မြင့်နေတာကြောင့် သူများနဲ့ ညီအောင် ကုန်းနေရမှာလား။ ကုန်းနေတယ်ဆိုရင်လဲ ကြာရှည် ကျုပ်က ကုန်းနေနိုင်ပါ့မလား’ လို့ ပြောသတဲ့ ဆရာရေ။

(ပါ) ဟုတ်မယ်... ဟုတ်မယ်။ စကားကလဲ တတ်တယ်ဆရာရေ။ သူက အတိုက်အခံ ကန့်လန့်တိုက်ပြီး ပြောရတာမျိုးကို ဝါသနာကိုပါတာ ဆရာရေ။

(သင်း) ဆရာက ပြောလာလို့ သတိရမိတာကြောင့် ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းအကြောင်း ရေးလိုက်တဲ့ ဆောင်းပါးကြောင့် စာရေးဆရာတစ်ဦးက ‘သူတို့နှစ်ဦးကို တောထုတ်ကြလော့’ ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးကို ရေးလိုက်တော့ ပြန်တွယ်လိုက်တာဆရာရယ်။

(ပါ) အဲဒီတော့ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်မှာ မရှိဘူး။ အိန္ဒိယမှာပဲ ရှိသေးတယ်။

(သင်း) ဟုတ်မှာပေါ့။ ၁၉၄၉-လောက်မှာ ဖြစ်တာ။ ကျွန်တော်နဲ့က မန်းရာပြည့်မှာ ကျွန်တော် ရောက်သွားတော့မှ တွေ့ဖူးတာ။ တွေ့လို့ ကျွန်တော်က သူ့စာတွေဖတ်၊ သူ့ဓာတ်ပုံကိုကြည့်ပြီး အဲဒီလို ဖြစ်ခဲ့တဲ့ အကြောင်း ပြောပြတော့ သူက ရယ်လိုက်တာ။ သူ့အိမ်ကို သွားလည်လိုက်သေးတယ်။ ဒီတော့ သူက အိမ်မှာမနေဘူး။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ခုက ဧရပ်လား မသိပါဘူး။ အဲဒီမှာနေလို့လိုက်သွားတော့ လားလား ဘုန်းကြီး

တွေကို စာချနေလို့ ထိုင်စောင့်ရသေးတယ်။ ကျွန်တော်က 'ဘယ်လိုလဲ ဒီလို ဆိုပြန်တော့ ကာဝိယဝါစီကြီး ဘုန်းကြီးကို စာချနေပြန်ပလား' လို့ မေးလိုက်တော့ ရယ်နေပြန်တ ပဲ။ သူက ဗဟုသုတမှာတော့ အတော့်ကို နဲ့စပ်ပြီး အမှတ်အသားကောင်းတယ်။ စာထဲ ပေထဲမှာ မပါတဲ့ တိုလီ မိုလီ တွေကို သိလွန်းလို့ ကျွန်တော်က သူ့ကို 'ဆရာက တကယ့်ကို ဗရုတ်သုက္ခ ပညာရှိပဲ' လို့ဆိုတော့ သူကရယ်တယ်။

(ပါ) ဦးအောင်သင်း ပြောတာဟုတ်တယ်။ သူက တကယ့်ကို ဗရုတ် သုက္ခလူစား။ လုပ်ချင်တာ လျှောက်လုပ်တာ။ သူလဲ အိန္ဒိယမှာ နေခဲ့ တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဘာကိုမှ သတ်သတ်မှတ်မှတ် လေ့လာတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်လိုပါပဲ။ စောစောက ကျွန်တော် ပြောခဲ့သလို မသိတဲ့လူဆိုရင် ပျက်စီးနေကြတယ်လို့ ပြောကြမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က လေ့လာ နေတာကတော့ ဘယ်တော့မှကို မပြတ်ခဲ့တာ။

(သင်း) ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်ကျတော့ကော။

(ပါ) သူကတော့ တကယ့်ကို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ပညာရှိလို့ကို ပြောရမှာပါ။

(သင်း) သူက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်ဌာနကို ရောက်သွားလိုက် သေးတာကိုး။ အဲဒီမှာ မြန်မာစာလုံးပေါင်း အဘိဓာန်ကိုလဲ စပြီးပြုစုနေတော့ အဲဒီမှာ 'ပါဠိသက် ဝေါဟာရ အဘိဓာန်' စာအုပ်ကြီး ထွက်လာတော့တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကို မြန်မာစာသမားတွေရဲ့ အားကိုးရာကြီးပါပဲ။ အဲဒီစာအုပ် နိဒါန်းမှာ ဆရာတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့အကူအညီကို ယူရကြောင်းနဲ့ ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ရေးထားတော့ ကျွန်တော်က ဆရာတို့နှစ်ယောက်ဟာ သူ့ တပည့်တွေဆိုတာကို သိထားနေပြီကိုး။ ဪ ဆရာက သူ့တပည့်တွေကို အသိအမှတ်ပြု ကျေးဇူးတင်ရှာတယ်ဆိုပြီး ကြည်နူးလွန်းလို့ ဆောင်းပါးလေး တစ်စောင်လောက် ရေးလိုက်မိသေးတယ်။

(ပါ) ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သိပ်အများကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ သက္ကတနဲ့ ဟင်ဒီစကားလေး နည်းနည်းလောက်ပါ။

(သင်း) အဘယာရာမ ဆရာတော်ကြီးကတော့ သက္ကတဘာသာကို...

(ပါ) ဟာ... ဆရာတော်ကြီးကတော့ သူမတူအောင်တတ်တာ။ ဒီနေရာမှာ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ဆရာတော်ကြီးက အင်္ဂလိပ်လိုလဲ မတတ်ဘူး။ ဟင်ဒီလိုလဲ မတတ်ဘူး။ သူလဲ အိန္ဒိယကို သွားခဲ့သေးတာပဲ။ သက္ကတကို တတ်ချင်လို့ကို သွားခဲ့တာ။ ဆရာတော်ကြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ တချို့ရေးတာမှာ မှားနေတာလေးရှိတယ်။ အိန္ဒိယမှာ ဗာရာဏသီ တက္ကသိုလ်မှာ သက္ကတကို သင်ခဲ့တယ်လို့ ရေးထားကြတယ်။ အဲဒါ မှားနေတယ်။ ဆရာတော်ကြီး သွားခဲ့တဲ့အချိန်က ဗာရာဏသီ သက္ကတ တက္ကသိုလ် မရှိသေးဘူး။

(သင်း) ဒါဖြင့် ဘယ်မှာ သင်ယူခဲ့တာလဲ။

(ပါ) ဟိုမှာ သက္ကတကို အလွန်လေ့လာတဲ့ ပဏ္ဍိတ်ကြီးတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ဆီမှာ သင်ယူခဲ့ရတာ။

(သင်း) ဘာပဲပြောပြော အဲဒီလို ဆရာတော်ကြီးမျိုးဟာလဲ အလွန်ချီးကျူးစရာပဲ။ အတော်ကြီးကို ပင်ပင်ပန်းပန်း ပညာရှာခဲ့ကြတာပဲ။ အဘယာရာမ ဆရာတော်ကြီးဟာ သက္ကတဘာသာတတ်တယ်ဆိုတာလောက်တော့ ကျွန်တော်တို့လဲ သိတာပေါ့လေ။ ဒါပေမဲ့ ဆရာပြောလိုက်တော့မှ ဘယ်လောက်အထိ ကျွမ်းတယ်ဆိုတာကို မှန်းကြည့်နိုင်တာပါ။ ဆရာဦးဆန်းထွန်းလဲ သက္ကတ တတ်တယ်နော်။

(ပါ) ဟာ... တတ်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဦးအောင်သင်းရေ ဦးဆန်းထွန်းက သူ တတ်သလောက်ကို လူတွေ မသိကြဘူး။ သူက စာရေးတဲ့ဘက်မှာ အတော်လေး နည်းသွားတယ်။ သူ့လက်ရာ ဘာမှ သိပ်မကျန်ခဲ့ဘူး။

(သင်း) ဟုတ်တယ်နော်။ ‘ဗော်လဂါမှ ဂင်္ဂါသို့’ ‘ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ’ အဲ နောက်ပြီး ‘ကဝိလက္ခဏ ဝိသောဓနိ’ ဒါလောက်ပဲ လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒါက ကျောင်းဆရာ ဖြစ်သွားတာလဲ ပါမယ်ထင်တယ်။ စာသင်တာရယ်၊ ဟိုကိစ္စ ဒီကိစ္စ တိုလီမိုလီ တာဝန်တွေရယ်နဲ့ အချိန်ကုန်သွားတာလဲ ပါမယ်ထင်တယ် ဆရာ။

(ပါ) ဦးအောင်သင်း ပြောတာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။

(သင်း) ဆရာလဲ တက္ကသိုလ်မှာ ဆရာသွားဖြစ်လိုက်ရင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ ဒီလောက် ရေးနိုင်မယ်မဟုတ်ဘူး။

(ပါ) ဒါတော့အမှန်ပဲ။ စောစောက ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပကော။ ကျွန်တော်လဲ ဝန်ထမ်းသွားပြီးလုပ်လိုက်မိသေးတာပဲ။ နောက်တော့ ထွက်လိုက်ပြီး စာပေလောကထဲ ခြေစုံပစ်ဝင်လိုက်တော့တာပဲ။

(သင်း) အဲဒါကြောင့်လဲ ကျွန်တော်က ဆရာ့ကို တရိုတသေ အင်တာဗျူး နေရတာပေါ့ဆရာရဲ့။ ဘာပဲပြောပြောပေါ့လေ။ ဆရာတို့ ဆရာတပည့် သုံးယောက်ဟာ ကိုယ့်နည်းနဲ့ကိုယ် ပေါက်မြောက်ကြတာဟာ ဝမ်းသာ အားကျစရာပါပဲ။ သန့်သနော့က ကိုရင်ပေါက်စလေး ကိုရင်ပါရဂူဘဝက ခလာခဲ့လိုက်တာ နောက်ကို ပြန်ပြီး လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ တစ်မျှော် တစ်ခေါ်ကြီးပဲနော်။ ရှေ့လည်း တစ်မျှော် တစ်ခေါ်ကြီးနေပြီး ကျွန်တော်တို့ အတွက် စာတွေရေးပါဦးဆရာ။ အခုလို ကျွန်တော်မေးခဲ့တာတွေကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် ဖြေပေးတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဆရာ။

(ပါ) ကျွန်တော်ကလဲ ကျေးဇူးတင်တယ်ဆရာရေ။ ကျွန်တော့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ ကို ရေးစမ်းပါဆိုရင် ကျွန်တော်ရေးဖြစ်မယ် မထင်ဘူး။ အခုဆရာမေး တာတွေကို ဖြေလိုက်တာ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းလောက်ကို ဖြစ်သွားတာပဲ။ အကျဉ်းလို့သာ ပြောလိုက်တာပါလေ။ တကယ်ဆိုတော့ အရေးကြီးတာ ဆွေ အားလုံးပါသွားတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ကတောင် ဆရာ့ကို ကျေးဇူးတင်ရဦးမှာ ဆရာရေ။

(သင်း) ဝမ်းသာပါတယ်ဆရာ။ ဒါထက်ဆရာရေ ဟို‘လဟာရက်’ ဆိုတဲ့ ဌာကလေးကို ဆရာပြန်ပြီး ရောက်သေးသလား။

(ပါ) ဆရာက မေးလာမှ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ဖိတ်တယ်။ ဂုဏ်ပြုချင်လို့တဲ့။ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားတို့က ဂုဏ်ပြုရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်က ဂုဏ်ပြုကျေးဇူးဆပ်ရမှာ။ ခင်ဗျားတို့က အလွန်နွမ်းပါးတဲ့ ကြားထဲက မငြိုမငြင် ထောက်ပံ့ခဲ့ကြလို့ ဒီနေ့ ပါရဂူ ဆိုတာ ဖြစ်လာတာပါ။ ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့ ရွာက အလယ်တန်း ကျောင်းမှာ ကျောင်းတစ်ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းထဲမှာ စာကြည့်တိုက် ဆောက်ပြီး လှူပါရစေလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

(သင်း) သာဓုပါဆရာရယ်။ သာဓုပါ။ တကယ့်ကို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ သာဓု ခေါ်ပါတယ်။ ကြည်နူးလွမ်းမောစရာ ကောင်းလိုက်လေဆရာရယ်။

*

စာဖတ်သူများတော့ဖြင့် မသိ...။ ကျွန်တော့်မှာ ရှင်တေဇောသာရ၊ ရှင်ဉာဏိဿရ၊ ရှင်ပါရဂူတို့ဆရာတပည့် သုံးဦးတို့၏ စက်ဝန်းကလေးကို လွမ်းမုဒိတာ ဖြစ်နေမိသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ချစ်စရာ ကောင်းသော ပညာရေးအားပေးမှုကိုလည်း ပိုလို့ချစ်လာမိသည်။ သာမဏေ ငယ်တစ်ပါး စာတော်သည်ဟု ကြားလိုက်လျှင် ရဟန်းဒါယကာ ပြုချင်သူ တွေက အလှအယက် ဖြစ်နေတော့သည်။ ထိုရဟန်းကလေး၏ ပစ္စည်း လေးပါး မငြိုငြင်ရအောင် ထောက်ပံ့သည်၊ ပညာသင်ချင်ပါသည်၊ မြို့ကြီး ပြကြီး တက်ချင်ပါသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း တတ်အားသမျှထောက်ပံ့ ကြပြန်သည်။ ထိုရဟန်းတော် လူထွက်သွားပြန်လျှင်လည်း စိတ်မကောင်း ဖြစ်စဉ်းတော့ ငြိုငြင်ခြင်းမဖြစ်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံ မှာ ပညာရှိတွေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ယခုတော့ဖြင့် သန့်သနော့ဆိုသော ရွာကလေးကိုလည်း ကျေးဇူး တင်သည်။ လဟာရက်ဆိုသော ရွာကလေးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်သည်။ ထိုရွာကလေးများကြောင့် ကျွန်တော်တို့ စာပေလောကအတွက် ဒဂုန် ဦးထွန်းမြင့်ကို ရလိုက်သည်။ ဆရာဦးဆန်းထွန်းကို ရလိုက်သည်။ ဆရာ ပါရဂူကို ရလိုက်သည် မဟုတ်ပါလား။

အောင်သင်း

သန္ဓ်သနေ့ ဗာရာဏသီနှင့် ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း

“မဟာခရီးသည်” စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသော ဆရာပါရဂူသည် ယခုအခါ “ဘဝခရီးသည်” ဟူသော စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေလိုက်ပေသည်။ (ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ဝါမိုးအောင်စာပေ၊ တန်ဖိုး ၁၂၀-ကျပ်)

ဆရာပါရဂူ၏ “ဘဝခရီးသည်” ကို Memoir ဟုဆိုရမည်။ ဆရာပါရဂူ ဖြတ်သန်းခဲ့သော လူများ၊ ဘဝများ၊ နှစ်ကာလများထဲမှ အမှတ်ရချက်များ ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုရနိုင်ပေသည်။

“ဘဝခရီးသည်” စာအုပ် အမှာစာတွင် ဆရာပါရဂူက အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပေသည်။

(ယခု “ဘဝခရီးသည်” သည် ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ မဟုတ်ပေ။ မိမိ၏ဘဝခရီး၌ ကြုံခဲ့ရ ဆုံခဲ့ရသော တချို့အမှတ်တရ အကြောင်းအရာများကို ရေးသားတင်ပြထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီး ရာဗင်ဒရာနတ်တိုင်းက သူ၏ “My Reminiscences” ၏အစ၌ ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

“မိမိ အမှတ်သညာထဲတွင် စွဲနေသည့် မိမိ၏ဘဝရုပ်ပုံကားချပ်များကို မည်သူရေးဆွဲသည်ဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ် မသိပေ။ သို့ရာတွင် မည်သူဖြစ်ဖြစ် ထိုသူသည် ပန်းချီဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထိုပန်းချီ

ဆရာသည် ဖြစ်ပျက်သမျှအရာဝတ္ထုအားလုံးကို ပုံတူဆွဲရန် စုတ်တံ
 ကိုင်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဆွဲချင်သည့်ပုံကို
 ဆွဲပြီး သူချန်ထားချင်သည့်ပုံကို ချန်ထားသည်။ ကြီးသည့်အရာ
 ဝတ္ထုများကို သေးအောင်လုပ်ပြီး၊ သေးသည့် အရာဝတ္ထုများကိုလည်း
 ကြီးအောင် လုပ်သည်။ ရှေ့ကအရာဝတ္ထုများနှင့် နောက်ကအရာ
 ဝတ္ထုများကိုလည်း ရှေ့နောက် အပြောင်းအရွှေ့ လုပ်ချင် လုပ်သည်။
 သူ၏အလုပ်သည် ပန်းချီပုံရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်းရေးခြင်း
 မဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ် ယခု တင်ပြထားသော ကျွန်ုပ်၏အမှတ်တရ
 ပန်းချီကားများကို “အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ” ဟု ထင်မှတ်ဖို့ ကြိုးစား
 လျှင် မှန်မည် မဟုတ်ပေ။”

ဤ“ဘဝခရီးသည်” ၌လည်း ကျွန်တော်၏ကလောင်သည် “အော်တို
 ဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ” ရေးနေခြင်းမဟုတ်ပေ။ ဘဝခရီးတွင် ကြုံခဲ့ရသော တချို့
 အတွေ့အကြုံများကို တင်ပြနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ရေးလိုသည့် အကွက်ကို
 ရေးပြီး ချန်ထားလိုသည့်အကွက်ကို ချန်ထားမည်။ ရှေ့နောက်ကိုလည်း
 ရွှေ့ချင်ရွှေ့မည်။

“ဘဝခရီးသည်” သည် သူ၏ ဘဝခရီး၌ မိုင်တိုင်များကို တစ်တိုင်ပြီး
 တစ်တိုင် ဖြတ်ကျော်လာခဲ့သည်။ ခရီးစခန်းများကို တစ်စခန်းပြီး တစ်စခန်း
 ထားပစ်ခဲ့သည်။ ခရီးစခန်းတစ်ခု ရောက်ရှိလာသောအခါ မိမိ ဖြတ်သန်း
 ကျော်လွန်လာခဲ့သော နောက်ကြောင်းကို ပြန်မျှော်ကြည့်လိုက်သည်။

ဘဝခရီးသည်စာအုပ်တွင်-

ပါရဂူက သူ၏ အမှတ်ရချက်များကို

- ၁။ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေ
- ၂။ ကံ့ကူလက်လှည့်
- ၃။ ဖားဥနှင့် မင်ကွက်
-

၁၇။ မိမိနှင့်ဆာဂျေအေမောင်ကြီး

၁၈။ စာဖတ်အသင်း

၁၉။ ကူးတို့ဆရာ

.....

၂၆။ အင်္ဂပူ

၂၇။ မယ်ကင်း၏ ရဟန်း

၂၈။ ပျဉ်းမကုန်း.....စသည်ဖြင့် ခေါင်းစဉ်ငယ်များ တပ်ကာ ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အရင်ဦးစွာ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ် ဖော်ပြခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို စုပေါင်း၍ စာပေအဖြစ် ထုတ်ဝေလိုက်သော ဤ“ဘဝခရီးသည်” စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာပါရဂူနှင့် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

*

ဆရာခင်ဗျား— ဆရာက ဒီစာအုပ် ‘ဘဝခရီးသည်’ဟာ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောထားတယ်။ ဆရာ့စာအုပ် အမှာစာထဲမှာလည်း ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိရေးတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားတာ ဖတ်ရပါတယ်။ “အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာပေနဲ့ပတ်သက်လို့ ဆရာ့အမြင်ကို အရင်ပြောပါဦး။

ကျွန်တော်၏ ‘ဘဝခရီးသည်’ဟာ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိမဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိဆိုတာက မိမိနှင့် ပတ်သက်တဲ့ အဖြစ်ပျက်များကို က၊ကြီးက အစ အ၊အထိ စုံနိုင်သမျှစုံအောင် ရေးထားတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်၏ ‘ဘဝခရီးသည်’က တော့ အဲဒီလို ရေးနည်းမျိုးနဲ့ ရေးထားတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ်မျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ မိမိ၏ဘဝတစ်လျှောက်မှာ မှတ်မိသမျှ တစ်ကွက်စီ တစ်ကွက်စီ ရေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရေးနည်းမျိုးကို ကဗျာဆရာကြီး ရာဘင်ဒရာနတ်တဂိုးလည်း ရေးထားပါတယ်။ ရာဘင်ဒရာနတ်တဂိုးရဲ့ ‘My Reminiscences’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ဟာ အဲဒီလိုရေးနည်းမျိုးနှင့် ရေးထားတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ရာဘင်ဒရာ

နတ်ဒဂိုးက သူ့ရဲ့စာအုပ် 'My Reminiscences' အစမှာ အခုလို ရေးသား ဖော်ပြထားပါတယ်။

“မိမိ အမှတ်သညာထဲတွင် စွဲနေသည့် မိမိ၏ ဘဝရုပ်ပုံကားချပ် များကို မည်သူရေးဆွဲသည်ဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ် မသိပေ။ သို့ရာတွင် မည်သူဖြစ်ဖြစ် ထိုသူသည် ပန်းချီဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထိုပန်းချီ ဆရာသည် ဖြစ်ပျက်သမျှအရာဝတ္ထုအားလုံးကို ပုံတူဆွဲရန် စုတ်တံ ကိုင်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဆွဲချင်သည့်ပုံကို ဆွဲပြီး၊ သူချန်ထားချင်သည့်ပုံကို ချန်ထားသည်။ ကြီးသည့်အရာဝတ္ထု များကို သေးအောင်လုပ်ပြီး သေးသည့် အရာဝတ္ထုများကိုလည်း ကြီးအောင် လုပ်သည်။ ရှေ့က အရာဝတ္ထုများနှင့် နောက်ကအရာ ဝတ္ထုများကိုလည်း ရှေ့နှင့်နောက် အပြောင်းအရွှေ့ လုပ်ချင်လုပ် သည်။ သူ၏အလုပ်သည် ပန်းချီပုံရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်း ရေးခြင်း မဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ် ယခုတင်ပြထားသော ကျွန်ုပ်၏အမှတ် တရပန်းချီကားများကို “အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ” ဟု ထင်မှတ်ဖို့ ကြိုးစားလျှင် မှန်မည် မဟုတ်ပေ”

ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပြောတယ်လို့တော့ မထင်ပါနှင့်။ ကျွန်တော်ရဲ့ ‘ဘဝခရီးသည်’လည်း တဂိုးရဲ့ ‘My Reminiscences’ စာအုပ်လိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ ‘ဘဝခရီးသည်’ဟာ အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ လို့ ခေါ်တဲ့ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဘဝခရီးမှာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတချို့ ကို တင်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေးလိုတဲ့ အကွက်ကို ရေးပြီး၊ ချန်ထားလိုတဲ့အကွက် ချန်ထားပါတယ်။ ရှေ့နှင့်နောက်ကိုလည်း အဆင် ပြေသလို ရွှေ့ချင်ရွှေ့ထားပါတယ်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့် ပတ်သက်လို့ ပြောရရင်တော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိဟာ အဓိကအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိပါတယ်။ တစ်မျိုးက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ရဲ့အကြောင်းကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုး ဖြစ်ပါ တယ်။ အဲဒီအတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုးကို “ဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ နောက်

တစ်မျိုးကတော့ ကိုယ့်အကြောင်းကို ကိုယ်တိုင်ရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုးကိုတော့ “အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ” လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ရေးနည်းရေးဟန်ကတော့ အမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်။ တချို့က မိမိ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရတဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်မှာ တွေ့ကြုံဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံ အဖြစ်အပျက်တွေကို အကောင်းအဆိုး မရွေးဘဲ ပွင့်ပွင့် လင်းလင်း ရေးသားတင်ပြကြပါတယ်။ အချို့ကတော့ အဆိုးကို ဖယ်ပြီး၊ အကောင်းကိုသာ ရေးသားလေ့ရှိပါတယ်။ အချို့အတ္ထုပ္ပတ္တိများမှာ မဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ မိမိကိုယ်က မှိန်နေပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းအရာက ဝင်းလက် တောက်ပနေပါတယ်။ အချို့အတ္ထုပ္ပတ္တိများမှာတော့ မိမိကိုယ်ကို အမွန်းတင်တဲ့ အခန်းက များပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေက နောက်လိုက် ဖြစ်နေရပါတယ်။

၁၉၇၁-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှာ စာပေဗိမာန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က ကြီးမှူးပြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေနိုးနှောဖလှယ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ နိုးနှောဖလှယ်ပွဲမှာ “မြန်မာ့အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း” ကို ကျွန်တော် တင်သွင်း ဖတ်ကြားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီစာတမ်းထဲမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါတယ်။

အခု စာအုပ် ‘ဘဝခရီးသည်’ ထဲမှာ အများဆုံးတွေ့ရတာက ဆရာရဲ့ ရွာ ‘သန္တသနော’ အကြောင်းနဲ့ ဆရာငယ်စဉ်ကလေးဘဝ အကြောင်းတွေပဲ နော်။ ဂေါ်ကီက *Childhood* ဆိုပြီး ရေးခဲ့သလိုမျိုးပေါ့ ဆရာ။ ဆရာ ဒီငယ်ဘဝကို ပြန်တွေးပြီးရေးဖြစ်ဖို့ ဘယ်လိုစိတ်ကူး စိတ်သန်း ရခဲ့ပါသလဲခင်ဗျာ။ ဆရာ ဒီစာအုပ် (ဆောင်းပါးစု) ရေးဖြစ်သွားတဲ့ စေ့ဆော်မှုလို့ပဲ ဆိုပါတော့။

‘ဘဝခရီးသည်’ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘဝတစ်လျှောက် တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကို ရေးရပါတယ်။ ဘဝခရီးရဲ့အစဟာ ငယ်စဉ်တောင် ကျေး ကလေးဘဝပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘဝခရီးသည်ကို

ကလေးဘဝနဲ့ပဲ စရပါတယ်။ ငယ်စဉ်က အကြောင်းကို မေးခွန်းထဲမှာပါတဲ့ အတိုင်း ဂေါ်ကီလည်း ရေးထားပါတယ်။ ကဗျာဆရာကြီး တဂိုးလည်း ရေးထားပါတယ်။ စာရေးဆရာကြီးများရဲ့ ငယ်စဉ်ဘဝက အတွေ့အကြုံများဟာ ကလေးမိဘများအတွက် ကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းစေပါတယ်။ စာရေးဆရာကြီးများရဲ့ ကလေးဘဝ အကြောင်းအရာများထဲမှာ ကလေးများရဲ့ သဘောသဘာဝကို ရေးသားထားပါတယ်။ ကလေးတစ်ယောက်ကို လူလားမြောက်အောင် မွေးမြူတဲ့ကိစ္စမှာ ကလေးများရဲ့ သဘောသဘာဝကို သိဖို့လိုပါတယ်။ စာရေးဆရာကြီးများ ရေးထားတဲ့ သူတို့ငယ်စဉ်ကအကြောင်းကို ဖတ်လျှင် ကလေး သဘောသဘာဝကို သိကြပါလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်ရဲ့ ‘ဘဝခရီးသည်’ စာအုပ်ရေးဖြစ်အောင် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ်နတ်နွယ် ဖြစ်ပါတယ်။ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ လစဉ် စာရေးဖို့ ဖြစ်လာတော့ ပထမ တခြား အကြောင်းအရာများကို ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဆင်ပြေလှတယ် မရှိဘူး။ နောက်ဆုံးကျတော့ လစဉ် ရေးဖို့အကြောင်းအရာကို စိတ်ကူးကြည့်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ နတ်နွယ်ကပဲ “ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ် ရေးပါလား” လို့ တိုက်တွန်းတယ်။

ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ်ကို ရေးဖို့ ကျွန်တော် ရည်ရွယ်ချက် မရှိလှပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မိမိဘဝ အတွေ့အကြုံကို ကွက်ကျား ကွက်ကျား ရေးဖို့ဆိုတာတော့ စိတ်လည်းဝင်စားတယ်။ ဖြစ်လည်းဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ မိမိရဲ့အမှတ်တရ ဘဝအတွေ့အကြုံများကို ရေးနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်တစ်အုပ်စာရတော့ ဆောင်းပါးများကို စုစည်းပြီး ‘ဘဝခရီးသည်’ အမည်နဲ့ စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို အမှတ်တရ ဘဝအတွေ့အကြုံများကို ရေးဖြစ်ပြီး အဲဒီဆောင်းပါးများကို စုစည်းပြီး ‘ဘဝခရီးသည်’ အမည်နဲ့ စာအုပ်ထုတ်ဝေဖြစ်တဲ့အတွက် စေ့ဆော်တိုက်တွန်းသူ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ် နတ်နွယ်ကို အထူး ကျေးဇူးတင်တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း ပြောပြလိုပါတယ်။

ဆရာစာအုပ်ကို ဖတ်လိုက်တော့ 'သန္တံသနော' ရွာဆိုတာ မျက်စိထဲ မြင်
 လာရပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆရာဦးဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်) အကြောင်း လည်း
 တစ်ချက်တစ်ချက် တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ ဆရာ ဦးဆန်းထွန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့
 ထပ်ပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံရေးဖို့ စိတ်ကူးမရှိဘူးလား ဆရာ။ ဆိုပါတော့ 'ဗော်လဂါမှ
 ဂင်္ဂါသို့' ဆိုတဲ့စာအုပ် အတူရေးဖြစ်တာတွေ ရဟန်း ဘဝမှာ အတူစာသင်ခဲ့ကြတာ
 တွေ Laymanhood ဘဝတွေ--။ အဲဒီ အကြောင်းလည်း ဆရာပြောချင်တာ
 ရှိရင် ပြောပါဦး။

ကျွန်တော်နှင့် ဦးဆန်းထွန်းဟာ တစ်ရွာသားချင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။
 ဆွေမျိုးဉာတိလည်း တော်ပါတယ်။ မိမိဘဝရဲ့ စောစောပိုင်းကာလများမှာ
 အတူတကွလည်း နေလာခဲ့ရပါတယ်။ ရဟန်းဘဝမှာ စာအတူသင်ခဲ့ရတာ
 မျိုးတော့ မရှိပါဘူး။ သူက ကျွန်တော့်ထက် အသက်ကြီးတယ်။ ကျွန်တော်
 စာစသင်တော့ သူက စာတတ်ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဖြစ်နေပြီ။

ဦးဆန်းထွန်း အကြောင်းကို အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ရေးဖို့တော့
 အခုအထိ စိတ်ကူးမရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ စောစောက ပြောခဲ့သလို
 မိမိဘဝ စောစောပိုင်းကာလမှာ အတူတကွ နေခဲ့ကြတဲ့အတွက် မိမိဘဝကို
 ပုံဖော်တဲ့အခါမှာ သူ့အကြောင်းများလည်း မကြာခဏ မိမိဘဝ အတွေ့
 အကြုံထဲမှာ နေရာဝင်ယူလာတာတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်း
 အရာများကို ယခင်ကလည်း တော်တော်များများ ရေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ယခု
 'ဘဝခရီးသည်' မှာလည်း သူ့အကြောင်း ပါလာတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။
 နောင်ကိုလည်း မိမိဘဝအကြောင်းကို ရေးရင် သူ့ဘဝအကြောင်းများလည်း
 ပါလာပါလိမ့်မယ်။

'ဗော်လဂါမှဂင်္ဂါသို့' ကို ပထမစပြီး မြန်မာပြန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က
 ဦးဆန်းထွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးဆန်းထွန်းက 'ဗော်လဂါမှဂင်္ဂါသို့' မြန်မာပြန်
 မှာ ဝတ္ထုနှစ်ပုဒ်ကို မပြန်ဘဲ ချန်ထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ ကျန်နေတဲ့ ဝတ္ထု
 များကို ကျွန်တော်က မြန်မာပြန်ခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်း 'ဗော်လဂါမှဂင်္ဂါသို့'
 ဒုတိယအကြိမ်၊ တတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေတဲ့အခါကျတော့ မြန်မာပြန်ထား

ပြီးဖြစ်တဲ့ ဝတ္ထုတွေ အားလုံးပေါင်းပြီး ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် သူနဲ့ ကျွန်တော် 'ဗော်လဂါမှဂင်္ဂါသို့' ပူးတွဲဘာသာပြန်သူ ဖြစ်သွားရ ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဆရာ၊ ဆရာစာအုပ် စာ-၂၅ 'ကောလိပ်ကျောင်းသား' ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ငယ်အောက်မှာ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ် တို့ အကြောင်း ပါတယ်နော်။ သခင်ဗစိန်ရဲ့ လျှပ်တစ်ပြက် ရုပ်ပုံလွှာ Snap Shot ကလေးလည်း ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ခါ ဆရာကိုယ်တိုင် ရေးခဲ့ဖူးတဲ့ စာတစ်ပုဒ်ထဲ မှာလည်း တို့ဗမာ အစည်းအရုံး နှစ်ခြမ်းကွဲတော့ ဆရာက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်သန်းထွန်းဂိုဏ်းကို မထောက်ခံဘဲ ဗစိန်-ထွန်းအုပ်ဂိုဏ်း သား ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ ဖတ်လိုက်ရဖူးပါတယ်။ လက်ဝဲဂိုဏ်း၊ လက်ယာဂိုဏ်း အဲဒီလိုကွဲတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာသိမိ ကြုံတွေ့ရခဲ့ပုံလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောစရာရှိရင် အခုတစ်ခါတည်း ပြောပြပါဦး ဆရာ။ ဒီမေးခွန်းကို မေးရတာကတော့ တခြားကြောင့်မဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာ စာရေးဆရာ ဘဝကို ရောက်တော့ အရင်ဦးဆုံးတွဲမိတဲ့သူတွေက ဆရာဒဂုန်တာရာနဲ့ ဆရာ နတ်နွယ်လို့ ဆရာအင်တာဗျူးတစ်ခုမှာလည်း ဖတ်လိုက်ရလို့ပါ။ ဗစိန်-ထွန်းအုပ်ဂိုဏ်းသားက စာပေလောကကို ရောက်တော့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဂိုဏ်းသား ဒဂုန်တာရာ၊ နတ်နွယ်တို့နဲ့ စတွဲမိတယ်ဆိုတော့ နည်းနည်းဆန်းနေ သလားလို့ပါ ဆရာ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီက နိုင်ငံရေးပါတီအမျိုးမျိုးရှိတဲ့ အထဲက တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို ကျွန်တော်တို့ အားပေးခဲ့ပါတယ်။ ကိုယ်ထိလက် ရောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်တာမျိုးတော့ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ပြည်သူတစ်ဦးအနေနဲ့ အားပေးတာမျိုးလောက်ပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က သခင်ဗစိန်ဟာ တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ တို့ဗမာအစည်း အရုံး သမိုင်းဦးကာလလောက်က သခင်ဗစိန်ဟာ နယ်ချဲ့ကို ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သခင်ဗစိန်ဟာ နယ်ချဲ့ရဲ့ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်မှုကို အခံရဆုံး သခင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့လုပ်ဆောင်ချက်များဟာလည်း အတော်ပဲ ပြောင်မြောက်ခဲ့ပါတယ်။

သခင်ဗစိန်ဟာ စာအရေးအသားလည်း ကောင်းပါတယ်။ သူရေးတဲ့ 'လယ်သမားအရေး' ဆိုတဲ့စာအုပ်ဟာ နိုင်ငံရေးစာအုပ်ဖြစ်ပေမယ့် ဖတ်ကြည့်ရင် လက်ကမချနိုင်ဘဲ စာအုပ်ဆုံးတဲ့အထိ ဖတ်သွားရတဲ့ စာအုပ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ သခင်ထွန်းအုပ်ကလည်း တို့ဗမာအစည်းအရုံးရဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးနဲ့ ဆက်သွယ်တာဟာ အဲဒီအချိန်ကာလက ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်ကာလက တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှာ လက်ဝဲဂိုဏ်း၊ လက်ယာဂိုဏ်းဆိုတာလည်း မရှိသေးပါဘူး။ အတွင်းကျိတ် ရှိချင်ရှိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ အသိအမြင်ထဲ ရောက်မလာသေးပါဘူး။ အဲဒီ အချိန်က ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ လက်ဝဲဂိုဏ်း လက်ယာဂိုဏ်းဆိုတာကို မသိနားမလည်သေးဘဲ နယ်ချဲ့ စနစ်ကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်တာကိုပဲ စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနဲ့ ဆက်သွယ်တဲ့အခါကျတော့ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့နဲ့ပဲ ရင်းနှီးသွားပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က သခင်အောင်ဆန်း တို့ဗမာအစည်းအရုံးထဲ ရောက်မလာသေးပါဘူး။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးလည်း စင်ပြိုင်ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်း ဖြစ်မလာသေးပါဘူး။

နောက်ပိုင်းကျတော့ တို့ဗမာအစည်းအရုံး နှစ်ဂိုဏ်းကွဲသွားပါတယ်။ အဲဒီလို ကွဲသွားတဲ့အခါမှာ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းကို လက်ဝဲဂိုဏ်း၊ လက်ယာဂိုဏ်းလို့လည်း မထင်မိပါဘူး။ အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ရှေ့တန်းတင်လို့ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်း ကွဲသွားခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ပဲ ယူဆပါတယ်။

ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်း ကွဲသွားတဲ့အခါကျတော့ အမှန်ပြောရလျှင် ကျွန်တော်ဟာ မိမိနဲ့ ခင်မင်ရင်နှီးမှုရှိနေတဲ့ သခင်ဗစိန်နဲ့ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ဘက်ပါသွား ပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းဟာ နိုင်ငံရေးအယူအဆအရ ကွဲတာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ

မြန်မာနိုင်ငံမှာ လက်ဝဲရေစီးကြောင်းကြီးဟာ အရှိန်အဟုန်နဲ့ စီးဆင်းနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သခင်ဗစိန်ရဲ့ နိုင်ငံရေး အယူအဆလည်း ပြတ်သားလာပါတယ်။ သခင်ဗစိန်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ထဲက သူများယောင်လို့ ရောယောင်တဲ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့အယူအဆကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ဆုပ်ကိုင်ထားသူ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့က လက်ဝဲရေစီးကြောင်းထဲမှာ မျောပါနေပါပြီ။ သခင်ဗစိန်က ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဖွဲ့ပြီး တစ်စခန်းထနေပါတယ်။ ပြည်သူ့ အတော်များများ လက်ဝဲရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါနေတဲ့အတွက် သခင်ဗစိန် ဟာ တစ်ကိုယ်တော် လူစွမ်းကောင်း ဇာတ်ဆောင်အဖြစ်နဲ့ပဲ ကနေရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း သူနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း ခင်မင်သော်လည်း သူ့နိုင်ငံရေးအယူအဆကို မထောက်ခံတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခုလို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျော်လွန်လာပြီးတဲ့အခါကျတော့ သခင်ဗစိန်ဟာ တဇွတ်ထိုးတစ်ဇောက်ကန်း လုပ်သူလို့ မထင်ရတော့ဘဲ သူ့နိုင်ငံရေးအယူအဆများဟာ မှန်ကန်ပါကလားဆိုတာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ကြည့်ပြီး သုံးသပ်လို့ ရလာပါတယ်။

ဆရာရဲ့ ကိုယ်တွေ့တွေထဲမှာ ဆေးလိပ်နဲ့အရက်အကြောင်း ရေးထားတာလည်း ဖတ်လို့ကောင်းပါတယ် ဆရာ။ (မိမိနှင့်စီးကရက်၊ ၈-၁၀၉၊ မိမိနှင့်ယမကာ၊ ၈-၁၁၀) ဒီနေ့ Market Economy ခေတ်ထဲမှာ စီးကရက်ကြော်ငြာ၊ ဘိယာနဲ့အရက်အမျိုးစုံကြော်ငြာတွေ၊ မိဒီယာအမျိုးမျိုးမှာ လှိုင်ဘောလယ်အောင် တွေ့နေရတော့ ဆရာ ဘယ်လို ခံစားရပါသလဲ။ ကောင်း၊ ဆိုး၊ ကျိုး၊ ပြစ် ပြောပြဦး။

ဆေးလိပ်နှင့်အရက်အကြောင်း ပြောရရင်တော့ ဆေးလိပ်နှင့်အရက်ကို ရှောင်တာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ တခြားအကြောင်းများကို မကြည့်ပါနှင့်။ မိမိရဲ့ ကျန်းမာရေးကိုပဲ ကြည့်ပါ။ ဆေးလိပ်နဲ့အရက်ဟာ ကျန်းမာရေးကို ဘယ်လောက် ထိခိုက်စေတယ်ဆိုတာ ပြောစရာမလိုပါဘူး။ အားလုံးအသိ ဖြစ်ပါတယ်။

အခုခေတ်မှာ ဆေးလိပ်နဲ့အရက်ကို ရှောင်တဲ့လူတွေ အတော်များများ တိုးတက်များပြားလာကြပါတယ်။ ၁၉၉၄-ခုနှစ်က ကျွန်တော် ဗန်ကောက် ရောက်သွားတယ်။ ဗန်ကောက်က ရန်ကုန်အပြန် ဗန်ကောက် လေဆိပ်မှာ စီးကရက် ဝယ်တယ်။ စီးကရက်ကို မေးတော့ လေဆိပ်စတိုးဆိုင်က အရောင်းစာရေး ထိုင်းအမျိုးသမီးကလေးများက ကျွန်တော့်ကို ပထမ မျက်လုံးပြူး ကြည့်တယ်။ နောက်တော့ ဝိုင်းဟားကြတယ်။ သူတို့အဖြေက အဲဒီအပြုအမူများပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အသာကုပ်ပြီး လေဆိပ် ဆိုင်ခန်းများထဲက ထွက်လာရတယ်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အတော်များများဟာ ဆေးလိပ်မသောက်ရေးကို လှုံ့ဆော် အားပေးနေကြတယ်။

စီးကရက်ကြော်ငြာ၊ အရက်ကြော်ငြာတွေ မိုးမွန်နေတာကတော့ ပြည်သူ့ကျိုးကို မကြည့်ဘဲ စီးပွားရေးသမားများ သားရဲမရဲ ဖြစ်နေကြတဲ့ အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာစာအုပ် ‘ဘဝခရီးသည်’ စာ-၁၉၆-မှာ ‘စာဖတ်အသင်း’ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ငယ်တစ်ခုလည်း ဖတ်ရပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ ၁၉၉၅၊ ဒီဇင်ဘာ၊ YMCA မှာ လုပ်ခဲ့တဲ့ မိုးအောင်သန်းဌေးတို့ရဲ့ ဖြူးမိတ်ဆွေများ စာပေဆု အခမ်းအနား မှာလည်း ဆရာက စာကြည့်အသင်း ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း ဟောပြောခဲ့သေး တယ်နော်။ အဲဒီလိုစာဖတ်အသင်း၊ စာကြည့်အသင်းတွေ အခုအချိန်မှာ သိပ်ပြီး ထွန်းကားမလာသေးတာ ဘာကြောင့်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလဲ။ ထွန်းကားအောင် လုပ်ဖို့ ဆရာ ဘယ်လို အကြံပေးချင်ပါသလဲ။

စာကြည့်တိုက်အကြောင်း ပြောရရင်တော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ စာကြည့် တိုက် ထွန်းကားပြန့်ပွားမှု အားနည်းနေသေးတာ အမှန် ဖြစ်ပါတယ်။ စာကြည့်တိုက် မထွန်းကား မပြန့်ပွားတဲ့နိုင်ငံဟာ တိုးတက်ရေးလမ်း ကြောင်းမှာ နှေးကွေးတာအမှန် ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာကြည့်တိုက် မပြန့်ပွား မထွန်းကားတာကတော့ စာကြည့်တိုက်ရဲ့ အရေးပါအရာရောက် မှုကို မသိနားမလည်ကြသေးတဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

စာကြည့်တိုက် ထွန်းကားပြန်ပွားရေးအတွက် ပြည်သူ့အများက လည်း စိတ်မဝင်စားကြဘူး။ ငွေရှင်ကြေးရှင်ကြီးများကလည်း စာကြည့် တိုက်အတွက် အားပေးထောက်ပံ့ဖို့ လက်နှေးနေကြတယ်။ နောက် တစ်ကြောင်းက မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာကြည့်တိုက် ထွန်းကားပြန်ပွားရေး အားနည်းနေတာဟာ စာအုပ်အငှားဆိုင်တွေ မြို့တိုင်းမှာ ရှိနေကြတဲ့အတွက် ကြောင့်လို့ ထင်တယ်။ အငှားဆိုင်က ဖတ်ချင်တဲ့စာအုပ် ငှားပြီး ဖတ်လို့ ရတော့ စာကြည့်တိုက်ကို စိတ်မဝင်စားကြတော့ဘူး။

စာပေမြတ်နိုးသူတိုင်းက ဝိုင်းပြီး အားပေး ပံ့ပိုးကြမယ်ဆိုရင်တော့ စာကြည့်တိုက်များ တဖြည်းဖြည်း ထွန်းကားပြန်ပွားလာဖို့ အကြောင်း ရှိပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ဆရာရဲ့ ရေးဟန်ကို အထူးသတိပြုမိပါတယ်။ ဆိုပါတော့ ဆရာက ဆရာငယ်ဘဝက သန့်သနော့ချောင်းထဲက ကူးတို့ဆရာကြီး ဦးရွှေဒီ အကြောင်း အမှတ်တရပြန်ရေးပြတဲ့(ကူးတို့ဆရာ -စာ-၂၀၃)အထဲမှာ ဂျာမန် စာရေးဆရာကြီး ဟာမင်းဟက်စ်ရဲ့ ‘သိဒ္ဓတ္ထ’ ဝတ္ထုထဲက ကူးတို့ဆရာကြီး ‘ဝါသု ဒေဝ’ အကြောင်းနဲ့ ယှဉ်ပြီး ရေးသွားတာ အလွန်ဖတ်လို့ ကောင်းပါတယ်ဆရာ။ ပြီးတော့ ဆရာစာအုပ်ထဲမှာ ငယ်ဘဝကို ရေးနေရင်းနဲ့ ကြီးဘဝ အိန္ဒိယဗာရာဏသီ အတွေ့အကြုံတွေ ရက်ဖောက်ပြီး ရေးသွားတာလည်း လှပါတယ်။ အဲဒီလို ရေးဟန်(ပင်ကို ရေး)နဲ့ ဆရာဘာသာပြန်တဲ့ ရေးဟန်(ဥပမာ-ဒီဗျာ၊ စိတြလေခါ၊ ဝေသာလီ၊ မင်းနှင့်ပြည်သူ့စသဖြင့်)မတူဘူးလို့ ပြောရမှာပဲ။ နောက်တစ်ခါ အခုဆောင်းပါးစု(ဘဝခရီးသည်)ရေးဟန်က ဆရာပင်ကို ရေး ‘ပိယဒသီ’ ရေးဟန်မျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ဆရာ အခု ‘ဘဝခရီးသည်’ ကို မရေးခင် ဘယ်လို ရေးဟန်နဲ့ရေးမယ်၊ ဘယ်ပုံ တင်ပြမယ် ဆိုပြီး ဆရာ စဉ်းစားခဲ့တာလား။ စာရေးခြင်းအတတ်ပညာကို လေ့လာနေတဲ့ လူတွေ ဗဟုသုတရအောင် နည်းနည်း ပို့ချပေးပါဦး ဆရာ။

‘ဘဝခရီးသည်’ စာအုပ်မှာ ကျွန်တော်စာရေးအသား တိုးတက် လာတယ်လို့ ပြောတဲ့အတွက် ဝမ်းလည်းသာပါတယ်။ အားလည်းတက်

လာပါတယ်။ တကယ်လို့ 'ဘဝခရီးသည်' မှာ ကျွန်တော်စာအရေးအသား တိုးတက်လာတယ်ဆိုရင်တော့ စာရေးသက် ရှည်ကြာလာတာလည်း တစ်ကြောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်ခုက စာရေးတဲ့နေရာမှာ မိမိ အတွေ့အကြုံကို ရေးတာနဲ့ မိမိစိတ်ကူးကို ပုံဖော်တာ မတူပါဘူး။ မိမိ အတွေ့အကြုံကို ရေးတာက ပိုပြီးပိုင်နိုင်မှု ရှိပါတယ်။ မိမိအတွေ့အကြုံကို ရေးတဲ့စာဟာ စိတ်ကူးကို ပုံဖော်တာထက်ပိုပြီး သရုပ်သကန် ပီသပါတယ်။ စာရေးတဲ့အခါမှာ သရုပ်သကန်ပီသအောင် ပုံပေါ်အောင် ရေးတာဟာ အကောင်းဆုံး စာရေးနည်း ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဆရာကို တစ်ခုမေးပါရစေ။ ဆရာဟာ 'အမေဝါဒ' ယုံကြည်တဲ့ အမေဝါဒီ တစ်ယောက်လား။ *Motherism* လို့ပဲ ဆိုပါတော့။ ဆရာအယူအဆ ဆရာအတွေးအမြင်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောပြပါဦး။ ဆရာစာအုပ် 'ဘဝခရီးသည်' စာ-၁ 'ဧကပုတ္တမနုရက္ခေ' ခေါင်းစဉ်ငယ်ကို ဖတ်ပြီး စာဖတ်သူတွေလည်း ခံစားကြရမှာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့လည်း ခံစားရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမေးခွန်းကို မေးရတာပါ။ 'အမေ'နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာအတွေးအခေါ် ကို သိပါရစေ။

မိခင်ဟာ အနန္တော အနန္တ ဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်ပါတယ်။ အနန္တောအနန္တ ဂိုဏ်းဝင်များထဲက မိခင်က ပိုပြီးလေးနက်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက် လူလားမြောက် လာဖို့ဟာ မိခင်လက်ထဲမှာ ရှိနေပါတယ်။ သားသမီးများ လူတစ်လုံးသူတစ်လုံး ဖြစ်လာကြတဲ့နေရာ မိခင်လက်က အဓိက ဖြစ်ပါတယ်။ သားသမီးအပေါ်မှာထားတဲ့ မိခင်ရဲ့မေတ္တာဟာ မြင်းမိုရ်တောင်ထက် ကြီးမားပါတယ်။ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထက် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက 'မာတာ ယထာ နိယံ ပုတ္တ မာယုသာ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေ' (တစ်ဦးတည်းသော ရင်သွေးကို အသက်နှင့်လဲ၍ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သော မိခင်၏ မေတ္တာမျိုးကို သတ္တဝါများအပေါ်၌ ထားရမည်) လို့ ဟောကြားထားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကတောင် မိခင်မေတ္တာကို ဘယ်လောက် အလေးအနက်ထားပြီး ဟောကြားထား တော်မူသလဲ။ အဲဒါလောက် ကျေးဇူးကြီးမားတဲ့ မိခင်ကို ကျေးဇူးတုံ့ပြန် ဖို့ဟာ သားသမီးတိုင်းရဲ့တာဝန်ဝတ္တရား ဖြစ်ပါတယ်။

“ဘဝခရီးသည်”တစ်ဦးဖြစ်သော ကျွန်တော်သည် မိမိ၏ ဘဝခရီး၌ ခရီးပေါက်လာခဲ့ပေပြီ။ တစ်တိုင်ပြီးတစ်တိုင် ကျော်ဖြတ်လာခဲ့ရသည့် ဘဝခရီး မိုင်တိုင်များလည်း မနည်းတော့ပေ။ တစ်ထောက်ပြီးတစ်ထောက် နားလာခဲ့ရသည့် ဘဝခရီးစခန်းများလည်း ရေတွက်၍ပင် မရတော့ပေ။

ဖြတ်သန်းကျော်လွှားလာခဲ့ရသော ဘဝခရီးတစ်လျှောက်၌ တွေ့ကြုံလာခဲ့ရသည့်အတွေ့အကြုံများ မြင်ကွင်းများအနက် အချို့မှာ ပြတ်ပြတ်သားသားပင် ရှိနေသေးသည်။ အချို့ကား အချိန်သမယ ဆီးနှင်း လွမ်းထားသဖြင့် မှုန်မှုန်မွှားမွှားသာ မြင်ရတော့သည်။ အချို့ကား မြင်ကွင်းမှပင် ပျောက်ကွယ်သွားကြပြီ။ အချို့မှာမူ အမှတ်သညာထဲ၌ပင် မကျန်တော့ပေ”

(ဘဝခရီးသည် စာအုပ်၊ စာ-၁၄)

ဆရာပါရဂူ၏ ‘ဘဝခရီးသည်’စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုပြီးသောအခါ ဆရာပါရဂူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီးသောအခါ အမေရိကန် ကဗျာဆရာကြီး ရောဘတ်ဖရော့စ်တန်၏ ‘Stopping by wood on a Snowy Evening’ ‘မိုးနှင်းကျ ညနေခင်း တောတန်းနံဘေး ရပ်မိခြင်း’ကဗျာထဲမှ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ကို သတိရလာမိပါသည်။

The woods are lovely, dark and deep,
But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep.
And miles to go before I sleep.

ညိုဆိုင်း နက်ရှိုင်း၊ တောတန်းကဖြင့် လှပေသား၊
ဒါပေမဲ့ ငါ့မှာ တည်ရမယ့် ကတိတွေနဲ့ပါလား၊
မအိပ်ခင် သွားရဦးမယ့် ခရီးတွေ မိုင်တွေနဲ့ပါလား။ ။
ဪ-မအိပ်ခင်ကို သွားရဦးမယ့် ခရီးတွေ မိုင်တွေနဲ့ပါလား။
ဆရာပါရဂူကို အထူးကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်-

မိုးသက်ဇော်

ကလျာ၊ ၁၉၉၆၊ ဒီဇင်ဘာလ

ပါရဂူရဲ့ ဘဝရှင်သန်မှုအနုပညာ

ရှင်ပါရဂူ၊ လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။ ကိုရင်ရေး 'ဝိပိက်' ဝတ္ထုအတွက် ဝတ္ထုငွေ ၃ ကျပ်ကို ယမန်နေ့ ၁၃၀၂ ခု၊ သီတင်းကျွတ် လဆန်း ၃ ရက်နေ့က ကိုရင်ထံသို့ စာတိုက်မှ တင်ပို့လိုက်ပါပြီ။ ကောင်းမွန်စွာ လက်ခံ ရရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်ဘုရား။

မောင်သွင်၊ ၁၃-၁၀-၄၀

ဒီစာကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက်က တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ ဦးသွင်က ၁၉ နှစ်အရွယ် ကိုရင်ရှင်ပါရဂူဆီ စာမူခ ပို့ပြီးကြောင်း အကြောင်းကြားစာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအခါမှာ ၇၉ နှစ် အရွယ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ဆရာကြီးဟာ နှစ် ၆၀ စာပေသက်တမ်းမှာ အင်္ဂလိပ် သက္ကတ၊ ဟိန္ဒူ စတဲ့ ဘာသာစကားတွေက တိုက်ရိုက်ဘာသာ ပြန်ခြင်း၊ ပင်ကို ရေးစာတွေ ရေးသားရင်း အိမ်အမှတ် ၃၊ ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မှာ နေထိုင်လျက် ရှိပါတယ်။

ဆရာပါရဂူကို ၁၉၂၁၊ နိုဝင်ဘာ ၁၀ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့မှာ အဖဦးဘစော၊ အမိ ဒေါ်မေတုတ်တို့မှ ဇရာဝတီတိုင်း ဟင်္သာတမြို့နယ်၊ သန္ဓ်သနောရွာမှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးလှကြိုင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးဟာ သန္ဓ်သနောကျေးရွာ မူလတန်းမှာ စတုတ္ထတန်းအထိ ပညာသင်ခဲ့ပြီး ၁၁ နှစ်အရွယ်မှာ ရှင်သာမဏေ ဝတ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၅ နှစ် မှာ ပထမငယ်၊ ၁၆ နှစ်မှာ ပထမလတ်၊ ၁၇ နှစ်မှာ ပထမကြီး၊ ၁၉

နှစ်မှာ အစိုးရစာချတန်း (ဂုဏ်ထူးတန်း) အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ အသက် ၂၀ မှာ ရဟန်းခံပြီး ၁၉၄၇ မှ ၁၉၅၂ အထိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်မှာ ပညာသင်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၄ မှာ လူဝတ်လဲခဲ့ပြီး စာပေများ မပြတ် ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၃၉-ခုနှစ် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းပါ “လူငယ်ခေတ်” ဆောင်းပါးကို “မျိုးညွန့်နွယ်” အမည်နဲ့ စတင်ရေးသားခဲ့ပြီး ၁၉၅၃-ခုနှစ်မှာ “ဗော်လဂါမှ ဂင်္ဂါသို့” (ဒုတိယပိုင်း)နှင့် ၁၉၅၄-ခုမှာ “ဗုဒ္ဓစကား” ဆိုတဲ့ လုံးချင်းစာအုပ်ကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံ အိန္ဒိယသံရုံး ပြန်ကြားရေးဌာနမှာ ဘာသာပြန်အရာရှိ၊ မြန်မာနိုင်ငံတက္ကသိုလ်နဲ့ကောလိပ်တွေရဲ့ အရှေ့တိုင်းပညာ သင်ကြားရေး အဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုဗဟိုအဖွဲ့ အကြံပေးအဖွဲ့ဝင်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓမ္မဂီရိ ဝိပဿနာအဖွဲ့အမှုဆောင်၊ သီယိုဆိုဖီအသင်းနာယက၊ မြန်-စာ-ပြန်-ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာပြည်တရားအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူ စာပေအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ စာရေးဆရာအဖွဲ့အစည်းတွေမှာလည်း တာဝန်အသီးသီး ထမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်ကစပြီး စာရေးတယ်။ ပင်ကိုရေးနဲ့ ဘာသာပြန်ခဲ့တဲ့ ကျမ်းစာဝတ္ထုပေါင်း ၉၀-ကျော်ခန့်ရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓစကား၊ ဓမ္မစကား၊ ဗုဒ္ဓ ဒိုင်ယာရီ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ညီတော်မင်းနန်၊ သားတော်ရာဟုလာ၊ သိဒ္ဓတ္ထ၊ စိတြာလေခါ၊ အမ္မပါလီ၊ ဂေါရီ၊ ပိယဒဿီ၊ ပရကထာ၊ ဘဝခရီးသည်တို့ ထင်ရှားပါတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ‘ညီတော်မင်းနန်’နဲ့ အနုပညာစာပေဆု (ဘာသာပြန်-ပထမ)၊ ၁၉၈၆ မှာ ‘ဂေါရီ’နဲ့ အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်-ရသ)၊ ၁၉၆၇ မှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်းရဲ့ စာပေရွှေတံဆိပ်ဆု တွေ ရခဲ့ပါတယ်။

အသက် ၈၀ နီးလာတဲ့အထိ အိမ်ထောင်မရှိ တစ်ကိုယ်တည်း နေထိုင်ရင်း မြန်မာစာပေလောကမှာ ထင်ရှားတဲ့ စာပေမှတ်တိုင်တွေကို အထင်ကရစိုက်ထူထားခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးပါရဂူကို ဖတ်ချင်မှတ်ချင် လေ့လာ

ချင်သူတိုင်းအတွက် မြန်မာသစ်က ကိုနေထွတ် တွေ့ဆုံမေးမြန်း တင်ပြ လိုက်ပါတယ်။

လောကမှာ ဆရာအထင်ကြီးလေးစားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတာ ဥစ္စာရှိသူ၊ ပညာရှိသူတွေ မဟုတ်။ မိမိကိုယ်ကျိုးကို မကြည့်ဘဲ သူတစ်ပါး အကျိုးကို သယ်ပိုးတဲ့ လူကို အထင်ကြီးဆုံးပဲလို့ ဆရာပြောဖူးတယ်လို့ မှတ်သားရဖူးပါတယ်။ ဆရာဘဝမှာ ဒီအတွေးအခေါ်ရောက်ရှိလာတဲ့ အချိန်အခါလေးကို ပြောပြပေးပါ။

လောကမှာ ဥစ္စာရှိသူ၊ ပညာရှိသူ၊ အာဏာရှိသူများထက် ကိုယ်ကျိုး ကို မကြည့်ဘဲ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်တဲ့ လူတွေကို လေးစား မြတ်နိုးတယ်။ သူတစ်ပါးအကျိုးဆောင်ရွက်တဲ့ နေရာမှာလည်း ဆောင်ရွက် တဲ့ အတိုင်းအတာပမာဏကိုကြည့်ပြီး အတိုင်းအတာ ပမာဏကြီးရင် ကြီးသလောက် လေးစားမြတ်နိုးတယ်။ အဲဒီအယူအဆကို စပြီး အကွေရာ တင်တဲ့အချိန်ကတော့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားအကြောင်း ရေးချိန်က ဖြစ်ပါတယ်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ဘဝကို လေ့လာကြည့်ရုံတဲ အခါမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားမှာ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး သူတစ်ပါး အကျိုးသယ်ပိုးဆောင်ရွက်သွားတာ တွေ့မြင်ရပါတယ်။ အဲဒီလိုအယူအဆ မျိုး စိတ်နှလုံးထဲမှာ စွဲနေဖို့အတွက် အခြေခံအကြောင်းတရားတွေလည်း အများအပြား ရှိနေပါတယ်။

မိဂဒါဝုန်မှာ ဓမ္မစကြာတရားဟောပြီး သီတင်းဝါလကျွတ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားဟာ တပည့်ရဟန်းသံဃာ ခြောက်ကျိပ်ကို လူ့လောကထဲ စေလွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်ဟာ မြတ်စွာဘုရားက တပည့် ခြောက်ကျိပ် ကို ဘယ်လိုမှာကြားလိုက်သလဲဆိုတော့ “စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ ဗဟု ဇနဟိတာယ၊ ဗဟုဇနသုခါယ လောကာနုကမ္မာယ၊ အတ္တာယ၊ ဟိတာယ၊ သုခါယ ဒေဘိဿနံ” (ရဟန်းတို့၊ လူများစွာတို့၏ အကျိုးအတွက် ဒေသစာရိလှည့်လည်သွားလာကြလော့)လို့ မှာကြားတော်မူလိုက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားမိန့်မှာတော်မူတဲ့အတိုင်း တပည့်ခြောက်ကျိပ်တို့ဟာ လူများစွာ တို့ရဲ့အကျိုးအတွက် လူ့လောကထဲ ထွက်ခွာသွားကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား

ကိုယ်တိုင်လည်း ၄၅ ဝါ ကာလပတ်လုံး ဝါတွင်းကာလလောက်သာ ကျောင်းအရာမ်မှာ သီတင်းသုံးပြီး ကျန်တဲ့အချိန်မှာတော့ လူ့လောကအကျိုး အတွက် မရပ်မနားဒေသစာရီ လှည့်လည် သွားလာနေတော်မူခဲ့တယ်။

လူ့လောကအကျိုးဆောင်ရွက်တဲ့ နေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ လောကုတ္တရာကျိုးအတွက်မျှသာမကဘဲ လောကီလူ့လောကအကျိုးအတွက် လည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့တယ်။ ရှင်အာနန္ဒာနှင့်အတူ ဝမ်းရောဂါ ဖြစ်နေတဲ့ ဂိလာနရဟန်းတော်ကို ကိုယ်တော်တိုင် ရေသန့်စင် ပေးခြင်း၊ ဇာတ်နိမ့်နဲ့ အပယ်ခံများကို သာသနာ့ဘောင်အတွင်း သွတ်သွင်းပေးခြင်း၊ အစဉ်အဆက်စပြီး လူမှုရေးကိစ္စများမှာ နေရာမရကြတဲ့ မိန်းမတွေကို သာသနာ့ဘောင်အတွင်း ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုခြင်း၊ လူ့လောကအပယ်ခံ ပြည့်တန်ဆာတွေကိုတောင် ဘိက္ခုနီ လုပ်ခွင့်ပြုခြင်းတို့ဟာ မြတ်စွာဘုရား လောကီ လူမှုရေးကောင်းကျိုးအတွက် ပြုလုပ်သွားတော်မူတဲ့ သာဓကတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ထုံးကို နှလုံးမူပြီး သာသနာ့ဒါယကာ သိရိဓမ္မာအသောကမင်းကြီးလည်း လူပေါင်းများစွာတို့ရဲ့ လောကုတ္တရာ အကျိုးမျှသာမကဘဲ လောကီကျိုးအတွက်လည်း အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင် ရွက်သွားခဲ့တယ်။ ပြည်တွင်း ပြည်ပ ဆေးရုံဆေးခန်းတွေ ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်တရားတွေကို ထုတ်ဖော် ရေးထိုးထားတဲ့ ကျောက်စာတိုင်တွေကို နေရာအနှံ့ စိုက်ထူထားခြင်းတို့ဟာ အသောကမင်းကြီး ပြည်သူပြည်သား လူအများရဲ့ လောကအကျိုး ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ နမူနာတွေ ဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာမှာသာမက အခြားဘာသာတရားတွေ ဖြစ်တဲ့ ဟိန္ဒူ ဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ်ဘာသာတွေမှာလည်း ပြည်သူ့ အကျိုး ဆောင်ရွက်တဲ့ ကိစ္စတွေမှာ အလေးအနက်ထားကြတယ်။ ဗုဒ္ဓစာပေ ကျမ်းဂန်၊ ဟိန္ဒူဓမ္မကျမ်းဂန်၊ သမ္မာကျမ်းစာ၊ ကိုရာမ်ကျမ်းစာများမှာလည်း ပရဟိတအလုပ်ကို အလေးအနက်ထားပြီး ဖော်ပြထားကြတာ တွေ့ရပါ တယ်။

အဲဒီလို ဘာသာတရားဆိုင်ရာ ပရဟိတအလုပ်စေ့ဆော်ချက်တွေ အစဉ်တစိုက်ရိုက်ခတ်လာတဲ့အတွက် ပရဟိတအလုပ်လုပ်တဲ့လူကို အားလုံး ထက် လေးစားမြတ်နိုးမှုရှိတယ်ဆိုတဲ့ အတွေးမျိုးပေါ်ပေါက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝတစ်ခုမှာ တစ်ချိန်ချိန်တစ်နေရာရာမှာ မမျှော်လင့်ဘဲ ကြုံတွေ့ပြီး ကိုယ့်ဘဝကို ပြုပြင်သွားနိုင်လောက်အောင် အထောက်အကူပြုပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အရေးကြုံလာတိုင်း ဆုံတွေ့ရလေ့ရှိပါတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့အကြောင်း ပြောပြပေးပါ။

လူ့လောကမှာ အောင်မြင်မှုရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒါမှမဟုတ် အထိုက်အလျောက် အောင်မြင်မှုရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ဘဝကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါမှာ သူတို့ရဲ့ ဘဝတစ်ကွေ့ရောက်အောင် ပို့ဆောင်လိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရှိနေတယ်ဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာလဲ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ပေးတဲ့၊ ဘဝတစ်ကွေ့ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးတဲ့၊ ဘဝလှေနာဝါကို ပဲ့ကိုင်ပေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက အဦးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ကျွန်တော့်ဆရာ အရှင်တေဇောသာရ(ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ရွယ်စဉ်က ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ မူလတန်းကျောင်းရှိပါတယ်။ မူလတန်းကျောင်းမှာ ကျောင်းတက်ပြီး ကျောင်းထွက်တဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ လမ်းစပျောက်သွားပါတယ်။ ရွာမှာ အလယ်တန်းတို့ ဆယ်တန်းကျောင်းတို့မရှိတဲ့အတွက် ကျောင်းဆက်တက်ဖို့လည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အလယ်တန်းကျောင်း ဆယ်တန်းကျောင်းရှိတဲ့ မြို့ကိုတက်ပြီး ကျောင်းတက်နိုင်တဲ့အခြေအနေလည်း မရှိဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်အတွက် အခြားလမ်းပေါက်တစ်ပေါက် ပွင့်လာပါတယ်။ အဲဒီလမ်းကတော့ ဘုန်းကြီးကျောင်းပညာရေးဖြစ်တယ်။ အဲဒီလမ်းပေါ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော့်ဘဝကို ပဲ့ကိုင်ပေးမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတွေ့တယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အရှင်တေဇောသာရ(ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) ဖြစ်တယ်။ အရှင် တေဇောသာရဟာ ကျွန်တော့်ကို ပါဠိစာပေသင်ပေးတယ်။

ပထမပြန်စာမေးပွဲများ အောင်အောင်လုပ်ပေးတယ်။ စာရေးဝါသနာ ပါအောင် လှုံ့ဆော်ပေးတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အောင်မြင်မှုရရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဖြစ်တယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီအောင်မြင်မှုရဲ့ ပထမအဆင့်ကို တင်ပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရ လိမ့်မယ်။

ကျွန်တော့်ဘဝလမ်းကြောင်းရဲ့ အကွေ့တစ်ကွေ့ကို ပို့ပေးတဲ့ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်က ရာဟုလာသံကိစ္စဦး ဖြစ်ပါတယ်။ ရာဟုလာသံကိစ္စဦးနဲ့ မတွေ့ခင်၊ ရာဟုလာသံကိစ္စဦးရဲ့ စာတွေနဲ့ မထိတွေ့သေးခင် ကျွန်တော် ယုံကြည်တဲ့ ဘာသာတရားဟာ မိရိုးဖလာဘာသာတရားမျှသာ ဖြစ်တယ်။ စာအုပ်စာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကျွန်တော့်အသိကလည်း စာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ အကြောင်းအရာတွေရဲ့ ပုံတူအသိ၊ ကော်ပီအသိမျှသာဖြစ်တယ်။ ရာဟုလာ သံကိစ္စဦးနဲ့ တွေ့တဲ့အခါကျတော့၊ ရာဟုလာသံကိစ္စဦးရဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖတ်တဲ့အခါကျတော့ကျွန်တော့်စိတ်နှလုံးပေါ်မှာ လွှမ်းနေတဲ့ မိရိုးဖလာနှင့် တွေ့ ကွဲသွားတယ်။ အစဉ်အလာ အခိုးအငွေ့တွေ ပျက်ပြယ်သွားတယ်။ မျက်ကန်းယုံကြည်ယူဆမှုရဲ့ နေရာမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒ အစားထိုး ပေါ်ပေါက်လာ တယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ ရောထွေးမသွားဖို့လည်း သတိပြုဖို့ လိုလိမ့် မယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုတာ Rationalism ကို ခေါ်တာ။ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို မျက်ကန်းမယုံကြည်ဘဲ မိမိရဲ့ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ စူးစမ်းတိုင်းထွာပြီး လက်ခံ ယုံကြည်တာမျိုးဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ ကာလမသုတ်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒ ကိုပဲ ဟောပြထားတော်မူတယ်။ ရာဟုလာ သံကိစ္စဦးဟာ သူ့စာအုပ်တွေနဲ့ သူပြောဆိုချက်များနဲ့ ကျွန်တော့်ကို မျက်လုံး ဖွင့်ပေးခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓိအယူအဆကို ပေးခဲ့တယ်။

ကျွန်တော့်ဘဝလမ်းကြောင်းကို တတိယပြောင်းပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကတော့ ဝိပဿနာဆရာကြီး အက်စ်အင်ဂိုအင်ကာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့် ဘဝမှာ ပရိယတ္တိအခြေခံသာ ရှိခဲ့တယ်။ ပဋိပတ္တိအခြေခံ မရှိခဲ့ဘူး။ အက်စ်အင်ဂိုအင်ကာဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ပဋိပတ္တိအခြေခံ မျိုးစေ့ဗီဇ

စိုက်ပျိုးပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။ အက်စ်အင် ဂိုအင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရှိစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်းမှာ သူက ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကျွန်တော်က အမှုဆောင်။ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စတွေမှာ သူနဲ့ ကျွန်တော်အတူ လက်တွဲပြီးဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက အက်စ်အင်ဂိုအင်ကာက ကျွန်တော့်ကို ဆရာကြီးဦးဘခင်ရိပ်သာမှာ တရားထိုင်ဖို့ တိုက်တွန်းဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် မထိုင်ဖြစ်ဘူး။ သူ အိန္ဒိယပြန်သွားပြီး အိန္ဒိယမှာ တရားရိပ်သာတွေ ဖွင့်တဲ့အခါကျတော့မှ အိဂတ်ပူရီဓမ္မဂီရိတရားရိပ်သာ သွားပြီး တရားထိုင်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ကို ပဋိပတ္တိလမ်းကွေ့ ရောက်အောင် ခေါ်ဆောင်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ကျွန်တော့်ဘဝလျော့နာဝါကို ပဋိပတ္တိဆိပ်ကမ်းရောက်အောင် ပဲ့ကိုင်ပေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ယခု အိန္ဒိယ ပြည်မှာသာမက ကမ္ဘာမှာ ဝိပဿနာဆရာကြီးအဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြားနေတဲ့ အက်စ်အင်ဂိုအင်ကာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာစာရေးတဲ့ဘဝ (career) ပေါ့နော်။ ဘယ်လိုကနေ အစပျိုးခဲ့ပါသလဲ။

၁၉၃၉ ခုနှစ် သန်လျင်မြို့နယ် လဟာရက်ရွာ ပထမပြန်စာသင်တိုက်မှာ ကိုရင်ဝတ်နဲ့ ပထမပြန်စာမေးပွဲတွေကို ဖြေဆိုအောင်မြင်ပြီးတဲ့ အချိန်လောက်မှာ စာစပြီးရေးခဲ့ပါတယ်။ စာစပြီးရေးတဲ့အချိန်တုန်းက ကျွန်တော် စာရေးတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေကတော့ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းနဲ့ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ ဆောင်းပါးရေးပြီး တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ဆောင်းပါးနဲ့ ဝတ္ထုတိုရေးတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ ဝါသနာအလျောက် စာရေးတာဖြစ်တဲ့အတွက် စာမူခရဖို့ဆိုတာ ထည့်မတွက်ပါဘူး။ ကိုယ်ရေးတဲ့စာ မဂ္ဂဇင်းမှာ ပုံနှိပ်စာလုံးနဲ့ပါလာတာ တွေ့လိုက်ရရင်ပဲ ဝမ်းသာမဆုံး ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

အဲဒီလို မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ စာစရေးရင်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်လာတဲ့အတွက် စာရေးတဲ့ အရှိန်ဟာ ရှေ့ဆက်မသွားနိုင်တော့ဘဲ ပြတ်တောက်သွားတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှာ အိန္ဒိယပြည်ကို ပညာသွားသင်တယ်။ အိန္ဒိယမှာ ၅ နှစ်လောက်နေစဉ်ကာလအတွင်းမှာလည်း စာရေးဝါသနာကို မစွန့်နိုင်တဲ့အတွက် အိန္ဒိယပြည်ကနေပြီး သတင်းစာတချို့ကို သတင်းပို့ပြီး ဂျာနယ်ကျော်မှာ ဆောင်းပါး ရေးသားခဲ့ဖူးတယ်။ စာရေးတဲ့ အရှိန်အဟုန်ကို ပြန်ကောက်တာကတော့ ၁၉၅၂ ခုနှစ်လောက် အိန္ဒိယပြည်က ပြန်ရောက်လာမှဖြစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်များမှာလည်း စာရေးတယ်။ စာအုပ်တွေကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ အောင်မြင်မှုမရပါဘူး။ ကိုယ့်စာအုပ် ထုတ်ဝေတဲ့ အရှိန်အဟုန်မြင့်တက်လာတာကတော့ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်းကျမှ ဖြစ်တယ်။ အခုထိ စာအုပ်ပေါင်း ၉၀ ကျော်ကို ရေးသားပြီးပြီ။ အဲဒီစာအုပ်တွေထဲမှာ ဘာသာပြန်တွေလည်း ပါတယ်။ ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေကတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ဟိန္ဒိ ဘာသာစာအုပ်တွေကနေ မြန်မာဘာသာပြန်တဲ့ စာအုပ်တွေ ဖြစ်တယ်။ ပင်ကို ရေးစာအုပ်တွေ ပါတယ်။ စာအုပ်အမျိုးအစားကတော့ ဝတ္ထု၊ စာပေ၊ ဒဿနပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သမိုင်း၊ အတွေးအခေါ်၊ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေ ဖြစ်တယ်။ အခုစာအုပ်အမျိုးပေါင်း ၁၀၀ ပြည့်ဖို့အတွက် ၃၊ ၄ အုပ် လောက်ပဲ လိုတော့တယ်။ နောက်ထပ် ၃၊ ၄ အုပ်လောက်ဖြည့်လိုက်ရင် ကျွန်တော်စာအုပ်အမျိုးအစား ၁၀၀ ဂဏန်း ရောက်လာမှာ မလွဲတော့ပါဘူး။

ဆစ်ဂမန်ဖရိုက်ရဲ့ တပည့် စိတ်ခွဲပညာရှင် အက်ဖရက် အက်ဒလာက ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဘဝမှာ အမြတ်ဆုံးက (contribution) (မျှဝေတာပရစိတ်ထားတာ) ပါပဲတဲ့။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ပေါ့လေ။ ဆရာနဲ့တွေ့တိုင်း ဆရာဟာ ပရဟိတလုပ်ငန်းတွေနဲ့ မျက်နှာကြည့်လင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလို့ ခံစားရပါတယ်။ ဆရာလုပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ပရဟိတလုပ်ငန်းများရှိရင် ပြောပြစေလိုပါတယ်။

မိမိအကျိုးကို ထည့်မတွက်ဘဲ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို လေးစားမြတ်နိုးမှုရှိတဲ့အတိုင်း မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပရဟိတအလုပ်ကို တနိုင်တပိုင်လုပ်လိုတဲ့ဆန္ဒ အမြဲတမ်းကိန်းအောင်းနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်မှာ စာရေးတာကလွဲပြီး တခြားဝင်ငွေ မရှိပါဘူး။ စာရေးလို့ ရတဲ့ငွေထဲက ချွေချွေတာတာသုံးပြီး ပရဟိတအလုပ်တွေကို တတ်နိုင်သမျှ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ စီးပွားရေးအခြေအနေအရ ကျောင်းမတက်နိုင်သူတချို့ကို ကျောင်းထားပေးတယ်။ ဆေးရုံတွေမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတဲ့ အသိမိတ်ဆွေ ဆရာဝန်တွေကတစ်ဆင့် ဆေးမဝယ်နိုင်တဲ့လူနာတွေကို ဆေးဖိုး တတ်နိုင်သမျှ ပေးခဲ့တယ်။ သန်လျင်မြို့နယ် လဟာရက်ရွာမှာ အလယ်တန်း ကျောင်း၊ ကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်ပေးတယ်။ လဟာရက် ရွာမှာပဲ စာကြည့်တိုက် ဆောက်လုပ်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့တယ်။ လဟာရက်ရွာမှာပဲ ချောင်းကူးတံတားတစ်ခု ကြီးမှူးဆောက်လုပ်ပေးတယ်။ မင်္ဂလာဗျူဟာ ပရဟိတအဖွဲ့မှာ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်တယ်။ မင်္ဂလာဗျူဟာ ပရဟိတအဖွဲ့ အမှုဆောင် တွေဟာ တက်ညီလက်ညီနဲ့ ပရဟိတလုပ်ငန်းကို အင်တိုက်အားတိုက် ပြုလုပ်နေကြတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ လုပ်ပြီး၊ လုပ်ဆဲ ပရဟိတလုပ်ငန်း တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ နောင်ကိုလည်း ကြို၊ ကြိုသလို အင်အားရှိသလောက် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်သွားမယ်ဆိုတာ သန့်ဋ္ဌာန်ချထားပါတယ်။

ဆရာဘဝမှာ တစ်ဖန်ပြန်လို့ ကျေးဇူးဆပ်ခွင့်ရရင် လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကျေးဇူးဆပ်ချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရှိမှာပါပဲ။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အမည်သိပါရစေ။ ဆရာနဲ့ ဘယ်လိုပတ်သက်ယှက်နွယ်ခဲ့ဖူးတယ်ဆိုတာသာ ပြောပြစေလိုပါတယ်။

ကတညုတ ကတဝေဒီတရားဟာ လောကမှာ အလွန်တရာအရေး ကြီးတဲ့တရား ဖြစ်ပါတယ်။ ကတညုတကတဝေဒီတရားအတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြမယ်ဆိုရင် လူ့လောကမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ လက် တစ်ကမ်းမှာ ရှိနေလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကတညုတကတဝေဒီတရား နဲ့ပတ်သက်ပြီး လူ့အမျိုးမျိုးရှိနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ တချို့ ကျေးဇူး ကန်းတဲ့ လူဖြစ်တယ်။ သူတစ်ထူးပြုတဲ့ ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ပစ်တဲ့လူမျိုး ဖြစ်တယ်။ တချို့က ကျေးဇူးမသိတတ်တဲ့ လူမျိုးဖြစ်တယ်။ တချို့က သူတစ်ထူးပြုတဲ့ ကျေးဇူးကို သိတော့သိတယ်။ ကျေးဇူးပြန်ဆပ်တာမျိုး တော့ မရှိဘူး။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ မိမိအပေါ် သူတစ်ထူးပြုတဲ့ကျေးဇူး

ကို သိလည်းသိတယ်။ ပြန်လည် ကျေးဇူးဆပ်တယ်။ အဲဒီလူတွေထဲက နောက်ဆုံးလူဟာ လူ့ကျင့်ဝတ်တစ်ခုကို အကျေပွန်ဆုံး ဆောင်ရွက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။

ကျွန်တော့်အနေနဲ့လဲ ကျေးဇူးဆပ်ရမယ့်လူတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မိဘဆရာသမားအပြင် မိမိကို အကူအညီပေးခဲ့တဲ့ လူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလူများရဲ့ ကျေးဇူးကို ကျွန်တော် သိလည်း သိ တယ်။ အခါအားလျော်စွာ ပြန်ဆပ်ဖို့လည်း ကြိုးစားတယ်။

မိမိထောက်ပံ့နိုင်တဲ့ အခြေအနေရှိတဲ့ အချိန်ကစပြီး မိဘနှစ်ပါးကို ထောက်ပံ့လာခဲ့တာ မိဘနှစ်ပါးကွယ်လွန်သွားတဲ့အထိ ဖြစ်တယ်။ ဆရာ သမားတို့ရဲ့ ကျေးဇူးကိုလည်း ကျွန်တော်မမေ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျေးဇူးဆပ် ချင်ပေမဲ့ ဆပ်ခွင့်မရတာမျိုးလည်းရှိတယ်။ ကျွန်တော် ထောက်ပံ့ပေးကမ်း နိုင်တဲ့ အခြေအနေရောက်ရှိလာတဲ့အခါ ကျွန်တော် မူလတန်းကျောင်းတက် စဉ်က ဆရာကို ကန်တော့လိုတဲ့အတွက် လိုက်လံစုံစမ်းကြည့်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်မူလတန်းဆရာဟာ ဒီလောကမှာ မရှိ တော့ဘူး။ မိမိကို ကျေးဇူးပြုတဲ့အထဲမှာ လူပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိတယ်။ အဖွဲ့အစည်းများလည်း ရှိတယ်။ ရပ်ရွာဒေသများလည်း ရှိတယ်။ ကျွန်တော့် ကို ရပ်ရွာဒေသအနေနဲ့ ကျေးဇူးပြုတာကတော့ မိမိဇာတိရွာကလွဲရင် လဟာရက်ရွာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးတွေကို ‘ဒွိဇ’ လို့ လည်း ခေါ်တယ်။ ‘ဒွိဇ’ ဆိုတာ နှစ်ခါမွေးတာကို ပြောတာ။ ဗြာဟ္မဏလူမျိုး တွေဟာ အမေကမွေးတာကို ပထမအကြိမ်မွေးခြင်းလို့ သတ်မှတ်ယူဆပြီး ‘ဂျနေဟု’ လို့ခေါ်တဲ့ ယဇ်ချည်ကြိုးစလွယ်သိုင်းချည်တဲ့နေ့ကို ဒုတိယအကြိမ် မွေးတဲ့နေ့လို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်မွေးမလာဘဲနဲ့ ဗြာဟ္မဏ စစ်စစ် ဖြစ်တယ်လို့ မယူဆကြဘူး။

ငှက်တွေလည်း နှစ်ကြိမ်မွေးတယ်။ အမိငှက်မ ဥအုပြီး မွေးလာ တာက တစ်ကြိမ်၊ နောက် ဥခွံကွဲပြီး မွေးလာတာက တစ်ကြိမ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလည်း နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါ မွေးဖွားတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ မိခင်မွေးတာကတစ်ကြိမ်၊ အဝိဇ္ဇာဥဒ္ဓဲထဲက ခွဲထွက်လာတာကတစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်မွေးတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။

ကျွန်တော်လည်း နှစ်ကြိမ်မွေးဖွားတယ်။ ကျွန်တော့်ဇာတိ သန္ဓ်သနောရွာမှာ ပထမအကြိမ်မွေးဖွားပြီး ဒုတိယအကြိမ် မွေးဖွားတာ လဟာရက်ရွာမှာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ကို ခုအခြေအနေရောက်အောင် ပထမဦးစွာ မြေတောင်မြောက်ပေးလိုက်တဲ့ ကျေးဇူးရှင်ဟာ လဟာရက်ရွာ ဖြစ်တယ်။ လဟာရက်ရွာမှာနေရင်း လူလားမြောက်လာခဲ့တယ်။ ပါဠိစာပေ သင်ကြားခွင့် ရခဲ့တယ်။ စာရေးဖို့အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်လှုံ့ဆော်မှုကို ရပြီး စာစရေးခဲ့တယ်။ အဲဒီအမြင်နဲ့ ကြည့်ပြီး ပြောရရင် လဟာရက်ရွာ ဟာ ရပ်ရွာဒေသအနေနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ကျေးဇူးပြုတဲ့ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် လဟာရက်ရွာမှာ ရေကန်တူးတယ်။ စာသင်ကျောင်းဆောက်လုပ်ပေးတယ်။ စာကြည့်တိုက် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ပေးတယ်။ တံတားဆောက်ပေးတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးဇူးဆပ်တဲ့ လုပ်ရပ်များလို့ ပြောလို့ရပါတယ်။

ဘဝတစ်ခုဟာ အောင်မြင်တဲ့ဘဝလို့ဆိုရင် ဆရာခံယူတာ ဘယ်လိုဘဝမျိုး ဖြစ်ပါသလဲ။ ဆရာရှေ့မှာ အောင်မြင်သွားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေအပေါ် ဆရာအမြင် ပြောပြပေးပါ။

သိပ္ပံပညာရှင်တချို့ဟာ သူတို့စမ်းသပ်တီထွင်မှုနဲ့ ကမ္ဘာလောကကို အောင်အောင်မြင်မြင် အကျိုးပြုသွားကြတယ်။ ယနေ့ကမ္ဘာလောကမှာ သူတို့ စမ်းသပ်တီထွင်သွားတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေကြောင့် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတွေဟာ အဆင်ပြေမှုအမျိုးမျိုး ရရှိနေကြတယ်။ ဥပမာပြောရရင် လျှပ်စစ်မီးကို တီထွင်ဖန်တီးကြတယ်။ ရောဂါဆိုးဝေဒနာဆိုးတွေကို တိုက်ဖျက်နိုင်တဲ့ ဆေးဝါးတွေ စမ်းသပ်တီထွင်ကြတယ်။ အဲဒီလို မိမိတို့ရဲ့ သိပ္ပံပညာနဲ့ လူ့လောကအကျိုးကို အောင်အောင်မြင်မြင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သွားကြတဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘဝမှာ အောင်မြင်မှုရရှိသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ထင်မှတ်ယူဆပါတယ်။

အခုအချိန် ဆရာအနေနဲ့ အပြောချင်ဆုံးစကားတစ်ခွန်းရှိရင် မြန်မာသစ် ဂျာနယ်ကနေတစ်ဆင့် ပြောပြစေလိုပါတယ်။

မြန်မာသစ်ဂျာနယ်ကတစ်ဆင့် ပြောပြလိုတာကတော့ ဘာသာတရား များ ညီညွတ်ပေါင်းစည်းရေး တည်ဆောက်ကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုလို ပြောတဲ့အတွက် လေထဲတိုက်အိမ်ဆောက်တယ်လို့ ထင်ကောင်းထင်ကြ လိမ့်မယ်။ လေထဲမှာ တိုက်အိမ်ဆောက်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ မြေကြီးပေါ်မှာ သစ်သားအိမ်ဆောက်ဖို့ ပြောတာပါ။ အခုအခါဟာ ဘာသာတရားတွေ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အာဃာတထားချိန် မဟုတ်တော့ဘူး။ ဝေဖန်ပုတ်ခတ်နေ ချိန် မဟုတ်တော့ဘူး။ ‘common forum’ မှာ ရပ်ပြီး လက်တွဲကြဖို့ လိုပါတယ်။ ဘာသာတရားအားလုံးရဲ့ ‘common forum’ ဒါမှမဟုတ် ညီညီညွတ်ညွတ် ရပ်လို့ရမယ့်နေရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ပရဟိတလုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာတရားတိုင်းဟာ ပရဟိတလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။ ဘာသာတရားတိုင်းရဲ့ ဓမ္မကျမ်းဂန် တွေမှာလဲ ပရဟိတအလုပ်ကို အလေးအနက်ဖွင့်ဆို ရေးသားထားကြတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘာသာတရားတိုင်း အချင်းချင်းသွေးစည်းလို့မရမယ့် အယူ အဆတွေ၊ ဖိလိုဆိုဖိတွေ ယုံကြည်ချက်တွေကို ခဏအသာထားပြီး လက်တွဲလို့ရမယ့် ပရဟိတအလုပ်ကို လုပ်ဖို့အတွက် ‘common forum’ မှာ ရပ်သင့်ကြတယ်။ ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ လက်တွဲပြီး ပရဟိတ အလုပ်လုပ်သင့်တယ်။ အဲဒီလို လုပ်ရင် ကမ္ဘာလောကကြီးမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး ရောင်ခြည်ယှက်သန်းလာမှ မလွဲပါဘူး။

နေထွတ်

၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ ၄-ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာသစ်ဂျာနယ်

ပုဂံခရီးသည်

ယခု ဆက်လက်တင်ပြရန် ရွေးချယ်ဖြစ်သည်မှာ ဆရာပါရဂူ ရေးသားသော ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ် ဖြစ်သည်။ ပုဂံခရီးသည်ကို ဝါမိုးအောင်စာပေမှ ထုတ်ဝေသည်။ မျက်နှာဖုံးပန်းချီ စံတိုင်း။ ၁၉၉၆၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ဈေးကွက်ထဲသို့ ရောက်ရှိသည်။ စာမျက်နှာ-၂၇၀ ပါသည်။ ဘုရားပုံပေါင်း ၃၈-ပုံကို လေးရောင်စက္ကူချောဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားရာ ရောင်းဈေး ၂၀၀-ကျပ်မှာ ထိုပုံများနှင့်ပင် တန်သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။

ပုဂံဘုရားများအကြောင်းကို ခရီးသွားစာပေ အရေးအသားထဲ၌ ရသစွက်ကာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဘုရား ၃၈-ဆူအကြောင်း ရွေးချယ်ရေးသား ထားသည်။ ဆရာပါရဂူသည် စာရေးသက် အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်ခန့်ရှိသူ ဖြစ်သည်။ လက်ရှိလည်း စာပေများကို မပြတ်တမ်းရေးနေသည်။ ‘ပါရဂူ’ ဆိုသော ကလောင်အမည်သည် ဗုဒ္ဓစာပေ လေ့လာလိုက်စားသူများကြား၌ ပို၍ ထင်ရှားသည်။ သို့သော် ဆရာသည် ဗုဒ္ဓစာပေများချည်း ရေးသူ မဟုတ်သည်မှာလည်း အသေအချာပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် အိန္ဒိယ စာပေမှ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ အထူး ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်သည်။ ရသ စာပေအနွယ်ဝင်ဖြစ်သော ဝတ္ထုများကိုလည်း ဆရာ ဘာသာပြန်ခဲ့သည်များ ရှိသည်။

ဤသည်မှာ ဆရာအား စာဖတ်သူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ‘ပါရဂူ’ ဆိုသော အမည်သည် ကျွန်တော် အထူးမိတ်ဆက်

ပေးနေရမည့် ကလောင်အမည်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။ သို့သော် အထိုက် အလျောက် ပြည့်စုံစေရန် ရေးပြနေခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခု ကျွန်တော် ဆရာအိမ်သို့ သွားရောက်ကာ ‘ပုဂံခရီးသည်’ နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းပြောဆိုခဲ့သည်များကို ဖော်ပြပါဦးမည်။

□ ပုဂံခရီးသည်ကို ဘယ်လို ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ ရေးဖြစ်ခဲ့တာပါလဲ ဆရာ။

○ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ကို ရေးသားသောသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်သူ တို့အား ပုဂံစေတီပုထိုးများထံ ခေါ်သွားလိုခြင်း သက်သက်မျှသာ ဖြစ် သည်။ ပြည်သူတို့အား ပုဂံစေတီပုထိုးများအကြောင်း သိစေလိုခြင်း သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်” လို့ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်အမှာစကားထဲမှာ ရေးထားပါတယ်။ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ပုဂံဟာ ရှေးဟောင်းမြန်မာ့ အနုပညာနှင့် ဗိသုကာ အမွေအနှစ် အပြည့်ရှိနေတဲ့ နေရာဖြစ်ပါတယ်။ ပုဂံကို ပြည်တွင်းပြည်ပ ခရီးသည်တွေ အမြဲမပြတ် သွားနေကြတယ်။ ပြည်ပက လာတဲ့ခရီးသည်တွေ ပုဂံကို ဦးစားပေးသွားနေကြတယ်။ ပြည်တွင်းက ခရီးသည်များအတွက်လည်း ခရီးထွက်ကြမယ်ဆိုရင် ပုဂံဟာ နံပါတ်(၁) သွားရမယ့်နေရာ ဖြစ်နေတယ်။ ပုဂံသွားကြတဲ့ ခရီးသည်တွေထဲ မှာလည်း အမျိုးမျိုးအစားစား ရှိတယ်။ တချို့က ဘာသာရေး ရည်ရွယ်ချက် နှင့် ပုဂံဘုရားများကို သွားဖူးကြတယ်။ ရွှေစည်းခုံ၊ လောကနန္ဒာ၊ တန့်ကြည့်တောင်၊ တူရွင်းတောင် ဘုရားလေးဆူကို တစ်နေ့တည်း ဘုရား ဖူးပြီး တစ်ခုတည်းသောဆူကို တောင်းရင် ဆုတောင်းပြည့်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီး ဆုတောင်းကြသူတွေလည်း ရှိကြတယ်။ တချို့ကလည်း ရည်ရွယ်ချက် ပူးထူးထွေထွေ မရှိဘဲ ပုဂံကို အလည်သက်သက် သွားကြ တယ်။ အချို့ကတော့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်းအနုပညာ အမွေအနှစ် များကို လေ့လာလိုတဲ့အတွက် သွားကြတယ်။

ဘယ်လို ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သွားသွား ပုဂံသွားတဲ့ ခရီးသည်တွေ ရောက်ပြန်သဘောမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပုဂံမှာရှိတဲ့ မြန်မာ့အနုပညာ အမွေအနှစ်နှင့် ဘုရားပုထိုးများ၏ သမိုင်းဇစ်မြစ်ကို သိထားရင် မကောင်းပေဘူးလား။

ပုဂံရောက်သွားကြတဲ့ ခရီးသည်တွေထဲမှာ ပုဂံရှိတဲ့ စေတီပုထိုး များကို မလေ့လာဘဲ ပြန်ကြတာက များတယ်။ ပုဂံရောက်သွားတဲ့ ခရီးသည်အများစုဟာ ပုဂံဘုရားစေတီများအကြောင်းကို မသိကြဘူး။ ဥပမာ ပြောရမယ်ဆိုရင် ပုဂံပြည်မှာရှိတဲ့ ‘နတ်လှောင်ကျောင်း’ ကို အနော်ရထာမင်းကြီး နတ်တွေကို လှောင်ထားတဲ့၊ နတ်တွေကိုဖမ်းထည့် ထားတဲ့ ကျောင်းလို့ပဲ ယူဆကြတယ်။ မိမိလည်း ယခင်က အဲဒီလိုပဲ ယူဆခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ လေ့လာကြည့်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ နတ်လှောင်ကျောင်းဟာ ဗိဂ္ဂဏမန္တရ်လို့ခေါ်တဲ့ ဗိဿနိုးဟိန္ဒူနတ်ဘုရား ကျောင်းဆိုတာ သိရတယ်။

ပုဂံခရီးသည်တစ်ဦးအနေနှင့် ပုဂံခရီးထွက်တုန်း အထိုက်အလျောက် လေ့လာသိရှိရတဲ့ အချက်အလက်များကို တခြား ပုဂံ ခရီးသည်များကိုလည်း ဖောက်သည်ချချင်တယ်။ ပုဂံမရောက်ဖူးတဲ့ လူများကိုလည်း ပုဂံအကြောင်း စိတ်ဝင်စားလာပြီး ပုဂံခရီး ထွက်ကြစေချင်တယ်။ အဲဒီရည်ရွယ်ချက်နှင့် ‘ပုဂံခရီးသည်’ ကို ရေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရေးတဲ့ ‘ပုဂံခရီး သည်’ လို ပုဂံအကြောင်းရေးထားတဲ့ တခြားစာအုပ်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ကတော့ အဲဒီလို စာအုပ်တွေထဲမှာ ထပ်ဖြည့်ထားတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ဆိုရင် မှားမယ် မဟုတ်ပါဘူး။

□ ဆရာအနေနဲ့ ဒီစာအုပ်ကို ရေးဖို့ အချိန်ဘယ်လောက် ယူခဲ့ရပါ သလဲ။

○ ပုဂံခရီးသည်စာအုပ် ထွက်လာဖို့အတွက် အချိန် (၅)နှစ်လောက် ကြာသွားပါတယ်။ စာရေးတာက သုံးနှစ်လောက်ကြာတယ်။ စာအုပ် ထွက်ဖို့အတွက်က (၂)နှစ်လောက် ကြာသွားပါတယ်။ စာရေးချိန်သုံးနှစ် လောက် ကြာသွားတာကလည်း လစဉ်ထွက်တဲ့စာစောင်ထဲမှာ တစ်ပုဒ်ပြီး

တစ်ပုဒ် ထည့်လာခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ တောက်လျှောက်ရေး ရင်တော့ အဲဒါလောက် ကြာဖို့မရှိပါဘူး။ ‘ပုဂံခရီးသည်’ လို စာအုပ်မျိုးကို နေ့ချင်းညချင်းရေးပြီး နေ့ချင်းညချင်း ထုတ်ဝေမယ်ဆိုရင်လည်း ပြီးပြည့်စုံ တဲ့ စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ဖြစ်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ပုဂံခရီးသည်လိုစာအုပ် မျိုးကို ရေးတဲ့နေရာမှာ အချိန်ကြာလေကောင်းလေလို့ ထင်ပါတယ်။

□ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ရေးရင်း ဘယ်လိုအခက်အခဲတွေ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါ သလဲ ဆရာ။

○ ပုဂံခရီးသည် စာအုပ်အမှာစကားထဲမှာ ကိုယ်တွေ့စာတွေ ပေါင်းစပ် ပြီး ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်တယ်လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ယခင်ကတည်းက ပုဂံအကြောင်းကို တစိုက်မတ်မတ် လေ့လာခဲ့တဲ့ သမိုင်းပညာရှင်လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ သမိုင်းသုတေသီလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပုဂံခရီး အခေါက်ခေါက်သွားပြီးတဲ့အခါကျတော့ ပုဂံအကြောင်း ရေးလိုတဲ့ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ပုဂံအကြောင်းကို နှစ်ရှည်လများ တစိုက်မတ်မတ် လေ့လာခဲ့တဲ့ လူတစ်ယောက်မဟုတ်ရင် ပုဂံအကြောင်း ရေးဖို့ဆိုတာ လွယ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပုဂံအကြောင်း ရေးလိုတဲ့ ဆန္ဒပြင်းထန်နေတဲ့အတွက် တွေ့ရတဲ့ အခက်အခဲတွေကို ရင်ဆိုင်ပြီး ရေးခဲ့ပါတယ်။ မိမိခရီးအတွေ့အကြုံကို ရေးရတာကတော့ ဒီလောက် အခက်အခဲ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ နဂိုက သုတေသနလုပ်မလာခဲ့တဲ့အတွက် ပုဂံဘုရားပုထိုးများမှာ ရှိတဲ့ အနုပညာနှင့် ဗိသုကာလက်ရာများအကြောင်း ရေးတဲ့အခါမှာတော့ အခက်အခဲ အများကြီး ရှိပါတယ်။ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံရမယ်ဆိုရင် အဲဒီ အခက်အခဲတွေကို ပညာရှင်များ ရေးထားတဲ့ ပုဂံ အကြောင်းစာအုပ်တွေက ဖြေရှင်းပေးထားပါတယ်။ ကျွန်တော် ‘ပုဂံခရီး သည်’ စာအုပ်အမှာစကားမှာ ရေးထားတဲ့ အတိုင်း ပုဂံခရီးအတွေ့အကြုံကို ရေးတဲ့အခါမှာ ပညာရှင်တွေ ရေးထားတဲ့ ပုဂံအကြောင်း စာအုပ်များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းစာအုပ်များ မိမိရှေ့က စားပွဲပေါ်မှာ ရှိနေကြပါတယ်။

□ ဆရာကိုယ်တိုင် ပုဂံခရီးသည် အဖြစ် ပုဂံကို သွားဖြစ်ခဲ့တဲ့အတွေ့ အကြံတွေ ပြောပြပါ ဆရာ။

○ ကျွန်တော်ပုဂံကို လေးငါးကြိမ်လောက် ရောက်ဖူးပါတယ်။ နောင်ကို လည်း အဆင်သင့်လျှင် သင့်သလို သွားဦးမှာပဲ။ ပုဂံဟာ စာရေးဆရာတွေ၊ သမိုင်းသုတေသီတွေ၊ အနုပညာ အကဲဖြတ်သူတွေ၊ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တွေ၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်တွေကို ညှို့ယူ ဖမ်းစားထားတဲ့ နေရာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်လောက်က ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ပုဂံရောက်သွားတဲ့ အခါ ကျွန်တော့်အတွက် ပုဂံဟာ အစိမ်းသက်သက် ဖြစ်နေပါတယ်။ ပုဂံဦးဘသန်းအိမ်မှာ တည်းပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ပုဂံဟာ အခုလို မစည်ကားသေးပါဘူး။ ခြောက်ကပ်ကပ် တောရွာတစ်ရွာ အခြေအနေမျိုး လောက်သာ ရှိပါတယ်။ ကျောင်းဆရာ ကိုတင်အောင်က စက်ဘီးတစ်စီးစီ စီးပြီး ကျွန်တော့်ကို ပုဂံလိုက်ပြမယ်လို့ ပြောတယ်။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က စက်ဘီး မစီးတတ်တော့ အဲဒီအကြံ ပျက် သွားတယ်။ ပုဂံတစ်ဝိုက် လေ့လာတဲ့လူဟာ တခြားယာဉ်တွေနှင့် သွားတာ ထက် စက်ဘီးစီးပြီးသွားတာက ပိုပြီး ကောင်းတယ်။ ဘုရားကြို ဘုရား ကြား သွားပြီး လေ့လာလို့ ရတယ်။ ပုဂံသုတေသနပညာရှင်ကြီးလုစ်ဟာ ပုဂံမှာ နှစ်ရှည်လများနေပြီး ပုဂံဘုရားတွေကြားထဲ စက်ဘီး စီးသွားပြီး သုတေသနပြုလုပ်တယ်လို့ ကြားရတယ်။ စက်ဘီး မစီးတတ်တဲ့အတွက် ဦးဘသန်းက မြင်းလှည်းနှင့်လိုက်ပို့တယ်။ မြင်းလှည်းနှင့်သွားတော့ နေရာအနှံ့ မရောက်တော့ဘူး။ ရောက်တဲ့ ဘုရားများကိုလည်း လျှပ်တစ်ပြက် ကြည့်ရုံသာ ကြည့်ပြီး ပြန်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီတုန်းက ပုဂံအကြောင်း စာအုပ်ရေးမယ်လို့ စိတ်ကူး မရှိသေး ပါဘူး။ ပုဂံအကြောင်း ဆောင်းပါးတောင် မရေးဖြစ်ဘူး။

ဒုတိယအကြိမ် ပုဂံခရီးကတော့ ကုန်သွယ်ရေး(၉)အဖွဲ့ဝင် သခင် ညီမောင်နယ်ထွက်လို့ လိုက်သွားတဲ့ခရီး ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ခရီးစဉ်ထဲမှာ ပုဂံနှင့် ပခုက္ကူကိုထည့်ပြီး ကျွန်တော့်ကို လိုက်ပို့ပါတယ်။

တတိယ ပုဂံခရီးကတော့ ရေနံချောင်းစာပေ ဟောပြောပွဲအပြီး ရေနံချောင်းပါတီယူနစ်ဥက္ကဋ္ဌက ပို့ပေးတဲ့အတွက် မင်းယုဝေ၊ တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်တို့နှင့်အတူ ရောက်သွားတဲ့ခရီး ဖြစ်ပါတယ်။ ပါတီယူနစ်အတွင်း ရေးမှူး ဦးအောင်မြင့် စီစဉ်ပေးတဲ့အတွက် ပုဂံသံတဲမှာ တည်းခိုရပြီး ဂျစ်ကားနှင့် ပုဂံတစ်ပိုက် သွားလာခဲ့ရတယ်။ ပုဂံတတိယခရီးက ပြန်လာတဲ့အခါကျတော့ ‘ပုဂံအလှရှာပုံတော်’ ဆောင်းပါးရေးဖြစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်အထိ ပုဂံအကြောင်း စာအုပ်ရေးမယ်လို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိသေးဘူး။

စတုတ္ထအကြိမ်နှင့် ပဉ္စမအကြိမ်ရောက်သွားမှ ပုဂံအကြောင်းစာအုပ်တစ်အုပ် ရေးလိုတဲ့ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ စတုတ္ထအကြိမ်နှင့် ပဉ္စမအကြိမ် ပုဂံခရီးတွေမှာ အကူအညီပေးတဲ့ လူတွေကတော့ တန့်ကြည့်တောင် ဆရာတော်၏ ယောဂီတပည့်များ ဖြစ်ကြတဲ့ ဦးမျိုးလွင်၊ ဦးမျိုးခင်၊ မိုးကုတ် ဦးမောင်မောင်စော၊ ပုဂံဆောက်လုပ်ရေး အင်ဂျင်နီယာ ဒေါ်တင်နွယ်အေးတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ပုဂံဘုရားများမှာရှိတဲ့ အနုပညာလက်ရာများကို မသမာသူတွေ ခိုးယူကြတဲ့အတွက် ပုဂံဘုရားများကို သော့ခတ်ထားတယ်။ ဒေါ်တင်နွယ်အေး၏အစီအစဉ်ကြောင့် သော့ခတ်ထားတဲ့ ပုဂံဘုရားများကို သော့ဖွင့်ပြီး ကြည့်ရှုလေ့လာခွင့် ရရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ခရီးအကြိမ်ကြိမ် သွားခဲ့စဉ်က အကူအညီပေးခဲ့ကြတဲ့ မိတ်ဆွေများ၏အကူအညီ မပါဘဲ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ် ထွက်လာဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်၏ ပုဂံခရီးအကြိမ်ကြိမ်မှာ အကူအညီပေးကြတဲ့ မိတ်ဆွေအားလုံးကို ကျေးဇူးအထူးတင်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ပြောလိုပါတယ်။

□ ပုဂံမှာ ဘုရားပုထိုးတွေ အများကြီးဆိုတော့ နောက်ထပ် ‘ပုဂံခရီးသည်’ လို့ စာအုပ်မျိုး ဆက်ရေးဖို့ အစီအစဉ် ရှိပါသေးလားဆရာ။

○ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ပုဂံမှာ ဘုရားပုထိုးတွေ လက်ညှိုးထိုး မလွဲပါဘူး။ အဲဒီ ဘုရားတွေထဲက အဓိကဖြစ်တဲ့ ဘုရားတွေအကြောင်း လောက်ပဲ ရေးနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ထဲမှာ အဓိကကျတဲ့ဘုရား

တွေတောင် အားလုံးမပါပါဘူး။ ကျွန်တော့်အရင် ရေးကြတဲ့ ပုဂံအကြောင်း စာအုပ်တွေထဲမှာလည်း ကျွန်တော် ရွေးချယ်ပြီး ရေးထားတဲ့ ဘုရားတွေ လောက်သာ ပါတာများတယ်။ ‘ပုဂံခရီးသည်’ လို့ စာအုပ်မျိုး ရေးဖို့ ထုတ်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး။ ပုဂံမှာရှိတဲ့ ကျန်တဲ့ ဘုရားတွေ အကြောင်း ရေးဖို့ အစီအစဉ်တော့ အခုထိ မရှိသေးပါဘူး။

□ ပုဂံမှာ ဘုရားပုထိုးတွေကို ပြန်လည်ပြုပြင်မှုတွေ ပြုလုပ်နေတဲ့ အချိန်ဖြစ်တာကြောင့် ဆရာရဲ့ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ဟာ ဘယ်လိုအကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသလဲ။

○ ကျွန်တော်ရဲ့ ပုဂံခရီးသည် စာအုပ်ကို ပြည်သူတွေ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိလာရင် ပုဂံဘုရားပုထိုးတွေ ပြန်လည်ပြုပြင်နေတဲ့ ယခုလိုအချိန်မျိုးမှာ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်အနေနှင့် ဘုရားပုထိုးတွေ ပြန်လည်ပြုပြင်တဲ့အလုပ်မှာ သူ့အတိုင်းအတာနှင့်သူ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိတန်သလောက်တော့ ရှိလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

□ ဆရာရဲ့ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ဟာ ဈေးကွက်မှာ ဘယ်အတိုင်းအတာ အထိ ထိုးဖောက်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါသလဲ ဆရာ။

○ ဒီမေးခွန်းနဲ့ပတ်သက်လို့ကတော့ အဖြေပေးဖို့ အတော်ကလေးခက် နေပါတယ်။ လက်ကလွှတ်လိုက်တဲ့မြား ပစ်မှတ်သွားစိုက်သလား၊ ဘေး ချော်ထွက်သလားဆိုတာ လေ့လာစူးစမ်းလိုတဲ့အကျင့် ကျွန်တော့်မှာ မရှိ လှဘူး။ နောက်ထပ် မြားတစ်စင်း လွှတ်ဖို့ကိစ္စဆိုကိုပဲ အာရုံရောက်နေ တယ်။ မိမိရေးလိုတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးထုတ်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီစာအုပ် ဈေးကွက်မှာ စွဲသလား၊ မစွဲဘူးလားဆိုတဲ့ အတွေးကို စိတ်ထဲမှာ နေရာ သိပ်မပေးချင်ဘူး။ စာအုပ်ရဲ့အခြေအနေကို ကြားရရင် ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ တစ်ခုခု ဖြစ်ရတတ်တယ်။ မိမိစာအုပ်စွဲတယ်ဆိုရင် ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်ရပြီး မိမိစာအုပ် ဆိုင်တွေပေါ်မှာ ပုံနေတယ်ဆိုရင် ပတ်ဘလစ်ရှာ (ထုတ်ဝေသူ) အတွက်ရော၊ မိမိအတွက်ပါ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါကြောင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ပြီးတယ်ဆိုရင် အဲဒီစာအုပ်ကို အာရုံ

ဖြတ်ထားခဲ့ပြီး ရှေ့ဆက်လုပ်ရမယ့် အလုပ်ဆီကိုပဲ အာရုံရောက်နေတယ်။ မိမိ စာအုပ်ထုတ်ဝေတဲ့ ပတ်ဘလစ်ရှာတွေကိုတောင် မိမိစာအုပ် ရောင်းရသလား၊ မရောင်းရဘူးလားဆိုတာ မေးမကြည့်ဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်ဈေးကွက်မှာ ဘယ်အတိုင်းအတာအထိ ထိုးဖောက်နိုင်လိမ့်မယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းကြည့်လို့ မရပါဘူး။ အဲဒီမေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်လို့ကတော့ ကျွန်တော်ဖြေတာထက် ပုဂံခရီးသည်ထုတ်တဲ့ ပတ်ဘလစ်ရှာနှင့် စာအုပ်ဆိုင်တွေ ဖြေတာက ပိုပြီး အဓိပ္ပာယ် ရှိပါလိမ့်မယ်။

□ ပုဂံခရီးသည်ကို စာအုပ်အဖြစ် မထုတ်ခင်က မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ရေးခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းလေး ပြောပြပါဦး ဆရာ။

○ ပုဂံခရီးသည်ကို စာအုပ်အဖြစ် မထုတ်ခင်က ‘ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း’ မှာ တစ်လ ဘုရားပုထိုးတစ်ဆူကျစီ သုံးနှစ်လောက် ဆက်တိုက်ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ အခန်းဆက်သဘောမျိုးနှင့် ရေးခဲ့တဲ့အတွက် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မိမိဘာသာ မိမိ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ကို အစအဆုံး တောက်လျှောက်ရေးရမယ်ဆိုရင် စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်တဲ့အထိ ရောက်လာချင်မှ ရောက်လာမယ်။ အဲဒါကြောင့် ယခု မထုတ်တော့တဲ့ ‘ရွှေဝတ်မှုန်’ မဂ္ဂဇင်းနှင့် ပုဂံဘုရားတစ်ဆူစီကို လစဉ်မပျက်မကွက် ထည့်ပေးတဲ့ ကိုကျော်ကြီးနှင့် ရွှေဝတ်မှုန်အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင်များကို ကျေးဇူးတင်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ပြောပြလိုပါတယ်။

□ ပုဂံခရီးသည်စာအုပ်ကို ဘယ်စာပေအမျိုးအစားထဲ ထည့်ရင် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်မယ်ထင်ပါသလဲ ဆရာ။

○ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်ကို ဘယ်လိုစာပေအမျိုးအစား ဖြစ်တယ်လို့ သတ်မှတ်ဖို့ မလွယ်ဘူး ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ထင်မြင်ချက် ပြောရရင်တော့ ပုဂံခရီးသည်ဟာ ခရီးသွားစာပေအမျိုးအစားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သုတေသနစာပေ အမျိုးအစားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ချုံပြီး ပြောရရင်တော့ ခရီးသွားစာပေနှင့် သုတေသနစာပေကို ရသ သကြားဖြူးထားတဲ့ စာပေလို့ဆိုရင် သင့်တော်မလား မသိဘူး။ ပုဂံခရီးသည် စာပေ

အမျိုးအစားကို ကျွန်တော် အမည်တပ်တာထက် စာပေဝေဖန်ရေး ဆရာများ အမည်တပ်ရင် ပိုပြီး သင့်လျော်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

□ ‘ရှေးဟောင်းသမိုင်းဆရာအချို့၏ ပေါ့ပျက်ပျက် ဒဏ္ဍာရီစကား’ ဟာ ဆရာရဲ့ ‘ပုဂံခရီးသည်’ အပေါ်မှာ ဘယ်လိုအထောက်အကူ ဖြစ်စေခဲ့ပါသလဲ ဆရာ။

○ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်ရေးပြီး ပြည်သူတွေကို ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်နဲ့ ပုဂံခေါ်သွားတဲ့အခါ ပုဂံခရီးမှာ ပြည်သူတွေ အပျင်းပြေအောင်၊ ငြီးငွေ့မသွားအောင် လုပ်ဖို့ လိုတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ‘ပုဂံခရီးသည်’ မှာ သာမန်စာဖတ်သူများ စိတ်ဝင်စားမယ့် ဒဏ္ဍာရီစကားများကိုပါ ထည့်သွင်းရေးသားရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

□ ‘ပုဂံခရီးသည်’ နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာဖတ်သူတွေကို ဘာများ ပြောချင်ပါသလဲ ဆရာ။

○ ‘ပုဂံခရီးသည်’ နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာဖတ်သူတွေကို ထူးထူးခြားခြား ပြောချင်တာ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာ စာအုပ် ‘အမှာစကား’ မှာ ပြောပြထားပြီးပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ထပ်ပြီး တစ်ခုခုပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ ပုဂံအကြောင်း စိတ်ဝင်စားတဲ့ လူတွေ ‘ပုဂံခရီးသည်’ စာအုပ်ကိုလည်း ဖတ်ကြပါ။ ပုဂံအကြောင်းရေးထားတဲ့ တခြားစာအုပ်များကိုလည်း ဖတ်ဖို့ မမေ့ကြပါနဲ့လို့ပဲ ပြောလိုပါတယ်။

□ ‘ပုဂံခရီးသည်’ ရေးဖို့ အဓိကကိုးကားခဲ့ရတဲ့ စာအုပ်တွေ ပြောပြပေးပါ ဆရာ။

○ ‘ပုဂံခရီးသည်’ အတွက် အကိုးအကားပြုတဲ့ စာအုပ်အရေအတွက် မများလှပါဘူး။ မြန်မာဘာသာနှင့်ရှိတဲ့ ‘မှန်နန်းရာဇဝင်’၊ ‘ဦး ကုလားရာဇဝင်’၊ ‘သုသောဓိတ မဟာရာဇဝင်ကြီး’၊ ‘မဟာရာဇဝင်ကြီး ဋီကာနိဿယ’၊ ‘ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်’ (ဦးစိုကေ)၊ ပုဂံကျောက်စာများ၊ ပုဂံဘုရားသမိုင်းစာအုပ်များအပြင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် ရှိတဲ့ ‘Pictorial

guide to Pagan ' (ဦးလူဖေဝင်း)၊ 'History of Burma' (G.H. Harvey) 'A Pageant of Burmese History' (W.S. Desai) 'Buddhagaya temple, its History' (Dipark Barua) စာအုပ်များ လောကံပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မောင်တွေးထက်

စတိုင်သစ်၊ အမှတ်-၄၈၊ မတ်၊ ၁၉၉၇

လောကဟိတ လောကတ္ထစရိယ

စွန့်လွှတ်မှုနှင့်ပရဟိတ

စာရေးဆရာကြီးပါရဂူကို ရောဝတီတိုင်း ဟင်္သာတမြို့နယ် သန့်သနောကျေးရွာမှာ ၁၂၈၃-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁ (၁၀ နိုဝင်ဘာ ၁၉၂၁)ရက်နေ့က မွေးဖွားပါတယ်။ ဆယ့်တစ်နှစ်အရွယ်မှာ ရှင်သာမဏေဝတ်တယ်။ အသက် ၁၇-နှစ်မှာ ပထမကြီးတန်း အောင်တယ်။ အသက် ၁၉-နှစ်မှာ အစိုးရစာချတန်း (ဂုဏ်ထူးတန်း)အောင်မြင်တယ်။ အသက် ၂၀-မှာ ရဟန်းခံတယ်။ ၁၉၄၇ ကနေ ၁၉၅၂ ထိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်မှာ ပညာသင်ပါတယ်။ ၁၉၅၄-မှာ လူဝတ်လဲတယ်။

၁၉၃၉-မှာစပြီး စာရေးပါတယ်။ ပင်ကို ရေးတွေ မြန်မာရေး အများအပြားသာမက ဟိန္ဒူဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့မှ ဘာသာပြန်တဲ့ စာအုပ်အများအပြားကို ရေးသားသူအဖြစ်လည်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဗုဒ္ဓ ဒိုင်ယာရီ၊ နိဗ္ဗာန်၊ သိဒ္ဓတ္ထ၊ ပရကထာ၊ ပုဂံခရီးသည် စတဲ့ ထင်ရှားတဲ့ စာအုပ်များကိုရေးခဲ့သူပါ။ ၁၉၆၃-မှာ ညီတော်မင်းနန်စာအုပ်နဲ့ အနုပညာ စာပေဆု (ဘာသာပြန်ပထမ)၊ ၁၉၆၇-မှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်းရဲ့ 'စာပေ ရွှေတံဆိပ်ဆု'၊ ၁၉၈၆-မှာ ဂေါ်ရီစာအုပ်နဲ့ အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်ရသ)တို့ကို ရရှိခဲ့တယ်။

သိယိုဆိုဖီအသင်း နာယက၊ မြန်စာပြန် ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာပြည် တဂိုးအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ စာရေးဆရာ

အသင်းအဖွဲ့အစည်းများမှာ တာဝန်အမျိုးမျိုး ထမ်းခဲ့သူပါ။ အခုလောလော ဆယ်မှာ မင်္ဂလာဗျူဟာပရဟိတအဖွဲ့မှာ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပါတယ်။

အများအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ရှေးရှုခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ခြင်း စတဲ့ ပရဟိတနဲ့ လူငယ်ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ အကြောင်းကြောင်း သောင်းပြောင်းထွေလာကို ပြေ ၈-ရက်နေ့က ဆွေးနွေးပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။

မိုးဇံ။ ဆရာက ၁၂၈၃-ခုနှစ်မွေးတာဆိုတော့ အသက် ၇၈-နှစ် ကျော်ခဲ့ပြီပေါ့နော်။

ပါရဂူ။ ဟုတ်ပါတယ်။ အသက် ၈၀ နား နိုးနေပါပြီပေါ့။

မိုးဇံ။ အဲဒီသက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ၊ ဘဝမှာ တကယ့်ကို နေကျ ကျိုးနပ်လောက်အောင် နေခဲ့ရတယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကျေကျေနပ်နပ်ဖြစ်ရတဲ့ အချိန်မျိုးအကြောင်း ပြောပြပါလား။

ပါရဂူ။ ဘဝမှာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတာတွေကတော့ အတော့်ကိုပဲ များခဲ့ပြီ ပေါ့။ ကျွန်တော် ပညာသင်တဲ့ အရွယ်မှာတုန်းကလည်း လွယ်လွယ်ကူကူ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ပညာသင်ဘဝဟာ တစ်ခါမှ ဆုံးခန်းတိုင် မရောက်ခဲ့ဘူး။ ဆိုလိုတာက ဘွဲ့တို့ ဘာတို့ပေါ့လေ။ ဘုန်းကြီးစာ၊ ဘုန်းကြီးပညာရရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ဆိုရင်လည်း နောက်ဆုံး အဆင့်ကို ကျွန်တော် မရောက်ခဲ့ဖူးဘူး။ နောက် လောကီအတန်းပညာနဲ့ တိုင်းတာမယ်ဆိုရင်လည်းပဲ အဆုံးထိ ကျွန်တော်မရောက်ခဲ့ဘူး။ အဲဒီမှာ graduadeကျွန်တော် မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဒါတွေကတော့ အခြေအနေ အရပ်ရပ် ကြောင့်ပေါ့လေ။ ပညာသင်တဲ့အပိုင်း ပြီးသွားတဲ့အခါကျတော့ အလုပ် လုပ်တဲ့အခါ အဓိကတော့ စာရေးတာပေါ့။ အဲဒီစာရေးတဲ့အခါ ဆယ်နှစ် လောက်ကြာတဲ့အခါမှာ နည်းနည်းအောင်မြင်လာခဲ့ပါတယ်။ အောင်မြင်မှု နည်းနည်းရှိလာတဲ့အခါကျတော့ ငွေပိုငွေလျှံ အသင့်အတင့် ရှိလာတယ်။ ကျွန်တော်က ငွေတွေဘာတွေ စုဆောင်းတတ်တဲ့သူ မဟုတ်ဘူး။ ဒီငွေပို ငွေလျှံရှိလာတော့ ကိုယ့်စိတ်ကဖြစ်လာတာက ကျွန်တော်သူတစ်ပါးအတွက်

ကူညီချင်တဲ့စိတ်၊ အမှန်က အဲဒီစိတ်က နဂိုကတည်းက ကျွန်တော့်ဆီမှာ ရှိတယ်။ အဲဒီမှာ လောကုတ္တရာရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ လူတာတန်းတာ ကတော့ ဒါလောက် မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လောကီ လူမှုရေးအတွက်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိသူတွေကို ကူညီချင်တယ်။ ကျွန်တော် စွမ်းအားရှိသလောက်၊ ကျွန်တော်တတ်နိုင်သလောက်ပေါ့ ကူညီချင်တယ်။

အဲဒါမျိုးကို ဘယ်လိုစပြီးလုပ်ခဲ့သလဲ ဆိုရင်တော့ ကျောင်း ဆက် တက်နိုင်တဲ့ အခြေအနေ မရှိတဲ့၊ ဆင်းရဲတဲ့၊ ပထမတော့ ကိုယ့်ဆွေမျိုး သားချင်းထဲက စလို့ပေါ့လေ။ ကလေးတွေကို ကျောင်းထားပေးတယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ ကောလိပ်အဆင့် လူငယ်တွေ၊ နောက် ဆွေမျိုးသားချင်း မဟုတ်တဲ့ နီးစပ်တဲ့အထဲက ဆင်းရဲတဲ့လူငယ်တွေ ကျွန်တော် ကျောင်းထား ပေးတယ်။ နောက် ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ ဆေးရုံတွေမှာ ကျွန်တော့် အသိ တချို့ဆရာဝန်တွေကတစ်ဆင့် ဆေးရုံတက်ပြီး ဆေးဖိုးမတတ်နိုင်တဲ့ သူတွေကို ထောက်ပံ့တယ်။

နောက်တစ်ခါ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက နေလာခဲ့တဲ့ လဟာယက် ရွာဆိုတာ ရှိတယ်။ သန်လျင်မြို့ကနေ နှစ်နာရီလောက် သွားရတယ်။ သိပ်ဆင်းရဲတဲ့ရွာ ဆိုပါတော့။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်နေခဲ့တဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်း ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နေစဉ်ကတော့ စာသင်တိုက်ပါ။ ကျွန်တော့်ဆရာ က အဲဒီကိုသွားပြီး စာချတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း လိုက်သွားပြီး စာသင်တာပေါ့။ ပါဠိစာပါ။ ဆရာက နောက်ပိုင်းကျတော့ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့် ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီကျောင်းများ ကျွန်တော့်လိုပဲ ဆရာဆန်းထွန်း (မန်း တက္ကသိုလ်)တို့ဘာတို့ ရှိတယ်။ သူတို့ကတော့ ကျွန်တော့်ထက် ဝါကြီးပါ တယ်။ အဲဒီရွာက ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ ကျေးဇူးရှိတယ်။ ဒီလို ပါဠိစာပေ တွေကို သိရ၊ သင်ကြားခဲ့ရ တတ်မြောက်လာခဲ့ရတာ။ အခုလို စာပေရေးသား ချင်တဲ့ ဗီဇရလာတာ အဲဒီ ရွာကပါ။ စာလည်း အဲဒီရွာမှာ စရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ကျေးဇူးပြုလိုက်တာ။ ဒါနဲ့ အခု ကျွန်တော် က ပြန်ပြီးလုပ်ပေးနိုင်တဲ့အခါ အလယ်တန်းကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင်

ဆောက်ပေးပါတယ်။ အဲဒီ ကျောင်းထဲမှာပဲ စာကြည့်တိုက်တစ်ခုလည်း မတည် ထူထောင်ခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ လေးငါးခြောက်လကပဲ ကျွန်တော်တို့ သွားပြီး ဖွင့်ပွဲလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုသွားရင်းနဲ့ တစ်နေရာမှာ ချောင်းကူး တံတားကလေးတစ်ခုက တော်တော်လေး ခနော်ခနဲ့ ဖြစ်နေတာတွေ့ရ တယ်။ အဲဒီပတ်ဝန်းကျင် ရွာနီးချုပ်စပ်က ကလေးတွေဟာ ဒီရွာ အလယ် တန်းကျောင်းမှာပဲလာပြီး ကျောင်းတက်ကြရပါတယ်။ လာရင် ဒီတံတားကို ဖြတ်ရတယ်။ ကလေးတွေအတွက် အန္တရာယ်ရှိတယ်။ ဒါနဲ့ ဒီတံတားလည်း ပဲ လုပ်ရမယ်ဆိုပြီး လုပ်ပါတယ်။ အခု ဆောက်လို့ပြီးပါပြီ။

အဲဒီတော့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကျွန်တော်အကျေနပ်ဆုံးအချိန်ဟာ အဲဒီလို ပရဟိတအလုပ်တွေကို ဆောင်ရွက်ရတဲ့ အချိန်ပဲ။ သဘာဝတစ်ခုကို ကျွန်တော်ပြောပြချင်တယ်။ လူတွေဟာ ယူတဲ့အချိန်နဲ့ ပေးတဲ့အချိန်မှာ ဘယ်အချိန်မှာ ပီတိဖြစ်သလဲ။ ယူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောရင် လိုနေလို့ ယူရတာကိုး။ သူဟာ ဘယ်လောက်ပဲရရ လိုအပ်နေလို့ ယူတာဖြစ်လို့ ပေးတဲ့သူလောက်တော့ ပီတိ ဖြစ်နိုင်မယ် မဟုတ်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ပေးတဲ့အချိန်၊ ပေးနိုင်တဲ့အချိန်၊ ပေးတဲ့အခါ ပိုပြီးပီတိဖြစ်ရ တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့အတွေ့အကြုံအရတော့ ပရဟိတလုပ်ရတဲ့ အချိန်ဟာ ကျွန်တော်ပီတိအဖြစ်ဆုံး အကျေနပ်ဆုံးပါပဲ။ ပရဟိတဆိုတာ ပေးတဲ့အခါ မှာလည်း တုံ့ပြန်မှုတစ်ခုခု ဘာကိုမှ မျှော်လင့်ခြင်း မရှိဘူး။ တစ်ခုခုကို မျှော်လင့်တယ်ဆိုရင်တော့ ဒါ ပရဟိတ မဟုတ်တော့ဘူး။ အတ္တဟိတ ဖြစ်သွားပြီ။

မိုးဇံ။ ပရဟိတဆိုတာဘာလဲ။ ပရဟိတဆိုတာကို ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပါသလဲ။

ပါရဂူ။ ပရဟိတဆိုတာ သူတစ်ပါး အကျိုးကိုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ် တယ်။ ‘ပရ’ဆိုတာက သူတစ်ပါး။ ‘ဟိတ’ ဆိုတာက အကျိုး။ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပါဠိစကားလုံးနဲ့ ခပ်လွယ်လွယ် ‘ပရဟိတ’လို့ ဆိုကြတယ်။ တခြား ပါဠိစကားလုံးနဲ့

ခေါ်တာရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ‘လောကဟိတ’ ဖြစ်တယ်။ ‘လောက’ ဆိုတာက လူ့လောကကို ခေါ်တာ။ ‘ဟိတ’ဆိုတာက အကျိုးစီးပွား။ လောကနဲ့ဟိတကိုပေါင်းပြီး ‘လောကဟိတ’ လို့ခေါ်တဲ့ ပါဠိစကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က လူ့လောကအကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်တယ်။ ‘လောကဟိတ’က ‘ပရဟိတ’ထက် ပိုပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ် ကျယ်ဝန်းတယ်။ သူတစ်ပါးအကျိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် လူ့လောကအကျိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းက ပိုပြီးကျယ်ပြန့်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် ပရဟိတနေရာမှာ လောကဟိတ လို့သုံးရင် ပိုပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ်လည်း ကျယ်ဝန်းတယ်။ ကောင်းလည်း ကောင်းတယ်။ အသောကမင်းကြီးကလည်း သူ့ကျောက်စာမှာ ‘လောကဟိတ’ကိုပဲ သုံးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူ့လောကအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ထက် သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းက ပိုပြီး လက်တွေ့ကျတဲ့ အတွက် ‘လောကဟိတ’ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ခေတ်မစားဘဲ ‘ပရဟိတ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ခေတ်စားနေတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဘုရားလောင်းရဲ့ ကျင့်စဉ်ကို ဖော်ပြတဲ့နေရာမှာ ‘လောကတ္ထစရိယ’ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို အသုံးပြုထားတာတွေ့ရတယ်။ ‘လောက’ဆိုတာက လူ့လောက၊ ‘အတ္ထ’ ဆိုတာက အကျိုးစီးပွား၊ ‘စရိယ’ဆိုတာက ကျင့်စဉ်၊ အတ္ထရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က နှစ်မျိုးရှိတယ်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ‘အတ္ထ’ လို့ခေါ်တာ ရှိတယ်။ နောက်တစ်မျိုးက အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ‘အတ္ထ’ လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီနေရာ မှာပါတဲ့ ‘အတ္ထ’က ‘အနက်အဓိပ္ပာယ်’ကို မဆိုလိုဘဲ ‘အကျိုးစီးပွား’ကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။ စကားသုံးလုံးပေါင်းလိုက်တော့ ‘လောကတ္ထစရိယ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လူ့လောကအကျိုး သယ်ပိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းလို့ ကောက်ယူရတယ်။ ဟိန္ဒူနဲ့ သက္ကတဘာသာစကားမှာ တော့ လူ့လောကအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်းကို ‘လောကဆေဝါ’ လို့ ခေါ်တယ်။ ‘ဆေဝါ’ဆိုတာ အကျိုးပြုခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ‘ဆေဝါ’နဲ့ ‘service’ ဟာ အနက်အဓိပ္ပာယ် အတူတူဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် လူ့လောက အတွက် အကျိုးပြုခြင်း ဒါမှမဟုတ် လူမှုရေးဆောင်ရွက်ခြင်းကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားနဲ့ ‘social service’ လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီစကားလုံးတွေထဲက လူတွေနှုတ်ခမ်းမှာ ရေပန်းစားနေတဲ့ စကားလုံးကတော့ ပရဟိတပါပဲ။ လူ့လောက အကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ ပရဟိတဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုပဲ အသုံးများတာ တွေ့ရတယ်။

မိုးခံ။ လူ့ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းမှာ ပရဟိတကိစ္စကို ဘယ်လောက် စောစောက စတွေ့ပါသလဲ။

ပါရဂူ။ လူ့သမိုင်းအစပြုတဲ့အချိန်လောက်ကပဲ စတင်ပေါ်ပေါက် လာတယ်လို့ ပြောရလိမ့်မယ်။ ပရဟိတဆိုတာ လူသားတွေ ထားသင့်ထားအပ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် လူသားရယ်လို့ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တဲ့ အချိန်ကစပြီး လူသားနဲ့အတူ ပရဟိတစိတ်ဓာတ် လည်း ကပ်ပါလာလိမ့်မယ်။ မိမိ မိသားစုအပေါ်မှာထားတဲ့ သဘောထားက စပြီး ပရဟိတစိတ်ဓာတ် စတင်လာတယ်လို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ ကမ္ဘာဦး လူ့သမိုင်းမှာ အမိကြီးစိုးတဲ့ခေတ် ရှိခဲ့တယ်။ အဖကြီးစိုးတဲ့ခေတ် ရှိခဲ့ တယ်။ အမိကြီးစိုးခဲ့တဲ့ခေတ်မှာ အမိက မိသားစုအတွက် တာဝန်ယူရ တယ်။ အဖကြီးစိုးတဲ့ခေတ်မှာ အဖက မိသားစုအတွက် တာဝန်ယူရတယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့ အမိ၊ အဖနှစ်ဦးလုံး မိသားစုအတွက် တာဝန်ယူရတယ်။ မိသားစုအတွက် တာဝန်ယူတာ ပရဟိတစိတ်ဓာတ် မျိုးစေ့ဗီဇချတာလို့ ပြောရင် ရတယ်။ မိသားစု သီးခြားနေတဲ့အဆင့်ကို ကျော်လွန်လာပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့နေလာတဲ့အချိန်ကျတော့ အရင်က မိသားစုအချင်းချင်း အထိသာ သတ်မှတ်ဘောင်ခတ်ထားတဲ့ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဟာ မိမိ မိသားစုက အပဖြစ်တဲ့ တခြားလူများအထိ တိုးချဲ့ ဖြန့်ထွက်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်တုန်းက သူတစ်ပါးအပေါ် စေတနာထားတာဟာ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်၊ ပရဟိတအသိကြောင့် ဟုတ်မယ်မထင်ဘူး။ ငါမှ တစ်ပါး တခြားလူတွေ၊ တခြားမိသားစုတွေလည်း ရှိပါသေးလား။ တခြားလူတွေ၊ တခြားမိသားစုတွေနဲ့ ကင်းပြီး ငါတို့တစ်ဦးတည်းနေလို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတဲ့ လူ့သဘာဝအသိက တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တဲ့အတွက် တစ်ဦးနဲ့

တစ်ဦးအပေါ် စေတနာထားတဲ့ သဘောထားမျိုး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ လူ့ယဉ်ကျေးမှု အတွတ်အထိပ်ရောက်နေတယ် လို့ဆိုရမယ့် အခုခေတ်မှာတောင်မှ လူသားချင်း ငဲ့ညှာထောက်ထားတဲ့စိတ်၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားလူသားတွေလည်း ရှိပါသေးလားဆိုတဲ့ ပရဟိတ စိတ်ဓာတ်ကိန်းအောင်းနေတဲ့လူတွေ လက်ချိုးရေတွက်ရတယ်ဆိုရင် ကမ္ဘာဦး လူရိုင်းခေတ်မှာဆိုရင်တော့ ကြည့်လေဝေးလေ၊ ရှာလေ ပျောက် သွားလေ ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ လူသားစိတ်၊ ပရဟိတစိတ်ဆိုတာ လူ့ ယဉ်ကျေးမှုပေါ် မှာ အခြေခံနေတဲ့အတွက် လူ့ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်လာလေလေ အဲဒီစိတ် သဘောထားတွေ တိုးတက်လာလေလေ ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။ တကယ်လို့ ယနေ့ခေတ်ကို သုံးသပ်ကြည့်လို့ လူလူချင်း ထောက်ထား ညှာတာတဲ့စိတ်၊ လူသားချင်းချင်း ရိုင်းပင်းကူညီလိုတဲ့စိတ်၊ ပရဟိတစိတ်၊ လောကဟိတစိတ်၊ ဆိုရှယ်ဆားဗစ်စိတ် ခေါင်းပါးနေသေးတယ်ဆိုရင်တော့ အခုခေတ်လူ့ ယဉ်ကျေးမှုလည်း တန်းမစေ့သေးဘူးလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။

မိုးဇံ။ ရာစုနှစ်အဟောင်းတွေ ကုန်၊ အသစ်ကို ကူးပြောင်း၊ ခေတ် တွေစနစ်တွေ နည်းပညာအသစ်တွေ အများကြီး တိုးတက် ပြောင်းလဲဆိုတဲ့ အခုလိုကာလမှာ ကမ္ဘာတူရူကလည်း ပြောင်းလဲလာတာ တွေ့ရတယ်။ နိုင်ငံရေးမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွားရေးမှာဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုရေး ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကို ကြည့်လာကြရတဲ့ တူရူအကြောင်း ဒါမှမဟုတ် တိမ်းညွတ်မှုသဘောတရားအကြောင်း နည်းနည်းပြောပါဦး ဆရာ။

ပါရဂူ။ ရာစုနှစ်အပြောင်းမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွား ရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ဖြစ်ဖြစ် အရင်က ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ အယူအဆတွေကို အတိတ်မှာထားခဲ့ပြီး အယူအဆသစ် တွေနဲ့ ရှေ့ချီတက်ဖို့ တာစူနေကြတယ်။ အဲဒီအယူအဆသစ်တွေမှာ ပရဟိတ စိတ်ဓာတ် အခြေခံနေတယ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။ ခေတ်သစ်၊ စနစ်သစ်ကို

အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများဟာ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ နိုင်ငံရေးမှာဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုရေးမှာဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွားရေးမှာဖြစ်ဖြစ် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာမှာဖြစ်ဖြစ် ဆက်သွယ်ပေါင်းစပ်နေကြတယ်။ မိမိနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံတည်း အထီးကျန်ဘဝမျိုးနဲ့ ခေတ်သစ်ကို အကောင်အထည်ဖော် လိုမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ခေတ်သစ်၊ စနစ်သစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံအချင်းချင်း အပေးအယူရှိဖို့လိုအပ်တယ်။ Globalizationဆိုတာ စီးပွားရေးနဲ့ ပတ်သက် ပြီး အဲဒီသဘောကို ဖော်ပြနေတာ ဖြစ်တယ်။ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ ဆက်သွယ်တဲ့နေရာမှာ စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စည်းကမ်းချက်များကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ်မထားဘဲ အပေးအယူ သဘော မျိုးနဲ့ အလျော့အတင်း လုပ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီလိုလုပ်လိုက်ရင် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအဆိုးအတားမရှိဘဲ ဒါမှမဟုတ် လိုအပ် တဲ့အဆိုးအတားမျိုးနဲ့ စီးဆင်းသွားနိုင်လိမ့်မယ်။ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ပတ်သက် လို့ပြောရရင်လည်း အဲဒီသဘောအတိုင်းပဲ ဖြစ်တယ်။ မကြာမီက ရန်ကုန် မြို့မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ ၃၅-ကြိမ်မြောက် အာဆီယံယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပြန်ကြားရေး ကော်မတီ အစည်းအဝေးရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ဟာလည်း အဲဒီ သဘောထားကိုပဲ သရုပ်ဆောင်နေတာ ဖြစ်တယ်။ အာဆီယံနိုင်ငံအချင်းချင်း ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပြန်ကြားရေးအချက်အလက်များကို ဖလှယ်ပြီး အာဆီယံနိုင်ငံများ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ဘယ်လိုအကျိုးပြုနိုင်မယ်ဆိုတဲ့အချက်အလက်များကို ၃၅- ကြိမ်မြောက် ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ပြန်ကြားရေးကော်မတီအစည်းအဝေးမှာ ဆွေးနွေး ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ ကိုယ့်အကျိုးစီးပွား တစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘဲ လောက အကျိုးစီးပွားကို ရှေ့ရှုတဲ့အယူအဆက အားကောင်းလာတာပေါ့။ ပရဟိတ သဘောတရားက ရှေ့ဆောင်လာတယ် ဆိုနိုင်မယ် ထင်တယ်။

မိုးဇံ။ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုအရတော့ ပရဟိတဆိုတာ တော်တော် ရှေ့တန်းက ရောက်လာမယ်ထင်တယ်။

ပါရဂူ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဟာ မေတ္တာတရား ကရုဏာတရားကို အခြေခံ ထားတဲ့အတွက် ပရဟိတကိစ္စများမှာလည်း ရှေ့တန်း ရောက်နေတယ်လို့ဆိုရင် မမှားပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရား မိဂဒါဝုန်မှာ ပဉ္စ

ဝဂ္ဂိုငါးပါးကို ဓမ္မစကြာတရားဟောပြီး သီတင်းကျွတ်တဲ့အခါကျတော့ တပည့်ရဟန်း သံဃာအပါးခြောက်ကျိပ်ကို “စရထ ဘိက္ခုဓေ စာရိကံ ဗဟုနေ ဟိတာယ--” စသည်ဖြင့် “ရဟန်းတို့၊ လူများစွာတို့၏ အကျိုးအတွက် ဒေသစာရီ ခရီးလှည့်လည်ကြလော့” လို့မိန့်မှာပြီး လူ့လောကထဲ လူများရဲ့အကျိုး ဆောင်ရွက်ဖို့အတွက် စေလွှတ်လိုက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်လည်း ၄၅-နှစ် ကာလပတ်လုံး ဝါတွင်းကာလလောက်သာနားပြီး ကျန်တဲ့အချိန်များမှာ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာသတ္တဝါများရဲ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့တယ်။ လူ့အကျိုး ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ လောကုတ္တရာအကျိုး၊ လောကီအကျိုး နှစ်မျိုးလုံးအတွက် ဆောင်ရွက်တော်မူတယ်။ လောကီအကျိုးဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ပြောမယ်ဆိုရင် ခေတ်အဆက်ဆက်ကစပြီး လူ့အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့တဲ့ မိန်းမများကို သာသနာ့ဘောင်အတွင်း ဘိက္ခုနီအဖြစ် သွတ်သွင်းပြီး ယောက်ျားများနဲ့တန်းတူ အခွင့်အရေးပေးခဲ့တယ်။ သာမန် ရိုးရိုးမိန်းမများကိုသာမက လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့အပယ်ခံဖြစ်နေတဲ့ ပြည့်တန်ဆာများနဲ့ ဇာတ်နိမ့်များကိုတောင် လူမှုအခွင့်အရေး မဆုံးရှုံးမနစ်နာစေခဲ့ဘူး။

ရှေးဟောင်း ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်များမှာလည်း ပရဟိတနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အဆိုအမိန့်တွေ များစွာ မိန့်ဆိုထားတာတွေ့ရတယ်။ ဣတိ ဝုတ္တက ဝိတက္ကသုတ်မှာ “ရဟန်းတို့၊ ဘုရားရှင်သည် နှစ်မျိုးနှစ်စားသော အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ တွေးခေါ်ကြံစည်လေ့ရှိ၏။ တစ်မျိုးမှာ ဘာဝနာနှင့်ပတ်သက်ပြီး အခြားတစ်မျိုးမှာ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးနှင့် ပတ်သက်၏” လို့ ဆိုထားတယ်။ ဗောဓိစရိယဝတာရမှာလည်း “ငါသည် ခိုကိုးရာမဲ့သူတို့၏ ခိုးကိုးရာလုပ်မည်။ ခရီးကြိုသွားလိုသူများအတွက် ခရီးသွားကုန်သည် အုပ်စုလုပ်မည်။ တစ်ဖက်ကမ်းကူးလိုသူများအတွက် လှေနာဝါ လုပ်မည်။ တံတားလုပ်မည်။ ဆီမီးအလိုရှိသူများအတွက် ဆီမီးလုပ်မည်။ အိပ်ရာနေရာ အလိုရှိသူများအတွက် အိပ်ရာနေရာလုပ်မည်။ ကျေးကျွန်အလိုရှိသူများအတွက် ကျေးကျွန်လုပ်မည်။ ယင်းသို့

အားဖြင့် ငါသည် သတ္တဝါအားလုံးအတွက် အကျိုးဆောင်ရွက်မည်” လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

“မဟာကရုဏာတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါအားလုံး၏ အကျိုးအတွက် ပါရမီတရားများကို ဖြည့်ကျင့်ပြီး မြင့်မြတ်သော သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ကို ရရှိတော်မူ၏” လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဘုရားဖြစ်ဖို့ အတွက် မြတ်စွာဘုရား ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့တဲ့ ပါရမီတွေဟာ မဟာမဟာပရဟိတ၊ လောကဟိတ လုပ်ငန်းတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

မိုးခံ။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးတဲ့နောက်မှာလည်း ဒီပရဟိတ လုပ်ငန်းတွေကို ဘာသာရေး အဆုံးအမတွေအနေနဲ့ ဆက်ခံ ကြတယ် မဟုတ်လား။

ပါရဂူ။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက်မှာ မြတ်စွာဘုရား ချမှတ်ထားတော်မူခဲ့တဲ့ ပရဟိတအလုပ်ကို အဦးဆုံး၊ အအောင်မြင်ဆုံး၊ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အသောကမင်းတရားကြီးပါပဲ။ အသောကမင်းတရားကြီးဟာ ‘နတ္ထိဟိ ကြမတရ သဗ္ဗလောကဟိတေန’ ဆိုတဲ့ ‘လူသားအားလုံး၏ ကောင်းကျိုး အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် ကြီးမားလွန်ကဲသော တခြားအလုပ်မရှိ’ လို့ မာန်ဆေရာ အသောကကျောက်စာမှာ ရေးထိုးထားတဲ့အတိုင်း လူသား များရဲ့ လောကုတ္တရာအကျိုးအတွက်သာမက လောကီအကျိုးအတွက်ပါ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီပရဟိတလုပ်ငန်းတွေထဲက အကြီးမားဆုံး လုပ်ငန်းတစ်ခုကတော့ ပြည်တွင်းပြည်ပမှာ ဆေးရုံဆေးခန်းတွေကို ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်းဖြစ်တယ်။ ပါရိက မေဆန်ဒါနုဆေးရုံကို ဥရောပမှာ ၇- ရာစုနှစ်က စတင်တည်ထောင်ခဲ့တယ်။ အသောကမင်းတရားကြီး တည် ထောင်ခဲ့တဲ့ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများဟာ ဥရောပမှာတည်ထောင်တဲ့ မေဆန်ဒါနု ဆေးရုံထက် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ရှေးကျနေတာ တွေ့ရတယ်။ အသောက မင်းတရားကြီးဟာ ပြည်သူ့ပြည်သားလူအများ လိုက်နာကျင့်သုံးဖို့ အတွက် ဆုံးမစာများကို ကျောက်စာများ ရေးထိုးပြီး တိုင်းပြည်အနှံ့ စိုက်ထူထား ခဲ့တယ်။

အခုလို လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အဆင်မပြေသေးတဲ့ ရှေးရာစု နှစ်များက တောတောင်နဲ့မြစ်ချောင်းများကို ခက်ခက်ခဲခဲ ဖြတ်ကျော်ပြီး အသက်စွန့်လျက် တရုတ်ပြည်က အိန္ဒိယပြည်ကြွတဲ့ ဖာဟီယံ စတဲ့ ရဟန်းများ၊ အိန္ဒိယပြည်က တရုတ်ပြည်ကြွတဲ့ ကုမာရဇီဝစတဲ့ ရဟန်းများ၊ အိန္ဒိယပြည်က တိဗက်ကိုကြွတဲ့ သန္တရက္ခိတစတဲ့ရဟန်းများဟာ ပြည်သူ့ ပြည်သား လူအများရဲ့ လောကီကျိုး၊ လောကတ္တရာကျိုးတို့အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတယ်။

မိုးဇံ။ ဒီတော့၊ ပရဟိတဆိုတာဟာ ဘာသာရေးအဆုံးအမလား။ ဘာသာရေး လမ်းညွှန်ချက်လား။

ပါရဂူ။ ဘာသာတရားတိုင်းရဲ့အခြေခံမှာ မေတ္တာတရား၊ ကရုဏာ တရားပါဝင်နေတဲ့အတွက် ပရဟိတအလုပ်ဟာ ဘာသာ တရားတိုင်းမှာပါတဲ့ ညွှန်ကြားချက်ဖြစ်တယ်လို့ပြောရင် မမှားပါဘူး။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ သမ္မာကျမ်းစာထဲမှာ ပရဟိတအလုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ၊ မိန့်ဆိုထားတဲ့စကားများ အများ အပြား ပါရှိနေတာကိုတွေ့ရပါတယ်။

ပရဟိတစိတ် ကိန်းအောင်းနေတဲ့အတွက် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ ဟာ ပရဟိတလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို မိမိတို့ရဲ့ အဓိက လူမှုရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး သမိုင်းစဉ်ဆက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာ တွေ့ရတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အရေပြားရောဂါကု ဆေးရုံစတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့တာ ခရစ်ယာန် ဗိဂ္ဂျောဗိဂမ်ဒတ်ဖြစ်ပါတယ်။ မော်လမြိုင်မှာရှိတဲ့ အရေပြား ရောဂါကုဆေးရုံကြီးဟာလည်းခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ တည်ထောင် ထားတဲ့ ဆေးရုံကြီးဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဆေးရုံဆိုရင် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀- ကျော်လာခဲ့ပြီ။ လစ်တလ်စစ်စတာလမ်း (ဒေါ်သိန်းတင်လမ်း)မှာရှိနေတဲ့ လူအိုရုံဟာ ခရစ်ယာန်သီလရှင်ကြီးများ ကြီးမှူးဖွင့်လှစ်ထားတာပါ။ မာသာထရီဇာဆိုရင် ကလကတ္တားမှာ အများက ကြည့်ထားတဲ့ အရေပြား ရောဂါသည်များ ပြုစုကုသရေးမှာ မိမိဘဝကို တစ်သက်လုံး မြှုပ်နှံသွား ခဲ့တယ်။

မွတ်စလင်ဘာသာမှာလည်း ပရဟိတလုပ်ငန်းကို ဦးစားပေးကြတာ တွေ့တယ်။ ကိုရမ်ကျမ်းမှာလည်း ပရဟိတနဲ့ပတ်သက်ပြီး တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ မိန့်ဆိုထားတာတွေကို တွေ့ရတယ်။ ဘား လမ်း(ဗန္ဓုလပန်းခြံလမ်း)မှာ ဖွင့်ထားတဲ့ မွတ်စလင်အခမဲ့ဆေးရုံဟာ မွတ်စလင်ဘာသာဝင်များ၏ပရဟိတအလုပ်နှင့်ပတ်သက်တဲ့ အထောက် အထားတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်မဟုတ်လား။

မိုးဇံ။ ဟိန္ဒူမှာပရောပရဟိတသဘောထား ရှိပါသလား။ ဟိန္ဒူဝါဒ က အတ္တအပေါ်မှာ အခြေပြုရတယ် မဟုတ်လား။ သူတို့ရဲ့ ပရဟိတအပေါ် သဘောထားက ဘယ်လိုပဲ။

ပါရဂူ။ ပရဟိတဆိုတာ သူတစ်ပါးအကျိုးကိုကြည့်ခြင်းပါ။ ပရဟိတ နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ကတော့ အတ္တဟိတဖြစ်တယ်။ အတ္တဟိတ ဆိုတာက ကိုယ့်ကျိုး၊ ကိုယ့်စီးပွားသာ ကြည့်ခြင်းဖြစ်တယ်။ သူတစ်ပါးကို မကြည့်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာ ကြည့်တယ်။ selfishဖြစ်တယ်။ ‘အတ္တ ဟိတ’မှာပါတဲ့ ‘အတ္တ’က မိမိကိုယ်ကို ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။ ဟိန္ဒူ ဝါဒက ယုံကြည်ယူဆတဲ့ ‘အတ္တ’က တခြား။ ဟိန္ဒူဒဿနနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အတ္တဖြစ်တယ်။ အတ္တမလိုလည်း ခေါ်တယ်။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ အနတ္တဝါဒရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနဲ့ ‘soul’လို့ ဘာသာပြန် ကြတယ်။ လူတစ်ယောက် ကွယ်လွန်သေဆုံးသွားတဲ့အခါ soulလို့ခေါ်တဲ့ အတ္တက သေကြေပျက်စီးမသွားဘဲ ဣဿရနဲ့ သွားရောက်ပေါင်းဆုံ တယ်လို့ ဟိန္ဒူဒဿနက အဆိုရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဟိန္ဒူဒဿနကို ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ‘အတ္တဝါဒ’လို့ ခေါ်ကြတာ။

ပရဟိတနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် အတ္တဟိတမှာပါတဲ့ အတ္တက ဟိန္ဒူဒဿန က အတ္တမဟုတ်ဘူး။ မိမိကိုယ်ကျိုးကို စွန့်လွှတ်ပြီး သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရမယ်ဆိုတဲ့ ပရဟိတ စိတ်ဓာတ်ကို ဟိန္ဒူဘာသာမှာလည်း အလေးအနက်ပြုထားပါတယ်။ ဟိန္ဒူဘာသာသမိုင်းကို လေ့လာကြည့်ရင် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် သူတော်စင်အများအပြားဟာ သူတစ်ပါးအကျိုး ပရဟိတ

အလုပ်ကို အင်တိုက်အားတိုက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သွားကြတယ်ဆိုတာ သိရလိမ့်မယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ရာမကရိဂ္ဂနမစ်ရှင်ကို ကြည့်ပါ။ ဟိန္ဒူဘာသာသူတော်စင်ကြီး ရာမကရိဂ္ဂနဟာ သူ့ အသက်ထင်ရှားရှိနေတဲ့ အချိန်တုန်းကလည်း ပြည်သူ့အကျိုးပြု ပရဟိတလုပ်ငန်းများကို ဘယ်လောက် လုပ်ကိုင်သွားခဲ့သလဲဆိုတာ သူ့အကြောင်း လေ့လာတဲ့သူ မှန်သမျှ မသိဘဲမနေကြဘူး။ သူ့မျက်နှာလွဲသွားပြီးတဲ့ နောက်လည်း သူ ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ထားခဲ့တဲ့ ပရဟိတလုပ်ငန်းများဟာ အိန္ဒိယ ပြည်တွင်းမှာသာမကဘဲ ပြည်ပနိုင်ငံများမှာလည်း ယနေ့ထက်တိုင် ရှင်သန် နေကြတယ်။ ရန်ကုန်မြို့မှာ ဟိန္ဒူဘာသာရေးခေါင်းဆောင် ရာမကရိဂ္ဂန ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ပရဟိတလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်တဲ့ အဖွဲ့အစည်း နှစ်ခုရှိနေတယ်။ တစ်ခုက ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ဆေးရုံပါ။ ရန်ကုန် အရှေ့ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ဂန္ဓိဆေးရုံလိုခေါ်တဲ့ ဆေးရုံကြီးဟာ ရာမကရိဂ္ဂနမစ်ရှင် အသင်းက တည်ထောင်သွားခဲ့တဲ့ ဆေးရုံကြီးဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ခု ကတော့ ဗိုလ်တထောင်ဘုရားလမ်းမှာရှိတဲ့ ရာမကရိဂ္ဂန မစ်ရှင်အသင်းတိုက် ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အသင်းတိုက်အဆောက်အအုံမှာ စာကြည့်တိုက်ကြီး တစ်ခု ဖွင့်လှစ်ထားတယ်။ ရာမကရိဂ္ဂနမစ်ရှင်စာကြည့်တိုက်ဟာ ရန်ကုန် မြို့ပေါ်မှာ အကြီးဆုံးစာကြည့်တိုက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပြီး ‘အင်ဒိုလော်ဂျီ’ နဲ့ ပတ်သက်ရင် အဲဒီ စာကြည့်တိုက်လောက် စာအုပ်စုံတဲ့စာကြည့်တိုက် တခြားမရှိဘူး။

မိုးဇံ။ ရာမကရိဂ္ဂနလိုပဲ ကမ္ဘာလူမှုအဖွဲ့အစည်းမှာ အလေးအနက် ဂုဏ်ပြုကြည့်လိုကြရတဲ့ ပရဟိတသမားများ အကြောင်း ပြောပြပါဦး။

ပါရဂူ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ သူတစ်ပါးအကျိုးဆောင်ရွက်တဲ့ ပရဟိတ အလုပ်ကိုလုပ်တဲ့ လူတွေ အတော်များများရှိတယ်။ မာတင် လူသာကင်းတို့၊ ဖလောရင့်နိုက်တင်ဂေးတို့ ၊ မာသာထရီဇာတို့၊ မဟတ္တမဂန္ဓိ တို့ဟာ ပရဟိတအလုပ်ကို ထူးထူးချွန်ချွန်လုပ်ကြတဲ့အတွက် ထင်ပေါ်

ကျော်ကြားနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များပါ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာဆိုရင်လည်း လယ်တီ ဆရာတော်တို့၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့၊ ဒေါ်ဦးဇွန်းတို့ဟာ ပရဟိတ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့သူတွေထဲက ထူးချွန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တယ်။ လယ်တီ ဆရာတော်ဘဝကို လေ့လာကြည့်ရင် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး သူတစ်ပါး အကျိုး ဆောင်ရွက်သွားတယ်ဆိုတာ သိရပါလိမ့်မယ်။ ဒေါ်ဦးဇွန်းကတော့ လူအိုရုံစတင်တည်ထောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ပရဟိတအကြောင်း ပြောတဲ့နေရာမှာ သူ့ကို ချန်ထားလို့မဖြစ်ဘူး။ ဇီဝိတဒါနဆေးရုံကို စတင်တည်ထောင်တဲ့ ဦးဘအေးလည်း ပရဟိတသမားများ စာရင်းထဲမှာ ထိပ်က ပါဝင်ထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ မဟတ္တမဂန္ဓိနဲ့ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းတို့အကြောင်း ပြောရရင်တော့ သူတို့ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ သူတစ်ပါး အကျိုးပြုလုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပရဟိတဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုတောင် မသုံးသင့်ဘူးထင်တယ်။ သူတို့ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ အကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေရဲ့ နယ်ပယ်ဟာ အလွန်တရာ ကျယ်ပြန့်တဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့အကျိုးပြုလုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ‘လောကဟိတ’ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုသုံးမှ ပိုပြီးဆီလျော်လိမ့် မယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးဟာ ကိုယ်ကျိုးလုံးဝမကြည့်ဘဲ ပြည်သူ့အကျိုးကို အသက်စွန့်ပြီး ဆောင်ရွက်သွားခဲ့ကြတယ်။

မီးရထားအင်ဂျင်ကို စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဂျော့စတီဗင်ဆင်၊ မီးခြစ်ကို စတင်တီထွင်သွားတဲ့ အိုင်ကာ၊ ဘာရိုမီတာကို စတင်တီထွင်သွားတဲ့ တိုင်စေလီ၊ သာမိုမီတာကို စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဖာရင်ဟိုက်၊ ရေနွေးငွေ့ အင်ဂျင် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဂျိမ်းဝပ်၊ မော်တော်ဘုတ် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဖူလတန်၊ တယ်လီဗေးရှင်း စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဘေးယာဒ်၊ ဘိုင်စကယ် တီထွင်သွားတဲ့မက်မီလန်၊ တယ်လီဖုန်း စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဂရောမမ် ဝေးလ်၊ လေယာဉ် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ရိုက်ဒဘန်ဒူး၊ အပျံချုပ်စက် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ အေလီယက်ဟော့၊ တိုက်ပရိုက်တာ စတင်တီထွင်သွား တဲ့ ရှိုးလ်စ်၊ ဖောင်တီနီပင် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဝါတာမင်၊ မော်တော် ဆိုင်ကယ် စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ဒိုင်မလော၊ ဒီဇယ်အင်ဂျင် စတင်တီထွင် သွားတဲ့ ဒီဇယ်လ်၊ ရေဒီယံ စတင်တွေ့ရှိသွားတဲ့ မဒမ်ကျူးရီနဲ့ ပီယရေကျူးရီ၊

ကွန်ပျူတာကို စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ပါဆကယ်လ်- လိုက်စနီး-ဇောလ်စ် ရစ်၊ အိတ်စရေး စတင်တီထွင်သွားတဲ့ ရို.စတင်ဂျိမ်း၊ အောက်ဆီဂျင်ကို စတင်တွေ့ရှိခဲ့တဲ့ ပရီစတေးလေးစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာလည်း သူတို့စတင် တီထွင်တွေ့ရှိသွားခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထုများနဲ့ လူ့လောကကို အတိုင်းမသိ အကျိုးပြုနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်တဲ့အတွက် ပရဟိတအကြောင်း ပြောနေတဲ့ နေရာမှာ သူတို့အကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းပြောသင့်တယ်။

မိုးဇံ။ အဲဒီလိုလူတွေဟာ သူတို့ပြုခဲ့တဲ့ကျေးဇူးတွေအတွက် အမြဲ တမ်း အမှတ်ရနေဖို့ သူတို့ကျေးဇူးတွေကို ထုတ်ဖော်ဂုဏ်ပြု နေဖို့ ကောင်းလှပါတယ်။ လူငယ်တွေအနေနဲ့ ဒီလိုလူတွေကို အလွန်ပဲ အားကျကြမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ လူငယ်တွေဟာ လူကြီးတွေထက် ပရဟိတစိတ် ပိုပြီးထက်သန်မယ်၊ ပိုပြီးအားထုတ်လုပ်နိုင်နိုင်မယ် လို့ မထင်ဘူးလား။

ပါရဂူ။ လူငယ်က လူကြီးထက်ပိုပြီး ပရဟိတအလုပ် လုပ်နိုင်ဖို့ရှိ တယ်။ ပရဟိတ လုပ်နေတဲ့နေရာမှာ စွန့်လွှတ်မှုဆိုတာ နံပါတ်တစ်အရေးကြီးတဲ့အချက် ဖြစ်တယ်။ ပါဠိစကားလုံး ‘စာဂ’ဆိုတာ ရှိတယ်။ ‘စာဂ’ကို စွန့်ကြဲခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ပြန်နေကြတယ်။ အဲဒီဟာ အပြည့်အဝအဓိပ္ပာယ်မဟုတ်ဘူး။ ‘စာဂ’ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကန် စွန့်လွှတ်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ sacrificeဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခုတော့ရှိတယ်။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲ မှုမှာတော့ လူငယ်တွေက လူကြီးတွေလောက် မလုပ်နိုင်တာ အမှန်ပဲ။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုလုပ်တဲ့ နေရာမှာလည်း ‘မုတ္တစာဂီ’လို့ ပြောထားတယ်။ အပြတ်စွန့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ တစ်စုံတစ်ခု တုံ့ပြန်မှုကို မမျှော်လင့်ရဘူး။ တုံ့ပြန်မှုကို မျှော်လင့်ရင် ‘ပရဟိတ’မဖြစ်ဘဲ ‘အတ္တဟိတ’သာဖြစ်လာဖို့ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပရဟိတဆိုတာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှုတစ်ခုတည်းကိုသာ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ မိမိကိုယ်ကျိုးကို စွန့်လွှတ်ပြီး သူတစ်ပါးအကျိုးရှိရာ ရှိကြောင်း၊ ဘယ်အလုပ်မျိုးမဆို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တာဟာ ပရဟိတ အလုပ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအမြင်နဲ့ပြောရရင်တော့ လူငယ်က လူကြီးထက် ပိုပြီး ပရဟိတအလုပ်ကို လုပ်နိုင်တယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂-နှစ်ကျော်လောက်က ထီးချိုင့်မြို့နယ်၊ ပန်းမြိုင်ရွာမှာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ပြောရဦးမယ်။ အဲဒီဒေသမှာရှိတဲ့ မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကို ကူးတို့လှေလေးတစ်စီး မြစ်ထဲမှာ လှော်သွားတယ်။ ကူးတို့လှေပေါ်မှာ လင်မယားနှစ်ယောက်နဲ့ မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကိုသွားတဲ့ ယောက်ျား သုံးလေးယောက်ပါတယ်။ အဲဒီ လှေစီးခရီးသည်များထဲက အမျိုးသမီးဟာ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ကြီးနဲ့၊ ကိုယ်ဝန်နေ့စေ့လစေ့ ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် တစ်ဖက်ကမ်းကဆေးခန်းမှာ ကလေးမျက်နှာမြင်ဖို့ လှေနဲ့ကူး သွားတာပါ။ လှေကလေး မြစ်လယ်ရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ မိုးညိုလာ တယ်။ လေထန်လာတယ်။ လှိုင်းကြီးလာတယ်။ လှေလူးလာတယ်။ အခြေအနေက လှေပေါ်မှာပါလာတဲ့ လူတစ်ယောက် လှေပေါ်က ဆင်း မပေးဘူးဆိုရင် လှေမြုပ်တော့မယ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ လှေပေါ်မှာ ပါလာတဲ့လူကြီးတွေက စွန့်စားဖို့ သတိမရဘဲ မောင်ထိန်လင်းအမည်ရှိတဲ့ ကိုးတန်း ကျောင်းသားလေးက လှေပေါ်က ခုန်ချပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမနဲ့ လှေပေါ် ပါလာတဲ့ တခြားလူတွေကို အသက်စွန့်ပြီး ကယ်လိုက်တယ်။ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် လူကြီးထက် လူငယ်က ပိုပြီးစွန့်လွှတ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို ညွှန်ပြနေတယ်။

မိုးခဲ။ ဆရာက လူငယ်တွေဟာ ပိုပြီးစွန့်လွှတ်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည် တယ်ပေါ့။ ဒီလိုဆိုရင် ပရဟိတစိတ်ရှိတဲ့ လူငယ်တွေ၊ ပရဟိတ တကယ်လုပ်နိုင်တဲ့လူငယ်တွေ၊ တကယ်စွန့်လွှတ်နိုင်တဲ့ လူငယ် တွေကို ထိရောက်တဲ့ ပရဟိတလုပ်ငန်းတွေ လုပ်နိုင်ဖို့၊ အများအကျိုး၊ လောကအကျိုး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ လူကြီးတွေက ဘယ်လိုလုပ်ပေးနိုင်မယ်လို့ ထင်သလဲ၊ ဒါမှမဟုတ် ဘယ်လို ကူညီပန်တီး ပေးနိုင်ရင် ကောင်းမယ်လို့ထင်သလဲ။

ပါရဂူ။ အခြေအနေအရပ်ရပ် အဖြစ်အပျက်အရပ်ရပ်ကို သုံးသပ်ပြီး ပြောရရင် လူငယ်တွေက လူကြီးတွေထက် ပရဟိတစိတ် ပိုရှိတယ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူငယ်တွေမှာ ကိန်းအောင်းနေတဲ့

ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ကို နိုးကြားလာအောင် လူငယ်တွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အရေအတွက်များများ ပရဟိတလုပ်ငန်းတွေ လုပ်လိုစိတ်ပေါ်လာအောင် လုပ်ပေး ဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ လူငယ်တွေ နားလည်သဘောပေါက်လာအောင် ပရဟိတစံပြအလုပ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ပေးရလိမ့်မယ်။ ယခု ခေတ်မှာ စာဖတ်တဲ့လူငယ်တွေ မျှော်လင့်ထားတာထက် ပိုပြီး များလာကြ တယ်။ စာနယ်ဇင်းတွေမှာ ပရဟိတနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပညာပေး ဆောင်းပါး များ၊ လှုံ့ဆော်ရေးဆောင်းပါးများ အလေးအနက်ထားပြီး ဖော်ပြရင် လူငယ်တွေ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ပိုပြီး ထက်သန်အားကောင်းလာကြလိမ့်မယ်။ အခါအားလျော်စွာ ပရဟိတလုပ်ငန်းကို လှုံ့ဆော်အားပေးတဲ့ ဟောပြောပွဲ များကို ကျင်းပပြုလုပ်ပေးဖို့လည်း လိုလိမ့်မယ်။

မိုးဝံ
 ၂၀ ဇွန် ၂၀၀၀
 ဗြူတီမဂ္ဂဇင်း

വില
പുസ്തകങ്ങൾ

creator:nyinyi33@graphicstudio